

**A SZÍV KAMARA ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA ÉS SZÍNműVÉSZETI
SZAKGIMNÁZIUM**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

(módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva)

2017. május

Tartalom

AZ ISKOLA ADATAI	5
JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	7
AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	8
AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELÉS- OKTATÁS PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	8
<i>Az előképző és az alapfokú szakaszokban (előképző 1-2. és az alapfok 1-6. évfolyamán):</i>	8
<i>A továbbképző szakaszban (7-10. évfolyamon)</i>	9
A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	10
A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	11
A TEHETSÉG, KÉPESSÉGEK KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	12
A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK LEKÜZDÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	13
A TANULÁSI NEHÉZSÉGEKNEK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA	14
AZ IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	14
A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	15
A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI	16
A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI (CSOPORTFELELŐSI) MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK (CSOPORTFELELŐS) FELADATAI	16
A TANULÓK RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN	17
A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	18
A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	19
a) <i>Az intézmények közös követelményei alapján rendelkezésre álló helyiségek</i>	20
b) <i>Az a) pontban felsorolt helyiségek felszerelése és egyéb berendezési tárgyai</i>	22
c) <i>Helyiségek és felszerelésük az alapfokú művészetoktatás színművészet-bábművészeti ágának sajátos követelményei alapján</i>	26
1. A SZAKGIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	29
1.1 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	29
<i>Nevelő munkánk célja:</i>	30
<i>Nevelő munkánk eszközrendszere</i>	32
1.2 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	33
1.3 AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	33
1.3.1 <i>Az egészségfejlesztés iskola feladatai</i>	34
1.3.2 <i>Egészségnevelési céljaink megvalósítása</i>	34
1.3.3 <i>Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása</i>	35
1.4 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	36
1.4.1 <i>A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:</i>	36
1.4.2 <i>Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai</i>	36
1.4.3 <i>A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:</i>	37

1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:	37
1.5 A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	37
1.5.1 A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.	38
1.5.2 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre.....	38
1.6 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	38
1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	38
1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	39
1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése.....	40
1.6.4 Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása	40
1.6.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	40
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	41
1.8 KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL, TANULÓKKAL, AZ ISKOLA PARTNEREIVEL	41
1.8.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák.....	41
1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák:	42
1.9. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA VIZSGASZABÁLYZATA	42
1.9.1. A vizsgaszabályzat hatálya, célja.....	42
1.9.2 Az értékelés rendje	42
1.9.3 A tanulmányok alatti vizsgák ütemezése, a vizsgaidőszak.....	44
1.9.4 Vizsgaszabályok, a vizsgáztatás rendje.....	45
1.9.5 Sikeres és sikertelen vizsgák megisméltése, tantárgyisméltés és a hozzájuk kapcsolódó eljárási díjak	46
1.9.6 Az osztályzat meghatározása a moduláris képzésben	47
1.10 AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	47
1.11 A FELVÉTELI ELJÁRÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI	48
1.12 AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA	48
1.12.1 Környezettudatosságra nevelés.....	48
1.12.2 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:.....	48
1.12.3 Az iskolai környezet.....	49
1.13. A FOGYASZTÓVÉDELMI OKTATÁS SZÍNTEREI AZ OKTATÁSBAN	49
SAKMAI PROGRAM	49
A SZAKKÉPZÉS ALAPELVE:	49
A GYAKORLATI OKTATÁS RENDJE	50
A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE; A CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE	50
SZEMÉLYI FELTÉTELEK	50
TÁRGYI FELTÉTELEK	51
<i>Az oktatók számára biztosított tárgyi feltételek</i>	<i>51</i>
<i>Finanszírozási feltételek</i>	<i>51</i>
<i>Hazai és nemzetközi kapcsolatok.....</i>	<i>51</i>
HELYI TANTERV	51
A KÉPZÉSI FOLYAMAT JELLEMZŐI	51
<i>Meghirdetett szakmák</i>	<i>51</i>

Célok	52
GYAKORLATI KÉPZÉS	52
KÖTELEZŐ ÉS SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVE	52
TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK	53
A TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, AZ ELJÁRÁS RENDJE	53
AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI	54
A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGISMERÉSÉNEK LEHETŐSÉGE	55
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE	55
A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA	55
ZÁRADÉKOK	56

Az iskola adatai

Az intézmény hivatalos neve:

Szív Kamara Alapfokú Művészeti Iskola és Színművészeti Szakgimnázium

Az intézmény OM azonosítója: 200521

Az intézmény székhelye:

1064 Budapest, VI. kerület, Podmaniczky utca 61.

Az intézmény alapítója:

Héttükör Gyerekszínház Alapítvány
1064 Budapest, Podmaniczky utca 61.

Az alapítás éve: 2004.

Az intézmény fenntartója:

Héttükör Gyerekszínház Alapítvány
1064. Budapest. Podmaniczky utca 61.

Az intézmény típusa: Alapfokú Művészeti Iskola és Szakgimnázium

Többcélú intézmény, összetett iskola

Az intézmény alaptevékenysége:

85203 Alapfokú művészetoktatás: ezen belül

852032 Alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ágban

Művészeti ág	Tanszakok, azok évfolyamainak száma	Tanulói létszám
Szín- és bábművészeti ág	Színjáték tanszak: 12 évfolyam (2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző) nappali	275 fő

8532, Szakmai középfokú oktatás ezen belül:

- 853211 Szakképesítés megszerzésére felkészítő nappali rendszerű szakmai elméleti oktatás a szakképzési évfolyamokon
- 853221 Szakképesítés megszerzésére felkészítő nappali rendszerű szakmai gyakorlati oktatás a szakképzési évfolyamokon
- 853224 Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakmai gyakorlati felnőttoktatás
- 853214 Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakmai elméleti felnőttoktatás

A 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendeletben meghatározott Országos Képzési Jegyzékben meghatározott alábbi képzések

Szakma csoport	Ágazat	OKJ szám	Szakképesítés	ÉVFOLYAM	Évfolyam jelölése	Munkarend	Kifutó/induló
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	-	54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész	2	1/13, 2/14	nappali, esti,	kifutó
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	-	55 212 01	SZÍNÉSZ II. Szakképesítés-ráépülés	1	3/15	nappali, esti,	kifutó
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	XLII. Előadó művészet	54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész szakmairány	2	1/13, 2/14	nappali, esti,	induló
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	XLII. Előadó művészet	55 212 01	SZÍNÉSZ Szakképesítés-ráépülés	1	3/15	nappali, esti,	induló

Az intézmény működési területe: országos

13. Az intézménybe felvehető maximális tanulólétszám: **320 fő** (az alábbi megosztás szerint):

Alapfokú művészetoktatás: 275 fő

Szakközépiskola nappali rendszerű elméleti és gyakorlati oktatás: 25 fő

Szakközépiskola esti munkarend szerinti elméleti és gyakorlati oktatás: 20 fő

14. Alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő tevékenységei:

80.42 Mászova nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás; egyéb tanfolyami oktatás
85.52 Kulturális képzés
85.59 M.n.s. Egyéb oktatás
85.60 Oktatást kiegészítő tevékenység

Az intézmény igazgatójának neve: Horváth Klára

Jogsabályi háttér

Pedagógiai programunk az alábbi jogsabályok figyelembevételével készült:

A közoktatással kapcsolatos általános jogsabályok:

2011. évi CXG. törvény a nemzeti köznevelésről

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről¹

150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről

20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről

14/2013 (IV.05) NGM rendelet a kerettantervekről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

Az alapfokú művészetoktatási intézmények struktúrájával, cél- és feladatrendszerével, tartalmi szabályozásával kapcsolatos fontosabb jogsabály:

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet.

Az alapfokú művészetoktatás helyi tantervének megalkotásakor támaszkodtunk az alapfokú művészetoktatás központi tantervére.

Az alapfokú művészeti iskola nevelési programja

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELÉS- OKTATÁS PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Intézményünk pedagógiai alapelve, hogy a ránk bízott gyerekek emberi értékeit, lelki egészségét, értelmi és érzelmi intelligenciáját, magatartási szokásait, alkotásvágyát, alkotó képességét sikerélményt biztosító szeretetteljes, mindenkire személy szerint odafigyelő, segítő, esélyegyenlőségre lehetőséget adó légkör megteremtésével biztosítsuk. Kiemelt figyelmet fordítunk a tehetség ígéreték individuális fejlesztésére, a gyermekek művészi kifejező képességeinek kibontakoztatására, a vele született kíváncsiság, az eredetiség megőrzésére. Olyan eszközrendszert kívánunk a kezükbe adni, mely a jelen és jövő problémáinak megoldásához nyújt lehetőséget, illetve elősegíti a pozitív életszemlélet kialakulását.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a művészeti terület azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a színművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Az iskolában folyó nevelőmunka alapelveit a demokratikus társadalmi viszonyok elfogadásának mindennapi gyakorlata, az önálló gondolkodásra és alkotásra nevelés, és a kiemelt esztétikai nevelés határozza meg.

Az előképző és az alapfokú szakaszokban (előképző 1-2. és az alapfok 1-6. évfolyamán):

Célok:

- A színművészet iránt érdeklődő tanulók személyiségének fejlesztése a dráma- és színjáték eszközeivel.
- Alapvető színházi ismeretek közvetítése élményszerű formában.
- A művészetek befogadására nevelés.
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- Az önértékelés képességének kialakítása, fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak eredményeik felismerésére és azokat más tevékenységükben is hasznosítani, tudják.

Feladatok:

- Képességek, készségek fejlesztése (kiemelten: érzékelés, megfigyelés, koncentráció, alkotóképesség, problémamegoldás, kommunikáció, empátia, együttműködés, önértékelés).
- Az egyéni képességekhez igazodó oktatás.

- Változatos dramatikus tevékenységformák biztosítása.
- A befogadás élményében részesíteni a tanulót (a színházművészet és a társművészetek területén egyaránt).

Eszközök:

- Tanórákba beépített készség- és képességfejlesztő gyakorlatok.
- Hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás stb.).
- Differenciált feladatokon keresztül dramatikus technikák megismerése és széleskörű alkalmazása.
- Táborokban a tanév során alkalmazott munkaformák további begyakorlása, illetve a dráma eszközeivel a világról és önmagunkról alkotott ismereteinknek további bővítése.
- Színház-, kiállítás- és hang-versenylátogatások.
- Színházi előadások megtekintése videofelvételről.

A továbbképző szakaszban (7-10. évfolyamon)

Célok:

- A színművészet iránt érdeklődő, tehetséges tanulók fejlesztése.
- A színházról alkotott ismeretek bővítése élményszerű formában.
- A színjáték, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztaltatása.
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- Az önértékelés képességének kialakítása, fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját képességeik felismerésére, és azokat színházi tanulmányaik során alkalmazni tudják.
- A tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket a színjátékban is alkalmazni tudják.

Feladatok:

- Készség- és képességfejlesztés, tehetséggondozás (kiemelten: alkotás, kifejezés, kommunikáció, koncentráció, együttműködés, önértékelés).
- A színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek, a színjáték kulturális tradícióinak a megismertetése.
- A tanulók színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítése.
- Az alkotás élményében részesíteni a tanulót.
- A befogadás élményében részesíteni a tanulót.

Eszközök:

- Tanórákba beépített készség- és képességfejlesztő gyakorlatok.
- Hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás stb.).

- Differenciálás (gyorsítás, dúsítás, versenyeztetés, felkészítés szakirányú továbbtanulásra, alkotótáborok szervezése stb.).
- A tanórákon a közösen végzett munkafolyamatos egyeztetése, értékelése a színházi szókészlet felhasználásával.
- Élő és felvett színházi előadások megtekintése, elemzése a színház fogalmi szókészletének felhasználásával.
- Előadások létrehozása, bemutatása.

Az egyes tantárgyak cél- és feladatrendszerét az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve tartalmazza.

Nevelési eszközök:

- Minta.
- Példa.
- Példakövetés.
- Egyéni utak bejárásának lehetővé tétele

Ösztönző eszközök:

- Megerősítés.
- Biztatás.
- Dicséret.
- Bemutatózási lehetőség biztosítása.
- Jutalmazás.

A célok, feladatok, követelmények megvalósulását az alaptevékenység – a helyi tanterv szerinti tantárgyak oktatása – valamint a szabadidős tevékenységek biztosítják.

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

„A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsaló és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes.”(Bagdy Emőke)

Az iskolában oktató pedagógusok, művészek a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálását.

A gyermekeknek a foglalkozásokon a megszokott pedagógiai helyzettől eltérő, szabad, felszabadult, a spontaneitást, a kreativitást támogató, elfogadó klímára van szükségük a művészi kibontakozáshoz. Meg kell tanítanunk őket az elfogulatlan, nyitott, „rácsozó” attitűdre, valódi gyermeki vonások megnyilvánulására.

Elsődlegesen a személyiség önfejlesztésre való egyedi készségeit próbáljuk elősegíteni. A képzés folyamán – a napi tevékenységben, az egyéni és csoportmunkában – biztosítani kell, hogy tanulóink önismerete oly mértékben erősödjön, hogy képesek legyenek felmérni egy adott feladatnál saját lehetőségeiket, de ismerjék a saját korlátaikat is.

Iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Kiemelt feladataink:

- Az önismeret, az önértékelés képességének fejlesztése.
 - Az alkotókészség fejlesztése.
 - A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása, a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.
 - Az érdeklődés felkeltése a kultúra, a társadalmi jelenségek és problémák iránt.
 - Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre.
-
- A fejlesztés eszközei:
 - Önismereti, együttműködési, kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok a tantárgyak (drámajáték, színjáték, beszédgyakorlatok, mozgásgyakorlatok) tananyagába és követelményeibe beépítve.
 - Produkciók létrehozása (vizsgák, versenyek, fesztiválok, iskolai ünnepek).
 - Színházlátogatások, előadások és kiállítások megtekintése a társművészetek köréből.
 - Iskolai és iskolán kívüli kulturális rendezvényeken való szereplés, illetve részvétel motiválása (amennyiben a tevékenység hozzájárul a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi követelmények teljesítéséhez).

Iskolánkba egyéni vagy szülői motiváció alapján jelentkeznek a gyerekek, ami azért lényeges, mert a művészetre nyitott, fogékony tanulók rendszerint szívesen és örömmel fogadják be a tananyagot, és az elsajátítás folyamata is könnyedebb. Ugyanakkor pszichológiai kutatások bizonyítják, hogy a kreatív gyerekek esetenként fegyelmetlenek, impulzívok, nonkonformista attitűdöt mutatnak. A szuverén alkotói magatartásból, személyiségjegyekből adódó problémákat az alapfokú művészetoktatásban is kezelni kell. Ennek módszerei intézményünkben az egyéni teljesítményütemezés, a személyiséghez illő feladatmegadás, a csoporton keresztül történő hatás, a szülői konzultációk.

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A színjáték tanszakon folytatott alapfokú művészetoktatás lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók csoportos foglalkozás keretein belül felismerjék a közösség erejét. Az együttalkotás segíti kialakítani és fejlődni az alkalmazkodó készséget, a szocializációs, kommunikációs képességet. A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, az empátiás képesség, a segítőkészség elmélyülhet. A tudatos és fegyelmetten alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együttgondolkodás élménye. A hibák

megbeszélése, a bírálat, a jó megoldások megerősítése, az egyéni teljesítmény mások produktumaihoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink:

- Iskolai tanulói közösségek megszervezése.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése, összehangolása.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.
- A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

A fejlesztés eszközei:

- Iskolai produkciók létrehozása, iskolai és iskolán kívüli bemutatási lehetőségek szervezése.
- Iskolai hagyományok kialakítása, folytatása (fesztiválok, versenyek, alkotótáborok).
- Kirándulások szervezése.

A tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanuló a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

Iskolánk szerepe a közösségfejlesztésben nem korlátozódik az iskolán belüli feladatokra, hanem biztosítja a diák és társadalom közötti kapcsolatot is a fent megfogalmazott keretek között.

A TEHETSÉG, KÉPESSÉGEK KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A tehetség valamely adottságnak, képességnek vagy képesség együttesnek kimagasló szintje, a feladatok iránti erős elkötelezettség és a magas kreativitás kölcsönhatása. A tehetség kibontásában rendkívül fontos az információ felvétele és kezelése, a problémaérzékenység és a megoldásra való törekvés, valamint a kompetencia, tehát a hatékonyság, ügyesség érzése valamely területen.

A tehetséggondozásnak ma többféle módja létezik: az elkülönítés (speciális tanfolyamok, osztályok, csoportok, műhelyek kialakítása), a gyorsítás (a kiemelkedően tehetséges tanulók esetén a tanulási szakaszok lerövidítése), továbbá a dúsitás (egy-egy téma mélyebb feldolgozása). Az alapfokú művészetoktatás keretein belül mindhárom módra lehetőség nyílik.

A kreativitásra, alkotásra való képesség; az ember teremtő, újat létrehozó, a meglévőt javítani akaró szándéka, képessége; megnyilvánul tevékenységében, annak produktumaiban, valamint a magatartásában és életvitelben egyaránt; igen komplex jelenség.

A kreatív ember főbb jellemzői Cropley nyomán: változásra törekvés, merészség, impulzivitás, hajlam a fegyelmezetlenségre, nyitottság az új elképzelések iránt, nonkonformizmus, rugalmas reagálás az új helyzetekre.

A kreativitás kialakulását: a hibáktól való félelem csökkentésével, a bizalom légkörével és a játékos helyzetek teremtésével segíthetjük elő.

Az alapfokú művészetoktatás alapfeladata tehát a tehetséggondozás. Az alapfokú művészeti nevelés minden tevékenysége a fenti cél megvalósulását kell, hogy segítse. A tantárgyi programokat eleve úgy állítottuk össze, hogy az alapvetően biztosítsa a személyiségfejlődést, a tehetségkibontást, -ápolást, de az ezt szolgáló szabadidős tevékenységi formák is kialakíthatók az igényektől függően.

A tehetségfejlesztés eszközei:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Felkészítés versenyekre, fesztiválokra.
- Versenyek, fesztiválok szervezése.
- Felkészítés szakirányú továbbtanulásra.
- Tehetséggondozó táborok szervezése.
- Önálló tanulói produkciók létrehozásának elősegítése.
- A társművészetekhez kapcsolódó tanórán kívüli foglalkozások (filmklub, zenei klub stb.) igény szerinti biztosítása.
- Mesterkurzusok biztosítása (a színművészet területén neves szakemberek által vezetett tréningek: színjáték, mozgás, beszéd, pantomim stb.).

A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK LEKÜZDÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységeink:

- Differenciált, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Az oktatók és a tanulók kapcsolatának személyesebbé tétele.

Számunkra fontos az iskolából kikerülő tanulóink sikeres beilleszkedése más közösségbe, új személyi kötődéseik kialakítása, az életben való eredményes megjelenésük érdekében feladatunk fejleszteni:

- A konfliktus-kezelő képességüket.
- Az alkalmazkodó képességüket.
- A tehetségüket.
- Az aktivitásukat.
- A kommunikációs készségüket.

- Az önfegyelmüket.
- A "munkakultúrájukat".

A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a magán- és közösségi élet, valamint a szakmai munka területén az eredményes szereplés összetevői.

A TANULÁSI NEHÉZSÉGEKNEK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA

Fontos kiemelni, hogy az alapfokú művészetoktatásban határozottan megfigyelhető az a jelenség, hogy tanulóink tanulmányilag kimutathatóan jobb teljesítményre képesek, mint az iskolánkba való beiratkozás előtt. A jelenség háttérében a művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása áll. A hazai és nemzetközi agykutatások bizonyítják, hogy a művészeti tevékenység fejlesztő hatással van a gondolkodásra. A problémaérzékenység, az analízis, az újra - strukturálás, a fantázia, a kifejezőképesség, a lényeglátás kifinomulhat és hozzájárul a jobb tanulmányi eredmények eléréséhez.

A művészettel foglalkozó gyermekek ráadásul gyakran találhatnak arra alkalmat, hogy feszültségeiket „kivetítsék, kialkossák” magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek. Az alapfokú művészetoktatás tehát önmagában is segíthet a tanulási kudarcok kezelésében.

AZ IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az iskola alapfeladatának tekinti a tanulók fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítását: kibontakoztathassák tehetségüket, leküzdhessék esetleges hátrányaikat.

A képzés során olyan művészeti alkotásokkal ismerteti meg a tanulókat élményszerű formában, amelyek figyelmüket a szellemi-lelki élet értékei, az egészséges életvitel módjai felé fordítják.

A szociális hátrányok enyhítésére az anyagi szempontból hátrányos helyzetű, de kiemelkedően tehetséges, szorgalmas tanulók részére az iskola ingyenessé teszi az oktatást.

Minden nevelő-oktató pedagógusunk közreműködik az ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Elsődleges feladatuk a prevenció. A társadalmi prevencióra való törekvés szempontjából döntő, hogy milyen értékrendet képvisel iskolánk.

Általános pedagógiai célok:

Az iskola tanulóival kialakított, bizalomra épülő, állandó napi kapcsolattartás a feltétele annak, hogy a tanulók problémáit megismerni, feltárni, kezelni, orvosolni lehessen. Az elsődleges cél tehát ennek megfelelően egy általános bizalmi viszonyrendszer kialakítása,

megtartása az iskolában, hogy pontos képet kaphassunk tanulóink helyzetéről, hogy kialakuljon újra és újra az egymást megértő és segítő felelősség, ami felismeri, számon tartja még időben a veszélyeztetettséget, hátrányos helyzetet. A helyzet felmérésén, felismerésén, a konkrét segítségnyújtáson (pszichológus, szociális segély stb.) túl pedagógiai cél a diák problémamegoldó képességének fejlesztése, az önismeret, akaratérő, az önállóság kialakítása és megerősítése.

A tanulókkal kapcsolatos feladatok:

- Általános prevenciók tevékenységek (előadások, mentálhigiénés tájékoztató programok szervezése).
- Tájékoztatás a szabadidős programokról.
- Szociális ellátások számon tartása, ismertetése, kiosztása, szervezése, megpályázása.
- Fegyelmi eljárásokon való részvétel.
- Minden esetben a tanuló érdekeinek képviselője.

A tanári közösségben végzendő feladatok:

- Együttműködés és szemléletformálás.
- Információ áramoltatás, tájékoztatás (mentálhigiénés programokról, társintézményekről, segítési lehetőségekről stb.).
- Nevelőtestületi üléseken, értekezleteken való aktív részvétel.
- Szakirodalom ajánlása (igényfelmérés, tájékoztatás).

Önálló feladatok:

- Külső intézményekkel való kapcsolattartás.
- Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartása és személyes ismerete.
- Pályázati lehetőségek figyelése, kihasználása.
- Szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása.
- Továbbképzéseken való részvétel.

A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a nevelési-oktatási intézményekben végzett tevékenységet, a helyi Pedagógiai Programot és szervezeti működést, a gyermekek, tanulók és szülők részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Csak a közismereti/tankötelezettséget teljesítő iskolákban valósulhat meg a teljes körű egészségfejlesztés, melyet az alapfokú művészeti nevelés-oktatásban kiegészítünk. Hangsúlyt helyezünk tánctanuláson a helyes testtartás kialakítására, az állóképesség fejlesztésére, a baleset-megelőzésre, a személyi higiéné kialakítására. A szereplés testetlelket edző tevékenység, mely lehetőséget teremt nemcsak a testi higiéné, de a mentálhigiéné, a lelki egészség elősegítésére és megőrzésére. A tánctanulás és az ének

oktatás során fizikai és fiziológiai alapismeretek átadása történik azon szervek megismerése érdekében, melyeket használnak a tanulás folyamatában. Mindezek segítik, kedvezően befolyásolják a teljes körű egészségmegőrzést.

A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A tanulókkal kapcsolatos feladatok:

- Diákönkormányzat elősegítése, fejlesztése.
- Évente egy alkalommal diákközgyűlés szervezése az aktuális feladatokról.

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében.

A tanulmányi előmenetel során negyedévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről. A tantárgyválasztékról, aktuális terveinkről, sikereinkről értesítést küldünk.

Szívesen látjuk tanulóink családtagjait a nyílt napokon, fesztiválokon, táborozás során, kirándulások alkalmával, a félévi, év végi vizsgaelőadásokon. A tanuló hiányzásairól jogszabályban meghatározottak szerint értesítjük az érintett szülőt, gondozót.

A szülőkkal kapcsolatos feladatok:

- Évente 1 szülői értekezlet, 1 fogadóóra lehetőségének biztosítása, de a főtárgy tanára bármikor összehívhat szülői értekezletet a szülők vagy a pedagógusok kérésére, illetve ha úgy ítéli meg, hogy szükséges.
- Személyes találkozás, megbeszélés (szülői értekezleten kívül).
- Levelezés, értesítő, telefon.
- Szülők meghívása vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre.
- Szülői munkaközösség létrehozásának elősegítése.
- Tájékoztatás az iskola nevelési–oktatási programjáról.
- Az iskolaéves programjának bemutatása a szülőknek (szülői értekezleten).

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki (csoportfelelősi) munka tartalma, az osztályfőnök (csoportfelelős) feladatai

Az osztályfőnöki (csoportfelelősi) munka, feladatok: az osztályfőnöki munka szabályait a helyi igények szerint, illetve a hatályos jogszabályok lehetőségei szerint szervezzük a tanévenként változó körülményeknek megfelelően. Az osztályfőnökök általános feladatai:

- A tanév megkezdésekor az első osztályfőnöki órán az osztályfőnök ismerteti a tanulókkal az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, az egyes foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat.
- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának/csoportjának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik a diákönkormányzattal.

- Kapcsolatot tart a tanuló közismereti iskolájával (osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, vezetők)
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben foglalkozást/órát látogat az osztályába tartozó gyerekeknél.

A pedagógusok (szaktanárok) feladatai:

- A foglalkozásokra való felkészülés.
- A tanulók munkájának rendszeres értékelése.
- A megtartott órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése.
- Tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok.
- Szülői értekezletek, fogadóórák megtartása.
- Részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken.
- Részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken.
- Tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése.
- Iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel.
- Részvétel a munkaközösségi értekezleteken.
- Tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés.
- Iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés.

A tanulók részvételi jogai gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatban

A tanulóközösséget iskolánkban a diákönkormányzat képviseli, mellyel rendszeres kapcsolatban van és partneri együttműködést tart az iskolavezetés. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákközösség tevékenységét kijelölt tanár segíti, aki a növendékek kérésére eljárhat a diákönkormányzat képviselőjében is. A diákönkormányzat dönt saját működéséről, a szabályzatai előkészítéséről.

Az intézmény a DÖK számára egy alkalmas helyiséget térítésmentesen biztosít, ahol üléseiket megtarthatják, az iskola telekommunikációs eszközeit használhatják.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. Az iskolai DÖK véleményét a Nkt. 48. § (4) bekezdésében foglaltakon kívül kikérjük:

- A tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál.
- A tanulók helyzetét elemző, értékelő, beszámoló elkészítéséhez, elfogadásához.
- A tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez.
- Az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához.
- A könyvtár működési rendjének kialakításához.
- És az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

A 20/2012. (VIII. 31.) számú, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet 169.§ (9) bekezdése alapján lehetővé tesszük a DÖK képviselőjének a balesetek kivizsgálásában való részvételt.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgákra – tanszakok szerint- a tanév végén kerül sor. A vizsgákra fordítható idő-intervallumot az iskola igazgatója jelöli ki az éves munkatervben. A tanulók a tanáraiknál szóban jelentkeznek a vizsgára minden tanév végén. A vizsgára bocsájtás, illetve a magasabb évfolyamba lépés feltétele:

- Az egyes évfolyamokon a tanulók kötelező és választható foglalkozásokon való részvétele, (adott óraszám), illetve az előírt tananyag/követelmény teljesítése.
- Magasabb évfolyamba lépés osztályzattal, melyet a vizsgán való teljesítés motiválhat,
- Főtárgyi/csoportos naplóban való zárás.
- Bevezetés a törzslapra, a nevelőtestületi zárás a bizonyítványban.

A magasabb évfolyamba való lépésnek eleget tesz az a növendék: aki

- Az adott tárgy tanévre szóló óráinak 2/3-án részt vett, a vizsgán jelen volt.
- A szaktanártól osztályzatot kapott, teljesítménye kettes/elégséges és ötös/jeles között van.
- Az anyakönyvi lapján és a bizonyítványában a „magasabb évfolyamba léphet”.
- Záradékot bevezették és az iskola igazgatója aláírásával és bélyegzővel hitelesítette.

Lehetőség van egy tanítási év alatt két évfolyam teljesítésére- mindkét évfolyam követelményeiből való vizsga alapján.

A vizsgákról minden tanár esetében külön-külön jegyzőkönyv készül, amit a vizsgabizottság három tagja ír alá.

Az alapfokú művészeti nevelés-oktatást általában a 6. évfolyam elvégzése után művészeti alapvizsga, a 7-10. évfolyamot művészeti záróvizsga zárhatja le. Az a növendék, aki az alapfokú művészeti vizsgát nem tette le, nem bocsájtható a hetedik évfolyamra. Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit és témaköreit a Helyi tanterv részletezi.

A művészeti vizsgára a gyermek és a szülő az adott szakos tanárnál jelentkezik, az iskola regisztrálja ezt a szándékot, majd értesíti a szülőt és a tanulót a vizsga időpontjáról, körülményeiről. A művészeti vizsgára a főtanszakot tanító tanár készíti fel a tanulót.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközöket és felszereléseket az alapfokú művészetoktatás tekintetében a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében előírtak, valamint helyi tantervi programunk speciális szükségletei határozzák meg az alábbiak szerint:

A) Az intézmények közös követelményei alapján rendelkezésre álló helyiségek

Helyiségek	Mennyiség (db)			
	20/2012. EMMI (VIII. 31.) rendeletben az alapfokú művészetoktatás színművészet-bábművészet ágában előírt minimum mennyiségi mutató	Székhely	Telephelyek	
		Szív Kamara Stúdiósínház		
		Budapest 1064. Podmaniczky utca 61		
	Alapfokú Művészetoktatás			
	Színművészeti szakgimnázium			
igazgatói iroda	iskolánként 1	1		
igazgatóhelyettesi iroda	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		
gazdasági vezetői iroda	önálló gazdálkodás esetén iskolánként (székhelyen) 1			
ügyviteli helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1			
nevelőtestületi szoba	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		

könyvtár	iskolánként 1			
könyvtárszoba	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		
Kiszolgáló-helyiségek				
szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	iskolánként 1	1		
aula (előtér, várakozó)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		
porta	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1			
személyzeti WC	épületenként, nemenként 1	nemenként 1		
tanulói WC	épületenként, szintenként, nemenként 1	nemenként 1		
öltöző, zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	nemenként 1		
elsősegély helyiség	iskolánként 1			

b) Az a) pontban felsorolt helyiségek felszerelése és egyéb berendezési tárgyai

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	Mennyiség (db)				
	20/2012. EMMI (VIII. 31.) rendeletben az alapfokú művészetoktatás színművészet- bábművészet ágában előírt minimum mennyiségi mutató	Székhely		Telephelyek	
		Szív Kamara Stúdiósínház			
		Budapest 1064. Podmaniczky utca 61			
		Alapfokú művészetoktatás			
		Színművészeti Szakgimnázium			
IGAZGATÓI IRODA					
íróasztal	1	1			
szék	1	1			
tárgyalóasztal	1	1			
szék	2	2			
iratszekrény	1	1			
fax	1	1			
telefon	1	1			

igazgatóhelyettesi, gazdasági vezetői iroda és ügyviteli helyiség				
asztal	felnőtt létszám figyelembevételével			
szék	felnőtt létszám figyelembevételével			
iratszekrény	1			
lemezszekrény	1			
fénymásoló	1			
számítógép asztallal, székkel	1			
nyomtató	1			
telefon	1			
nevelőtestületi szoba				
fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	3		
szék	pedagóguslétszám szerint 1	3		
napló és folyóirattartó	1	1		
könyvszekrény	2			
ruhásszekrény, fogas	pedagóguslétszám figyelembevételével	1		
mosdókagyló	1	1		
tükör	1	1		
könyvtár				

tanulói asztal, szék	az iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben			
egyedi világítás	olvasóhelyenként 1			
könyvtárosi asztal, szék	1-1	1		
szekrény (tároló)				
tárolók, polcok, szabadpolcok	2	4		
létra (polcokhoz)	1	1		
telefon	1	1		
fénymásoló	1	1		
számítógép, nyomtató	1-1	1		
video (lejátszó, felvevő) televízióval	1	1		
CD	1	1		
írásvetítő, projektor	1	1		
könyvtárszoba				
asztal				
szék				
könyvtári dokumentum (tanári, tanulói felkészüléshez)				
könyvespolc vagy szekrény				

egyedi világítás		-		
Egészség- munkavédelmi eszközök	és			
mentőláda	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		
zárható gyógyszerszekrény	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	1		

c) Helyiségek és felszerelésük az alapfokú művészetoktatás színművészet-bábművészeti ágának sajátos követelményei alapján

Helyiségek eszközei és felszerelései	Mennyiség (db)			
	20/2012 EMMI (VIII. 31.) rendeletben az alapfokú művészetoktatás színművészet-bábművészet ágában előírt minimum mennyiségi mutató	Székhely	Telephelyek	
		Szív Kamara Stúdiósínház		
		Budapest 1064. Podmaniczky utca 61		
		Alapfokú Művészetoktatás.		
		Színművészeti szakgimnázium		
tanterem	a tanszakok és a tanulók számának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	1		
előadóterem, próbaterem	színpaddal	1		
jelmez-, kellék- és díszlettár	tanszakonként 1	1		

<i>Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei</i>				
Tanterem				
tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembe vételével 1	20		
nevelői asztal és szék	tantermenként 1	1		
eszköztároló szekrény	tantermenként 1	1		
tábla	tantermenként 1	1		
vetítőállvány	tantermenként 1	1		
vetítővászon	tantermenként 1	1		
sötétítő függöny	ablakonként, az ablakok lefedésére alkalmas méretben	ablakonként 1		
videokamera	tanszakonként 1	1		
CD-lejátszó, magnetofon	tantermenként 1	1		
televízió, videó (lejátszó, felvevő)	tantermenként 1	1		
ruhatároló (fogas)	tantermenként 1	1		
szeméttároló	tantermenként 1	1		
Előadóterem, próbatere				
mozgatható dobogók	tantermenként 1	1		
egészalakos tükör	termenként 1	1		

alapvető színpadi világítástechnikai, és hangtechnikai berendezés	előadótermenként 1	1		
erősítők hangfalak	előadótermenként 1	1		
egyszerű ritmus- és dallamhangszerek				

Egyéb taneszközök könyvtári, könyvtárszobai, tantermi vagy jelmeztári elhelyezéssel: videó anyag, cd-k, szakkönyvek, kellékek, jelmezek a tantárgyak évfolyamonkénti tananyagában meghatározottaknak megfelelően.

1. A szakgimnázium nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Célunk a színművészeti, vagy színművészethez kapcsolódó ágazatok elvárásainak megfelelő magas műveltségű, kiemelkedő szaktudású, kommunikatív, kreatív színészek képzése, továbbképzése, hallgatóink számára pedig szakmai, és lehetőség esetén egzisztenciális perspektíva nyújtása.

Az érettségizett, felsőfokú oktatási intézményben tovább nem tanuló, 18-22 éves korosztály számára esélyt kívánunk adni az érettségire épülő államilag elismert Gyakorlatos színész és Színész II szakképesítés megszerzésére; elősegítve ezzel az egyéni érvényesülésüket.

Ennek keretében korszerű szakmai és részben az általános műveltséget is növelő ismeretanyagot közvetítünk és hozzájárulunk a szakma színvonalas gyakorlásához nélkülözhetetlen munkaszokások kialakításához, a szakmaszeretet alapjainak lerakásához.

Az iskola céljai

Az intézmény valamennyi dolgozójával és diákjával kapcsolatos elvárásként fogalmazzuk meg a feladatok színvonalas megoldása iránti igény és készség megerősödését. Célunk egy olyan állapot elérése, amelyben mindenki saját és a környezete sikereinek érdekében munkálkodik, tudásának bővítésére és képességeinek fejlesztésére törekszik.

A szakképesítés megszerzésére való felkészítés során gondot fordítunk az elhelyezkedési esélyeket növelő készségek kialakítására, illetve azok továbbfejlesztésére.

Ugyanakkor feladatunknak tekintjük azt is, hogy tanulóinkat felkészítsük további tanulmányok folytatására: akár egy második szakma megszerzésére, akár a tanulmányok szakirányú felsőoktatási intézményben történő kamatoztatására.

Tanulóinkkal a képzés ideje alatt meg szeretnénk ismertetni azt a társadalmi, kulturális, tudományos és művészeti környezetet, ahol majd az általuk, vagy segítségükkel létrehozott alkotások megvalósulnak. Ezzel kívánjuk elérni, hogy tanulmányaik befejezése után tájékozottan és alkotó módon tudjanak az alkotó- és munkafolyamatokba bekapcsolódni.

Iskolánk többek között célul tűzi ki, hogy tanulóinkkal megismertesse Európa és a világ különböző művészeti áramlatait, látókörüket szélesítse, képessé tegye őket kapcsolatok létesítésére külföldön élő művészekkel, a társművészetekkel, ezzel lehetőséget teremtve a világ művészeti áramlataiba történő aktív bekapcsolódásra.

Az iskola célja és feladata a szakmai képzés folyamatos megújítása, a magas minőségi színvonal biztosítása, sokoldalúan képzett szakemberek nevelése, számunkra a piacképes tudás biztosítása.

Célunk, hogy a képzés eredményeképpen a tanulók rendelkezzenek olyan általános és szakmai elméleti, illetve gyakorlati tudással és képességekkel, amelyeknek birtokában alkalmassá válnak a képzettségüknek megfelelő munkakör szakszerű, önálló betöltésére.

Feladatunk, hogy tanulóinkat megismertessük a művészetek és ezen belül elsősorban az előadó-művészet személyiségfejlesztő és értékközvetítő szerepével, meg kívánjuk mutatni, hogy a kultúra és a művészetek napjainkban szinte soha nem tapasztalt mértékben járulhatnak hozzá a nemzeti öntudat megerősítéséhez.

A képzés végére rendelkezniük kell a szakszerű és hatékony munkavégzéshez, a jó kapcsolatteremtéshez szükséges képességekkel (kommunikatív képesség, szervező képesség, önelemző és értékelő képesség, kreativitás).

Alakuljon ki és fejlődjön a munkavégzésükkel kapcsolatos igényesség, viselkedésükben pedig az őszinteség, a becsületesség, a társaikat, a partnereket és a nézőket megbecsülő felelősségteljes magatartás.

Végső célunk olyan oktatási intézmény működtetése, amely a hazai oktatási piacon eredményesen veszi fel a versenyt a hasonlóan színvonalas képzést biztosító iskolákkal.

Képzési céljaink az alábbi szakképzéseinkben valósulnak meg:

Szakma csoport	Ágazat	OKJ szám	Szakképesítés	ÉVFOLYAM	Évfolyam jelölése	Munkarend	Kifutó/induló
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	-	54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész	2	1/13, 2/14	nappali, esti,	kifutó
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	-	55 212 01	SZÍNÉSZ II. Szakképesítés-ráépülés	1	3/15	nappali, esti,	kifutó
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	XLII. Előadó művészet	54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész szakmairány	2	1/13, 2/14	nappali, esti,	induló
4 - Művészet, közművelődés, kommunikáció	XLII. Előadó művészet	55 212 01	SZÍNÉSZ Szakképesítés-ráépülés	1	3/15	nappali, esti,	induló

Nevelő munkánk célja:

Az iskolában folyó nevelés és oktatás egymástól elválaszthatatlan tevékenységek: a magas színvonalon végzett szakképzés nem képzelhető el értékek, magatartási és viselkedési normák átadása, az életviteli és munkakultúra alapelemeinek lerakása vagy továbbfejlesztése nélkül.

Az iskolában folyó nevelőmunka értékközpontú. Az értékek létrehozásában és érvényesítésében teret kapnak:

- az emberi együttélés általánosan elfogadott szabályai
- a polgári társadalom normái
- az egyetemes és nemzeti kultúra értékei

Ezek szerves egységet képeznek, működésük egy időben jelenik meg. Az iskolai nevelőmunka célja olyan értékek közvetítése illetve megerősítése, amelyek egyrészt a tanulók személyiségére, tanulmányi eredményeire, másrészt a tanulói és intézményi közösségben történő tevékenységet követően a családra, a szűkebb és tágabb társadalmi környezetre is pozitív hatást gyakorolnak.

Nevelési folyamatainkban az alábbi értékek közvetítését tekintjük alapvetőnek:

Pedagógiai humanizmus

Az iskola céljából is fakadóan hangsúlyt helyez a pedagógiai humanizmus teljes körű érvényesülésére, a tanulók jogainak tiszteletben tartására. A tanulóközpontúság iskolánk talán legfontosabb alapelve.

A kiugróan tehetséges diákok továbbfejlődését egyéni művészi elképzeléseit minden lehetőség szerint segíteni kell.

Szabadság, tolerancia

Célunk, hogy nevelési- oktatási tevékenységünk során úgy biztosítsuk tanulóink **szabadságát** úgy, hogy közben érvényre jusson a **tolerancia**.

Az iskolai kötelezettségek teljesítése nem sértheti a tanulók személyiségi, cselekvési szabadságát, családi és magánélethez való jogát. Ez az elv megnyilvánul az oktatás menetének minden fázisában és az értékelésben is.

Művészi beállítottsága miatt sok tanuló az átlagosnál érzékenyebben reagál a környezet hatásaira, éppen ezért elengedhetetlen az iskola részéről a toleranciára, egymás személyiségének, munkájának a megbecsülésére nevelés. Egészséges versenyszellem kialakításával meg kell akadályozni az egymással szemben megnyilvánuló sértő rivalizálást. Az egyéni bánásmód mellett fokozottan ügyelni kell arra, hogy egyik diák se legyen fontosabb, kivételesebb a másiktól a tanárok, az iskola számára. Minden tanulóval éreztetni kell, hogy fontos, értékes egyéniség, hogy az értékelés alapja konkrét, általuk is ismert norma.

Az esztétika, mint érték

„az esztétikum átélt elsajátításának hatására az ember képes felülemelkedni saját személyes világán, és megtisztulva, magasabb szintre emelkedve már egy nagyobb közösség, a polis tagjaként szemléli önmagát.” (Arisztoteles)

Köztudott, hogy az esztétikum koncentráltan a művészetekben van jelen, így természetes, hogy művészeti iskolánk minden megnyilvánulásában ezt az értéket igyekszik képviselni.

Felelősség

Mindannyian (oktatók és diákok) felelősek vagyunk önmagunk, egymás és az iskola egészének fejlődéséért, az iskola értékeinek, jó hírnevének megőrzéséért, a vállalt, vagy ránk bízott feladatok felelősségteljes elvégzéséért. A nevelőtestület tagjai személyes példamutatással, illetve megfelelő pedagógiai eszközökkel és módszerekkel segítik a tanulók helyes szemléletének kialakítását. Az iskola felelőssége, hogy a tanulók tanulmányi munkájukról megfelelő tájékoztatást kapjanak. A tanulók felelőssége, hogy az információk birtokában képességeiknek megfelelően megfeleljenek a követelményeknek.

Teljesítmény

Az iskola nagyra értékeli a kiváló teljesítményt. A teljesítmények következetes értékelésével motiválja a jobb eredmények elérését. Az iskola figyelmet fordít arra, hogy az egyén képességeit kibontakoztathassa és hasznosíthassa közösségi és társadalmi szinten is. Az iskolai értékelés alapja az egyenlő elbírálás elve.

Nevelő munkánk eszköztárszere

- A nevelési feladatok az általánosan preferált társadalmi értékek átadása és a tanulók értékválasztási beállítottságának fejlesztése mellett a szakmai etikai normák megismertetésére is irányulnak.
- Elvárás az iskola valamennyi dolgozójától a következetes értékközvetítés, az iskola működési rendjének és fegyelmének biztosítása és megtartása.
- Különösen fontos, hogy az oktatás nyílt és bizalom teli légkörben folyjék, a csoport minden tagja számára követhetően, a visszakerdezés lehetőségével kell megtartani az elméleti tantárgyak előadásait. Érthetővé kell tenni elméletből és gyakorlatból egyaránt a kitűzött feladatokat és az értékelés szempontjait. Az elméleti és gyakorlati tárgyakból egyaránt arra kell törekedni, hogy a tanulók minél több művészeti alkotással ismerkedhessenek meg személyes élményen keresztül vagy a technikai eszközök segítségével.
- A csoportlégkört, a feladattudatot, a közösséghez tartozás érzését kell erősíteni.
- A foglalkozások szervezésében a differenciált foglalkozás elvének kell érvényesülnie, ezáltal biztosítva minden tanuló számára az optimális fejlődés lehetőségét.

Az iskola oktató-nevelő tevékenységében folyamatosan érvényesíteni kell az alábbi általános értékeket:

- becsületesség, nyíltság, őszinteség,
- kulturált viselkedés: figyelem, tapintat, jó modor,
- hazafiság és egészséges lokálpatriotizmus,
- egészséges életmód,
- a környezet védelme,
- szellemi és fizikai igényesség,
- humanizmus és tolerancia a másság iránt,
- szakmaszeretet,
- szorgalom és kitartás,
- fegyelmezett, pontos és hibátlan munkavégzés,
- önálló, problémaorientált gondolkodás,
- kreativitás,
- mások érdekeinek tiszteletben tartása, egymás megbecsülése.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola pedagógiai munkájának egyik alapvető célja a tanulók személyiségének minél teljesebb kibontakoztatása.

A nevelési folyamat olyan eszköz, amely személyiségformáló erővel hat. E folyamat egyik sarkalatos pontja az érték közvetítés, amely közösségfejlesztő és egyéni személyiségfejlesztő funkciót tölt be. A személyiségfejlesztés alapvető feladata a személyiség ösztönző funkciójának fejlesztése, a magasrendű szükségletrendszerek kialakítása, az érték közvetítés, amely az iskolában a nevelés és oktatás együttes hatásával valósulhat meg.

Az iskolai nevelés beágyazódik a képzésben résztvevők tevékenységének folyamatába, az egyén konstruktív életvezetésére irányul, s új, fejlesztő jellegű magatartásformák, kiépítését célozza meg.

A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kipróbáló öntapasztalás folyamata is, amelyben arra építünk, ami a személyiségben adott. Az ismeretek és az értékek közvetítése csak a személyiség kibontakoztatásával párhuzamosan történhet.

A személyiségfejlesztés kiemelt területei:

- Értékközvetítés
- Igényszint kialakítása
- Aktivitás
- Motivációs bázis kialakítása
- Közösségi jelleg
- Önállóságra nevelés
- Fegyelmezettség kialakítása
- Kreativitás
- Énkép, önértékelés, önismeret kialakítása.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Tehát nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt a diákoknak:

- ha az egyén integrálódik a közösséghez (családhoz, iskolához)
- ha a változó terheléshez és a gyakorlati munkavégzéshez, annak környezetéhez is alkalmazkodni tud
- ha individuális önállóságát megőrzi
- ha megteremti az összhangot a biogenetikai, fizikai, lelki és társadalmi lehetőségei közt

Az iskolának jelentős szerepe van abban, hogy a tanulók a fent említett feltételeknek megfeleljenek, és ezáltal egészségüket megőrizhessék. A korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartoznak például a következők:

- az egészséges táplálkozás
- az aktív szabadidő eltöltés

- a lehetőség szerinti mindennapos testmozgás
- a személyi higiéné
- a lelki egyensúly megteremtése
- a harmonikus párkapcsolat ideáljának kialakítása
- a családi életre való nevelés
- a családtervezési módszerek ismertetése
- az egészséges és biztonságos környezet kialakításának igénye
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése stb.

Iskolánk az egészséges életmódra nevelés terén az alábbiakat kiemelten fontos feladatként kezeli:

- Minden eszközzel biztosítjuk a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az eredményes tanulás előfeltételét.
- Megteremtjük a pedagógusok, az egészségügyi szakemberek, a szülők és a diákok együttműködésének feltételét.
- Biztosítjuk az egészséges környezetet, súlyt helyezünk az iskolai egészségnevelésre.

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

Fontosnak tartjuk a nem hagyományos egészségnevelő felvilágosítást, és egészségnevelési programunk keretében ennek alkalmazására is törekszünk, de tekintettel diákjaink életkorára ezt csak szigorúan önkéntes alapon tudjuk elképzelni, semmiképpen nem a kötelező óratervi tanórák keretében. Ennek a módszernek jellemző vonása, hogy nem egyoldalú ismeretátadáson alapul, hanem a folyamat a fiatal felnőttek aktív és személyes bevonásával történik.

Fontosnak tartjuk és alkalmazzuk ugyanakkor, a hagyományos felvilágosítást is, mert az így kapott információk helyes döntésekhez és az életvezetés helyes alakításához vezethetnek. (Például a világ számos országában nagyon jó eredményhez vezettek azok az egészségnevelő kampányok, melyek a dohányzás veszélyeire, a helyes táplálkozási szokásokra és a mozgásban gazdag életmódra hívták fel a figyelmet.).

A pszichés vagy más családi, szociális problémákkal küszködő tanulók számára az iskolaorvos, az osztályfőnökök, vagy akár az igazgató is egyéni segítséget nyújthat.

A speciális egészségügyi problémákhoz, a szexualitást érintő kérdések megvitatásához orvost, pszichológust, drog-szakértőt kérünk fel, aki kész a felmerülő konkrét problémák megválaszolására is. Biztosítani igyekszünk az ezt igénylő diákok számára a négy szemközti beszélgetés lehetőségét.

A tanórai keretben megoldott fejlesztések részletes tartalmi és módszertani tervei a tantárgyi programjainkban rögzítettek.

1.3.2 Egészségnevelési céljaink megvalósítása

- Konzultációk, beszélgetések, viták (elektronikus és tradicionális), vitakészség fejlesztés.
- Közös sport tevékenységek,

- Néhány tantárgynak van csatlakozás pontja az egészségfejlesztéshez az alábbiak szerint:
 - Elsősegélynyújtás, újraélesztés
 - Munka, környezet és tűzvédelmi ismeretek. Hulladékok csoportosítása, minősítése, kezelése és a hulladékok szeletív gyűjtése.
 - Tanulástechnikai tréning
 - Munkaerő piaci ismeretek, álláskeresési technikák
 - Viselkedéskultúra
 - Pszichológia
 - Kommunikáció, tárgyalástechnika

Egészségnevelési programunk kialakításánál figyelembe véve a célcsoportot és a képzések kimeneti céljait azt fogalmazzuk meg mottóként, hogy végső soron elérni kívánjuk, hogy tanulóink életpályájuk során testben és lélekben kiegyensúlyozott, a változó társadalmi igényekhez alkalmazkodni tudó, kreatív állampolgárok legyenek.

1.3.3 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- Ismerjék fel a vészhelyzeteket
- Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat
- Segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése
- Képességfejlesztés
- A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe
- Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni
- Alakuljon ki együttműködés a középiskola és a mentőszolgálat között

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

A Gyakorlatos színész és Színész II. szakképzés központi programja, több gyakorlati órában tartalmazza a „Munka és balesetvédelem” című tantárgyat, mely a szakmai vizsga részét is képezi.

Ennek a tantárgynak oktatásában kiemelt jelentőségű az elsősegélynyújtás, különös tekintettel a szakmában gyakrabban előforduló esetek vonatkozásában.

A tantárgyat képzett szakemberek oktatják, akik a képzés során az alábbi kompetenciák fejlesztését tűzték ki célul:

- Probléma felismerés;
- Gyors és szakszerű cselekvés
- Embertársaink iránti érzékenység;
- Bajba jutottakkal szembeni együttérzés

A kötelező tanórai oktatást lehetőség szerint kiegészítjük oktatóanyagok vetítésével illetve külső helyszínek (pl. mentőállomás) látogatásával.

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokásokon, morális tényezőkön túl a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok és értékrendek.

Az osztályközösség

Az iskola a társadalmi szintű oktatás közösségben történő, szervezett intézményi formája. Az iskolai közösség általában olyan tág, hogy az egyén már nem tudja az egészet átlátni, figyelemmel kísérni. Emiatt fontos a kisebb közösségek, nevezetesen az osztályközösségek létrehozása, működtetése. Az osztályközösség ugyanis az egyén számára már átlátható, mindenkinek lehetőséget ad arra, hogy valamilyen szerepe, feladata legyen benne, hogy megismerhessen másokat, hogy együttműködhessen másokkal. Minden iskola számára fontos hogy az osztályközösségek ne csak adminisztratív egységek legyenek, hanem valóban közösségként működjenek, hiszen a tanulók idejük jelentős részét itt töltik, így fejlődésük szempontjából meghatározó ennek légköre, szellemisége. A diákok viselkedésformáinak alakulására az osztályközösség igen nagy hatással van, a tanulók itt kialakuló kapcsolatrendszere életre szóló lehet.

A közösségfejlesztés koordinátora az osztályfőnök

A közösség irányításában, alakításában meghatározó az osztályfőnök szerepe, aki indirekt és direkt irányítással képes a közösséget formálni. Különösen fontos a szerepe a problémák felismerésében és azok kezelésében. Ő tölti be a híd szerepét a diákok, az osztályban tanító tanárok és (még ennél a korosztálynál is) szükség esetén a család között. Fontos a szerepet játszik abban, hogy a családot hogyan tudja bevonni a tanuló támogatásába, mennyire képes közelíteni az iskola és a család értékrendje. Az osztályfőnöknek kell felismerni a tanuló problémáit, érzékelnie kell az esetleges deviáns eseteket, és meg kell találnia a problémák megoldásához vezető helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában segítségére lehetnek.

Az osztályközösség feladatai:

- valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás segítése a tanulásban és az egyéni vagy beilleszkedési problémákban,
- a másság elfogadása, tolerancia,
- társaik segítése, támogatása gondjaik, problémáik megoldásában,
- mások gondjainak, nehézségeinek felismerése.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Múzeumi, kiállítási, művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozások

Tekintettel arra, hogy az iskola művészeti vagy művészeti ágakat kiszolgáló képzéseket kínál, elengedhetetlen, hogy a tantárgyak bizonyos témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti intézményekben, előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

1.4.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

Diákönkormányzat

Intézményünkben a tanulóközösségek (osztályok) élve törvény adta jogaikkal diákönkormányzatot hozhatnak létre. Ebben az esetben az iskola vezetősége és nevelőtestülete a diákönkormányzat bevonásával szándékozik megvalósítani az egyes szakmák elméleti és gyakorlati területeinek iskolánkon belüli összehangolását, a közösségi munka és felelősségvállalás fejlesztését valamint a csapatmunkában rejlő lehetőségek kiaknázását.

A Diákönkormányzatot be kívánjuk vonni az

- a szakmai rendezvények tanulók általi megszervezésébe és lebonyolításába,
- iskolai szakmai napok szervezésébe,
- sportnapok, vetélkedők szervezésébe és lebonyolításába
- külföldi tanulmányutak szervezésébe és lebonyolításába.

1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy különféle szabadidős programokat szervez. (táborok, színház- és múzeumlátogatások, táncos rendezvények). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szervez (hét) nek.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.5.1 A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- Az elméleti és gyakorlati órákra való felkészülés,
- A tanulók írásbeli feladatainak javítása,
- A tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- A megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- Részvétel a különbözeti-, felvételi, osztályozó és szakmai vizsgák lebonyolításában,
- Tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- Kérdező-, javítótanári feladatok ellátása a szakmai vizsgákon,
- Részvétel az iskolai kulturális, és egyéb programok szervezésében,
- Osztályfőnöki, és diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- Részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- Részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- Részvétel a tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezésében,
- Iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- Tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- Iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

1.5.2 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, szakmai vizsgával kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- Tehetséges tanulóinkat ösztönözzük a színházi előadásokon, művészi produkciókban való részvételre.
- A szakmai képzés magas színvonalának biztosításával kívánjuk elérni, hogy tehetséges diákjaink a felsőoktatásban tanulhassanak tovább.

- Minden tanulót igyekszünk eljuttatni a képességei által megengedett legmagasabb szintre.
- Törekszünk a tehetség minél korábbi felismerésére, utána pedig gondozásra.
- Vállaljuk a tehetségek erkölcsi nevelésével, személyiségfejlesztésével járó pedagógiai problémák kezelését.
- El akarjuk érni, hogy a tanulóink részt vegyenek országos, fővárosi és kerületi kulturális, előadásokon, bemutatókon.
- Támogatjuk őket abban, hogy pályázzanak a számukra meghirdetett témakörökben, melyek a tehetségkutatás és a képességek további fejlesztésének hatékony eszközei lehetnek.

A tehetséggondozás formái.

- Figyeljük a pályázati felhívásokat, s a pályázatokon való egyéni részvételre is ösztönözzük diákjainkat.
- A szabadidős tevékenységek is tág teret adnak arra, hogy a tehetséges diákok képességeiket kamatoztassák.
- Különböző iskolai kulturális versenyeken és rendezvényeken megmutathatják és fejleszthetik tehetségüket.
- A későbbiekben a diákok érdeklődéséhez igazodó tevékenységi formákat is készek vagyunk bevezetni.

A készségek kialakítása.

A **kommunikációs és együttműködési** készségekkel kapcsolatos feladatok túlmutatnak egy szaktárgy keretein. Valamennyi a képzésben közreműködő pedagógus és szakember alapvető feladata figyelemmel kísérni és segíteni, személyes példamutatásával erősíteni a tanulók fejlődését.

A **döntési** készség kialakítására és fejlesztésére a tanulók életkori sajátosságait és helyzetüket figyelembe véve nagy súlyt kell helyezni. Az éppen felnőtté vált fiatal minél gyakoribb döntési helyzetbe hozása és a döntések közös értékelése személyiségfejlődésének fontos eleme. A döntési helyzetek sorát kínálják a megfogalmazható szakmai elméleti és gyakorlati problémák, a tanulónak az iskola közösségi életében való részvétele.

A **szakmai készségek** kialakításának döntő terepe a gyakorlati oktatás (ide értve a tanórai keretekben végzett gyakorlást is). Figyelembe kell venni, hogy a szakmai és vizsgakövetelmények által meghatározott "alkalmazási" vagy teljesítményképes "tudás" szintje az elsajátítás készség- vagy ahhoz közelítő szintjét jelenti. Miután a szakképzésben különösen jelentős az ismeretanyag gyakorlati alkalmazására való felkészültség, minden alkalmat meg kell ragadni az ez irányú fejlesztésre.

1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Iskolánk képzési struktúrájából fakadóan komoly képességfelméréssel járó felvételi vizsga után kerülnek be az intézménybe a tanulók. A felvételi célja a tehetségek kiszűrése. A képzésből következik, hogy tanulási kudarcral küzdő tanulók nem tudnak ezen a pályán sikerrel érvényesülni, így célunk nem a felzárkóztatás, hanem a helyes életpálya megtalálásának támogatása.

1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A képzési feladatnak megfelelően 18-22 életév közötti fiatalokkal foglalkozunk. A képzési szerkezetünknek megfelelően rövid időt, 3 évet töltenek iskolánkban, ezért a kötelező iskolai oktatás rendszerében sajnos egyre gyakrabban előforduló - beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő fiatalok problémáival kapcsolatos - pedagógiai feladatok klasszikus formájukban ritkán merülnek fel tevékenységünkben.

Arra viszont készülünk, hogy a művészi beállítottságú tanulók az átlagosnál érzékenyebben reagálnak a környezeti hatásokra. Éppen ezért alapelvünk, hogy az iskola, amely emberségre, toleranciára akar nevelni, tanúsítson megértő magatartást olyan tanulóira is, akik az átlagosnál nehezebben kezelhetők. Intézményünk feladata a nehézségek azonnali felismerése, diagnosztizálása, a szükséges terápiák kidolgozása.

Ebben az osztályfőnök szerepe nagyon fontos, valamint az, hogy a tantestület többi tagja is támogassa őt. A probléma kezelésében az együttműködés, a közös álláspont, az elfogadó nevelési attitűd kialakítása döntő jelentőségű.

Felmérjük diákjaink szocializáltságának szintjét, igyekszünk legfontosabb személyes jellemzőiket megismerni, és ennek megfelelően dolgozzuk ki a velük való foglalkozás módszereit.

A segítségnyújtás megfelelő formáit minden diákunk esetében meg kell találni, és ha szükséges, szakembert – például pszichológust – is be kell vonni. Ennek érdekében kiemelt feladatunknak tekintjük a gyermek- és ifjúságvédelmi háttérintézményekkel (például családsegítő szolgálatok, pedagógiai szolgáltató intézetek) való kapcsolatépítést és - tartást, melynek keretében lehetőséget teremtünk a folyamatos szakmai konzultációra.

1.6.4 Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Tanulóink életkora miatt speciális az iskola ezzel kapcsolatos feladata. Elsődlegesen az egészséges életmódra való nevelésre és a drogmegelőzésre helyezük a hangsúlyt. Megvalósítását az „Egészségnevelési és környezeti nevelési program” tartalmazza. Az ifjúságvédelmet intézményünk kiemelt feladatának tekinti. Az iskola vezetése minden segítséget megad ahhoz, hogy diákjaink tanulmányaikat megfelelő körülmények között végezhessék. A tanári közösség vallja, hogy a tanulási folyamat akkor a leghatékonyabb, ha a diák testi és mentális fejlődése biztosított, az egészségnevelés szerves része oktatási programunknak.

Az intézmény egészségnevelési programja végigkíséri a tanulók életkori sajátosságait, igazodik testi, mentális fejlődésükhöz. Kiemelt figyelmet fordítunk a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésére, ezen felül is nagy hangsúllyal a drog prevencióra. Feladatunknak tekintjük, hogy diákjainkban alakuljon ki a felelős, önmagukért és másokért érzett gondolkodó magatartás.

1.6.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Tanítványaink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró családban élő, a már önállóan kollégiumban, esetleg albérletben élő tanulóink lehetőségét és igényeit is.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az intézmény tanulói a törvény adta lehetőségekhez mértén részt vesznek az iskola döntéseinek folyamatában. Ezt a diákkörök es a diákönkormányzat keretei között tehetik meg. Az intézményben diákkörök es diákönkormányzat működhet. Diákkör létrehozását minimum 15 fő tanuló kezdeményezheti. Az iskolában csak tantárgyi, kulturális, sport, szakmai diákkörök alakíthatók.

A Diákönkormányzat évenkénti döntése alapján részt vesz az iskolai programok szervezésében, tervezésében, önálló programokat szervezhet.

A Diákönkormányzat tanévenként egy tanítás nélküli munkanap programjáról dönt, melyről a nevelőtestület az éves program elfogadásakor nyilvánít véleményt.

Az iskolai döntéshozatali folyamatban a Diákönkormányzat véleményét minden esetben ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- ifjúsági célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- házirend elfogadása előtt.

A tanulók nagyobb közössége – a tanulói létszám minimum 25% - a – véleményt formálhat az őket érintő kérdésben. Amennyiben egy adott ügy minimum ezt a tanuló létszámot érinti, ki kell kérni a Diákönkormányzat véleményét a döntés előtt.

A véleményeket, észrevételeket minden esetben a Diákönkormányzat juttatja el az iskolavezetésnek, írott formában a Diákönkormányzat vezetőjének aláírásával.

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

Intézményünkben minden osztály maximum 2-2 tagot delegálhat az iskolai Diákönkormányzatba. Ezek a tagok képviselik az osztályok érdekeit, tájékoztatják társaikat az őket érintő fontos kérdésekről, társaik véleményének kikérése után gyakorolják a

véleményezési jogot es vezetőt választanak maguk közül, aki kapcsolatot tart iskolavezetéssel.

A véleményeket, észrevételeket minden esetben a Diákönkormányzat juttatja el az iskolavezetésnek, írott formában a Diákönkormányzat vezetőjének aláírásával.

1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

Tekintettel arra, hogy a szakközépiskola tanulói 18-22 éves nagykorú, felnőttek, ezért iskolánkban szülői közösség nem működik. Ennek ellenére a tanulók beleegyezésével, rajtuk keresztül az iskola megkeresi a szülőket minden olyan esetben, ami a szülőket érdekelheti (pl. vizsgaelőadások, bemutatók).

Az iskola kezdeményezi a tanulónál a szülő bevonását minden olyan esetben, amikor a tanuló továbbhaladása veszélybe kerül, és a tanulóval folytatott megbeszélések eredménytelenek.

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1. A vizsgaszabályzat hatálya, célja

A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja, hogy szabályozza a Szív Kamara Művészeti Szakközépiskola tanulóinak a tanulmányi idő alatt leteendő vizsgáinak rendjét és meghatározza a vizsgadíjakat.

Továbbá meghatározza az intézménnyel jogviszonyban nem álló olyan tanulók jogait és kötelességeit, akik fel- vagy átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója *különbözeti vizsga letételét írja elő.*

A vizsgaszabályzat hatálya

A vizsgaszabályzat hatálya az Akadémia képzéseiben középiskolai *tanulói jogviszony* keretében résztvevő tanulóakra, az oktatókra, osztályfőnökökre, valamint az Akadémia dolgozóira terjed ki.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:*

- *osztályozó vizsgákra,*
- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra*
- *szakmai vizsgára*

vonatkozik.

1.9.2 Az értékelés rendje

A képzésben résztvevő valamennyi oktatóra kiterjedő értékelési rendszer következetes alkalmazása kötelező. Az osztályozásban a hagyományos ötfokozatú skála alkalmazandó, az egyes fokozatokhoz rendelt világos és átlátható követelményekkel:

Írásbeli feladatok:

- 100 – 91 % 5 (jeles)
- 90 – 75 % 4 (jó)
- 74 – 61 % 3 (közepes)
- 60 – 51 % 2 (elégséges)
- 50 – 0 % 1 (elégtelen)

A fentiekől csak abban az esetben lehet eltérni, ha az adott szak szakmai- és vizsgakövetelménye eltérő (magasabb) határokat szab meg és a tantárgy közvetlenül kapcsolható a záróvizsga számonkéréséhez. Erről azonban a szaktanár köteles írásban tájékoztatni a tanulókat a képzés megkezdését követően. Az írásbeli feladatlapon fel kell tüntetni az értékelés ponthatárait.

Szóbeli feleletek:

5 (jeles): önállóan, esetleg kisebb segítőkérdésekkel előadott ismeretanyag, logikus és hiánytalan válaszok, kiemelkedő tudás.

4 (jó): összefüggően, jól felépített ismeretanyag, az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segítséggel emlékszik, megbízható tudás.

3 (közepes): a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kisebb hányadát segítő kérdések alapján felismeri, nem felel összefüggően.

2 (elégséges): nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tények többségét segítő kérdésekkel fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes a tanuló.

1 (elégtelen): elfogadhatatlan, igen hiányos tartalom, a tények 50 %-át sem tudja még segítő kérdésekkel sem felidézni a tanuló

Gyakorlati tantárgyak értékelése

A gyakorlati tananyagegység osztályzata a félév során a szorgalmi időszakban a foglalkozásokon mutatott folyamatos teljesítmény adható. Gyakorlati tananyagegység osztályzatának megszerzéséhez vizsgát előírni nem lehet.

A gyakorlati tananyagegység osztályzata ötfokozatú lehet, amelyet legkésőbb a félév utolsó hetének végéig a szaktanár a gyakorlati vizsgalapra.

Az a tanuló, aki az órák 30%-nál többet hiányzik vagy szorgalmi időszakban nem teljesítette a tanulmányi követelményeket és ezért nem osztályozható, osztályzatát csak írásbeli kérvénye és az eljárási díj befizetése után, osztályozóvizsga keretében vagy vizsgabizottság előtt a szorgalmi időszak teljes anyagából beszámolva teheti le a félév utolsó hetében, a tantestület javaslata alapján. Ennek pontos időpontját a titkárság határozza meg.

Az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyv készül. A vizsga után az oktatónak kell a vizsgalapra, bejegyezni az érdemjegyet.

A kötelező szakmai gyakorlat értékelése

A kötelező szakmai gyakorlat értékelése osztályzattal történik. A titkárság által kiadott tájékoztatóban szereplő határidőre a tanuló köteles beadni a szakmai gyakorlatáról szóló írásos beszámolót és a gyakorlatvezetője értékelését.

E két dokumentum alapján a végső érdemjegyet az iskola gyakorlatvezető szaktanára adja. A gyakorlati oktatásvezető az érdemjegyet bejegyezi a naplóba.

Ha a tanuló a kötelező szakmai gyakorlatot önhibájából nem teljesítette, vagy elégtelen minősítést kapott és ezt az arra kijelölt határidőig nem pótolta, illetve nem javította ki, a szakmai gyakorlatot meg kell ismételni. A szakmai gyakorlat eredményes teljesítéséig a tanuló nem jelentkezhet a szakmai vizsgára, illetve tanulmányait nem folytathatja.

1.9.3 A tanulmányok alatti vizsgák ütemezése, a vizsgaidőszak

Az egyes tananyagegységek lezárásakor vizsga szervezhető. Ebben az esetben a tananyagegység érdemjegye az évközi érdemjegyekből és a vizsgajegyből tevődik össze a szaktanár által előre meghatározott arányban. A vizsgáztatási szándékot az oktató köteles az igazgatóval egyeztetni, és a tananyagegység oktatásának megkezdésekor a hallgatókkal közölni.

Szorgalmi időszakban gyakorlati tananyagegység osztályzata és beszámoló jegy szerzhető. Vizsgázni a szorgalmi időszakban nem lehet.

Vizsgát tenni a szorgalmi időszakot követően a vizsgaidőszakban a titkárság által meghatározott vizsgaidőpontokban lehet.

A vizsgaidőpontok a képzési időszakhoz hasonló heti beosztással úgy kerülnek meghatározásra, hogy a tanulók vizsgáikat arányosan elosztva tehessék le és a sikertelen vizsgákat módjukban álljon megismételni az adott vizsgaidőszakban. Vizsgán részt venni előzetes jelentkezés alapján lehet.

Az a tanuló, aki önhibáján kívül és igazolt okból (pl. hosszantartó betegség miatt) nem tud az adott vizsgaidőszakban vizsgát tenni, **írásbeli kérelemre** az igazgató engedélye alapján az adott vizsgaidőszakot követő vizsgaidőszak előtti hónapban (áprilisban), és az adott szorgalmi időszakot megelőző hónapban (augusztusban) pótolhatja vizsgáit. Vizsgakötelezettségeinek teljesítéséig feltételesen beiratkozhat, de ha vizsgái sikertelenek, tanulmányait nem folytathatja.

Betegséget (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) kivéve áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban csak javító vizsga (egy adott tárgyból tett sikertelen vizsga első alkalommal

történő javítása) vagy ismétlő javító vizsga (a tárgyból tett sikertelen javító vizsga megismétlése) tehető.

Az áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban teljesített vizsgák mindegyike – betegség miatti első alkalmat kivéve – eljárási díj befizetése mellett kezdeményezhető.

1.9.4 Vizsgaszabályok, a vizsgáztatás rendje

A vizsgák szóban és/vagy írásban is lefolytathatók. A vizsgáztatás módjáról, a követelményrendszerrel a tantárgyat oktató tanár a félév 1. hetében (a tantárgy oktatásának megkezdését követő héten) tájékoztatja a tanulókat.

A tanuló köteles megjelenni a kitűzött időpontban a vizsganapon. A vizsgáról történő igazolatlan távolmaradás esetében a vizsgalapra „nem jelent meg” bejegyzést kell tenni. Ha a titkárság igazoltnak tekinti a hiányzást, a vizsgalapon az érdemjegy mező üresen hagyásával „igazoltnan távol” megjegyzést tesz.

Sikertelen vizsga vagy igazolatlan távolmaradás esetén a vizsgáztató köteles az elégtelen osztályzatot a vizsgalapra bejegyezni.

Az elégtelen osztályzat javítása esetén a vizsgáztató az új jegyet a javító-vizsgán vezetett vizsgalapra és az indexbe is bejegyezi. A továbbiakban csak a kijavított jegyet kell figyelembe venni.

Igazolatlan távolmaradás esetén a tanuló a vizsgát az első javító-pótló vizsgára kijelölt napon pótolhatja, és úgy kell tekinteni, mint aki az első javító-vizsgáját teszi. Nem gyakorolható méltányosság annak a tanulónak az esetében, aki a javító-pótló vizsga napján sem jelenik meg és távolmaradását három munkanapon belül nem igazolja.

Aki neki fel nem róható és igazolt okból (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) nem tudott a vizsgán megjelenni, és távolmaradását orvosi igazolással, vagy más hitelt érdemlő módon a vizsganapot követő három munkanapon belül személyesen, faxon stb. igazolja, az a vizsgát pótolhatja a javító-pótló vizsgákra megállapított napon. Ez az érintett tanuló számára az első vizsganap. A javító-pótló vizsgákra megállapított vizsganapon tett első vizsga eredménytelensége esetén az intézménynek gondoskodnia kell egy további javítóvizsga nap kitűzéséről.

Vizsgahalasztást a tanuló a vizsga napját megelőző munkanapon 12 óráig kérhet abban az esetben, ha a másik vizsgaidőpontban nincs létszámkorlátozás.

Minden vizsgát a képzés helyszínén kell megtartani. A vizsgák zavartalanságáért, nyugodt légköréért a vizsgáztató a felelős. Az írásbeli vizsgán a tanulók felügyeletéről és a vizsga szabályos lebonyolításáról az oktató gondoskodik. Minden vizsgán vizsgalap készül, melynek eredeti példányát az iskolából elvinni tilos.

Az a tanuló, aki egy tantárgyból az adott vizsgaidőszakban kétszer elégtelen vizsgát tett, írásban kérvényezheti a 3. lehetőséget (ami már 2. utóvizsgának számít) az eljárási díj titkárságon történt befizetése után a következő vizsgaidőszak előtt (áprilisban vagy augusztusban) a titkárság által megszervezett időpontban vagy teljesítheti ugyanazon vizsgaidőszakban. Egy tantárgyból két utóvizsga lehetséges.

Ha a vizsga kizárólag írásbeli részből áll, az oktató köteles a dolgozat értékelése után a tanuló számára egyszeri betekintést biztosítani és a hibákról felvilágosítást adni. Írásbeli és szóbeli elemből álló vizsgánál az egyszeri betekintés jogát csak a szóbeli vizsga megkezdése előtt kell biztosítani. Az egyszeri betekintés időpontját az oktató és a titkárság együtt határozza meg.

A tanuló a képzés ideje alatt az eljárási díj megfizetése mellett egyszer kérheti méltányossági kérelemmel egy tantárgyból a 4. vizsgalehetőségét. Erről az igazgató dönt.

Vizsga esetén az oktató a tanulónak a szorgalmi időszakban nyújtott teljesítménye alapján értékelést vagy osztályzatot ajánlhat meg. A megajánlott értékelést (osztályzatot) a tanuló nem köteles elfogadni, a vizsgára történő jelentkezéssel automatikusan kérheti a vizsgára bocsátását.

1.9.5 Sikeres és sikertelen vizsgák megisméltése, tantárgvisméltés és a hozzájuk kapcsolódó eljárási díjak

Gyakorlati tananyagegység osztályzatának pótlása

Ha a tanuló gyakorlati jegyét a szorgalmi időszakban nem szerezte meg, (az órák számának 30%-nál többet hiányzott vagy egyéb ok miatt) akkor annak pótlása fizetési kötelezettséget von maga után a fizetendő eljárási díj az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található.

Beszámoló pótlása

Ha a beszámolóval záródó tantárgy érdemjegyét a szorgalmi időszak alatt a kijelölt időpontban a tanuló nem szerezte meg, akkor annak pótlása fizetési kötelezettséget von maga után a fizetendő eljárási díj az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található.

Vizsgaidőszakonként korlátlan számú utóvizsgán vehet részt a tanuló, azonban tantárgyanként maximálisan két utóvizsga lehetséges. A tantárgyanként második és minden további utóvizsga az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található eljárási díj megfizetését követően kezdhető meg.

Betegséget (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) kivéve áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban csak javító vizsga (egy adott tárgyból tett sikertelen vizsga első alkalommal történő javítása) vagy ismétlő javító vizsga (a tárgyból tett sikertelen javító vizsga megisméltése) tehető.

Szakmai vizsga

A tanulmányi és vizsgakövetelményeinek maradéktalan teljesítése esetén a tanuló szakmai vizsgára bocsátható. A szakmai vizsga részeit és azok követelményeit a szakképesítésnek a tanulmányok megkezdésének időpontjában hatályos szakmai és vizsgakövetelményei tartalmazzák, lebonyolításának szabályaira a mindenkor hatályos rendeletben foglaltak a mérvadóak.

A jelölt akkor kaphat szakképesítést, ha minden vizsgarészből megfelelt.

Az első vizsga ingyenes. A szakmai utóvizsgára (ismétlő-vizsgára) jelentkező tanulónak az írásbeli, gyakorlati-szóbeli vizsgára fizetendő eljárási díja az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található.

1.9.6 Az osztályzat meghatározása a moduláris képzésben

A moduláris felépítésű szakmai és vizsgakövetelmények alapján szervezett iskolai rendszerű képzésekben modulzáró vizsgát nem kell szervezni. Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével, ami a szakmai vizsgára bocsátás feltétele.

Az év közbeni érdemjegyek alapján a tanuló osztályzatot a modul részét képező tananyagegységekre/tantárgyakra kap.

Félévkor a félévi értesítőbe a tananyagegység/tantárgy érdemjegyei alapján kerül megállapításra a félévi érdemjegy.

Tanév végén az év közbeni összes érdemjegy alapján kell megállapítani a tananyagegység/tantárgy osztályzatát.

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Tekintettel a képzés jellegére tanév közben, illetve magasabb évfolyamba csak nagyon kivételes esetben veszünk át hallgatót. Ekkor is a jelöltnek alkalmassági vizsgán kell bizonyítania rátermettségét.

A nem szakmai tananyagegységek esetén lehetőséget biztosítunk a tantárgy beszámíthatóságára az alábbiak szerint:

- Ha a tanuló érettségi utáni képzésben (pl. felsőoktatási intézményben megkezdett és abbahagyott tanulmányok) tanulta valamelyik tantárgyat (tananyagegységet), s ebből jó (4) vagy jeles (5) osztályzata volt, a tantárgy tanulása alól kérheti felmentését. Az osztályfőnöknek benyújtott kérelemhez csatolni kell a hivatkozott bizonyítvány fénymásolatát és a szaktanár írásbeli állásfoglalását.
- Amennyiben a tanuló valamely más intézményben kezdte meg szakképzési tanulmányait, előzetes tudásának felmérése után bekapcsolódhat intézményünk formális képzési folyamatába.

1.11 A felvételi eljárás különös szabályai

A szakközépiskola iskolai rendszerű nappali tagozatos képzésének tanulója lehet minden olyan magyar állampolgár, aki

- rendelkezik az adott szakképesítés képzési programjában előírt iskolai előképzettséggel (nevezetesen érettségivel) valamint
- aki az adott évben nem tölti be a 22. életévét.

Az esti munkarend szerinti oktatásban nincs életkori megkötés.

A jelentkezőknek szakmai felvételi vizsgán kell részt venniük, melynek feltételeit, időpontját az iskola a szokásos módon, honlapján teszi közzé az adott tanévkezdést megelőző márciusban. A felvételi eredményéről az iskola tájékoztatja a jelentkezőket.

1.12 Az iskola környezeti nevelési programja

1.12.1 Környezettudatosságra nevelés

"A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására. "

1.12.2 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében - foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem legfontosabb alapelveivel,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - a Föld globális problémáival.

A környezeti nevelés résztvevői és színterei

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenység formák szolgálják:

- A munka- és környezetvédelem tantárgyak, valamint az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- Környezetnevelés a tanórákon

1.12.3 Az iskolai környezet

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezet-baráttá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és ezt példázó tanórai mozzanatok
- pedagógusok, dolgozók példamutatása, melyhez a munkaköri leírások megfelelő megszerkesztése is hozzájárulhat
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása
- termék, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek organikus díszítése
- élősarok (növények) kialakítása, gondozása
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaújság, iskolarádió, helyi média)

1.13. A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak a képzési struktúrából adódóan különböző tanórán kívüli tevékenységek szervezésével valósíthatóak meg. lehetőség szerint meghívott előadók segítségével szervezünk olyan programokat, melyek erősítik tanulóinkban a tudatos fogyasztói magatartást.

Tanórán kívüli tevékenységek:

- előadások,
- rendezvények

Szakmai program

A szakképzés alapelve:

Szakképzésünk középpontjában az európai szintű szakképzési rendszer kialakítása, és ezáltal a hazai munkaerő nemzetközi versenyképességének fokozása áll.

A korszerű szakemberképzés fontos elemei:

- a legfrissebb ismereteket közvetítése diákjaink számára
- rugalmas alkalmazkodás a munkaerő-piaci igényekhez
- szoros kapcsolattartás és együttműködés a kulturális élet szereplőivel (kulturális intézmények, kamarák, munkaügyi központ)

A szakképzés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések a szakképesítésért felelős miniszter által meghatározott szakmai és vizsgakövetelmények alapján, szakmai elméleti és gyakorlati képzés keretében történik.

A szakmai elméleti és gyakorlati képzés az iskolában folyik. A gyakorlati képzéshez a szükséges felszerelések és eszközök az iskolában rendelkezésre állnak.

A képzés általános követelményei:

- Az eltérő adottságú, motivációjú tanulók felzárkóztatása
- Az egyéni fejlődési ütemhez igazodó differenciált komplex képességfejlesztés

A tanulók nevelése-oktatása során kialakítandó képességek, készségek:

- Az önálló, elsősorban szakmai téren folyamatosan fejlődő, megújuló alkotómunka
- Ismeretek önálló megszerzése, összefüggések felismerése
- Az egészség, az emberi környezet és természet megóvásra irányuló felelősségérzet

A gyakorlati oktatás rendje

- Az intézmény vállalja a tanulónak az OKJ, illetve a szakmai és vizsgakövetelmények által előírt mennyiségű és terjedelmű, a képzési folyamat egészére meghatározott arányú szakmai gyakorlati oktatását. Súlyt helyez arra, hogy az **egyes tárgyak anyagába épített gyakorlati** tudnivalók elsajátításához a szükséges tárgyi-technikai feltételek mindenkor rendelkezésre álljanak. Ugyanakkor arra törekszik, hogy a szakmai **gyakorlati órák bizonyos hányadát** az adott szakmában elismert tevékenységet folytató kulturális/művészeti környezetben adja le. Amennyiben erre – a fogadókészség függvényében – csak korlátozottan lesz lehetősége, úgy a gyakorlati órák egy részét az **iskolai környezetben** kell megvalósítani.
- **Összefüggő szakmai gyakorlat** szervezésére együttműködési megállapodás alapján kerül sor a fenntartó alapítvánnyal, amely vállalja a tanulók gyakorlati foglalkoztatását.
- A szakmai gyakorlati oktatás egyéb feltételeit és követelményeit illetően a Szakképzési törvény előírásai az irányadók.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke; a célok megvalósításának feltételrendszere

Személyi feltételek

Az iskola élén – a Köznevelési törvényben foglalt feltételeknek megfelelő, az előírt felsőfokú iskolai végzettséggel, valamint vezetői gyakorlattal rendelkező - **igazgató** áll. Munkáját, **igazgatóhelyettes** és **iskolaitkár** segíti.

A szakmai tantárgyak oktatását szakirányú felsőfokú végzettségű, az egyes szakképesítések, illetve az adott képzési forma sajátos igényeinek megfelelő tudással rendelkező, a szakmában gyakorlattal bíró **szakemberek** látják el – munkaviszonyban, megbízással vagy vállalkozási szerződéses jogviszonyban.

Tárgyi feltételek

Az intézmény számára a szükséges tárgyi-technikai feltételeket a székhelyen a fenntartó garantálja.

Az oktatók számára biztosított tárgyi feltételek

Az oktatók számára a székhelyen tanári szoba áll rendelkezésre. Itt az oktatói munkát segítő dokumentumok, személyes használatú eszközök tárolására zárható szekrényrészt biztosít az intézmény.

A tanítási órákra való felkészülés segédeszköze a tanári szobában található számítógép, illetve az épületben több helyen is működő sokszorosító gépek.

Finanszírozási feltételek

A képzés finanszírozásának forrása a központi állami támogatás. Ennek mindenkor összegét a hatályos Költségvetési törvény tartalmazza. Az alapképzésen felüli szolgáltatásokért a hallgatók térítési díjat fizetnek.

Hazai és nemzetközi kapcsolatok

Az intézmény – zavartalan és jogszerű működése érdekében – messzemenően jó kapcsolatok kialakítására törekszik a tevékenységével kapcsolatos hatósági és törvényességi felügyeleti jogkörrel rendelkező, illetve a szakképzés irányítását és koordinálását ellátó **államigazgatási szervekkel, főhatóságokkal, kamarákkal.**

Iskolánk nagy súlyt fektet a kulturális, művészeti intézményekkel megvalósuló széleskörű kapcsolatok kialakítására és azok kölcsönösségi alapú fejlesztésére. Arra törekszünk, hogy tanulóinkat minél nagyobb létszámban és időtartamban megismertessük a valóságos művészi/alkotó környezettel és ezúton is gondoskodjunk a szakképesítést szerzett fiatal szakemberek elhelyezkedési lehetőségeinek javításáról.

Helyi tanterv

A képzési folyamat jellemzői

A Szakközépiskolánk érettségi utáni szakképzést folytató intézmény. Képzési alapelvünk, hogy felnőtt fiatalokat tanítunk nem pedig tantárgyakat.

Képzésünk alapja a szakképesítéssel nem, de középiskolai érettségi bizonyítvánnyal már rendelkező fiatalok **nappali és esti, iskolai rendszerű szakképzése előadóművészi szakirányban.**

Meghirdetett szakmák

Az államilag elismert végzettséget adó képzés a tanulmányi időt követően, sikeres szakmai vizsga esetén a növendékek számára a Gyakorlatos színész emelt szintű szakképesítést

indítjuk a 2013-14-es tanévtől, melyre a Színész II emelt szintű ráépülést választhatják végzett hallgatóink. Évfolyamonként és munkarendenként 1 vagy 2 osztályt indítunk.

Célok

- A képzés célja, feladata, olyan ismeretek átadása, amelyek alkalmazásával a növendékek alkalmassá válnak előadói feladatok ellátására, színházi- és filmszerepek színvonalas megformálására.
- A szakmai képzés gyakorlatorientált, közvetlenül is használható ismereteket nyújtson. A képzési programok kialakítása során, az általános követelményeken túl figyelembe vettük a leendő munkaadók szakmai szempontjait is.
- A kurzus végén minden tanuló az OKJ (Országos Képzési Jegyzék) előírásának megfelelő szakmai vizsgát tegyen, a vonatkozó szakmai – és vizsgakövetelményeknek megfelelően.
- A konkrét szakképzés mellett a tanulók idegen nyelvi (angol vagy német) képzésben részesülnek.

Gyakorlati képzés

- A gyakorlati képzés iskolánk jól felszerelt helyiségeiben folyik.
- Az összefüggő szakmai gyakorlatot együttműködési megállapodás keretében töltik le a hallgatók.

A **szaktárgyak tartalmát** és az **elsajátíttatásukra fordítható javasolt időkereteket** a kerettantervek tartalmazzák. Az iskola ezeket az előirányzatokat tekinti a képzések alapjának.

Az **időkeretek** tekintetében arra törekedtünk, hogy az egy-egy szakképesítés megszerzésére felkészítő oktatás eredményességét garantáló időtartam minimumát határozzuk meg.

Kötelező és szabadon választható tanórai foglalkozások meghatározásának elve

A kötelező tárgyak körének kijelölése a szakképesítésért felelős miniszter által kiadott szakmai és vizsgakövetelményeken, illetve a kerettanterveken alapul.

A konkrét óraszámokat az évenkénti tantárgyfelosztásban határozzuk meg."

- A szabadon választható tantárgyak kiválasztása az alábbi szempontok szerint történik:
 - egészítse ki, bővítse, mélyítse el, esetenként specializálja a szakmai tantárgyak keretében tanult anyagot,
 - egy adott szakmai kört érintően mutasson túl a képzés keretein; motiváljon és nyisson utat a továbbtanuláshoz, második szakképesítés megszerzéséhez.

A szabadon választható kötelező tantárgyak megfelelő kombinációjában mindkét funkció kielégítően működhet.

Tanórán kívüli tevékenységek

Az Intézmény központilag is kíván tanórán kívüli tevékenységeket szervezni, mellyel azt kívánja elérni, hogy e tevékenységek keretében:

- a diákok a hivatalos tanítási anyagon kívül és azt kiegészítve megismerkedjenek más szakmai felfogásokkal vagy az egyes szakmacsoportok aktuálisan legfontosabb problémáival, a szakmában „dúló” vitákkal és egyéb időszerű szakmai kérdésekkel /fórumok, vitaestek, részvétel országos vagy regionális szakmai eseményeken/;
- „öntevékeny” keretekben fejlődjenek és formálódjanak a diákok együttműködési, problémamegoldó és döntési készségei, társas életben való jártassága, közösségi attitűdjei /klubok szervezése a tanulók igényei alapján/.

Az ilyen típusú fenti tevékenységek esetén az iskola csak a kezdeményező, az ötletek megvalósításának segítője, esetenként egyes programok finanszírozója lehet.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei, az eljárás rendje

A Szakközépiskola egyes évfolyamain a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges tankönyveket, kötelező tanulói taneszközöket az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola szakmai programja alapján. Elvárás, hogy a nevelő-oktató munka során a pedagógusok elsősorban olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet stb.) használjanak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az oktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított (ha van ilyen).

A taneszköz-használatot a következő eljárás szabályozza:

- A pedagógia program alapján (alapelvek, pedagógia folyamat, működési rendszer, helyi tanterv) készülnek a tantárgyi programok.
- A különböző programoknak eltérő a tankönyv, taneszköz igénye. Vannak olyan tantárgyak, amelyek tankönyv nélkül, olyanok, amik évente több tankönyvvel és olyanok is, amelyek egy tankönyvvel működnek.
- A hagyományos taneszközök (könyv, példatár, munkafüzet, térkép stb.) mellett a helyileg kifejlesztett más típusú információhordozók létrehozását is támogatjuk (videó anyag, CD-DVD, számítógépes hagyományos szoftver), melyek kiválasztása, finanszírozása a hagyományos eszközökhöz hasonlóan történik.
- A tantárgyi programok alapján a szaktanárok határozzák meg a szükséges taneszközöket.
- A helyben készült jegyzeteket lektoráltatni kell.
- A taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak. (pl. tartós tankönyvek)
- A taneszközök használatában az állandóságra kell törekedni.
- A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján évente meghatároz.

A tanulmányi segédletek és taneszközök körének meghatározását a szakmai programok csak vázlatosan tartalmazzák. Ennek indoka az, hogy a felhasználható irodalmak jegyzéke, és a különböző szemléltető és demonstrációs anyagok köre folytonosan változik; állandóan jelennek meg új szakkönyvek, publikációk és ígéretesen sokasodnak a korszerű technikai bázisra tervezett információhordozók.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a diákok kötelessége.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva nyomtatott taneszközöt szerezzen be, melyeket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatnak.

A tankönyvek beszerzése során a 2001. évi XXXVII. tv. 8. § rendelkezései az irányadóak.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az adott szakma képzési követelményeiben meghatározott követelményeket (beleértve a szakmai gyakorlati követelményeket) az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év/félév közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el, és minden tantárgyból legalább az „elégséges” év/félév végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a tanév/félév végén bármelyik tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet/félévet megelőző augusztus/április hónapban javítóvizsgát tehet.

A pedagógiai program megismerésének lehetősége

- Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- Pedagógiai program egy példánya az igazgatói szobában megtalálható, illetve további példányok hozzáférhetők a tanári szobában a székhelyen és minden telephelyen.
- A tanulók számára programunkról ismertetést tartunk.

A pedagógiai program érvényességi ideje

- Az iskola e pedagógiai program alapján a 2017/18-as tanév első napjától végzi oktató-nevelő munkáját.
- Jelen pedagógiai program érvényességi ideje három évre szól.
- A 2020/2021-es tanév során a nevelőtestületnek el kell végezni a pedagógiai program teljes felülvizsgálatát és értékelését. Szükség esetén módosítani kell.

A pedagógiai program felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- Az oktatók minden tanév végén értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását,
- Év végén minden tantárgyból fel kell mérni, hogy az az oktatásban részt vevő tanulók az előírt követelményeket milyen szinten teljesítik.

Budapest, 2017. május.28.

P. H.

.....
Horváth Klára igazgató

ZÁRADÉKOK

1. Fenti Pedagógiai Program a tanszak tantárgyainak évfolyamonkénti tananyagát és a szakképző évfolyamok helyi tantervét tartalmazó mellékletekkel együtt érvényes.
2. A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2017. május 28-i értekezletén egyhangúan elfogadta. Az elfogadás záradékát a jelenlévő tagok közül sorsolással kijelölt tanárok hitelesítik. A záradék hitelességét a hitelesítők aláírása igazolja.

Budapest, 2017. május 28.

Hitelesítők:

.....

Hollós Péter

.....

Miklós Marcell

2. Alulírott, Horváth Klára igazgató kijelentem, hogy a fenti pedagógiai program érvénybeléptetése nem ró többletköltséget a fenntartóra, így annak jóváhagyása nem szükséges. Jóváhagyom a Szív Kamara Alapfokú Művészeti Iskola és Színművészeti Szakgimnázium pedagógiai programját, egyben megerősítem, hogy annak kötelező felülvizsgálata az előírások szerint a 2020/2021-es tanévben esedékes.

Budapest, 2017. május 28.

.....

Horváth Klára igazgató

**A SZÍV KAMARA ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY ÉS
MŰVÉSZETI SZAKGIMNÁZIUM**

Alapfokú művészetoktatási iskola helyi tanterve

2017. május

Tartalomjegyzék

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS HELYI TANTERVE	3
 AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS HELYI TANTERVE AZOK SZÁMÁRA, AKIK A 2011/2012. TANÉV ELŐTT MEGKEZDTÉK TANULMÁNYAIKAT AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSBAN	3
 AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS HELYI TANTERVE AZOK SZÁMÁRA, AKIK A 2011/2012. TANÉVTŐL KEZDTÉK MEG TANULMÁNYAIKAT AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSBAN	153

Az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve

Az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve azok számára, akik a 2011/2012. tanév előtt megkezdték tanulmányaikat az alapfokú művészetoktatásban

A színjáték tanszak általános fejlesztési követelményei

Célok:

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színjáték oktatás célja a színművészet iránt vonzódnak tanulók képességeinek fejlesztése, ismereteik gyarapítása, művészeti kifejező készségeik kialakítása, gyakoroltatása, figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait.

Általános fejlesztési követelmények

Készítse fel a tanulókat:

- drámai szövegek értő olvasására,
- alapvető színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékokra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások ismertetésére, elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történelmi és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások, és óraszámok

A művelődési és közoktatási miniszter által 1998-ban kiadott központi tantervet adaptáltuk az iskola adottságaihoz. A központi tanterv elkészítésében és szakmai lektorálásban az iskola

vezetői és tanárai közül többen is részt vettek. Adaptációja során figyelembe vettük iskolánk speciális adottságait. Önálló arculatunk egyik meghatározója hogy pedagógusközösségünk kiváló felkészültségű, a szakma módszertanát folyamatosan fejlesztő szakemberekből áll. A másik a tanulói és szülői közösség sajátos elvárásai, hiszen a drámaoktatásban nagy hagyományokkal rendelkező telephelyeken kell megfelelnünk a partnerek igényeinek. Mindezek figyelembevételével alakítottuk ki képzésünk tantárgyi struktúráját, amely szerint a kötelező tantárgyak mellett a tanuló tantárgyak széles skálájából választhat érdeklődésének megfelelően: vers- és prózamondás, kreatív zenei gyakorlat, színházismeret, tánc- és mozgásszínházi tréning, beszédtechnika, illetve pantomim.

Az iskolánkban működő alapfokú művészetoktatás teljes képzési ideje 12 évfolyam (előképző 1-2. évfolyam, alapfok 1-6. évfolyam, továbbképző 7-10. évfolyam).

A képzés tanszaka

Színjáték tanszak

A képzés tantárgyai

Főtárgy:

- drámajáték (1-6. évfolyam)
- színjáték (7-10. évfolyam)

Egyetlen tárgyról van szó - a tárgy, neve változik ott és akkor, amikor színjáték nevelésben való felhasználása - a drámai-színházi nevelés - mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1-8. évfolyam)
- mozgásgyakorlatok (1-8. évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak

- vers- és prózamondás (az alapfok 1. évfolyamától választható),
- tánc- és mozgásszínházi tréning (5. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az alapfok 1. évfolyamától választható),
- színházismeret (3. évfolyamtól választható),
- beszédtechnika (3. évfolyamtól választható).

Megjegyzés: a 7-8. évfolyamon a kötelező tárgyak magas óraszámja miatt nincs választási kötelezettség.

Szabadon választható tantárgyak:

- drámajáték (1–6. alapfokú évfolyamokon);
- színjáték (7–10. továbbképző évfolyamokon);

- beszédgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- mozgásgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- vers- és prózamondás (az 1. alapfokú évfolyamtól);
- tánc- és mozgásszínházi tréning (5. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az alapfok 1. évfolyamtól választható),
- színházismeret (a 3. alapfokú évfolyamtól választható),
- beszédtechnika (3. évfolyamtól választható).

Megjegyzés: Az első alapfokú évfolyamtól az adott évfolyamra előírt főtárgy, kötelező és kötelezően választható tantárgyak köréből bármelyik tantárgy választható.

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
<i>Főtárgy:</i>												
Drámajáték	4	4	2	2	2	2	2	2	–	–	–	–
Színjáték	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	3	3
<i>Kötelező tárgyak:</i>												
Beszédgyakorlatok	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
Mozgásgyakorlatok	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
<i>Kötelezően választható tárgyak</i>												
	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Szabadon választható tárgyak</i>												
	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2

Összesen	2	2	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6
----------	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

A kötelezően választható tárgyak közül úgy kell választani, hogy az alapfok 1. évfolyamától a heti 4 tanítási órás képzést biztosítani lehessen. A szabadon választható tárgyat akkor veheti fel a tanuló, ha a csoport indításához elegendő létszám összegyűlik. A választott tárgyak közötti módosítás az egyes évfolyamok végén csak akkor lehetséges, ha a választott új tantárgy adott évfolyamra előírt követelményeit a tanuló teljesíteni tudja.

Tanórán kívüli foglalkozások

Tanórán kívüli szervezett tevékenységformák:

- színházlátogatások a színházismeretnél előírt alkalmakon felül,
- táborok,
- belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások,
- rendezvények, rendezvénysorozatok, kurzusok, tréningek a film, a színház, a kritika stb. témakörökben neves szakemberek közreműködésével tanulói és szaktanári kezdeményezés alapján.
- egyéni tehetségfejlesztés (egyéni foglalkozás keretében)

A tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztása a tanító szaktanárok javaslata alapján történik.

A tankönyvválasztás a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével a szaktanár joga.

A tankönyvek kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- tartalma feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- korszerű ismereteket közvetítsen,
- didaktikai módszerei feleljenek meg – a pedagógiai programban meghatározott – az iskolában folyó nevelés-oktatás alapelveinek, céljainak, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak,
- segítse a tanulást, motiváljon,
- nyelvezete az adott korosztálynak megfelelő legyen,
- szerkezete legyen világos, érthető,
- esztétikus, igényes legyen
- az ára legyen kedvező.

Az iskola biztosítja a kiválasztott tankönyvek könyvtári hozzáférhetőségét is.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az iskolába jelentkezőt bizottság hallgatja meg, amely javaslatot készít a tanuló csoportbesorolásáról.

Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt az iskola helyi tantervében az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot készít az igazgatónak a tanuló évfolyam- és csoportbesorolását illetően.

A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként a bizottság tagjai állítják össze a következő típusok szerint:

- beszédgyakorlatok (koncentráció, hangzás, ritmus, artikuláció figyelembevételével) egyénileg és csoportosan;
- mozgásgyakorlatok (térhasználat, mozgásritmus, karaktermozgások, mozgáskoordináció lehetőségeinek figyelembevételével) egyénileg és csoportosan;
- improvizációs gyakorlatok téma, szerep vagy tárgyak megadásával (csak magasabb évfolyamra jelentkezők esetében).

A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

Ha a tanuló más alapfokú művészetoktatási intézményből kéri átvételét, akkor bizonyítványába bejegyzett elvégzett évfolyamai alapján soroljuk be a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba. Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya módosul, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie az iskola helyi tantervében az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.

A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Ha tanév végén a tanuló teljesítményére – legfeljebb két tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Ha elégtelen osztályzatainak száma meghaladja a kettőt, a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait.

A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget osztályozó vizsga letételével.

Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása, hiszen ezeken olyan gyakorlati tevékenység folyik, melyek nem iskolai körülmények között nehezen biztosíthatók. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.

Egyéb esetekben az idevonatkozó hatályos jogszabályok a meghatározók.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei

A beszámoltatás, számonkérés anyagát és követelményeit, tantárgyanként és évfolyamonként az iskola helyi tantervének 2.7. számú fejezete tartalmazza „*A tanszak tantárgyainak szakirányú feladatai és követelményei, az egyes tantárgyak évfolyamonkénti tananyaga*” címmel.

A beszámoltatás formái

1. Évközi beszámoltatás

- Gyakorlati feladat végrehajtása önállóan vagy tanári irányítással
- Szóbeli felelet
- Írásbeli felelet

2. Év végi beszámoltatás (vizsga)

- Nyilvános bemutató
- színpadi produkció (előadás és/vagy jelenet, jelenetek)
- vagy
- csoportos gyakorlatsor
- vagy
- bemutató óra (tanári irányítással végrehajtott feladatok)

Gyakorlati feladat végrehajtása (önálló munka; pl.: gyűjtőmunkák, gyakorlatsor összeállítása, levezetése stb.)

- Szóbeli vizsga (pl. előadás-elemzés)
- Írásbeli vizsga (pl. teszt, esszé)

3. Művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga

A beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai

A) Az év végi beszámoltatás (vizsga)

Az előképző évfolyamain nem kötelező

Az 1–10. alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanult valamennyi tantárgyból kötelező:

Gyakorlati tantárgyakból a nyilvános bemutató kötelező,

9. és 10. évfolyamon a főtárgy követelményei alapján kötelező előadás bemutatása,

A szaktanárok választása alapján lehetőség van a kombinált beszámoltatásra: több tantárgyból összevontan számolnak be a tanulók a tanév anyagából (pl. a színpadi előadást úgy kell

összeállítani, hogy abból mérhető legyen a színjáték, a mozgásgyakorlatok, illetve a beszédgyakorlatok tantárgy adott évre előírt követelményeinek teljesítése is).

b) Év közben a beszámoltatás rendszeres (legalább három alkalom).

c) Művészeti alapvizsga az utolsó alapfokú évfolyamra előírt követelmények teljesítését követően tehető.

d) Művészeti záróvizsga az utolsó továbbképző évfolyamra előírt követelmények teljesítését követően tehető.

A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

A tanuló teljesítményének értékelése, minősítése

A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.

Az előképző 1–2. évfolyamán

A tanulók évközi értékelése kifejtett szöveges (szóbeli, esetenként írásos) formában történik.

A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére iskolánk háromfokozatú szöveges minősítési formát alakított ki:

jól megfelelt;

megfelelt;

nem felelt meg.

- *Jól megfelelt* annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.
- *Megfelelt* annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.
- *Nem felelt meg* annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamra előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

A félévi és a tanév végi minősítést kifejtett szöveges szóbeli értékelés kíséri.

Az 1–10. évfolyamon

Tanév közben a tanuló teljesítményét minden tantárgyból a tanár rendszeresen – félévente legalább három – érdemjeggyel értékeli. Az érdemjeggyel történő értékelés mellett a tanár a tanév során folyamatosan alkalmazza a kifejtett szóbeli, esetenként írásbeli értékelési formát is.

Egy tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.

Több tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár (ok) tantárgyanként külön érdemjeggyel értékeli (k).

Félévkor és év végén a tanuló teljesítményét a tanár osztályzattal minősíti.

A félévi osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, az év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye (i) alapján kell megállapítani.

Az egyes tanulók osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és az osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek és osztályzatok:

jeles	(5);
jó	(4);
közepes	(3);
elégletes	(2);
elégtelen	(1).

A félévi és az év végi osztályzattal történő minősítést kifejtett szóbeli értékelés kíséri.

Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

Az itt nem szabályozott kérdésekben az egyéb, idevonatkozó jogszabályok a meghatározók.

A szorgalom értékelése, minősítése

A szorgalom értékelése a tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége, alapján történik.

Példás annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.

Jó annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.

Változó annak a tanulónak a szorgalma, akinek a foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, feladatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.

Hanyag annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi.

A tanuló szorgalmának értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek és osztályzatok:

példás	(5);
jó	(4);
változó	(3);
hanyag	(2).

A tanuló szorgalmát félévkor és év végén egy osztályzattal kell minősíteni.

A tanuló szorgalmának értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a csoportvezető tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

A szorgalom osztályzattal történő minősítését kifejtett szóbeli értékelés kíséri.

Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

1.1 A tanszak tantárgyainak szakirányú feladatai és követelményei, az egyes tantárgyak évfolyamonkénti tananyaga

Drámajáték

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tanulók értsék és tanulják meg a közösségi lét hasznosságát, a közösség építésének módját. Ezáltal váljanak képessé különböző viselkedési minták elemzésére, elfogadására, irodalmi és színházi alkotások befogadására, értelmezésére és létrehozására. Meg kell jegyezni, hogy produkció létrehozása a drámajáték keretén belül nem lehetőség, hanem kötelesség. Nem lehet úgy felhasználni a drámajáték és a színház egyéniségfejlesztő rendszerét, hogy nem adunk lehetőséget ennek bemutatására. Ez ad célt a gyakorlatoknak. A csoport megmutatkozásának közösségformáló energiája van, a bemutatóra készülés fontos motiváció a tanulók számára, a színpadra lépés növeli az önbizalmat, oldja a gátlásokat. A színjátékosok és a nézőtér kommunikációja, „összelélegzése” meghatározó felszabadító élmény, kivételes jelentősége van az identitáskeresés éveiben. Természetesen hatalmas a tanár felelőssége abban, hogy milyen megmutatkozási, milyen játéklehetőséget kínál a tanulóknak, milyen produkciót enged a nézők elé, hiszen egy gyermekszínházi előadás színvonalának nem csak esztétikai tétje van. A nevelési cél eléréséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus ismerje a színházi hatásdramaturgia alapelveit, a színházi jelek természetét. A közös

alkotó munkában mozgósítani tudja az alapvető színházi konvenciókat, birtokolja és alkalmazza a színházi kifejezés eszközkészletét.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az improvizációs technikákat,
- a színház és a társművészetek alapjait,
- a színházi alapfogalmakat.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját,
- figyelmét, fegyelmét és önismeretét,
- kreativitását, alkotóképességét,
- gesztusnyelvi kifejezőképességét,
- a kapcsolatteremtő és együttműködő képességét,
- a térbeli tájékozódását és a kreatív térhasználatot.

Alakítsa ki a tanulóban

- a kifejező beszéd és mozgás képességét.
- Tegye képessé a tanulót
- a test kontrollálására,
- az improvizációs technikák alkalmazására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,

- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatosabb használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát,
- a mozgás-mozdulatlanság fogalmát,
- a szerepjáték élményét.

Fejlessze

- a ritmusérzéklet,
- a beszéd- és mozgáskészséget,
- a csoportos megszólalás képességét,

- a játékban történő együttműködés képességét,
- egyén és csoport együttműködését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a ritmus fogalmát,
- a szerepjátékos kapcsolódó magatartásformákat, azok jelentést,
- maszkok készítésének módját, használatát.
- Legyen képes
- a játékban való aktív részvételre,
- a ritmus átélésére,
- helyes szerepvállalásra,
- néhány mondóka, egy-két rövidebb vers önálló elmondására.

Tananyag

Az előképző első évfolyamán a tananyag szerkesztett játék köré fonódik.

A szerkesztett játékot mondókákból, ütemhangsúlyos versekből állítsuk össze. Tegyük lehetővé minden tanuló számára a rövid önálló és a kórusos megszólalást egyaránt, a mintegy tízpercnyi tudatos színpadi játékot, de ne várjuk el zárt szituációk eljátszását, a figurateremtést, figuratartást, jellemfejlődés ábrázolását.

Gyakorlatok, játékok:

- a kifejezést segítő, a játékot előmozdító beszédgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- tükörjátékok;
- maszk készítése.

2. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gesztusnyelv legalapvetőbb elemeit, ennek üzenetét,
- az érzékszervi funkciókat,
- a szerepjátékban, csoportos játékban keressék az egyéni figura kialakításának módját.
- Fejlessze
- az egyéni megszólalás képességét,
- kreativitást,
- az érzékelés és a megfigyelés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közösségben végzett munka legalapvetőbb követelményeit,
- az egyéni és társas megszólalások szabályait (kórusok, felelgetések, közös fokozás, kórust ellenpontoszó megszólalások).

Legyen képes

- a tér pontos érzékelésére,
- különböző tipikus magatartásminták utánzására,
- rögzített játékok felidézésére,
- önálló szövegmondásra.

Tananyag

Az előképző második évfolyamán a tananyag etűdjáték köré fonódik.

Az etűdjáték folyamatos színpadi munkát követel, hangulatilag összefüggő, legalább négy-öt versből, prózarészletekből, mesékből állítsuk össze. Ezeket sok mozgással, közös akcióval, világos, változatos térformákkal kollektív játékként szólaltassák meg a tanulók, ne versösszeállításként. Még nincs történetmesélés, de elvárható a játzóktól az érzés- és hangulatváltások folyamatos közvetítése.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- fogócskák;
- kiszámolók;
- egyszerű történetek alkotása, megjelenítése tablókban;
- magatartásminták gyűjtése megfigyeléssel.

Alapfokú és továbbképző évfolyamok

1. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.
- Fejlessze
- a beleélés képességét,
- a verbális és nonverbális kifejezőeszközöket,
- a társakkal való együttműködés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Legyen képes

- egy egyszerű, könnyen követhető történet (pl.: La Fontaine, Aesopus) átélésére, elmesélésére, színpadi megjelenítésére,
- a társak gesztusainak értelmezésére.

Tananyag

A tananyag egy egyszerű állatmese vagy tanító, esetleg verses mese köré fonódik. A mese feldolgozása és színpadra állítása során fontos, hogy a tanulók kontaktust tudjanak teremteni egymással egy egészen rövid és világos szituációban.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- szituációs játékok;
- improvizációk, csoportos improvizációk;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- ritmus a mozgásban, beszédben;
- szövegek különböző stílusban való megjelenítése.

2. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextus teremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait,
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Fejlessze

- a kapcsolatteremtés képességét,
- a fiúk és lányok együttműködésének képességét,
- az eltérő magatartásformák, gondolkodásmódok („különc” viselkedés) megértését és elfogadását,
- a szociális érzékenységet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextus teremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait;
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Legyen képes

- szerepvállalásra, a szereppel járó tulajdonságok megértésére, megjelenítésére,
- tudatos koncentrációra,
- elfogadásra, a bizalom átélésére,
- az egyre fontosabbá váló kortárs kapcsolatok ábrázolására egy-egy szituációban,
- egy történet közös dramatizálására a megismert munkaformák (kórusok, tablók stb.) segítségével.

Tananyag

A tananyag olyan népmesék köré fonódik, melyek tartalmazzák a szokásos mesefordulatokat, állandó meseelemeket, típusokat.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- egyszerűbb szituációs játékok (rövid, világos kereteket megadó, ismert élethelyzeteket feldolgozó rögtönzések);
- természetes megszólalást segítő beszédtechnikai gyakorlatok.

3. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetípusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a feszültséget a szituációban, színjátékban,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Fejlessze

- a kreativitást, a fantáziát,
- az együttműködést, a csapatmunkára való képességet,
- a kíváncsiság és elfogadás képességét,
- a felelősségvállalást,
- a problémaérzékenységet, probléma megoldási készséget,
- a túlzó, sűrítő, lényegkiemelő színjáték képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetipusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a szituációban, színjátékban megjelenő feszültséget,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Legyen képes

- tudatos, alkotó színpadi jelenlétre,
- feszültségteremtésre,
- konfliktusmegoldásra,
- az egyes alakok hagyományainak, értékrendjének, világlátásának a figura cselekvéseiben, döntéseiben való felismerésére, átélésére és megjelenítésére,
- jellemzésre nonverbális eszközökkel, illetőleg ennek értelmezésére,
- egy-egy figura, helyzet magját túlzó eszközökkel megjeleníteni,
- csoporton belül a versengés és kooperáció termékeny harmóniájának megteremtésére.

Tananyag

A tananyag olyan népmese vagy népmesék, amelyek megismertetik a tanulókat más kultúrákkal (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsa tantra, indián, afrikai mesék). A mese feldolgozása során szembesülni kell egy másik kultúra értékrendszerével és gondolkozásmódjával, valamint követelményrendszerével.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok;
- fantáziajátékok;
- improvizációs gyakorlatok (párban és csapatban);
- a szerepcsere, szerepátvétel improvizációs formái;

- kontextus építő játékok;
- a kiválasztott mese közegében játszódó drámaóra;
- a szociokulturális különbségekből fakadó konfliktusokat feldolgozó drámaóra.

4. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Fejlessze

- a problémamegoldó gondolkodást,
- a probléma feltárásának, megfigyelésének képességét,
- a koncentrációt,
- az empátiát,
- a nonverbális jelek érzékelését és értelmezését,
- a helyzetek, szituációk érzelmi hátterének feltárását, elemzését segítő képességeket,
- egyes viselkedésformák, cselekvések, döntések szociális hátterének feltárási és megfogalmazási képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.
- Legyen képes
- közös dramatizálásra,
- a közös dramatizáláson keresztül jellem felépítésére,
- konfliktuskezelésre,
- történetalkotásra.

Tananyag

A tananyag olyan történet feldolgozása, melynek csak az alappontjait, dramaturgiai fordulóit adjuk meg. Szituációs játékokkal, „tanítási drámával” teremtjük meg a történet kontextusát.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- bizalomgyakorlatok;
- improvizációs játékok;
- koncentrációs játékok szöveggel, mozgással.

5. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a mitológia legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Fejlessze

- az önismeretet, a pozitív jellemvonások tudatos fejlesztésének képességét,
- a fizikai, intellektuális, szociális kompetenciákat a színjátékon keresztül,
- a kreatív gondolkodást,
- a kezdeményezőkézséget, az aktivitást,
- az önállóságot,
- a hétköznapi élethelyzetek elemzésének készségét, metaforikus szimbolikus megjelenítésének képességét.

Ösztönözze a tanulót a hétköznapi élethelyzetek háttérének tudatos kutatására.

Alakítson ki a tanulóban egészséges testképet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,

- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a „mitológia” legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Legyen képes

- egy történet önálló értelmezésére, elemzésére,
- a színpadi figurák érzelmeinek átélésére, megjelenítésére,
- a színpadi szimbólumok üzenetének megértésére,
- a színpadi szimbólumok érzelmi feldolgozására,
- szimbólumalkotásra,
- az improvizáció minden formájában (egyéni, páros, csoportos, teljesen rögtönzött, megbeszél) kreatív, kezdeményező megnyilvánulásra,
- személyes érzelmek szimbolikus átfogalmazására a játékban.

Tananyag

A tananyag mitológiák (pl.: görög, kelta, finn) nagy története vagy történetei. A mítoszon keresztül megérthetik, és megtanulhatják a tanulók, hogy különböző világértelmezések léteznek, s megkereshetik benne önmaguk kérdéseit, válaszait.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk (improvizációk mitikus hősökkel, közegben, tárgyakkal, helyszíneken stb.);
- táncok, szertartásjátékok;
- relaxációs gyakorlatok;
- kellék-, maszk-, jelmezkészítés.

6. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Fejlessze

- a pontos, lényegre törő kérdések megfogalmazásának képességét a világ bonyolult jelenségeiről,
- a kritika és önkritika képességét,
- a művészi alkotások iránti fogékonyságot,
- a társművészetek befogadásának képességét,
- az empátiát, a problémaérzékenységet más sorsok iránt.
- Alakítson ki a tanulóban helyes önképet, segítése elő integrált énkép kialakítását.
- Ösztönözze a tanulót a művészi gondolkodásmód alkalmazására saját élethelyzeteiben.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját élmények, történetek művészi újfogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.
- Legyen képes
- tanulmányai során szerzett színházi, dramatikus tapasztalatainak alkotó módú felhasználására,
- egy élet és ember ismeretét mozgósító történetnek, valamint kontextusának megjelenítésére,
- cselekvések összetett háttéréről (lélektani, szociális) gondolkodni, azt elemezni,
- más értékrendek, normák, viselkedésformák megértésére, elfogadására,
- az eddig megismert tréningekhez, játékokhoz szükséges problémamegoldó, társakat segítő, inspiráló aktivitásra.

Tananyag

A tananyag életjáték létrehozása. Az alkotás során mozgósítani kell és lehet az összes színpadi játékot és az ezeket előkészítő tréninget, gyakorlatot. A világ és az én művészi megismerése, értelmezése saját élethelyzetre alkalmazható. Az életjáték létrehozása során el kell és lehet jutni a konfliktusok és azok megoldásának újfogalmazásáig, azok magasabb szintű megértéséig, kezeléséig.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk.

Színjáték

A színjáték főtárgy meghatározó céljai megegyeznek a drámajáték alapvető céljaival. A képzés a korábbi évfolyamok munkájára épül: a megszerzett képességek elmélyítésére, tudatosítására, finomítására, az életkori sajátosságokhoz történő igazítására törekszik.

Ugyanakkor új tevékenységformák, munkamódszerek lépnek be, a képzés hangsúlya a színházi formák felé tolódik.

A képzés mindvégig három pilléren nyugszik. Ezek az önálló szöveg munka, a színházi tréning és az előadás létrehozása.

Az egyéni fejlesztéshez nélkülözhetetlen az önálló szöveg munka (versek, kisprózák, monológok, drámarészletek). A kidolgozás jórészt önállóan, otthon történik (szövegválasztás, elemzés, tanulás, beállítás), majd a tanár közreműködésével (értelmezés, segítő instrukciók) csiszolják, végül a csoport, illetve nagyobb közönség előtt mutatják meg az elkészült produkciót. A megtanult szövegek, részletek számtalan gyakorlat alapjául szolgálnak. Ez a tevékenység nélkülözhetetlen az egyéni fejlesztéshez, ugyanis a kollektív munka során a tanuló meghatározott szerepekkel találkozik (a szövegek által kínált figurák, az időkeretek behatárolnak), viszont az egyéni produkció során más és más megszólalásmódokat tapasztalhat meg, más és más szenvedélyeket, érzelmeket élhet meg, más és más gondolatokat közvetíthet. Az így megszerzett jártasságok részévé válnak színjátszói munkájának.

A színjáték tantárgy másik nélkülözhetetlen eleme a folyamatos tréning. Az alapgyakorlatok (improvizációs formák) vissza-visszatérnek az árnyaltabb, mélyebb és intenzívebb kifejezés érdekében. Az ismétlés nem mechanikus, a tréning gyakorlatainak témáját a tanulók fejlődéséhez, életkori problémáikhoz szükséges igazítani. A rögtönzés keretének (figura, cselekmény, kimenet, stílus stb.) megadását, a formát (néma, gesztikus, realista, szimbolikus stb.) a színjátékos készségek, ismeretek gyarapodásához érdemes szabni.

A színjátékos jártasságok előadás készítése, illetve bemutatása során sajátíthatók el. Számos tapasztalat gyűjthető a színpadon, ezért ha értékes, hatásos produkció jön létre, érdemes minél többször eljátszani. A megmutatkozás motivál, a sikerélmény visszaigazol, a bemutatóig vezető közös út csapatot kovácsol, a próbafolyamat stációi mély és élményszerű tudást nyújtanak a színházi alkotófolyamat, a színházművészet természetéről. A drámapedagógia befelé dolgozó tevékenységformái mellett a művészetoktatás sajátja a közönség elé lépés.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az összetettebb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- a színészi alkotómunka fázisait,
- a színészi tevékenység alapvető elemeit,
- a színházi alkotómunka főbb összetevőit,

- a színház jelenkori társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Fejlessze a tanuló

- érzelemkifejező eszköztárát az összetett karakterek ábrázolásához,
- mozgásos karakteralkotó technikáit,
- karakteralkotó, jelentésteremtő nyelvi és beszédtechnikai eszközeit,
- szereprepertoárját, illetve ezen keresztül ön- és társismeretét,
- improvizációs képességét,
- szöveg- és előadás-elemzési képességét,
- azon képességét, hogy a valóságon keresztül értelmezni tudja a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot,
- társművészetekhez tartozó (elsősorban zenei, táncos) kifejezőeszközeit.

Ösztönözze a tanulót

- elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára,
- elgondolások és történetek színházi eszközökkel történő megjelenítésére,
- színházi előadások megtekintésére (szabadidejében),
- iskolán kívüli produkciókban való részvételre, tapasztalatainak megosztására társaival,
- társai előtti előadások tartására,
- a látott vagy részvételével zajló előadások véleményezésére,
- a színházi/drámai szakirodalom, illetve szaksajtó tanulmányozására.

Biztosítson lehetőséget

- hivatásos, alternatív, amatőr társulatok és kortárs (diák) csoportok élő színházi előadásainak megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- színházi előadások videofelvételeinek megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- működő színtársulatok munkájába való betekintésre,
- a technikai fejlesztés terén a tanulók speciális igényeinek kielégítésére,
- a helyzetgyakorlatok, színházi improvizációk körén túlmenően csoportos színházi alkotó tevékenységben való részvételre,
- többféle műfaj és/vagy színházi stílus színészi megtapasztalására,
- a tanulók igényeitől függően nyilvános bemutató (k) tartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,

- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

Legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékokra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- a társak játékát előmozdító, a színjátszói energiákat felszabadító megnyilvánulásokra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

7. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód módszerét (kiemelés, sűrítés),
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozást, kiállás, váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Fejlessze

- a koncentrációt,
- a társak játékának érzékelését, az abból való építkezés készségét,
- a kezdeményezőkézséget,
- a megfigyelőkészséget (önmaga és a társak reakcióinak megfigyelését),
- a játékkedvet, az energia felszabadításának képességét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az önfeledt, egyben koncentrált játékállapot megteremtésének adottságát,
- az arányérzéklet, játékintenzitást,
- az önkifejezést,
- a kíváncsiságot, nyitottságot,
- az együttműködési készséget.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód hatását,
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozás, a kiállítás, a váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy felszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Legyen képes

- tipizáló, túlzó ábrázolásra,
- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nonverbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani,
- saját testi adottságai, személyisége szerint fogalmazni,
- életismeretét, tapasztalatait mozgósítva megragadni, megformálni tipikus figurákat, emberi alaphelyzeteket,
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra,

- tanári segítséggel személyes tartalmak közlésére alkalmas, neki való, szövegek kiválasztására, értelmezésére,
- a kiválasztott szövegeket önállóan interpretálni, tanári instrukciók mentén újabb és újabb változatokat kidolgozni,
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- csendben, inspiráló figyelemmel kíséreni társai játékát,
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaival együtt dolgozni,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel) figyelembe véve improvizálni,
- a feszültséget növelni, fordulatot cselekménybe építeni, jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni, fokozni, intenzitás növelni egy jeleneten belül,
- saját ötleteit megfogalmazni, eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

A hetedik évfolyamon a tanulók félévenként legalább három verset (pl.: Petőfi Sándor, Weöres Sándor, Varró Dániel) tanulnak meg. Ezek között legyen olyan, amely az egyéni humor megmutatkozására ad módot, olyan, amely bensőséges érzelmek kifejezésére ad lehetőséget, és olyan, amely által erős indulatok, nagy szenvedélyek jeleníthetők meg. Ezekből a vezető tanár döntése alapján készül szerkesztett vagy nem szerkesztett összeállítás, munkabemutató vagy előadás.

2. Előadás

A legjobb improvizációkból etűdjáték készül különböző szervező elvek (tematikus, hangulati, helyszín) alapján. Az elkészült anyag színvonala, szerkesztettsége alapján demonstrációként, munkabemutatóként vagy előadásként kerülhet a nézők elé. A bemutató lehet nyitott vagy zártkörű (meghívott közönség előtt zajló). A hetedik évfolyamon végezett munka nem követeli meg, hogy feltétlenül előadással záruljon!

3. Tréning

Szöveg fragmentumok, verssorok, dialógusrészletek az improvizációkhoz

- Szabályjátékok
- Tükörgyakorlatok
- Csoportépítő játékok
- Bizalomgyakorlatok
- Koncentrációs gyakorlatok
- Improvizációk szöveg nélkül, mondathelyettesítő eszközökkel (idegen nyelv, halandzsza, számok, városnevek stb.), megadott szavakkal (Maradsz! – Megyek!) vagy mondatokkal (Most higgyek neked? – Nem mondhatok mást.)

- Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel
- Egyidejű egyéni improvizációk (mindenki játszik, nincs „közönség”)
- Drámaórák

8. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadásra szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit (a színészi alkotómunka legfontosabb iskoláit, ezek alapvető eljárásait – Sztanyiszlavszkij, Mejerhold, Anton Csehov stb.),
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszerit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit;
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Fejlessze

- a koncentrált állapot megtartásának készségét,
- az egészben (teljes alkotófolyamat, előadás) látás képességét,
- a befelé figyelés adottságát, a helyes önértékelést, önkritikát,
- a színészi energiák kezelésének készségét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játék képességét,
- az arányérzéklet (a nézői figyelem fókuszálásának készségét: a tanulók érzékeljék, mikor, mennyire fontos akciójuk, tudjanak a kórusból „előlépni” és visszaállni),

- a vitakészséget, az érvelés kultúráját, ötletek, gondolatok artikulációját,
- az alkotó párbeszéd képességét a csoport minden tagjával,
- a nyitottságot, empátiát,
- a közösségi érzést, felelősségérzetet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit,
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszereit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit (gépiesség, kontraszt, funkció és státus különbsége, meglepetés, inkongruens közlés stb.),
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Legyen képes

- a tipizáló játékot mélyíteni, egyéníteni,
- a színészi váltás éles és finom változataira,
- saját testi és pszichikai adottságai ellenében, abból kimozdulva, „ellene” játszva fogalmazni,
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, előadásmód stb.) együttes és elkülönített használatára,
- mozgósítani a tipizáló ábrázolás árnyaltabb eszközeit,
- személyes élményeinek, gondolatainak „alapanyagát” figurába, jelenetbe sűríteni,
- a nézői figyelem fókuszálására (tudjon „előlépni” a kórusból, visszaállni),

- egységes színészi intenzitású (partnerekkel összehangolt) improvizációra,
- a jelenet szociokulturális, történelmi közegét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok) figyelembe véve improvizálni,
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáiban együtt dolgozni társaival (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- tanári segítséggel saját világérzésének, gondolatainak megfogalmazására alkalmas kisepikai alkotást választani,
- önismerete segítségével karakteréhez illő monológot választani, amelyet személyes hitellel, így hatásos módon tud megszólaltatni,
- az általa kiválasztott szövegekből saját értelmezését több variációban, különböző eszközökkel megjeleníteni,
- a csoport összes tagjával magas szinten együttműködni, együtt dolgozni,
- ötleteit az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szövegmunka

A nyolcadik évfolyamon a tanulók félévenként egy-egy prózarészleten dolgoznak. Az egyik szöveg (pl. Franz Kafka-novellák, Örkény-egypercesek, Garaczi László-írások) a korosztály groteszk, kritikus látásmódjának, humorának megszólaltatására ad lehetőséget, a másik a lélekábrázolásra kínál lehetőséget (pl. Kosztolányi-, Csáth-, Kaffka Margit-novellák).

Az önálló szövegmunka keretében félévenként tanári segítséggel vagy önállóan egy-egy monológot választanak a drámairodalom klasszikusaitól (Szophoklész, Shakespeare, Molière). Ezeket színházszerűen, cselekvő módon mutatják be.

2. Előadás

Az év során elkészülő előadás egy verses vagy prózai epikus mű dramatizálása. A színre állítás kollektív játékként, a diákszínjátszó formanyelven történik. Ez a forma mindenki számára lehetőséget nyújt a megmutatkozásra, az elsajátított színészi kifejezőeszközök mozgósítására. A történetmesélés buktatói, az epika tér- és időkezelése, az ebből fakadó nehézségek, a dialógusok hiánya kreatív hozzáállást feltételeznek és serkentenek – az együttes játékok formanyelvének alkalmazását és megújítását feltételezik. Ugyanakkor a történetben rejlő drámai helyzeteket érdemes zárt, színházi szituációként megformálni. Az alapműben legyen humor, mélység, legyenek olyan konfliktusok, alaphelyzetek, amelyek a személyes érintettséget biztosítják, vagyis az életkori problémákra (identitáskeresés, felnőttvilág hazugságai), a csoport belső történéseire rímelnék. Érdemes értékes alkotásokkal foglalkozni.

A forma sokszínűségéhez elengedhetetlen a tartalom gazdagsága. Bátran nyúlhatunk a „diákszínjátszó” klasszikusokhoz (Ludas Matyi, A helység kalapácsa, János vitéz, Toldi, Karinthy-szövegek), ezek azért lettek klasszikusok, mert remek játéklehetőséget nyújtanak. Inspiráló lehetőség az egyes mitológiák (görög, kelta, germán, finn, magyar) nagy történeteinek színre állítása. Feldolgozhatunk a korosztályról (is), korosztályhoz (is) szóló kortárs szövegeket is (pl. Garaczi László: Pompásan buszozunk, Varró Dániel alkotásai stb.).

A közismert történet dramatizálása szabadabb, kreatívabb hozzáállást tesz lehetővé. Az újramesélés alapja, hogy figyelmesen újraolvassuk – felfedezzük – a remekműveket, így az adaptáció során mindenki személyes gondolatait közölheti. A új felfedezés az első megfogalmazás izgalmát hordozza.

Az előadás készítése nem történetfelmondás, hanem interpretáció.

3. Tréning

- Versrészletek, klasszikus művekből (Shakespeare, Molière, Csehov) kiemelt mikro dialógusok
- Szabályjátékok
- A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok (csak hanggal, mozgással, kifejezőeszközök ütköztetésével)
- Önismereti és társismereti játékok
- A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói
- Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok
- Műalkotás (festmény, fotó, zene) inspirálta improvizáció
- Improvizációk megadott cselekményvázra
- Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül
- Hosszú (tíz percet is meghaladó) csoportos és páros improvizációk, jelenetváltással, illetve zárt helyzetben
- Történetmesélő improvizáció sor
- Improvizáció sor adott figurákra – figuratartással, a figura kibontásával
- Színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámaórák

9. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidézés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit;
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés),
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- a státus és helyzet, státus és funkció, státus és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,

- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státusának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszűltség növelésének technikáit (feszítő körűlmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Fejlessze

- az érzelemfelidezés képességét,
- a színjátszó humorérzékét,
- az elmélyűlt, türelmes munka képességét,
- a verbális kifejezőerőt, az íráskészséget,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét,
- a játékontelligenciát,
- a szintetikus gondolkodást,
- az érzékenységet, a toleranciát,
- az eltérő személyes tempó, különböző szintű, különmemű tehetség elfogadásának képességét, az ebből fakadó feszűltségek kezelését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidezés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit,
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés).
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- státusz és helyzet, státusz és funkció, státusz és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszűltségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),

- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státusának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszűltség növelésének technikáit (feszítő körűlmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Legyen képes

- az eltartás és azonosulás fokozataira,
- státűsváltásra jeleneten belül és jelenetek között,
- a saját státűs ellenében fogalmazni, új státűsállapotokat kipróbálni,
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására,
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszűltség növelésének technikáit,
- a csendes, visszafogott, mégis intenzív, szuggesztív játéokra,
- stilárisan egységes, szociokulturárisan hiteles mondatokban megszólalva improvizálni,
- kelléket használva improvizálni,
- dialógust írni közösen, önálló jelenetet kidolgozni, változatokat készíteni,
- a sűrítés drámai feszűltség növelésének technikáit (feszítő körűlmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei) önállóan alkalmazni,
- egy-egy jelenet lélektani hátterét kibontani, megmutatni,
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.) pillanatnyi hangulattól, formától függetlenül megteremteni,
- személyiségét, színészi alkatát ismerve új kihívást jelentő monológokat keresni (tanári segítségadással),
- monológok színházszerű kidolgozására, ahol harmóniában van a kifejezőeszközök, technikák tudatos használata (térbeli helyzet, akciók, szűnetek, hangerő stb.) és a lehető legnagyobb hitelesség, megélttség,
- társai ötleteit, impulzusait továbbépíteni, saját ötleteivel összhangba hozni,
- ötleteit a készűlő előadáshoz igazítani.

Tananyag

1. Önálló szövegmunka

A tanuló a magyar dráma ismert és kevésbé ismert 19. századi, 20. század eleji klasszikusaitól (Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Csiky Gergely, Molnár Ferenc, Bródy Sándor, Szép Ernő, Szomory Dezső, Bíró Lajos, Déry Tibor stb.) választanak monológot.

Fontos szempont, hogy a választott anyag a figurateremtés új útjait nyissa meg a színjátszó előtt, a szöveggel végzett munka új megszólalásmódot tegyen lehetővé.

A második félévben visszatér a versmondás. A tanulóknak három verset kell választaniuk, ezt egyetlen szempont befolyásolja csak: hogy minél személyesebb tartalmak kifejezésére alkalmas szöveget leljenek.

2. Előadás

A csoport tematikus improvizációkból közösen ír drámát. A közvetlenségnek és a megformáltságnak egyszerre kell érvényesülnie. Rögtönzésekből jelenetek íródnak, a jelenetekből színjáték szerveződik. Nem elég laza atmoszferikus, tematikus kapcsolatot találni a helyzetek között.

3. Tréning

- Jelenetrészletek, dialógusok idegen nyelven
- Státusgyakorlatok
- A kifejezőeszközöktől megfosztott játékmód, gyakorlatai
- Önismereti és társismereti játékok
- A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói
- Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok
- Jelenetek szerepcserével
- Improvizációk a helyzetet meghatározó körülményének (figura, hely, végkifejlet) vagy ezek együttesének megadásával
- Páros, hármas, négy- vagy ötszereplős improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül
- Egyéni improvizációk, a csoportvezető, illetve a csapat tagjainak instrukcióira rögtön reagálva, azokat követve
- Jellemfejlődést ábrázoló improvizáció sor
- A kellékhasználat gyakorlatai
- A közösen írt színjáték döntési helyzeteit körbejáró drámaórák

10. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematisz tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,

- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játéktílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáráó próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alaplú tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Fejlessze

- az ízlést, és az ítélő erőt,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a szimbolikus kifejezés készségét,
- a közösségben létezés, a közös célért végzett tevékenység minden lelki feltételét.

A záró évfolyamon a fejlesztés célja a képzés során megszerzett képességek, készségek, jártasságok szintézise. Továbbá, hogy a tanuló vizsgahelyzetben minél eredményesebben számot tudjon adni ezekről. A megszerzett elméleti ismereteket, színészi tudást, munkaszervezési, gyakorlati jártasságot önállóan alkalmazni tudják az alkotó folyamatban (egy jelenet színrevitelében).

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblemikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játéktílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,

- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáró próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alpmű tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Legyen képes

- szerepív ábrázolására,
- jellemfejlődés megélésére, bemutatására,
- a cselekménykövető és -építő folyamatos gondolkodásra, „belső monológ” kidolgozására,
- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében,
- önállóan jelenet színre állítására,
- a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig különböző megnyilvánulásokra,
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára;
- folyamatos igényes munkára (ne a főpróbaidőszakban „pörögjenek” fel),
- ötleteinek a színre állított drámához, a színre állításhoz történő igazítására.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

Az év során egy – ha szükséges, tanári segítséggel – kiválasztott jelenetet, jelenetsort próbálnak önállóan. A jelenet által megkövetelt játékmód éppen ellentétes legyen a közös produkció fogalmazásmódjával: ha lélektani-realista a produkció, akkor stilizált-szimbolikus és fordítva. A rendező-tanár visszajelzéseket ad az egyes munkafázisokban, de nem „rendez bele” a produkcióba.

2. Előadás

Olyan klasszikus, modern, kortárs dráma színre állítása köré szerveződik a munka, amelyben mindenki valódi feladatot, igazi játéklehetőséget kap, melynek alapkonfliktusai meghatározó életélményei azonosak vagy megfeleltethetők a korosztály számára. Ennek feltétlenül értékes drámai alkotásnak kell lennie, ne követelje meg a teljes újrafogalmazást (adaptációval, önálló alkotás színrevitelével korábban már megismerkedtek).

A szöveg, az értelmezés által megkövetelt színházi nyelv egyaránt lehet realista-naturalista, illetve stilizált-szimbolikus (de elképzelhető, hogy a kettő keveredését vagy stiláris váltást hív

elő a darab). A munkafolyamat egyfajta szintézis: lehetőséget ad a képzés során megszerzett tudás alkalmazására, a következetes, nagyigényű színházi alkotómunka természetének megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Szerencsés, ha a csapat tagjai megélik, hogy a színház ösztüvészet. Rendkívül hasznos és valójában nélkülözhetetlen, hogy a látványelemek megteremtésében, a zenék megszólaltatásában, a mozgások, táncok betanításában részt vegyenek azok a diákok, akik kedvet éreznek ehhez.

3. Tréning

A záró évfolyamon végigvesszük a továbbképző gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk a játszóknak az általuk bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, ismeretek szintetizálására, felfrissítjük az elfeledett elemeket.

- Analóg helyzetek a készülő előadás szituációihoz
- Improvizációk különböző stílusban (vásári színjáték, klasszikus tragédia, lélektani dráma)
- Versek, versrészletek szimbolikus-stilizált feldolgozása
- Az atmoszférateremtés gyakorlatai
- Azonos hangulatú, szimbolikus kapcsolódó improvizáció sor
- A dráma közegében játszódó drámaóra

Beszédgyakorlatok

A tantárgy tanításának célja

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelően - dramatikusan és színpadi munkájukban egyaránt - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A beszédgyakorlat a színjáték szerves részeként felkészít a tudatos és célszerű verbális önkifejezésre. A cél nem csupán a beszédhibák javítása, hanem olyan átfogó, a teljes beszéd-folyamatot érintő munka létrehozása, amely előkészíti, illetve kiegészíti a kreatív színházi gyakorlatokat. A beszédgyakorlat foglalkozásokon irodalmi művek felhasználásával, dramatikusan improvizációkkal a beszéd működési mechanizmusának drámajátékos helyzetekben történő tanulmányozásától eljutunk a többszoros kommunikációs rendszer biztos és tudatos használatáig.

A tantárgy feladata:

Ismertesse meg a tanulókkal

És szinten tartó beszéd-játékokat és egyszerű beszédgyakorlatokat.

Alakítsa ki a tanulóban

- az önelemzés és önértékelés igényét és képességét,

- a beszéd elemzésének képességét,
- a beszédszervek tudatos, pontos és célszerű használatát,
- a beszéd során megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének, megértésének és létrehozásának képességét,
- az önképzés igényét.

Fejlessze a tanulók

- kifejező kedvét,
- a hallási figyelmet és érzékenységet,
- a tanulók koncentrációs készségét,
- az életkoruknak megfelelően a játékoságukat,
- a képzelőerejüket és megfigyelő képességüket,
- a produktív és reprodukív kifejezőkészséget.

Követelmények az alapfok elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek:

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és a saját beszédükben.

A tanulók ismerjék:

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Követelmények a tantárgyi program elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.
- A tanulók ismerjék (az előbbieken kívül)
- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő magasság, tempó),
- szövegek tagolásának, földolgozásának lehetőségeit.

1. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamatát,
- a szó, a hang és a mozgás (gesztusok, mimika) szerepét a közléseinkben,
- az egyszerű beszédfejlesztő játékokat.
- Fejlessze a tanuló
- koncentrációs készségét,
- hallási figyelmét,
- játékos hangadó kedvét,
- artikulációs ügyességét,
- megfigyelőképességét.

Ösztönözze a tanulót

- saját és mások beszédállapotának tanulmányozására,
- véleményének megfogalmazására,
- fölismert gyengeségeik megerősítése érdekében gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a csoportos koncentrációs-, lazító-, légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat, játékokat,
- saját beszédének erőnyeit és gyengéit.

Legyen képes

- aktív részvételre a játékokban, gyakorlatokban,
- a beszélők tartós figyelésére, megfigyelésére,
- 40-50 szótagnyi szöveg elmondására egy szólamként,
- artikulációs ügyesítő szólamok elmondására emlékezetből.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

Az egész test feszítése és lazítása hanyatt fekve, különös tekintettel a váll, a nyak és az arc izmaira

Feszítés és lazítás állás és járás közben

Légző gyakorlatok

A légzéstípusok ismertetése (váll, mellkas, rekesz), a saját légzés megfigyelése

- kapacitásnövelő gyakorlatok **sz**, **s** és **f** hangokkal a laza testtónus megőrzése mellett
- kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megőrzése mellett (legfeljebb 40-50 szótag)

Hanggyakorlatok

- játékos hangerő gyakorlatok
- repülőindítás
- a közeledés és a távolodás kifejezése
- fúvójátékok (lyukas kulcs, filctollkupak, síp, szájharmonika stb. fújása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására, spontán légzéssel
- folyamatos és szaggatott fúvások
- a fúvás (kilégzés) erejének változtatása
- a lehetséges légutak tanulmányozása ki- és belégzés közben élettani és beszédlégzés alatt egyaránt
- a légutak használatának gyakorlatai
- a saját és a társak légzésének tanulmányozása, a megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása
- a légzés hibáinak, akadályainak tisztázása
- a zörej nélküli belégzést követő kilégzés nyújtása **sz** és **s** hangokkal
- szabályozott légzéssel egyszerű szólamok, versek gyakorlása

Hangjátékok

- egymás hangjának felismerése (Hol szólsz kispajtás? játék mintájára)
- a hang tulajdonságainak tanulmányozása, a megfigyelések megfogalmazása (magas-mély, csengő-rekedt, halk-hangos, elől szól - hátul szól, oldott, laza-feszés, préselt, orrhangzós, vastag-vékony)
- egymás hangjának utánzása
- a természetes alaphang felismertetése és megerősítése
- hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)
- szavak és rövid mondatpárok játékos variálása (Mondd másképpen! játék)

Artikulációs játékok, gyakorlatok

- a beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételt ejtésével (pl. karika... Marika. fekete. sárga bögre. stb.)
- áll emelés-ejtés **á-a-e** hangok segítségével
- ajak kerekítés-széthúzás (íűíű... éőéő...pl.)

- a zárhangok ejtésének gyakorlatai (pl. Petike- Katika-patika... dinben-dobban. kippen-koppan... kipeg-kopog. csetteg-csattog... Ne dobogj! De dobogok! stb.)
- a nyelv mozgásának ügyesítése a **t**, **d** és **n** hangok segítségével (pl. bele tettem-tele tette tettem. éneklés lálalá-val stb.)
- füttyülés fúvott levegővel, az **ú** hang ajakállásával
- csettintés az **á** és az **ó** ajakállását váltogatva
- ajakpergetés hosszan, folyamatosan, suttogva és hangosan is,
- szájról olvasás – kezdetben hangok (magánhangzók és a látható mozdulattal képzett mássalhangzók), majd szavak (pl. a gyerekek neve, terem bútorai stb.)
- a szóvég ejtésének gyakorlatai (pl. Mit kérsz? Almát kérek. Mik ezek? Ezek székek. Kik ők? Ők. k. stb.)
- szóépítés hangonként
- szóláncok (pl. mák-rák-rak-vak-van stb.)
- a hibás magánhangzóejtés meg- és fölismerése:
- szűk (túlkerekített ajakmunka)
- széles (túlságosan széthúzott ajkak, „mosolygós” artikuláció)
- zárt (visszafogott az állmozgás)

Ritmus- és tempógyakorlatok

Versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással, egyenletesen lassabb vagy gyorsabb tempóban egyaránt

Hangsúlygyakorlatok

A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)

Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának a hangsúlya (pl. aranyhajú, **B**őrönd **Ö**dön stb.)

Ajánlott szövegek

Mondókák: Ádám bátyám. Ecc, pecc... Egyedem-begyedem... Aki nem lép.

Tamkó Sirató Károly: Málna, Vándor móka, fura. Bőrönd Ödön

Vidor Miklós: Nyelvgyötrők

Zelk Zoltán: A három nyúl

2. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a légzés alapfeladatát (élettani légzés) és annak szerepét a beszédben,
- a légzéstípusokat.
- Fejlessze a tanuló
- önmegfigyelő és önszabályozó képességét,
- türelmét és megértését önmaga és mások iránt.

Ösztönözze a tanulót

- légzése célszerű és észrevétlen használatára beszéd közben (zaj és látvány nélkül)
- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját légzésmódját és az esetleges teendőit,
- légzőkapacitását, és a fejlesztés gyakorlatait,
- a magánhangzók pontos, tiszta ejtését erősítő hallás- és artikulációs mozgásgyakorlatokat.

Legyen képes

- légzése egyszerű szabályozására,
- hosszabb (40-50 szótagnyi) szólamok elmondására egy levegővétellel,
- a levegő feltűnésmentes pótlására.

Tananyag

Lazító gyakorlatok

- feszítés-lazítás fekvő, állva, ülve
- könnyed fejkörzés mindkét irányba
- az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben (prüszkölnek a lovak)

Légző gyakorlatok

- a különböző légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- a saját légzés megfigyelése
- kapacitásnövelő gyakorlatok **sz**, **s** és **f** hangokkal a laza testtónus megőrzése mellett
- kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megőrzése mellett (legfeljebb 40-50 szótag)

Hanggyakorlatok

- játékos hangerő próbálgatás:

- repülőindítás
- a közeledés és a távolodás hangzása (pl. légy köröz a szobában, kör alakú pálya széléről az autóverseny hangja)
- szirénázás magánhangzókkal
- hangok próbálgatása a függőségi viszonyok és az erős érzelmi-indulati állapotok kifejezésére (pl. a köszönés változatai)

Artikulációs játékok, gyakorlatok

- az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok, versek **á**, **az** és **e** hangokkal
- a nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok **r-l** hangokkal (pl. Ez hajolaj, az halolaj, ez... róla-lóra... Lila Lali, Lila Lali... stb.)
- az artikulációs mozgások összehangolása nyelvtörők pergő tempójú mondásával
- magánhangzó gyakorlatok versekkel, mondókákkal, különös figyelemmel a mély (sötét) és a magas (világos) hangzók hangulatkeltő szerepére
- a zárhangok kettőzésének technikája

Ritmus- és tempógyakorlatok

- versek ütemezése kötött mozgással, egyenletes (lassabb vagy gyorsabb) tempóban

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- számnevek, évszámok hangsúlya
- a kijelentés hanglejtése

Ajánlott szövegek

Mándi Stefánia: Csendíts rá (2. és 3. vers)

Weöres Sándor: Árnyak sora. Éren, nádon... Kürtös pogácsa.

Romhányi József: Kecskére káposztát, A teve fohásza, Nyúliskola

Tamkó Sirató Károly: Kattintotta, Hajó Lajos

Vidor Miklós: Nyelvgyötrők

Kiss Dénes: Gyárlátogatás

Petőfi Sándor: Orbán, János vitéz (részletek)

3. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a rezonancia és a középhang fogalmát,
- a mell- és a fejhang fogalmát és hangzását,
- a beszédhibákat (selypesség, raccsolás) és a beszéd zavarait, akadályait (hadarás, dadogás, szervi eredetű hangadási és artikulációs hibák),
- a hanglejtés szerepét,
- a tájszólás és a beszédhiba különbségét.

Fejlessze a tanuló

- érzékenységét, megértését és tűrőképességét saját és mások beszédbeli nehézségei iránt,
- életkorát figyelembe véve hangi teljesítményét, változatosságát,
- játékos hangadó kedvét.
- Ösztönözze a tanulót
- saját hangi adottságainak megismerésére, megerősítésére és gazdagítására,
- a beszéd zenei elemeinek (hangmagasság, erő, szín) változatos használatára,
- artikulációjának csiszolására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakori beszédhibák elnevezését, hangzását és annak különbözőségét a tájszólástól,
- a dadogás és hadarás fogalmát, és az ilyen tünetek kulturált kezelésének módját,
- az artikulációs fejlesztő és korrekciós gyakorlatokat.

Legyen képes

- a gyakorlatokban alkalmazni a rekeszlégzést,
- 50-60 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- hallás útján felismerni a hibás ejtést,
- artikulációjának csiszolására alkalmas szöveget emlékezetből elmondani,
- ismert szöveget szájról olvasva fölismerni,
- beszédes feladataiban tempót váltani.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- feszítés-lazítás testrészenként
- hanyatt fekve
- állva

Légző gyakorlatok

- rekeszlégzés hanyatt fekvve, állva
- a be- és kilélegzett levegő mennyiségének tudatos növelése
- kapacitásnövelés rekeszlégzéssel, hangokkal (**sz, s, f, h, z, m**)
- kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (50-60 szótag)
- légzésszabályozó gyakorlatok (különböző hosszúságú szólamok)

Hangjátékok

- a mellkasi rezonanciával szóló középhang és a fejhang hangzásának megismertetése
- az oldott mellhang megerősítése hangringató gyakorlatokban
- a térhez igazodó hangerő és a színpadi középhangerő gyakorlása
- az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl. rikkancs, piaci árus, szónok, programszervező, idegenvezető stb.)

Artikulációs gyakorlatok

- nyelvtörő mondókák a **j-l-r** hangok pontos ejtésének kimunkálására
- **l-r** hangok hibás ejtésének fölismerése hallás útján
- szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- a hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ütemezés változó tempóban kitalált mozgással, tánccal, tapsjátékkal

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- a kérdés
- hangsúlya kérdőszóval és anélkül (Hová menjek? Menjek? stb.)
- hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Ajánlott szövegek

Mándi Stefánia: Csendíts rá (1. vers)

Weöres Sándor: Tavaszköszöntő

Hárs László: Miérték és hogyanok

Szalai Borbála: Kerek-kerek, minden kerek

Kiss Dénes: Korong forog

Papp Tibor: Nevek

Tamkó Sirató Károly: Határtalan, Újsághír

Arany János: Toldi (részletek)

4. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a koncentrációs légző gyakorlatokat,
- a változatos, gazdag hangadás kifejezőerejét,
- a mutálás eseményét és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- az artikuláció ritmusformáló szerepét.
- Fejlessze a tanuló
- életkor engedte hangi teljesítményét,
- hallásfigyelmét és hangi emlékezetét,
- artikulációs biztonságát és pontosságát.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes légzés és hangadás mindennapos használatára,
- az állandó megfigyelésre,
- az igényes artikulációra,
- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a koncentrációs légző gyakorlatokat,
- a beszédhang használatának természetes és kímélő módját,
- saját hangi adottságát, korlátait és feladatait.

Legyen képes

- légzésakadályok nélkül beszélni (zaj, látvány, légszomj),
- 60-70 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- időmértékes – legalább három Weöres Sándor-verset – ritmizálni hangos és néma szövegmondással egyaránt.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- feszítés-lazítás testrészenként, ülve

Légző gyakorlatok

- rekeszlégzés állva, ülve és járás közben
- koncentrációs légző gyakorlatok
- kapacitásnövelés (60-70 szótag)
- a lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok

- ciklikus szótaggyakorlatok a mellkasi rezonancia megerősítésére (ma... ná... lá... nyújtott, zengő r hangoztatás stb.)
- hangrágó gyakorlatok (folyamatos magánhangzó-éjtés közben az áll laza éjtése-eme-lése)
- hangcsúszda (magánhangzók siklatása föl, egyre magasabbra és le, egyre mélyebbre)
- hanghizláló és fogyasztó gyakorlatok (magánhangzók hangoztatása a fúvás erejének változtatásával)
- hangkitalálás (Így mondaná a robot: a pattogatott kukorica: stb.)

Artikulációs gyakorlatok

- nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel
- az **á-a**, **é-e** hangok gyakorlatai, különös figyelemmel az időtartamra
- a **sz** és **s** hangok hibáinak fölismerése hallás útján
- szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek ritmizálása tapssal, járással, mozgással

Hangsúlygyakorlatok

- a tagadás hangsúlyai (**Nem** hallom. **Nincs** több. **Se** így, **se** úgy. stb.)

Ajánlott szövegek

Kiss Anna: Vásárba hívogató

Hegedűs Géza: Mintha Byronból fordították volna

Mándi Stefánia: Csendíts rá (5. vers)

Tamkó Sirató Károly: Mese

Weöres Sándor: Magyar etűdök

5. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szóbeli közlemények és a beszéd technikai elemeinek összefüggését (hangszín, hangerő, tempó, szünet),
- a sziszegő és a susogó hangok korrekciós és karbantartó gyakorlatait.

Fejlessze a tanuló

- hangadási sokszínűségét,
- hallási figyelmét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- a változatos, adottságaival összhangban lévő hanghasználatra hétköznapi és színpadi beszédhelyzetben egyaránt,
- a verbális és nonverbális közlemények együttes értelmezésére,
- pontos, igényes artikulációra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a sziszegő és a susogó hangok helyes hangzását,
- saját ejtésével kapcsolatos teendőit,
- a nonverbális közlemények szerepét és eszközeit.

Legyen képes

- mozgás közben alkalmazni a rekeszlégzést,
- 70-80 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a szükséges legkevesebb feszültséggel a hangerőt fokozni,
- ismert szöveggel, valamennyi jel figyelembevételével társait szinkronizálni,
- időmértékes verseket az értelmi hangsúlyok figyelembevételével, skandálás nélkül megszólaltatni (pl. a Ludas Matyi részlete).

Tananyag

Légző gyakorlatok

- rekeszlégzés mozgás közben (pl. labdázás)
- kapacitásnövelés (70-80 szótag)
- koncentrációs légző gyakorlatok
- nyelvtörő mondókák légzésszabályozással

- a pótlevegőzés technikájának továbbfejlesztése
- a kilégzés erejének szabályozása rekeszlégzéssel, **sz** és **s** hanggal

Hanggyakorlatok

- hangcsúszda mellhangon, szavakkal (ajánlott nyitott magánhangzós, **n, m, l, r** vagy **h** kezdetű szavakkal, pl. nem... három... málna. stb.)
- hanghízlalás-fogyasztás szavakkal (pl. számokkal, a 3, 4, 6 vagy a 7 „hízzon: 3-33-333-3333...”) úgy, hogy a hangerő mutassa a gyarapodás és a fogyás mértékét
- erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel

Artikulációs gyakorlatok

- **ty-gy-ny** hangok pontos ejtésének gyakorlatai
- **sz-z-c** és **s-zs-cs** hangok gyakorlatai
- nyelvtörők a sziszegő és susogó hangok gyakorlására
- szinkronizálás valamennyi jel figyelembe vételével
- az „idegenség” artikulációja (más dialektusú, külföldi)

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével
- időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskíséréssel
- időmértékes szövegek csoportosa, kánonban

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- az összetett mondatok
- hangsúly-variációi
- hanglejtés-variációi

Ajánlott szövegek

Mándi Stefánia: Csendíts rá (4. és 6. vers)

Weöres Sándor: Galagonya, Árok mellett.

Hegedűs Géza: Az óvatos, Libanoni pillanat

Szakolczai Lajos: Sohanapján

Kormos István: A kevély kiskakas

Fazekas Mihály: Ludas Matyi (részletek)

6. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját és mások beszédállapota értékelhetőségének szempontjait,
- a személyes (hétköznapi) és a nyilvános (színpadi) megszólalás követelményeit, különbségeit.
- Fejlessze a tanuló
- beszédbeli (tartalmi, formai) igényességét,
- saját és mások beszédének értékelésében az árnyaltságot,
- saját és mások beszédgondjaival kapcsolatos megértés és türelem képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a természetes, színes, adottságaikat megszólaltató beszédmódra,
- a tanultak alkalmazására minden hangos megnyilatkozásukban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját adottságait, erőnyeit és hiányosságait és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- a hétköznapi és a színpadi megszólalás követelményeinek megfelelő szabályozás lehetőségeit.

Legyen képes

- legalább 80-90 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- saját és mások beszédállapotát reálisan értékelni,
- a színpadi munkájában érthetően, érdekesen és természetes, egyéni módon beszélni,
- a tanult gyakorlatokat alkalmazva szerepléseire beszédbemelegítéssel is fölkészülni (memoriterek felhasználásával).

Tananyag

Légző gyakorlatok

- kapacitásnövelés (80-90 szótag)
- koncentrációs légző gyakorlatok mozgás közben
- a pótlevegőzés technikájának továbbfejlesztése váltakozó hosszúságú szólamokkal
- a hallható légzés jelentéseinek tanulmányozása és értelmezése (zihál, sóhajt, fujtat stb.)

Hanggyakorlatok

- szöveges hangerő-gyakorlatok: a színpadi középhangerő, az erőteljes – nem ordított –, és a halk, intim hangvétel

- szöveges hangmagasság gyakorlatok egy-egy magasság kitartásával, lépcsőzetes följárással a tanulók egyéni középhangsávjához igazodva, legfeljebb egy oktávnyi terjedelemben
- az életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása

Artikulációs gyakorlatok

- pontos, laza, pergő artikuláció
- járás közben
- mozgás közben
- fizikai terhelés, pl. lovaskázás közben
- egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása

Ritmus és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása kötött ritmuskíséréssel, pl. titi-tá-t tapsolnak folyamatosan, szövegmondás közben
- ritmusgyakorlatok tempóváltással

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- az alárendelő mondatok (**Úgy** hallottam, hogy... **Arra** gondoltam, hogy. **Akkor** gyere, amikor... stb.)
- hangsúly-variációi
- hanglejtés-variációi

Ajánlott szövegek

Tóth Árpád: Láng

Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty

Móricz Zsigmond: Iciri-piciri

Radnóti Miklós: Éjszaka

Varga Katalin: Cirnos és Csóri

Weöres Sándor: Robogó szekerek

7. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- irodalmi anyagok beszédtechnikai szempontból történő feldolgozásának szempontjait,
- a szüneteltetett beszéd követelményeit.

- Fejlessze a tanuló
- figyelemmegosztó képességét,
- ritmus- és tempóérzékét mozgásos beszédgyakorlatokban.

Ösztönözze a tanulót

- feladatai tartalmi és formai (beszédtechnikai) szempontú elemzésére egyaránt,
- képességeit, adottságait jól kihasználó megszólalásokra,
- beszédállapota gondozására.

Követelmények

Ismerje a tanuló

- a suttogás technikáját,
- a hangerő, hangszín – és ezek váltásainak – és a szünetnek közleményformáló szerepét.

Legyen képes a tanuló

- 90-100 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a beszédgyakorlatok mondása közben a figyelmét legalább még egy tevékenységre fordítani (a haját befogni stb.),
- suttogva is érthetően beszélni.

Tananyag

Légző gyakorlatok

- kapacitásnövelés (90-100 szótag)
- légzésszabályozás növekvő szólamokkal
- koncentrációs légző gyakorlatok a figyelem megosztásával, pl. kötött mozgássor végrehajtása közben

Hanggyakorlatok

- a hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)
- a hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
- a hangadásban megmutatkozó fizikai állapotok tanulmányozása, megszólaltatása (pl. nagy súlytól megszabadul vagy lerogy egy fotelba beszéd közben)

Artikulációs gyakorlatok

- a pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos, kitartó szövegmondás közben
- hangerőváltással
- hangmagasság-váltással

- artikulációs gyakorlatok suttogva

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, tapssal, járással, kopogással mozgással ritmizálva
- verssorok fölismerése a ritmusképe hallatán
- saját és a társak nevének fölismerése a ritmusa alapján
- gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával

Ajánlott szövegek

Weöres Sándor: Kínai templom

Ovidius – Devecseri: Philemon és Baucis, Pygmalion

Arany László: A kóró és a kismadár

Babits Mihály: Fekete ország (részlet)

Arany János: A fülemile, A bajusz

8. évfolyam

(36 óra)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a váltás (hangerő, hangszín, tempó), a fokozás és csillapítás figyelemfelkeltő és -megtartó szerepét,
- a blattolást.
- Fejlessze a tanuló
- egyre árnyaltabb kifejező kedvét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- beszéde gondozására,
- színpadi és hétköznapi beszédhelyzeteiben az igényességre, az árnyalt, gazdag kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a váltás lehetőségeit,

- a szórend jelentésformáló szerepét (Petit láttam. Láttam Petit.).

Legyen képes

- legalább 15 perces beszédbemelegítést önállóan, szövegesen (memoriterekkel) végezni,
- 100-110 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- alkalmazni a hangerő, hangszín és tempó váltásait színpadi feladataiban és lehetőleg hétköznapi beszédhelyzeteiben is,
- önállóan, fegyelmezetten és kitartóan beszédgyakorlatokat végezni,
- ismeretlen szépirodalmi szöveget értően tolmácsolni.

Tananyag

Légző gyakorlatok

- kapacitásnövelő gyakorlatok (100-110 szótag)
- légző gyakorlatok fizikai igénybevétel közben
- légző gyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával

Hanggyakorlatok

- szöveges hangerőgyakorlatok
- szöveges hangmagasság gyakorlatok
- a lágy (meleg) hangvétel
- a kemény (hideg) hangvétel
- a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
- az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása

Artikulációs gyakorlatok

- a suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja
- gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- a beszédtempótól, hangerőtől és -színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
- a hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása
- egyszerű prózai szövegek ritmizálása

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

- az érzelmek hangsúlyai
- a szórend és a hangsúly kapcsolata

Ajánlott szövegek

Karácsony első napja. (angol népköltés)

Babits Mihály: Mozgófénykép

Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg? Mese-reggelre, A kék meg a sárga

MOZGÁSGYAKORLATOK

A tantárgy célja a tanuló felkészítése, illetve alkalmassá tétele a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre; az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése; a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén; az esetleges sérülések, az ütközésektől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

A félórás időkeret döntően befolyásolja a tanítási óra szerkezeti felépítését, metodikai szerkezetét. A tanórán alkalmazott gyakorlatok fizikai, élettani és pszichés terheire a tanulókat kellőképpen fel kell készíteni a baleset- és sérülésveszély elkerülése érdekében.

Helytelenül felépített foglalkozáson nem jön létre az optimális koncentrációs állapot, érzékszervi és „motoros” (a mozgás idegrendszeri vezérlő mechanizmusai) fogékonyság.

A tanóra hagyományos értelemben vett bemelegítő szakaszát nem lehet didaktikusan elkülöníteni a fő tanítási anyagtól. A foglalkozásokat passzív, nyújtó jellegű gyakorlatsor után a fokozatosság elve alapján a kis intenzitású, alacsony fizikai igénybevétellel járó feladatoktól kell felépíteni úgy, hogy a kellő pszichés és fizikai állapot létrejöhessen.

A képességfejlesztés különböző területeit (a kondicionális, a koordinációs és az érzékeléssel összefüggő képességeket) a tanórai gyakorlatban nem lehet egymástól teljesen elkülöníteni, változó hangsúllyal, de mindig jelen vannak. Ezért a feladatok éves bontásában az egyes területek fejlesztésének időszakos hangsúlyai jelennek meg.

A hatékony foglalkozás érdekében az óra szervezeti kereteinek kialakítását, a figyelmi, motivációs állapot kialakítását, a rendelkezésre álló tér használatát, az egymásra való odafigyelést, a csoportos együttműködést, hibajavítást, az értékelés, önértékelés lehetőségét az egyes gyakorlatokban, gyakorlatsorokban kell érvényesíteni.

A tréning jellegű foglalkozás előnye a komplexitásban, időbeli hatékonyságában, sajátos motiváló és összetartó erejében van. A tanítási folyamat előrehaladtával fordítsunk egyre nagyobb figyelmet a tudatosításra, hogy megalapozzuk az önálló munkát.

A mozgás tantárgy legfontosabb feladata a komplex pszichés, mentális és fizikai képességfejlesztés, amely alkalmassá teszi a tanulót a különböző színpadi feladatok elvégzésére.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a mozgásgyakorlatok tréning menetét,
- a bemelegítés menetének fiziológiai okait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségét, illetve rendszerét,
- a különböző gyakorlattípusok szerkesztésének menetét,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskoordinációs készségét,
- koncentrációs készségét, és teherbíró képességét,
- fizikai képességeit, kondícióját, rugalmasságát,
- mozgásmemóriáját,
- mozgástechnikai ismereteit, rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a bemelegítés gyakorlatainak koncentrált és intenzív elvégzésére,
- a különböző próbahelyzetek, szituációk megfelelő próbaállapotban történő megoldására,
- önálló, a saját képességei által megkívánt tréning elvégzésére,
- egyes feladatok előkészítéseként helyes bemelegítés, gyakorlatsor megválasztására és elvégzésére,
- helyes tematikájú tréning felépítésére és megtartására.
- Biztosítson lehetőséget
- a témakör módszertanának elemző megismerésére,
- különleges, speciális feladatok elvégzésére előkészítő módszerek megismerésére,
- különböző stílusú mozgástechnika tréningek megismerésére, az azokon való részvételre,
- működő szintársulatok, színházi műhelyek tréningmódszereinek élő vagy videofelvételen történő megtekintésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,

- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, a tréningstílusokat,
- a mozgástechnikai tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

1. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kondícióját az intenzitás, az időtartam, és az ismétlésszám figyelembevételével,
- koordinációs képességét,
- állóképességét, ízületi mozgékonyágát,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes testtartás kialakítására, csoportos térmozgások segítségével a tér hatékony kihasználására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat,
- a fő térirányokat.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére tükörmozgással,

- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, a koncentrációs és az egyszerűbb ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

A bemelegítés alapgyakorlatai, passzív és aktív nyújtó-lazító módozatai: csípőlazító gyakorlatok terpeszlásban, aszimmetrikus ülésben, térdelésben, sarokülésben lábujjtámasszal, illetve lefeszített lábfejjel.

A törzsfő izomcsoportjainak meghatározása hason, háton fekvő helyzetben különböző feszítő-ernyesztő gyakorlatokkal, az első és hátsó ív tónusának tudatos vezérlése; törzshajlítások különböző térirányokban, vállöv nyújtása, karfeszítések elöl, hátul, vállforgatások támaszban.

Futás- és ugrógyakorlatok, játékok: érintő-, váltó-, páros fogó játékok, utánzó szökdelések („indián”, „nyuszi”, „sánta róka”, „béka” stb.).

A látásérzékelés kiterjesztése (periferikus látás) labdás bemelegítő játékokkal, labdagurítások, majd átadások csoportban egy vagy több labdával.

Térkitöltő gyakorlatok, a tér egyensúlyban tartása járás-, futásgyakorlatokkal, szabálytalan, társtól függő térmozgásokkal.

Térezékelő, koordinációs gyakorlatok, játékok: „erdő” fogó, székfoglaló, csukott szemmel végzett tájékozódó gyakorlatok, hangkövetéses gyakorlatok.

Járási- és futásgyakorlatok (ügyelve az indítások, megállások, irányváltoztatások változatos végrehajtására).

Koncentrációs és ritmikai gyakorlatok zene használatával, járásban és futásban indítás-megállítási gyakorlatok, csendreflex, járás, futás a zene ütemére.

2. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a játéktér és a nézőtér fogalmát, illetve a köztük fennálló irányviszonyok jellemzőit,
- a koncentrációs és csoportos ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét a hosszanti tengely körüli fordulatokkal,
- egyensúlyérzékét a természetestől eltérő testhelyzetekben végzett gyakorlatokkal,
- állóképességét a teljes foglalkozáson való intenzív, kitartó közreműködéssel,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a társas együttműködésre, szabálykövetésre szabályjátékokban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a mozgás területén használatos térirányokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat, a zenei ütem „mérő” és a tempó fogalmát.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítő gyakorlatsor elvégzésére,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a társak mozgásától függően a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok koordinált elvégzésére,
- kondicionáló jellegű ismétléses gyakorlatsorok kitartó végrehajtására,
- egyszerűbb koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

A sor és oszlop kialakítása, távolságtartás járás, futás közben, nyitódás, záródás.

Térjátékok különböző térformák felvételére, formálására, kikerüléssel gyakorlatok.

Futásos gyakorlatok: különböző tempójú futástípusok ritmustartással, ritmusváltással és irányváltással.

Gyakorlatok tempótartással, gyorsítással, lassítással, lassított mozdulatokkal, gyors, dinamikus, impulzív mozdulatok, ellenpontozás dinamikai eszközökkel.

Indítás-megállítási gyakorlatok, illetve reflexjátékok: indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben.

Lassított mozgás: lassított mozgás különböző testhelyzetekben, a zene hangulatának, tempójának követése klasszikus vagy más, nem monoton ritmusú zene segítségével.

Forgások, fordulatok: forgások karlendítéssel, láblendítéssel, változatos gerinchelyzetekben, súlypont tudatos vezetésével.

Kar és láb összehangolt ritmikus mozgása, taps és lépés egyszerűbb kombinációi.

3. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés speciális formáit, azok páros és önálló kivitelű módozatait,
- talajtechnikai alapgyakorlatait,
- 4/4-es ritmusú egyéni és páros ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kombinatív és problémamegoldó képességét szabályjátékok felhasználásával,
- kondícióját és koordinációs képességét utánzó mozgások segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni és páros ritmusgyakorlatokkal.

Ösztönözze a tanulót

- egyszerűbb feladatok önálló megoldására,
- önkontrollra, önfegyelemre, önmagával szembeni igényességre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- talajfogás, legördülés technikáját, esésgyakorlatokat,
- a test, testrész mozgásának lehetőségeit és korlátait,
- a testfogás módozatait, a társon végezhető támaszhelyzetek és a terhelhetőség egyes lehetőségeit.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére,
- felelősségteljes fegyelmezett munkavégzésre páros gyakorlatok esetén is.

Tananyag

A tér kitöltése a tér belső egyensúlyának megteremtése véletlenszerűen változó hatások alapján.

Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok: egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással.

Bizalomgyakorlatok csoportokban; döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok, bizalomjátékok, testdöntések párban a testtónus tudatos vezérlésével.

Kar- és/vagy lábcsúsztatások, gördülések hosszanti tengely körül, gördülések szélességi tengely körül, aszimmetrikus gurulások előre, hátra.

A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok: a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása.

Kézen átfordulás oldalra különböző kiinduló- és véghelyzetekből.

Izolációs gyakorlatok, feszítés, ernyesztés különböző izomcsoportokban elkülönítve egy-egy ízületi részt. Testszobrászat, egyéni és csoportos állókép készítése.

4/4-es ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel.

Hangkeltés lépéssel, tapssal, csapással, a mozdulat ritmizálása.

4. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a bemelegítés gyakorlatainak egész testre kiterjedő formáit, a „stretching” jellegű nyújtás-lazítás technikáját,
- a középmagas testhelyzetből való esés- és gurulás technikákat,
- a 3/4-es és 6/8-os ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét kondícióját, ízületi mozgékonyágát,
- koordinációs képességét időkorlátok és a szinkronmozgások bevezetésével,
- periférikus látását, megosztott figyelmi képességét térkitöltő feladatok segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót egyes technikai elemek és variációk önálló felfedezésére, megtalálására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a „stretching” jellegű nyújtás technikájának sajátosságait,
- az eséstechnikák biztonságos, veszély nélküli kivitelezését, az azokhoz való segítségnyújtás módját,
- a csoportos ritmuskialakítás módszereit és azok koncentrációs és ritmikai hátterét.

Legyen képes

- tanári felügyelettel önállóan bemelegítő alaptréning összeállítására és elvégzésére,
- a tanult elemekből egyszerűbb gyakorlatsorok, kombinációk létrehozására,
- a tér megfelelő érzékelésére, a zárt és nyitott térhelyzetekben való biztonságos feladatvégzésre,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

Tér kitöltése belső téregyensúly megteremtésével álló helyzetben és változó intenzitású mozgás közben; érintés-, hang- és csendreflex gyakorlatok.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: talajról való elemelkedés, talajfogás páros gyakorlatokban, társ gördítése talajon.

3/4-es, 6/8-os ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel és talajtechnikai alapgyakorlatokkal: lépés, taps, csapás, mozdulat ritmizálása kiscsoportos szólambontással.

Fekvő emelések háton és térdelő támaszban, háton emelések.

Gurulások páros láb kicsúsztatásával, lefeszített lábfejjel, láblendítések lábujjtámaszba érkezéssel, karlendítések, összehangolt kar- és láblendítések, különböző fekvő helyzetekből lendítéses fordulatok magasabb súlyponti helyzetekbe.

Láblendítések ülésben támasszal, aszimmetrikus támasszal, láblendítések talajtámaszból változatos lábtartással, lendítőlábak talajra érkezése lefeszített lábakkal, lábujjtámaszba érkezéssel, ülőforgás, ülőforgás láblendítéssel térdelésbe, fél térdelésbe.

5. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítő gyakorlatsorok tervezési szempontrendszerét,
- a bemelegítő gyakorlatsorok önálló alkalmazását,
- az állatutánzó mozgástechnikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét,
- ízületi mozgékonyágát, ízületi mozgáshatárok kiterjesztését,
- állóképességét,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a helyes testtartás kialakítására, a test tudatos kontrollálására, önálló értékítéletre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- bemelegítő gyakorlatsorok összeállításának szempontjait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- tanári segítséggel bemelegítés megtervezésére,
- önálló bemelegítő gyakorlatsorok elvégzésére,

- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatok hatékony elvégzésére,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatok kitartó és pontos végrehajtására,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására, összetett térirányok megtartására koncentrált gyakorlatkivitel megtartásával.

Tananyag

Szabályos térformák kialakítása, mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút tériránytartás.

Haladó lépéskoreográfiák 1/4, 1/2, 3/4 fordulatok változatos használatával, két-, három-, négyfős lépéskombinációk szinkronban való végrehajtása, önálló betanulása.

Társ segítségével forgás, gurulás, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel, talajra vezetés és talajról emelkedés, valamint ezek lendületi kivitelezése.

Izolált ernyesztések a talajhoz legközelebbi ízületől felépítve; eséstechnika fal segítségével, társsal, egyénileg.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből; páros lábcsúsztatások súlyponti helyzet változtatásával előre, hátra, oldalra; talajra vezetések a kar vezetésével térdelőülésből, térdelésből, fél térdelésből, hajlított állásból, állásból, felugrásból, mélybeugrásból; gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel.

Páros gyakorlatként a ritmus szólamokra bontása, csoportos ritmusszekció kialakítása, 5/4-es, 7/8-os, 9/8-os aszimmetrikus ritmusok kialakítása.

6. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a nonverbális gyakorlatvezetés módszerét,
- a testtudatot, testérzetet fejlesztő módszereket.

Fejlessze a tanuló

- nonverbális kommunikációs készségét,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni ritmikai gyakorlatok segítségével,
- testtudatát, testérzetét páros szinkrongyakorlatok segítségével.

Ösztönözze a tanulót felelősségteljes önálló gyakorlatvégzésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a követéses gyakorlatvezetés módszereit,
- a társas elemekben rejlő kombinációs lehetőségeket,

Legyen képes

- önálló gyakorlatvezetésre, a már ismert bemelegítő gyakorlatsorok alkalmazásával,
- önálló gyakorlattervezésre a kötelező és szabadon választható gyakorlatelemek felhasználásával és azok megfelelő módon való kombinálásával.

Tananyag

Előkészítő akrobatikus gyakorlatok: gurulás előre, hátra, támasz- és billenés gyakorlatok, kézen átfordulás oldalra.

Párban fellépések csípőre, combra; felugrások szemből, oldalról csípőre, combra és törzsre.

Csoportos emelések vállmagasságig és érintő magasságig.

Összefüggő gyakorlatsorok készítése két-, három-, négyfős csoportokban talajtechnikai elemek, lépéskombinációk, forgások, fordulatok változatos felhasználásával, azok önálló betanulása és szinkronban való végrehajtása.

7/8-os aszimmetrikus ritmusok lépéskombinációk, járások, futások, talajtechnikai elemek felhasználásával ritmusgyakorlatok, zenekísérettel, illetve anélkül.

Megadott sorrendben teljes testre fölépített testéret gyakorlatok, testrésztolások, elkülönített testrészirányítások; testhullám, karhullám és felugrások szemből mellkashoz.

7. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző gyakorlattípusok egymásra épülésének kölcsönhatásait,
- a láb karakteres vezetésének módozatait, a kar plasztikus mozgásának lehetőségeit, testrésztvezetéses futásokat,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét, koncentrációs és ritmikai képességét karakterizált, jellegében markáns eltéréseket mutató mozgássorokkal,
- egyensúlyérzékét kontakt előkészítő elemek segítségével.

Ösztönözze a tanulót

- a különböző ritmikai és dinamikai szempontok érvényesítésére különböző típusú lépés- és járásgyakorlatok esetén,
- önálló feladatmegoldásra és csoportos együttműködésre,
- a társ vagy partner munkájának tiszteletére, önmérsékletre, őszinte együttműködésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait,
- karakterformák kialakításának lehetőségeit,
- a láb karakteres vezetésének technikáját, a kar plasztikus mozgatásának lehetőségét,
- testrészevezetéses futásokat, azok belső vezérlő mechanizmusait,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a mozgás dinamikai jegyeinek megváltoztatására és irányítására,
- egyéni és csoportos alkotó együttműködésre.

Tananyag

Lábmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, karmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, vonulás tervezés.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből.

Talajra vezetések hosszanti tengely körüli forgásból, forgó ugrásokból.

Szökkenések első és hátsó fekvőtámaszból csípőlendítéssel, illetve ezekből talajra vezetések térdelésbe, fekvésbe.

Különböző eséstechnikák ülésből talajon, székről, állásból.

Mozgás improvizációk, talajkombinációk és ritmikai elemek felhasználásával.

Kommunikáció ritmikával, kérdés-felelet játék párban, ritmus improvizációk, ritmusképletek felépítése és feloldása.

8. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a folyamatos testrészevezetéses és a tört vagy szaggatott testrészevezetéses tréningtechnikákat,
- a lendület nélküli és lendülettel végzett emeléstechikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét és kondícióját izolációs gyakorlatokkal, teljes testre kiterjedő gyakorlatsorokkal,
- a tanuló koordinációs képességét egyensúlyérzékét és térirányérzetét, kondícióját a megszakítás nélküli zenére végzett koreográfia segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét improvizációs feladatokkal.

Ösztönözze a tanulókat

- csoportos gyakorlatsor szaktanár irányítása nélküli bemutatására,
- egyéni képességük, esetleges kiugró teljesítményük vállalására, megmutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a folyamatos testrészevezetési és a tört vagy szaggatott testrészevezetési tréningirányzatokat, azok technikai hátterét,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, koncentrált végrehajtására, illetve körültekintő levezetésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére.

Tananyag

A gerinc hullámmozgása hason fekvésben, állásban, álló helyzetben és haladó lépés közben.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről, esés fordulásból és ugrásból, talajfogás csúsztatással és tompításos érzéssel.

Csoportos ritmuskoreográfiák az ismert járások, futások, talajtechnikai elemek, lépéskombinációk és térmozgások felhasználásával, zenekíséret nélkül.

Emelés- és támaszgyakorlatok: mérleg- és vállállás tartások, ún. fekvő emelés helyzetekben, azok változatos kombinációi.

Karakterformák felépítése lépés-, járás- és futásgyakorlatok segítségével, önálló gyakorlatsorok létrehozása.

Ritmizált vonulás improvizációk térben elhelyezve.

VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkori tanulók érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnak a művek üzenetének megfejtéséhez és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a hallgató a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit.

Ösztönözze a tanulót arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatokon,
- járjanak előadóművészi estekre, oratórikus előadásokra, és keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt hallgassanak és videofelvételt nézzenek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képesek megfejtetni a sorokba, a sorok közé, a sorok mögé rejtett metaforikus üzeneteket,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, tudjon ilyet készíteni és elmondani.

Legyen képes

- a légző-, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatok alkalmazására,

- a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeinek felhasználásával arra, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjaként adja át a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveg elemzésére és annak megfogalmazására, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- önállóan és verskompozícióban is kb. húsz szabadon választott mű előadására (vers és próza – népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- saját és társai teljesítményének elemzésére, körültekintő értelmezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartásjáték összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartásszínház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- szóban és írásban annak megfogalmazására, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék késztette a költőt, írókat, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb művek megszólaltatására,
- szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjáték megalkotására, továbbá partner segítségével annak pódiumi térbe helyezésére (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

A vers- és prózamondás tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgyhoz kapcsolódik.

1. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadásra szánt szövegek kiválasztásának szempontjait,
- a versek, szövegek megfajlásának, megértésének módját,
- a zeneiséget biztosító verselemeket,
- a hang modulációs lehetőségeket,
- a vers- és mesemondás örömét,
- a szövegtanulás technikáját.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját, beleélő képességét,
- együttműködését, mások iránti figyelmét,
- közlő szándékát.

Ösztönözze a tanulót

- versek, mesék olvasására, megtanulására,
- beszédkészségének természetes és változatos használatára, annak gondozására, fejlesztésére,
- vers- és mesemondó feladatok vállalására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közlésekben a beszéd szerepét,
- az előadótól elvárható beszédmódot.

Legyen képes

- társaival csoportosan vers és mese mondására,
- közönség előtti versmondásra,
- pontos és tartós memorizálásra,
- a művek lényegének összefoglalására, saját szavaival történő megfogalmazására,
- a beszédgyakorlat keretében tanultak alkalmazására,
- a már ismert szövegekből álló lista készítésére, amelyet a tanév során öt verssel és egy verses mesével kibővít.

Tananyag

Elbeszélő költemények, verses mesék, felelgetős (párbeszédű) versek megszólaltatása csoportosan és egyénileg.

2. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a népmese-gyűjteményeket, gyűjtőket és földolgozókat,
- a népmese, irodalmi mese, prózai és verses mese fogalmát,
- a műmesék jeles magyar szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- beszéd- és kifejezőkészségét (verbális és nonverbális),
- felelősségérzetét a véleményformálásban,
- igazságérzetét, humorérzékét,

- érzékenységet mások sorsa iránt.

Tegye képessé a tanulót

- a beszéd sokszínű eszközeinek használatára előadása során,
- a mimika és a gesztusok természetes és szükséges igénybevételére,
- meselánc mondására.

Ösztönözze a tanulót

- a kiválasztott szövegben megismert eseményekről, szereplőkről kialakított véleményének megfogalmazására,
- versek, mesék olvasására és könyv nélküli elmondására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- azokat a módszereket, amelyek segítségével megfejtheti a mesék üzenetét,
- ismerje fel az ismétlődő mesefordulatokat.

Legyen képes

- helyes hangsúlyozással mesemondásra,
- a szöveg váltásokkal, szünetekkel tagolására,
- társai előadásának elemzésére, értelmezésére,
- a szöveglista magyar népmesével történő bővítésére.

Tananyag

Magyar népmesék (eredeti és átírt)

Jeles magyar szerzők meséinek feldolgozása

Népi mesemondók és színművészek mesélésének, mesejátékoknak meghallgatása, megnézése és elemzése, megbeszélése

Egy választott mese megtanulása és előadása

3. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- más kultúrák, sorsok, szokások megismerésének lehetőségeit meséken keresztül,
- az egzotikus mesék világát.

Fejlessze a tanuló

- be- és elfogadókészségét ismeretlen és szokatlan dolgok, jelenségek, viselkedésmódok iránt,
- fantáziáját (gondolkodásban, érzelmileg és beszédben egyaránt),
- empátiáját.

Ösztönözze a tanulót

- ismereteinek bővítésére a mesékben megismert kultúrákkal kapcsolatban,
- a választott szövegek aprólékos elemzésére, és ennek segítségével a teljes megértésre a sikeres tolmácsolás érdekében,
- beszédének fejlesztésére, gyakorlásra, kifejezőeszközeinek gazdagítására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az előadás beszédbeli eszközeit (hang, tempó, ritmus, tagolás, nonverbális eszközök),
- az előadó felelősségét a produkció sikerében,
- a kontaktus lehetőségét a hallgatósággal.

Legyen képes

- egzotikus mesék megértésére és megszólaltatására,
- a beszéd magas szintű kifejezőeszközeinek használatára,
- a szöveglista egzotikus mesével történő bővítésére,
- közönség előtti mesemondásra.

Tananyag

Távoli népek mesekincse (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsa tantra, indián, afrikai mesék)

A tanulók által kiválasztott mese feldolgozása és előadása

4. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- lírai és epikai művek elemzésének menetét,
- a mű és az előadó közötti gondolati és érzelmi kapcsolat megteremtésének útjait.

Fejlessze a tanuló

- gondolkodását,
- érzelmi kifejezésének bátorságát,
- gondolatai, érzelmei, véleménye őszinte, hiteles kifejezésének eszköztárát.

Ösztönözze a tanulót

- mások kifejező eszközeinek megfigyelésére, a követendő példák befogadására,
- az érzelem dús kifejezés érdekében eszköztárának gazdag használatára,
- beszéde folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a lírai és az epikai művek előadásmódja közötti különbségeket,
- a felsorolás, közbevetés és az írásjelek megszólaltatásának módját.

Legyen képes

- az alkatához, személyiségéhez leginkább illő mű és önkifejezési forma megtalálására,
- az előbeszéd legfontosabb törvényeinek követésére,
- a durva hangsúlyhibák felismerésére és javítására saját és társuk beszédében,
- a szöveglista nyolc új verssel történő bővítésére.

Tananyag

Lírai művek elemzése és megszólaltatása a magyar és világirodalomból (dal, elégia, óda, szatíra, tanító költemény)

Elbeszélő művek a magyar és a világirodalomból (verses vagy prózai mesék, mondák, legendák, balladák)

Leíró költemények (táj- és tárgyrajz, életkép, jellemkép)

Legalább három választott mű előadói szintű tolmácsolása (tanulónként)

5. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulót

- a hazai kispróza-irodalom jelentős alkotóival és legalább egy-egy művével.

Fejlessze a tanuló

- szövegelemző képességét,
- a mondatívek törésmentes megszólaltatásának képességét,
- humorérzékét,
- blattolási és hangos olvasási képességét.

Ösztönözzé a tanulót

- az írók munkásságának széles körű megismerésére, szabadidejében az olvasásra,
- irodalmi élményeinek, felfedezéseinek megosztására, azok szóbeli megfogalmazására,

- mondanivalója tolmácsolására alkalmas írások megtalálására és bemutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a hazai kispróza irodalom nagyjait (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) és azok néhány írását,
- a felelősségét humoros művek megszólaltatásakor,
- a nyelvi humort,
- önmagával kapcsolatban a szövegválasztás szempontjait (téma és terjedelem).

Legyen képes

- egy műnek közönség előtti érthető és érdeklődést keltő, emlékezetből való tolmácsolására,
- a lámpaláz kezelésére,
- nyelvünk eső dallamvonalának alkalmazására,
- a témához és a helyzethez alkalmazkodó, színes modulációjú beszédre, olvasásra,
- előadásában a szöveg gondolati, érzelmi tartalmának tolmácsolására,
- a szöveglista bővítésére egy magyar kisprózai művel.

Tananyag

A tanulók életkorának és érdeklődésének megfelelő kisprózai művek (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) megszólaltatása

6. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a költői-írói szándék személyessé formálásának útját, módját,
- a metaforikus, szimbolikus ábrázolási és kifejezési módokat,
- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- jelentős versmondó-művészeinket és produkcióikat,
- a versek megzenésítésének hazai példáit és szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- eszköztárát, amely a szöveg gondolati és érzelmi tartalmának kifejezéséhez szükséges,
- a beszéd zenei elemei iránti érzékenységet és azok használata iránti igényét (ritmus, dallam),
- önismeretét, kritikai és önkritikai képességét,

- szókincsét szóban és írásban.

Ösztönözze a tanulót

- őszinte önvizsgálatra és kritikára,
- szókincsének gyarapítására,
- verstani ismeretei bővítésére,
- árnyalt kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt,
- beszédének folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- neves prózai és zenés versmondóink produkcióit,
- kommunikációs készségének erőnyeit és hiányosságait,
- az előadói stílusok jegyeit, meghatározóit,
- az előadói magatartás elvárásait,
- saját beszédállapotával kapcsolatos feladatait, gyakorlatokat.

Legyen képes

- versműsorokban, szavalóversenyeken, ünnepi rendezvényeken való szereplésre,
- kulturális rendezvényeken szervezői-rendezői feladat vállalására,
- legalább tíz – különböző stílusú – vers elmondására bármikor,
- saját kommunikációs képességének megfelelő értékelésére,
- társai munkájának megfontolt kritikával történő segítésére,
- a szöveglista bővítésére legalább öt, ünnephez (nemzeti, családi, egyházi) kapcsolódó verssel.

Tananyag

Az előadói stílusok jegyei, az előadói magatartás

Neves előadóművészeink

Versműsorok szerkesztésének alapszabályai

Szerkesztett műsor készítése a magyar és világirodalom egyes szám első személyében írt, a tanulók életkorának és beszédképességének (hanggi adottságának, személyiségük érettségének) megfelelő verseiből

7. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előbeszéd, a felolvasás, előadói beszéd, színpadi beszéd különbségeit és követelményeit,
- az előadói beszéd eszközeit, fogásait,
- az alkalmi és szertartásos beszédek típusait és azok szerkesztési szabályait,
- a drámai monológ, monodráma, irodalmi levél fogalmát, szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- szövegszerkesztési képességét (fölkészülés, elrendezés, előadás),
- kritikai és önkritikai képességét,
- olvasási (blattolási) készségét.

Ösztönözze a tanulót

- szónoki (előadói) beszédek megismerésére, tanulmányozására, létrehozására és elmondására,
- prózai és verses drámai szövegrészletek (monológok), irodalmi levelek előadására,
- a blattolás gyakorlására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szónoki (előadói) beszéd szerkezetét, nyelvi kifejezési módját, alaptípusait (alkalmi, politikai, szertartás),
- a hatás elérése érdekében alkalmazható beszédtechnikai fordulatókat,
- történelmünk jeles szónokait (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc).
- a szövegválasztás szempontjait,
- az irodalom jeles levelezőit (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine).

Legyen képes

- egy előadói beszéd elmondására,
- szónoki művek megszólaltatására,
- drámai szövegrészletek bemutatására,
- a szöveglista bővítésére legalább három verses vagy prózai monológgal, irodalmi levéllel.

Tananyag

A szónoki (előadói) beszéd sajátosságai, előadói beszéd készítése és megszólaltatása, híres beszédek (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc) elemzése, ismert szónoki művek megszólaltatása

Drámarészletek, monodramák, verses és prózai irodalmi levelek (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine) megszólaltatása

8. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szakrális és profán szertartások funkcióját, összetevőit, dramaturgiáját,
- a rítusszínházi műhelyeket, előadásait,
- a szöveg, a zene és a mozgás kapcsolódásának lehetőségeit.

Fejlessze a tanuló

- kezdeményező kedvét és önállóságát a műsorok megalkotásában,
- alkotókedvét,
- az önművelés és önképzés iránti igényét.

Ösztönözze a tanulót

- önálló szertartásjáték készítésére és az abban való részvételre,
- a szertartásszínház hivatásos és alternatív produkcióinak széles körű megismerésére,
- kommunikációs készségeinek gondozására és fejlesztésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szertartásszínház dramaturgiáját, szabályait,
- annak hazai és nemzetközi képviselőit, műhelyeit (Somogyi István, Grotowski).

Legyen képes

- dramaturgiai és rendezői ismereteinek alkalmazására,
- szertartásjáték létrehozására vagy abban alkotó közreműködésre,
- véleményének szóbeli vagy írásbeli megfogalmazására,
- beszédének, kifejezőképességének önálló gondozására,
- a szöveglista legalább öt újabb verssel történő bővítésére.

Tananyag

Beavatási szertartások, egyházi szertartások, magyar betlehemes játékok

A szertartásjátékok dramaturgiája

A szertartásszínház hazai és nemzetközi képviselői (pl.: Somogyi István, Grotowski)

Szertartásjáték készítése

9. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a felolvasószínház szabályait, dramaturgiáját,
- a pódiumi játék tartalmi követelményeit, szabályait.

Fejlessze a tanuló

- önállóságát,
- együttműködő képességét,
- kifejező kedvét és eszköztárát,
- színpadi fegyelmét,
- előadóképességét.

Ösztönözze a tanulót

- művek válogatására, műsorok szerkesztésére,
- hivatásos versmondók, előadóművészek munkásságának megismerésére,
- mondanivalójának egyre árnyaltabb megfogalmazására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló műsor megtervezésével, előkészítésével, szervezésével és rendezésével kapcsolatos teendőket, a munkafolyamatokat,
- a pódiumi játékok fajtáit (ünnepi, előadói, szerzői, megemlékezés, szertartás),
- saját lehetőségeit és korlátait.

Legyen képes

- saját műsor összeállítására és annak megrendezésére,
- a társművészetek kínálta lehetőségek (zene, mozgás, fény) fölhasználására,
- önálló műsorának a próbákig való eljuttatására,
- feladat- és szerepvállalásra társai műsorában,
- a durva hibák fölismerésére és javítására saját és társai beszédében,
- a szöveglista legalább öt újabb szöveggel (bármely műfajban) történő bővítésére.

Tananyag

Az önálló műsor – szerkesztett összeállítás szerkesztési elvei, szabályai

Szerkesztett egyéni vagy csoportos műsor előkészítése tanári irányítással

A kritika készítésének szempontjai

10. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a próbafolyamat menetét, eseményeit,
- az önképzés, önművelés lehetőségeit és fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- véleményformáló és kritikai készségét,
- színpadi biztonságát és önbizalmát.

Ösztönözze a tanulót

- mondanivalója árnyalt, pontos, gazdag kifejezésére,
- megszerzett pódiumi ismereteinek alkalmazására, bővítésére,
- versmondásra, szerepvállalásra,
- olvasásra és újabb művek megtanulására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- nyelvünk törvényeit, melyeket az előbeszéd során követnie kell,
- az előadásban a társművészetek szerepét,
- saját erényeit és hiányosságait.

Legyen képes

- egyéniségének, alkatának, életkorának, képességeinek és mondanivalójának kifejezésére alkalmas pódiumműsor létrehozására és bemutatására,
- saját és társai munkájának önálló értékelésére, és bírálatának érthető megfogalmazására,
- önképzésre, kommunikációs készsége fejlesztésére.

Tananyag

Az előző évfolyamon – tanári irányítással – előkészített egyéni vagy csoportos pódiumi műsor kidolgozása és bemutatása

Egymás munkájáról kritika készítése szóban és írásban

Művészeti záróvizsgára készülő tanulóknak önálló munka: versek, monológok, prózarészletek felhasználásával szerkesztetlen összeállítás készítése és előadásának begyakorlása, vagy szabadon választott anyagok felhasználásával szerkesztett összeállítás készítése és begyakorlása

KREATÍV ZENEI GYAKORLAT

A tantárgy célja elfogulatlan, felszabadult, ugyanakkor kritikus zenei légkör teremtése. Az ösztönös zenei tehetség kibontakoztatása, a zenei készség és széles tájékozottság megteremtése. Az érzés- és gondolatvilág szavakkal nem megfogalmazható rétegeinek kifejezésre juttatása; a zene – mint szavak fölötti hangzó nyelv – sajátos összetevőinek megismertetése. A zenei

nevelés egyik fő területeként olyan készenléti állapot megteremtése (elsősorban folyamatos ismétlődő gyakorlatok útján), amely hozzásegít a próbához szükséges elmélyült, koncentrált állapot eléréséhez. A zenei nevelés másik fő területeként a zenei képzés, amely az évek során a növendéket képessé teheti maradandó zenei értékek befogadására, reprodukálására. Továbbá a zenei megnyilvánulási formák újrafogalmazásával kreatív zenei tevékenységek folytatására.

A tantárgy feladata:

Fejlessze az énekhang tisztaságát, a ritmusérzékét, az improvizációs készséget, a zenei emlékezetet, az elemzőkészséget, az érzékenységet a zenére.

Ismertesse meg a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások), a zenei formákat, kultúrák kölcsönhatásait, a fontosabb szakkifejezéseket.

Ösztönözze a zenei érdeklődést, az éneklési-zenélési kedvet, a mások előtt való énekes és hangszeres szereplést.

Nyújtson lehetőséget egyéni és csoportos szereplésre; zenei tevékenységformákban való részvételre; maradandó, tradicionális és műzenei értékek befogadására, elemző vizsgálatára; zenei felvételek meghallgatására, hangversenyek, koncertek látogatására; azon élethelyzetek megismerésére, megélésére, melyekben ünnepek, ünnepkörök énekelt cselekményei, szertartásai születtek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- könnyű, három- és négyszólamú művek eléneklésére (kotta segítségével),
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére,
- meghatározott stílusban dallam improvizálására.

Ismerje

- a magyar népszokások dallamanyagát,
- a főbb zenei stílusokat.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusok szerinti előadásmódra,
- nehezebb, polifon vokális művek eléneklésére (kotta segítségével),
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,
- egy szituáció hangeffektusainak megtervezésére,
- hangok, hangszeres felhasználására egy hangulat, kép megteremtése érdekében,
- egy történet valódi vagy stilizált hangokkal történő kísérésére (hangaláfestés konvenció).

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- a 20. század főbb zenei irányzatait,
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Tananyag és követelményei

1. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát gyermekdalok, szokásdallamok, népdalkánonok tiszta, kifejező, karakteres éneklésével,
- az improvizatív készséget versekre történő dallam improvizációkon keresztül,
- az egész test, mint hangszer használatának képességét,
- a környezet hangjainak megfigyelési, lejegyzési, és megszólaltatási készségét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a néprajzi-kulturális környezet gyermekjáték-dalait, szokásdallamait, népdalkánonjait.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- gyermekdalok, szokásdallamok, népdalkánonok tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- dallamok improvizálására, versekre
- az egész test, mint hangszer használatára
- a környezet hangjainak megfigyelése, lejegyzése, és megszólaltatása.

Ismerje

- a néprajzi-kulturális környezet gyermekjáték-dalait, szokásdallamait, népdalkánonjait.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: szillabikus, kis hangterjedelmű szöveges gyakorlatok.

Egyszólamú éneklés: gyermekjáték-dalok, szokásdallamok.

Többszólamú éneklés: népdalkánonok.

Énekes improvizáció: dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése, versek megszólaltatása maguk rögtönözött dallamokkal, énekbeszéd.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: mozgásos-hangszeres sorrend memorizálása, visszaadása, egész test, mint hangszer használata.

Hangzásjátékok (hangszeres): A környezet hangjainak megfigyelése, lejegyzése, és megszólaltatása.

Zenehallgatás: gyakorlatok térben és időben.

Feldolgozásra ajánlott művek

Különböző népzenei együttesek lemezei (Muzsikás, Méta, Kalamajka, Tatros)

2. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát gyermekjáték-dalok, szokásdallamok, balladák, népdalkánonok tiszta, kifejező, karakteres éneklésével,
- az improvizációs készséget adott prózai és verses szövegre megadott skálán történő dallam improvizációval,
- a kapcsolatteremtő képességet hanggal, ritmussal,
- az együttműködési készséget,

Ismertesse meg a tanulóval

- a néprajzi-kulturális környezet gyermekjáték-dalait, szokásdallamait, balladáit, népdalkánonjait.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- Gyermekjáték-dalok, szokásdallamok, balladák, kánonok tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- adott prózai és verses szövegre megadott skálán dallamot improvizálni.
- hanggal, ritmussal kapcsolatteremtésre,
- együttműködésre,

Ismerje

- a néprajzi-kulturális környezet gyermekjáték-dalait, szokásdallamait, balladáit, népdalkánonjait.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: közepes hangterjedelmű szöveges gyakorlatok, hajlítással is.

Egyszólamú éneklés: Gyermekjáték-dalok, szokásdallamok, balladák.

Többszólamú éneklés: kánonok.

Énekes improvizáció: adott prózai és verses szövegre megadott skálán dallam improvizáció.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: ritmus ostinátok, különböző testhangzásokkal és hangszerekkel, rezonáló deszkalap, mint hangszer.

Hangzásjátékok (hangszeres): konkrét hangzásoktól elvonatkoztatott hangzástanulmányok, mindennel lehet zenélni.

Zenehallgatás (zene- és mozgásgyakorlatok): figyelni mások mozgástempóját - találni egy közös tempót.

Feldolgozásra ajánlott művek

Népzenei feldolgozások (Kormorán, Vízöntő, Barbaro lemezek)

3. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát szokásdallamok, balladák, kánonok, Quodlibet tiszta, kifejező, karakteres éneklésével
- az dallam improvizációs készséget (ritkítás, szaporítás, összezsugorodó, kibővülő dallam),
- a ritmusérzéket egyszerű ritmuskíséret rögtönzésével, augmentált és diminuált verssorok, dallamok, ritmusképletek együttes megszólaltatásával,
- a hanggal, ritmussal történő kapcsolatteremtő képességet,
- a zene és mozgás összekapcsolásának képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a környezet szokásdallamok, balladák kánonok, Quodlibet-ek

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- szokásdallamok, balladák kánonok, Quodlibet tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- dallamot improvizálni (ritkítás, szaporítás, összezsugorodó, kibővülő dallam),
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére, augmentált és diminuált verssorok, dallamok, ritmusképletek együttes megszólaltatására,
- hanggal, ritmussal kapcsolatteremtésre

- zene és mozgás összekapcsolására
- a tanulók ismerjék
- szokásdallamok, balladák kánonok, Quodlibet-ek

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig

Egyszólamú éneklés: szokásdallamok, balladák.

Többszólamú éneklés: kánonok, Quodlibet.

Énekes improvizáció: dallamalkotás - ritkítás, szaporítás, összezsugorodó, kibővülő dallam.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: augmentált és diminuált verssorok, dallamok, ritmusképletek egyszerre.

Hangzásjátékok (hangszeres): sűrűsödések, ritkulások, megrövidített vagy megnövelt időközök a hangzások között, "szükséghangszerek", dallamhangszerek.

Zenehallgatás (zene- és mozgásgyakorlatok): a térben egy helyet választani és ismét megtalálni, a térben bejárt útra emlékezni.

Feldolgozásra ajánlott művek

Más népek zenéje (World Music sorozatok)

4. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát szokásdallamok, az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésével,
- a két-három szólamban éneklés képességét (kotta segítségével),
- a csoportos improvizációs készséget (azonos dallam, különböző idejű dallamindítás),
- a ritmuskészséget különböző ritmusú szavak, versek, hangsúlyeltolódások hangszeren történő megszólaltatásával,
- az együttműködési készséget,
- a zene és a mozgás összekapcsolásának képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások).

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- szokásdallamok, az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- könnyű, két- és háromszólamú művek eléneklésére (kotta segítségével),
- csoportosan dallamot improvizálni (azonos dallam, különböző idejű dallamindítás),
- különböző ritmusú szavak, versek, hangsúlyeltolódások megszólaltatása hangszereken,
- együttműködésre,
- zene és mozgás összekapcsolására.
- a tanulók ismerjék
- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások).

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: melizmatikus gyakorlatok.

Egyszólamú éneklés: szokásdallamok, az élet eseményei, balladák.

Többszólamú éneklés: könnyű két- és háromszólamúság.

Énekes improvizáció: csoportos improvizáció - azonos dallam, különböző idejű dallamindítás.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: ritmus külön úton, különböző ritmusú szavak, versek, hangsúlyeltolódások megszólaltatása hangszereken.

Hangzásjátékok (hangszer): hanglánc játékok, repetitív játékok, jelzőhangszerek, dallamhangszerek.

Zenehallgatás (zene- és mozgásgyakorlatok): becsukott szemmel a hang után menni és a hangszer hangját megnevezni, fokozatos változás a dinamikában, köztes formák, finomformák.

Feldolgozásra ajánlott művek

- humor a zenében: Kodály: Háry János,
- csend a zenében: Beethoven szimfóniái

5. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésével
- többszólamú éneklés képességét (karácsonyi ünnepkör dalai, középkori többszólamú darabok, húsvét),

- a ritmuskészséget ritmus nélküli dallamra ritmus alkotásával, hangszeres ritmusgyakorlatokkal (formái: kérdés-felelet, szóló-tetti, rondó).
- a hanggal, ritmussal történő kapcsolatteremtő képességet,
- a zenei kifejezőkészséget,
- az együttműködési készséget.

Ismertesse meg a tanulóval

- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások),
- zenei formákat, kultúrák kölcsönhatásait, a fontosabb szakkifejezéseket.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- többszólamú éneklésre: karácsonyi ünnepkör dalai, középkori többszólamú darabok, húsvét,
- ritmus nélküli dallamra ritmus alkotása
- hangszeres ritmusgyakorlatokra (formák: kérdés-felelet, szóló-tetti, rondó).
- hanggal, ritmussal kapcsolatteremtésre
- zenével gondolatközlésre
- együttműködésre

Ismerje

- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások),
- zenei formákat, kultúrák kölcsönhatásait, a fontosabb szakkifejezéseket

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: ú, ü, í hangzók jó helyen való képzése, mellrezonancia bekapcsolása.

Egyszólamú éneklés: az élet eseményei, balladák.

Többszólamú éneklés: karácsonyi ünnepkör dalai, középkori többszólamú darabok, húsvét.

Énekes improvizáció: ritmus nélküli dallamra ritmus alkotása.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: formák (kérdés-felelet, szóló-tetti, rondó).

Hangzásjátékok (hangszeres): váltogatás a tutti és szólójáték, a hangszíncsoportok, a játékidők, szünetek, hangerők, különböző karakterek között, "szükséghangszerek", dallamhangszerek.

Zenehallgatás (zene- és mozgásgyakorlatok): hirtelen váltás gyors és lassú között, fokozatos váltás gyorsról lassúra és ellenkezőleg.

Feldolgozásra ajánlott művek

Hősök a zenében, szerelem a zenében – Purcell: Dido és Aeneas;

Szerelem a zenében, tragédia a zenében – Bartók: Kékszakállú herceg vára

6. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- az énekhang tisztaságát az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésével
- többszólamú éneklés képességét: karácsonyi ünnepkör, reneszánsz többszólamú dallamok, húsvét, passiójáték,
- az improvizációs készséget (adott ritmusra népdal jellegű dallam rögtönzésével, hangszeres ritmusgyakorlatokkal: számok - szorzószám, osztószám, arányok, közös lüktetés, eltérő számolás, varázsnégyzet)
- a hanggal, ritmussal történő kapcsolatteremtő képességet,
- a zenei kifejezőkészséget,
- az együttműködő készséget,
- az elemzőkészséget, a kritikai érzéket,
- zene és mozgás összekapcsolásának képességét

Ismertesse meg a tanulóval

- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások),
- zenei formákat, kultúrák kölcsönhatásait, a fontosabb szakkifejezéseket.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- az élet eseményei, balladák tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- többszólamú éneklésre: karácsonyi ünnepkör, reneszánsz többszólamú dallamok, húsvét, passiójáték,
- adott ritmusra népdal jellegű dallam rögtönzése,
- Hangszeres ritmusgyakorlatra: számok - szorzószám, osztószám, arányok, közös lüktetés, eltérő számolás, varázsnégyzet

- hanggal, ritmussal kapcsolatteremtésre
- zenével gondolatközlésre
- együttműködésre
- zenei előadások elemzésére, értékelésére
- zene és mozgás összekapcsolására

Ismerje

- a zene legalapvetőbb tulajdonságait, a zene funkcióit (az élet eseményei, népszokások),
- zenei formákat, kultúrák kölcsönhatásait, a fontosabb szakkifejezéseket

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: intenzív rekeszlégzés gyakorlása.

Egyszólamú éneklés: az élet eseményei, balladák.

Többszólamú éneklés: karácsonyi ünnepekör, reneszánsz többszólamú dallamok, húsvét, passiójáték.

Énekes improvizáció: adott ritmusra népdal jellegű dallam rögtönzése.

Hangszeres ritmusgyakorlatok: számok - szorzószám, osztószám, arányok, közös lüktetés, eltérő számolás, varázsnégyzet.

Hangzásjátékok (haragszeres): hangáramlás-játékok, cintányér, gong, csőharang.

Zenehallgatás (zene- és mozgásgyakorlatok): egy mozgás világos tagolása: kezdet, csúcspont, befejezés.

Feldolgozásra ajánlott művek

Misztikum a zenében: etno zenék, vallási zenék, ezoterikus zenék

7. évfolyam

(36 óra)

A tanulók az évfolyam elvégzését követően legyenek képesek a tiszta, kifejező karakteres éneklésre, könnyű, 3- és 4-szólamú művek eléneklésére (kotta segítségével), valamint tudjanak egyszerű ritmuskíséretet rögtönözni, és meghatározott stílusban dallamot improvizálni. Ismerjék a magyar népszokások dallamanyagát, a főbb zenei stílusokat.

Feladat

Fejlessze

- a tiszta, kifejező karakteres éneklés képességét (tanult népzenei dialektusok szerinti előadásmód, reneszánsz művek eléneklése kotta segítségével),
- az improvizációs készséget (énekes improvizáció: dunántúli, rábaközi, felvidéki),
- a ritmusérzéklet (tánc kíséret ritmushangszeren, bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzése),
- a zenei kifejezőkészséget (hangokat, hangszereket felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében).

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző népzenei dialektusokat (dunántúli, rábaközi, felvidéki), díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- történeti elemzés sajátosságait,
- programzene jellegzetességeit.
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- a tanult népzenei dialektusok szerinti előadásmódra,
- reneszánsz művek eléneklésére (kotta segítségével),
- énekes improvizációra: dunántúli, rábaközi, felvidéki
- tánc kíséretre ritmushangszeren,
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,
- hangokat, hangszereket felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében,

A tanulók ismerjék (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusokat (dunántúli, rábaközi, felvidéki), díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- történeti elemzés sajátosságait,
- programzene jellegzetességeit.
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: többszólamú beéneklés mixtúrákkal

Egyszólamú éneklés, rábaközi, dunántúli tánc ház, balladák

Többszólamú éneklés, reneszánsz

Énekes improvizáció; dunántúli, rábaközi, felvidéki

Hangszeres gyakorlatok, tánc kíséret ritmushangszeren

Hangzásjátékok, szimmetria, ritmushangszerek, komplex hangszerek

Zenehallgatás, történeti elemzés, tánc a zenében, programzene

Feldolgozásra ajánlott művek

Tánc a zenében

Stilizált tánczenék (menüett, polonéz, sarabande)

8. évfolyam

(36 óra)

Ezen az évfolyamon a követelmények a korábban tanultak elmélyítésére, begyakorlására, a részletesebb ismeretek elsajátítására koncentrálnak. A tanulók a kreatív gyakorlatok során bonyolultabb zenei feladatokat oldanak meg, megkezdik a zeneirodalom jelentős darabjainak elemzését.

Feladat

Fejlessze

- a tiszta, kifejező, karakteres éneklés képességét (különböző népzenei dialektusok (új: moldvai) szerinti előadásmód),
- többszólamú éneklés képességét: vegyes kar,
- hangulatfestő képességét hangok, hangszerek felhasználásával.
- improvizációs készségét (bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzése)

Tegye képessé a tanulót

- tánckíséretre dallamhangszeren,
- egy szituáció hangeffektusainak megtervezésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző népzenei dialektusokat (új: moldvai), díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- pásztorjáték, opera, vígopera, operett, musical jellemzőit.
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a különböző népzenei dialektusok (új: moldvai) szerinti előadásmódra,
- többszólamú éneklésre: vegyes kar,
- tánckíséretre dallamhangszeren,
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,

- megtervezni egy szituáció hangeffektusait,
- hangokat, hangszereket felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében,

Ismerje

- a különböző népzenei dialektusokat (új: moldvai), díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- pásztorjáték, opera, vígopera, operett, musical jellemzőit.
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: dinamika változtatása vezénlyésre, háromszólamú, tartott hangos gyakorlatok kézjelről

Egyszólamú éneklés, moldvai táncház

Többszólamú éneklés, vegyes kar

Énekes improvizáció; moldvai

Hangszeres gyakorlatok, tánckíséret dallamhangszereken

Hangzásjátékok, tükörképek, ritmushangszerek, komplex hangszerek

Zenehallgatás, történeti elemzés, pásztorjáték, opera, vígopera, operett, musical

Feldolgozásra ajánlott művek

Opera: Monteverdi, Mozart stb. művei

Musicalesk: Porgy és Bess, Godspell

9. évfolyam

(36 óra)

Az évfolyam követelményeit sikeresen teljesítő tanulók képesek lesznek bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére, hangokat, hangszereket tudnak felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében. Megtanulnak egy történetet valódi vagy stilizált hangokkal kíséreni (hangaláfestés konvenció).

Feladat

Fejlessze

- a kifejező karakteres éneklés képességét (különböző népzenei dialektusok – gyimesi táncház, héjszák, csárdás – szerinti előadásmód),
- ritmusérzékét (bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzése),

- hangulatfestő képességét hangok hangszerek felhasználásával,
- hangaláfestő képességét (egy történetet kísérete valódi vagy stilizált hangokkal)

Tegye képessé a tanulót

- nehezebb, polifon vokális művek eléneklésére (népdalfeldolgozások, spirituálé),
- egy szituáció hangeffektusainak megtervezésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a gyimesi táncház, héjszák, csárdás népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- groteszk, abszurd jellemzőit, a „kegyetlen” a zenében
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a különböző népzenei dialektusok (gyimesi táncház, héjszák, csárdás) szerinti előadásmódra,
- nehezebb, polifon vokális művek eléneklésére (népdalfeldolgozások, spirituálé),
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,
- megtervezni egy szituáció hangeffektusait,
- hangokat, hangszereket felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében,
- egy történetet valódi vagy stilizált hangokkal kíséreni (hangaláfestés konvenció).

Ismerje

- a gyimesi táncház, héjszák, csárdás népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- groteszk, abszurd jellemzőit, a „kegyetlen” a zenében
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése, egyéni hangképzés

Egyszólamú éneklés, gyimesi táncház, héjszák, csárdás

Többszólamú éneklés, népdalfeldolgozások, spirituálé

Énekes improvizáció; gyimesi

Hangszeres gyakorlatok, tánckíséret komplex hangszerrel

Hangzásjátékok, ellentétek, átmenetek

Zenehallgatás, történeti elemzés, groteszk, abszurd, kegyetlen a zenében

Feldolgozásra ajánlott művek

Groteszk, paródia: Ránki: Pomádé király

10. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a kifejező, karakteres éneklés képességét (a különböző népzenei dialektusok – erdélyi táncház, széki táncrend – szerinti előadásmód,
- az improvizációs képességet (énekes improvizáció: mezőségi, kalotaszegi dialektus stílusosan díszített előadásban),
- az improvizációs készséget (bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzése több dallamhangszerrel),
- hangulatfestő képességét (hangok, hangszerek felhasználásával egy hangulat, kép megteremtése).

Tegye képessé a tanulót

- nehezebb, polifón vokális művek eléneklésére (reneszánsz, vokálpolyfonia, spirituálék),
- megtervezni egy szituáció hangeffektusait,
- egy történetet valódi vagy stilizált hangokkal kíséreni (hangaláfestés konvenció).

Ismertesse meg a tanulóval

- a mezőségi, kalotaszegi népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- politika, ember és természet megjelenítését a zenében
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- a különböző népzenei dialektusok (erdélyi táncház, széki táncrend) szerinti előadásmódra,
- nehezebb, polifón vokális művek eléneklésére (reneszánsz, vokálpolyfonia, spirituálék),
- énekes improvizációra: mezőségi, kalotaszegi dialektus stílusosan díszített előadásban,
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére több dallamhangszerrel,
- megtervezni egy szituáció hangeffektusait,
- hangokat, hangszereket felhasználni egy hangulat, kép megteremtése érdekében,

- egy történetet valódi vagy stilizált hangokkal kísélni (hangaláfestés konvenció).

A tanulók ismerjék (az előbbieken kívül)

- a mezőségi, kalotaszegi népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- politika, ember és természet megjelenítését a zenében
- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok: helyes énektechnika kialakítása, egyéni hangképzés

Egyszólamú éneklés, erdélyi népzene, Kalotaszeg, Mezőség, széki táncrend

Többszólamú éneklés, reneszánsz, vokálpolyfonia, spirituálék

Énekes improvizáció; mezőségi, kalotaszegi

Hangszeres gyakorlatok, komplex kíséret több dallamhangszerrel

Hangzásjátékok, komplex hangszerek, meghatározott jellegű akkordok

Zenehallgatás, történeti elemzés, politika, ember és természet a zenében

Feldolgozásra ajánlott művek

Politika a zenében: Hair

Ember és természet:

Händel: Agis és Galatea

Purcell: Fairy Queen

Bartók: Cantata Profana

Zenehallgatásra javasolt zeneművek:

J. S. Bach: e-moll fuga Wohltemperiertes Klavier I.

Steve Reich: Zene 18 hangszerre

Venezuelai népzene

17. sz-i reneszánsz tánc

Händel: Tűzijáték II. tétel

Vivaldi: E-dúr hegedűverseny III. tétel

Bach: II. Brandenburgi concerto III. tétel

Mozart: Kis éji zene I. tétel

Beethoven: E-moll vonósnégyes, op. 59. IV. tétel

Mozart: g-moll szimfónia K. 183. I. tétel

Gamelán Bali szigetéről

Mozart: Varázsfuvola

Színházismeret

A színházismeret tantárgy tanításának célja, alapelvei

A tantárgy a színház tanszak célkitűzései közül minél több élő és rögzített színházi előadás megtekintésére, a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos színháztudósokká váljanak.

A tantárgy ismeretanyagának feldolgozása élményszerű megtapasztalással, differenciált, nyitott, problémamegoldó, alkotó jellegű, a pedagógus és a tanuló közös tevékenységén alapuló feladatokkal történik.

Alapfokú évfolyamokon	Továbbképző évfolyamokon
A tananyag a drámajáték főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.	A tananyag a színház főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.
A látott és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.	A látott, a videofelvételeken megismert előadásokhoz és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.
Az alapfok elvégzése során a tanuló indirekt módon jut el a színház önálló világot alkotó funkciójának megismeréséig, és saját munkájában is képes a megszerzett ismereteket értelmezni és alkalmazni. Az alapfokú képzésben alkotóként és nézőként is megalapozódik a nyitottság, megtanulja a színházművészetet	Az alapfokú évfolyamokon elsajátított ismereteket történeti összefüggésekkel, színházesztétikai problémák tárgyalásával, különböző színházi kifejezésformák elmélyültebb vizsgálatával egészíti ki és teszi ezzel teljessé a képzést.

<p>összetett, világteremtő művészeti alkotótevékenységként értelmezni.</p> <p>A képzés az élménytől a felismerésen keresztül az összetett elemzésig vezeti a tanulókat.</p>	<p>A képzés az összetett elemzésen át az értelmezésig vezeti a tanulókat.</p>
<p>Évente minimum két színházi produkció előben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető, a hangsúly azonban minden esetben a látottak feldolgozásán, a beszélgetéseken van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy követelményeinek teljesítését (magasabb évfolyamokon – hatodik évfolyamtól – használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata a feldolgozóórákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálatára esetén ajánlott.</p>	<p>Évente minimum négy színházi produkció előben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető. A hangsúly minden esetben a látottak feldolgozásán van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy teljesítését (akkor használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata szükséges a feldolgozó órákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálatához.</p>

A képzés feladatai

Fejlessze a tanuló

- befogadó készségét,
- a színházművészettel kapcsolatos fogalmi szókészletét,
- elemzőkészségét,
- kritikai érzékét.

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadás létrejöttének folyamatát,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,

- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházi előadás legfontosabb alkotórészeit, legyen tudatában annak, hogy ezek az elemek miként kapcsolódnak egymáshoz, hogyan képesek befolyásolni a nézői élményt,
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit.

Legyen képes

- annak felismerésére, hogy saját befogadói élményeit milyen színházi hatások befolyásolják,
- a színházi előadással kapcsolatos élményeinek, véleményének világos, érvekre támaszkodó megfogalmazására,
- a megismert fogalmi készlet alapján egy-egy színházi előadás legfontosabb sajátosságainak, jellegzetességeinek meghatározására,
- a mások által készített előadások tanulságainak adaptálására saját tevékenységét (is) tekintve,
- a saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására,
- arra, hogy az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozza a színházi előadás általánosabb problémáival.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,

- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek, azok sajátosságainak, felhasználási, kapcsolódási módjának felismerésére,
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint,
- a megismert fogalmi készlet alkalmazására saját csoportja színházi tevékenységében, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektáljon,
- egy-egy színházi előadás átfogó értékelésére, az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezésig eljutva.

3. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulót a színházi előadás élményével.

- Fejlessze a tanuló
- érzéseinek, benyomásainak megfogalmazási képességét,
- felidéző képességét.

Ösztönözze a tanulót

- színházi előadások megtekintésére,
- színházi élményének megosztására,
- más kultúrák és szokások megismerésére.

Követelmények

Legyen képes

- a látott előadások legalapvetőbb hasonlóságainak és azonosságainak felismerésére,
- arra, hogy nézői élményeiről alapvető fogalmakkal beszámoljon,
- a színházi élmény számára emlékezetes mozzanatainak felidézésére,
- a színházi előadások között alapvető hasonlóságok és azonosságok érzékelésére.

Tananyag

A színházzal való találkozás, élményszerzés. Az *érzékelés* által szerzett élményanyag felidézése.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: „Mesetár” készítése: a korábban megismert vagy előadott mesék alapján összegyűjteni az állandó meseelemeket (misztikus szám, csodás helyszínek, csodát tévő tárgy, jó boszorkány, gonosz mostoha, legkisebb testvér, vándorút, üveghegy stb.).

2. Színházlátogatás: egy ismert (kultúrából vett) mese, valamint egy, a tanulók számára ismeretlen kultúrából vett mese színházi előadása. Cél a más kultúrákkal és szokásokkal való megismerkedés és az előadások szempontok és előítéletek nélküli befogadása, valamint hogy a tanulók szerezzenek benyomást az előadás egészéről, ünnepi hangulatként, eseményként éljék meg. Az előadásról zajló beszélgetések során a különböző kultúrák hasonlóságait és azonosságait a színpadi élményben is felismerik. A megértés nem elvárás, a meg nem értés nem hiba, hiszen oka általában az előadásban keresendő.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Milyen élmény a színház?

Mi mindent látok, hallok, érzékelek?

Milyen érzéseket váltott ki? – a kérdést tesszük fel minden alkotóelem felidézésekor, akár a helyszínekről, akár a zenéről vagy a hanghordozásról legyen szó. A látottak és hallottak feldolgozó órái a gyerekek élményeiből kiinduló beszélgetések, ezért színházlátogatás előtt (az előadás befogadásához) nincsenek szempontok. A beszélgetések során a tanulók által használt alapvető fogalmak és kategóriák segítségével (világos-sötét, vidám-szomorú, színes-egyszínű, hangos-halk, erős-gyenge, gyors-lassú, jó-rossz, félelmetes-ijesztő, csúnya-szép, félénk-bátor, vicces-komoly, ellenséges-barátságos, mozgalmas-mozdulatlan, megnyugtató-felkavaró stb.) felidézik a bennük kiváltott érzéseket, hangulatokat és az azokat kiváltó színpadi alkotóelemeket.

Kérdéskörök

Kik a **szereplők** (hős, főszereplő, ellenségek, segítők, csoport, tömeg stb.)?

Hogyan szólalnak meg a szereplők, mi jellemzi a **beszédüket** (milyen a hangerejük, hanghordozásuk, hangjuk mély-e vagy magas, milyen a beszédtempójuk stb.)? Van-e olyan megszólalási mód, amely kizárólag egy-egy szereplőre jellemző?

Milyen **mozgás** jellemzi a szereplőket? Milyen mozgás jellemzi a főhőst, a csoportot, tömeget, a többi szereplőt (akadályozók, segítők)? Mi jellemzi az állatok, az emberek, a csodás szereplők mozgását, mozdulatait? Hogyan járnak, táncolnak? Van-e ismétlődő mozdulat, elem a mozgásokban?

Milyen ruhát, **jelmezt** viselnek a szereplők? Mi jellemzi az emberek, az állatok és csodás szereplők ruháját? Van-e megkülönböztető szerepük? Előfordul-e, hogy a szereplők ruhát váltanak, vagy esetleg cserélnek?

Milyen **helyszínek** szerepelnek az előadásban? Milyenek a csodás és a reális helyszínek az előadásban? Van-e jelentősége, hogy kinti vagy benti helyszínen járunk? Honnan ismerhető ez fel? Vannak-e visszatérő helyszínek?

Milyen **tárgyakat** látunk a színpadon? Milyen az alakjuk, méretük? Mire használják a szereplők ezeket? Van-e olyan, amelyet csak egy szereplő használ? Van-e olyan, amelyet több szereplő is használ? Van-e csodát tévő tárgy és milyen csodát tesz?

Milyen **színek** jellemzik a jelmezeket? Mi jut eszébe a különböző színekről (hideg, meleg, kellemes, kellemetlen stb.)? Van-e olyan szín, amely csak egy szereplő ruhájára, jelmezére jellemző? Milyen színűek a helyszíneket meghatározó berendezések, díszletelemek és a tárgyak?

Van-e az előadásban **álarc**? Ki (kik) használja (használják)? Milyen alakúak és színűek ezek? Milyen arcot (emberi, állati, csodás élőlény; félelmetes, mulatságos, szép, ijesztő stb.) mutat az álarc? Előfordul-e, hogy egy-egy szereplőt **elmaszkíroznak**, azaz teste, arca be van festve? Milyen színek, minták jellemzik a festést? Változik-e az álarc vagy a maszk az előadás folyamán (leveszik, cserélik, letörlik)?

Van-e olyan **szám**, amely ismétlődik (három fiú, három próba, hét próba, hétpecsétes titok stb.)?

Megszólal-e **zene** az előadásban? Ha igen, mikor? Milyen egyéb hanghatások (zörejek, zajok) fordulnak még elő?

Énekelnek-e az előadásban? Kik énekelnek és hogyan (egyedül vagy csoportosan)?

4. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadások történetmesélését,
- a legalapvetőbb színházi alkotóelemeket,
- az alkotóelemek és az előadásban megismert mese, történet kapcsolódási pontjait,
- az alkotóelem alapvető jellegzetességeit (variáció, ismétlés).

Fejlessze a tanuló színházi élményeinek megfogalmazási képességét.

Ösztönözze a tanulót

- irodalmi művekkel való megismerkedésre,
- a színházi előadás tudatos megfigyelésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a látott előadások meséjét, történetét,
- a jellem, sors és színházi alkotóelem fogalmát,
- a színházi alkotóelem alapvető sajátosságait (variálható, ismételhető).

Legyen képes

- az előadások meséjének, történetének felidézésére,
- az előadások lényeges mozzanatainak felelevenítésére,
- a megismert mese, történet és egyéb alkotóelemek kapcsolódási pontjainak felismerésére,
- a legalapvetőbb színházi alkotóelemek felismerésére és megkülönböztetésére,
- ugyanazon alkotóelem variációinak, ismétlődésének érzékelésére,
- arra, hogy saját szavaival olvasmányélményének és színházi élményének különbözőségéről beszéljen.

Tananyag

Az élményanyag mozzanatainak *összekötése*, a történetmesélés és a történetalkotás a színpadon. A színház alkotóelemeinek alapvető sajátosságai.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: „*Színházi mindentár*” készítése az előző év végi nyilvános bemutató és a látott előadások alapján. Emlékezetes pillanatok, hangok, színek, érzések és magatartásformák, szereplők, helyszínek, tárgyak, dalok, táncok, mozdulatok stb. összegyűjtése (pl.: sötétség, unalom, csúnyaság, kolbászkerítés, átváltozás, fele királyság, megfiatalodás, repülés, álomvilág, sárkány, zörejek, ruhák és táncok).

2. Színházlátogatás: történetet bemutató diákszínházi produkciók, zenés vagy bábszínházi előadások, amelyek közül az egyik olyan előadás, amelynek történetét a tanulók már előzőleg megismerték és feldolgozták. Ennek célja, hogy előzetes és színházi élményeik különbözőségét megtapasztalják.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Az alkotóelemek számbavétele. Milyen elemekből áll az előadás?

A történetmesélés és az alkotóelemek összefüggései. Hogyan lesz egy történetből előadás?

A színházi alkotóelemek variációi, ismétlődései, sokfélesége.

Kérdéskörök

A történet

Milyen történetet mesél el az előadás?

Szereplők, figurák

A jellem fogalma. Hősök, főszereplő és csoport: tulajdonságok, célok, szándékok, magatartásformák. Mit akar elérni a szereplő? Hogyan, milyen alkotóelem segítségével lesz mindez hangsúlyos?

A sors fogalma. Mi történik a szereplőkkel?

Viszonyok

Milyen a szereplők kapcsolatrendszere? Ki kivel van, ki ki ellen? Változik-e ez? Hogyan jellemzi a főszereplőt a többi szereplő (fél tőle, segíti stb.)? Hogyan derül ki ez a viszony (gesztusokkal, hanghordozással, testtartással stb.)?

Az előadás témája

Mi az a probléma, amelyből az előadásban ábrázolt történet kibontakozik? Hogyan irányítja figyelmünket erre az előadás? Milyen hallható és látható mozzanatok ezek (egy szín, a szavak, egy mozdulat, tárgy, ismétlődések stb.)?

A történet fontos mozzanatai

Melyek az előadás emlékezetes jelenetei? Van-e olyan jelenet, amely az egész előadást meghatározza, uralja? A történet fontos mozzanatait (kiindulópont, fordulópont, megoldás) mely alkotóelemek teszik hangsúlyossá? Hogyan lesz mindez hangsúlyos (van-e többször visszatérő vagy állandóan jelen lévő helyszín, mozdulat, zene, szín, tárgy stb.)? Megváltozna-e a történet és hogyan, ha a színpadi megvalósulása más lenne (bizonyos alkotóelemek elhagyása, beemelése stb.)?

Tárgyak, kellékek

Történik-e csere vagy átadás, átvétel, levetkőzés, felöltözés, maszk letörlése stb.? Hol történik mindez: színpadon vagy azon kívül? Összefüggenek-e a cserék és változások, és ha igen, milyen módon (magatartás megváltozása egy ruhacserét követően stb.)?

Az előadás alkotóelemei

Alapvető alkotóelemek számbavétele, mely alkotóelemek tartoznak szorosan össze az előadásban (színész és jelmez, színész és mozgás, jelmez és színek, tér és helyszínek stb.)? Miként kapcsolódnak egyes alkotóelemek az elmesélt történethez (pl.: a hős veszélybe kerülése esetén sejtelmes, nyugtalanító zene szólal meg)? Van-e az előadásban zene, tánc, ének? Mi nincs az előadásban? Okoz-e hiányérzetet?

Az előadás hangulata

Milyen az előadás hangulata? Változik-e és miként? Lehet-e egy alkotóelemhez kötni az előadás hangulatát? Elképzelhető-e más hangulatban az előadás vagy egy-egy jelenete? Mely alkotóelemeket lehetne kihagyni vagy máshogyan alkalmazni?

Az előadás hatása

Milyen érzéseket (megnyugvást, felháborodást, szomorúságot, megkönnyebbülést stb.) váltott ki a tanulókból az előadás? Maradtak-e megválaszolatlan kérdéseik? Tudják-e a hatást egy-egy mozzanathoz, alkotóelemhez kötni?

Összehasonlítás

A saját, előzetes elképzelés és a látottak összehasonlítása, különbözőségek számbavétele.

5. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a színpadi világ- és kontextus teremtés alapvető jellegzetességeit,
- a színpadi hatáskeltés alapvető módozatait,
- az előadás cselekményének és az előadás alapanyagául szolgáló történetnek a különbségét,
- a színpadi motívumteremtés alapvető példáit és szabályait,
- a szimbolikus és metaforikus kifejezőmódot.

Fejlessze a tanuló

- megfigyelőképességét,
- esztétikai érzékenységet,
- lényeglátását,
- szimbolikus, metaforikus látásmódját,
- önkifejezését.

Ösztönözze a tanulót

- nyitottságra,
- összefüggések meglátására a saját és az őt körülvevő világ között.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a színpadi világ- és kontextus teremtés alapvető jellegzetességeit,
- a színpadi hatáskeltés alapvető módozatait,
- a színpadi motívumteremtés alapvető példáit, szabályait,
- a szimbólum, a metafora, a cselekmény és a történet fogalmát.

Legyen képes

- a különböző alkotóelemek együttes megfigyelésére,
- az alkotóelemek egymásra hatásának alapvető módozatainak (variáció, ismétlődés) felismerésére,

- a látott előadás témájának, anyagának és motívumainak felismerésére,
- megfigyeléseinek, véleményének, tapasztalatainak megfogalmazására, leírására.

Tananyag

Megfigyelés: a színház teremtő funkciója, a vizualitás. Az élmények és összefüggések tudatosítása, az ismeretek elmélyítése. Az előadás egy-egy alkotóelemének körbejárása. Az alkotóelemek mobilitása, a jelentés változásai.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az év végi életjáték felidézése, pl.: mi történik a szereplőkkel tíz év múlva; az életjáték variációja – történetírás megadott szemponttal, pl.: új szereplő közbelépése.
2. Színházlátogatás: pantomim, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi előadások, azaz nem prózai előadások. Az első előadás általuk ismert (főtárgyhoz kapcsolódóan mitológiai) mitológiai történetet feldolgozó előadás, így maga a történet megismerése nem terheli le a tanulókat és a színházi kifejezőmódra, az alkotóelemek kapcsolatrendszerére, együttes hatására terelhetjük figyelmüket. (A mitológiai történetről, pl.: görög, ázsiai, indián kultúrából – eddigi ismereteire alapozott – előzetes témafeldolgozó-óra csak akkor szükséges, ha az előadásban feldolgozott történet ismeretlen a tanulók számára.) A második – általuk ismeretlen mitológiai történetet feldolgozó – előadást előzetes témaismeret nélkül nézik.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Színházi világok: színpadi világ- és kontextus teremtés.

Hogyan kap jelentést egy-egy mozzanat, alkotóelem a színpadon?

Mi befolyásolja a jelentésalkotást? Mitől függ a jelentés a színpadon?

A színpadon kibontakozó világ szabályai: összefüggések, az alkotóelemek kapcsolatrendszere, a hatáskeltés, a vizualitás.

A motívumteremtés: ismétlés a színpadon.

Kérdéskörök

A tér

Hogyan alkalmazkodik a díszlet a térhez? Milyen az előadás díszletvilága (épített, stilizált)? Hogyan kapcsolódik ez az előadás egészéhez és más alkotóelemekhez? Az épített díszlet milyen kort, környezetet teremt? A stilizált díszlet mit jelez és mit nem? Milyen a díszlet stílusa? Hogyan ábrázolja a díszlet a valós és fiktív helyszíneket? Berendezési tárgyak a díszletben: mikor szükséges és mikor elegendő jelezni? Milyen más alkotóelemekkel állnak összefüggésben? Hogyan és mikor változik a díszlet és a berendezés?

A fény

Hogyan irányítja, vezeti a figyelmet? Milyen hangulatot teremt? Mi a feladata az előadásban (térkijelölés, hangulatteremtés, kiemelés, elrejtés, helyszínváltozás jelzése stb.)?

A hang

Milyen hangulatot kelt a zene az előadásban (az élő zene és gépi zene különbözősége)? Milyen zaj, zörej hallható és mi a szerepük az előadásban? Van-e ismétlődő hanghatás és mit jelez (pl.: visszaidézi-e emlékeztetőül az előadás egy-egy pillanatát)? Hogyan kapcsolódik a zene más alkotóelemekhez (színeszi játék, díszlet, jelmez stb.)?

A jelmezek

Mit fejeznek ki az egyes szereplők jelmezei (tulajdonságot, társadalmi hovatartozást, magatartásformát stb.)? Mit tudunk meg a jelmezek segítségével a szereplőről, azaz hogyan jellemzi a szereplőt jelmeze? Van-e a jelmezeknek olyan eleme, része (színe, formája, mérete stb.), amely emlékezetes maradt és miért? Mai stílusú, kosztümös vagy valamely információt jelzésszerűen hordozó jelmezek jelennek meg a színpadon? Mi változna a jelmez stílusának megváltoztatása esetén? Mennyire egységesek a jelmezek? Ha nem azok, mi a jelentősége a különbözőségnek? Mely alkotóelemekkel áll összhangban a jelmezek stílusa?

A kellékek

Az előforduló tárgyak mit árulnak el az előadásról? Hogyan jellemzi a tárgy a szereplőt, aki használja azt? Hogyan jellemzi a tárgy azokat, akik ugyanazt a tárgyat használják (átadják stb.)? Mit jelent, ha több hasonló vagy ugyanolyan tárgyat használ az előadás? Mi történik a kellékekkel az előadásban? Változik-e a tárgy funkciója és miként? Mit jelez az, ha hiányzik egy kellék az előadásból?

Az előadás ritmusa

Minek van ritmusa az előadásban (beszédtempó, jelenetek váltakozása, egy jelenet belüli ritmus érzékelése stb.)? Milyennek érzékelhető az előadás egészének ritmusa? Hogyan és mikor gyorsul, lassul az előadás? Hogyan tagolódik időben az előadás (jelenetek tempója, egymásutániséga)? Milyen hatást képes kiváltani a ritmus (nevetséges, félelmetes stb.)?

A színek

Motívumteremtés színekkel (minden alkotóelemre vetítve): a használt és a nem használt színek alkotnak-e rendszert, teremtenek-e kapcsolatot az alkotóelemek között? Kizárólagos színhasználat: van-e olyan szín, amely egyetlen mozzanathoz, alkotóelemhez, figurához stb. köthető? Mit jelez ez a kiemelés?

A színpadi hatás

Harmónia és diszharmónia keltése; azonos és más hatás keltése különböző alkotóelemekkel (szereplő nagy térben és kicsiben, sötétben sokan vagy egyedül; sejtelmesség zene és fény alkalmazásával stb.); a stílus egység hatása (alkotóelemek összhangja, egységessége). Miként teremtdnek meg a különböző hangulatok? Hogyan változnak, hogyan változtatja meg a

hangulatot egy alkotóelem? Milyen hangulatot vált ki az előadás tempója és a tempóváltozások?

A történet

Van-e elmesélhető történet? Hogyan bontakozik ki az alkotóelemek együttes működésében az előadás témája, anyaga és miként kapcsolódnak (kiemelés, elrejtés stb.) az alkotóelemek ehhez? Hogyan befolyásolják a téma, az anyag, a történet kibontakozását? Miként lehetne megváltoztatni egy-egy alkotóelemmel a történetet vagy kimenetelét? A cselekmény (a színpadon látott-hallott eseménysor) és a történet (ami történik az alakokkal) különbsége.

A jellemalkotás

Egy választott figura jellemzése az alkotóelemek (megszólalás, mozgás, gesztus, jelmez, az őt körülvevő tér és díszlet, a fény, a hang, a kellékek és színek, viszonya a többi szereplőhöz, akarata, tettei, sorsa stb.) számbavételével.

Az előadás hatása

A közönség és a tanuló reakciói. Milyen nézői reakciókra emlékeznek a tanulók? Milyen érzéseket váltott ki a tanulókból az előadás? Maradtak-e megválaszolatlan kérdéseik? Tudják-e a kiváltott hatást egy-egy mozzanathoz, alkotóelemhez kötni?

Fogalmak: szimbólum, metafora.

6. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadás létrejöttének folyamatát (olvasó-, rendelkező-, rész- és főpróba), legfontosabb színházi mesterségeket, az előadás közreműködőit,
- az előadás alkotóelemeinek összefüggésrendszerét.

Fejlessze a tanuló

- lényeglátását,
- elemzőképességét,
- megfogalmazási képességét.

Ösztönözze a tanulót a látott előadások megbeszélésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a színházi alkotóelemek összefüggésrendszerét,
- a színházi előadás létrejöttének folyamatát, alapvető állomásait (olvasó-, rendelkező-, rész- és főpróba),

- a színházi előadás legfontosabb közreműködőit: díszlettervező, dramaturg, hang technikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző és rendező.

Legyen képes

- a látott előadás cselekményének megfogalmazására tíz mondatban,
- egy látott előadásban legalább két tetszőleges alkotóelem kapcsolatrendszerének részletes elemzésére.

Tananyag

Az alkotói folyamat, a színházi előadás létrejötte.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: saját színpadi produkcióik, a látott előadások és a társművészetek (zene, festészet, média, szobrászat stb.) társítása.
2. Színházlátogatás: rögzített improvizációval készült előadások, valamint a szakmákkal való megismerkedéshez látogatás a színház különböző műhelyeibe.
3. Beszélgetések a látott és az előző években általuk előadott előadásokról.

Tartalom

Az alkotás folyamata.

Az ötlettől a bemutatóig, a szándéktól a nézői reakcióig.

Milyen alkotóelemekből épüljön az előadás?

Hogyan állnak össze a részek egésszé? A koherencia.

Egy-egy alkotóelem részletező vizsgálata, elemzése.

Kérdéskörök

A tér

A színházi terek: a színpad és a nézőtér fogalma; a színpad és nézőtér nagyság, alakja, egymáshoz való viszonyuk.

A sokféleséggel való megismerkedés: dobozszínpadon–bent és kint, aréna–cirkusz, pást–kifutó, emeletes terek.

A nézőpontokkal való megismerkedés játékos formában.

Mit befolyásol, mit határol be a tér? Mely alkotóelemekkel (játék módja, mozgás, díszlet, fény stb.) milyen kapcsolata van? Mit és hogyan látok, érzékelek a különböző színpadformák esetében?

Térszervezés: a tér és a mozgás, a tér és a világítás, a díszlet és a tér kapcsolata, az elrejtés és megmutatás stb.

Az idő

A színházművészet jelenidejűsége (átélni, elmesélni, felidézni különbözősége).

A cselekményidő: az előadásban feldolgozott történet ideje.

A játékidő: az előadás ideje, a sűrítés, az előadás ritmusa.

Az időmúlás érzékeltetése: hogyan érzékeljük a színpadi idő múlását? Honnan tudjuk, hogy telik vagy épp áll az idő az előadásban (közjáték, sötét, függöny, mozgás, beszédtempó stb.)?

A színházi szakmák

Ki mit csinál a színházban? Milyen munkafázisok vannak? Hogyan működnek együtt a szakemberek (dízlettervező, dramaturg, hang technikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező)?

A dramaturg munkája

A történet és a színjátékszöveg, a csend és a hangzás, a kontraszt, a feszültség, a fokozás stb. a csoport által bemutatott produkciók tükrében.

A rendező munkája

Az elképzelés, a színpadra állítás fázisai (olvasó-, rendelkező-, rész- és főpróba), a rendezőpéldány stb.

Előadás-elemzés

Egy látott előadás tetszőleges alkotóelemének elemzése szóban és/vagy írásban.

7. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szabadtéri színpadtípusokat,
- a kollektív játék jellegzetességeit,
- a tánc- és mozgásszínházi előadások műfaji sajátosságait,
- a túlzó, tipizáló játék sajátosságait, azokat a stílusirányzatokat, műfajokat, amelyekre jellemző alkalmazása.

Fejlessze a tanuló

- megfigyelőképességét,
- elemzőképességét.

Ösztönözze a tanulót jelentős magyar színművészek, alkotók megismerésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a görög, a reneszánsz, a barokk színpadformákat és 20. századi továbbélésüket, azok jellegzetességeit,
- a kollektív játék jellegzetességeit,
- a tánc- és mozgásszínházi előadások műfaji sajátosságait,
- A túlzó, tipizáló játék sajátosságait, azokat a stílusirányzatokat, műfajokat, amelyekre jellemző alkalmazása.

Legyen képes

- a színészi kifejezőmód, a szerep és egyéniség összefüggéseinek felismerésére,
- a színészi játékkal kifejezett érzések azonosítására,
- a látott tánc- és/vagy mozgásszínházi előadás által megfogalmazott történet vagy emberi történés azonosítására,
- egy jelenet részletes elemzésére.

Tananyag

Érzelmek, gondolatok kifejezése a színészi alkotótevékenységben.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az alapfokú tanulmányok áttekintése, az elkészült előadások értékelése, összehasonlítása.
2. Színházlátogatás: önálló est vagy monodráma; szabadtéri előadás; tánc- és/vagy mozgásszínházi előadás; commedia dell'arte, rögzített improvizációval készült előadások.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A színész alkata, személyisége (monodráma, önálló est alapján)

A színész személyisége és a szerep, a színészi energia, színészegyéniségek a magyar színház történetében.

A szabadtéri színjátszás kultúrája (videofelvétel és előadás alapján)

Görögök, középkor, angol reneszánsz, spanyol barokk és a 20. század eleji avantgárd (Piscator, Reinhardt stb.) színpadtípusai és a hagyományok továbbélése a jelenkori színházművészetben stb.

A rituális játék, a tánc- és mozgásszínház (videofelvétel és előadás alapján)

Hagyományok, a szertartás eszközei, a szereplők feladata, a megjelenítési mód (Paál István, Arvisura, Grotowski stb.); a történetmesélés lehetőségei, a test felépítése, lehetőségek a karakterépítéshez, a csoport és az egyéni munka, akrobatikus elemek a színpadon, jelmez, zene, ritmus és díszlet szerepe stb.

A túlzó, tipizáló színészi kifejezőeszközök (videofelvétel és/vagy előadás alapján)

A típus, a túlzás fogalma, jellegzetességek, stílusok, műfajok; a kollektív játék, a commedia dell'arte, a 20. század eleji színházi expresszionizmus, Mejerhold stb.

Előadás-elemzés

Az előadás egy központi jelenetének elemzése.

8. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tragédia, a komédia műfaji sajátosságait,
- a realista ábrázolásmódot,
- a dramatizálás alapvető kérdésköreit,
- a dobozszínpad történetét.

Fejlessze a tanuló

- előadásszövegből kiinduló elemzőképességét,
- stíluselemző-képességét.

Ösztönözze a tanulót a világirodalom klasszikus drámáival való megismerkedésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tragédia, a komédia, a helyzet- és jellemkomikum fogalmát,
- a realista ábrázolásmód jellegzetességeit,
- a dramatizálás alapvető kérdésköreit,
- a dobozszínpad kialakulását és változásait.

Legyen képes

- a komédia és tragédia jellegzetességeinek azonosítására,
- a realista előadásmód kifejezőeszközeinek azonosítására,
- szövegközpontú előadás-elemzésre,
- az előadás cselekményének megfogalmazására öt mondatban,
- alakelemzésre.

Tananyag

A hazai színházi hagyományok és konvenciórendszerek. A mű nemek kapcsolata.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás elemzése színészi játékmód szerint.

2. Színházlátogatás: görög tragédiaírók, Shakespeare, Molière drámáinak színházi előadása; egy realista előadás; a közösségi színjátszás, az ensemble-játék bemutatására alkalmas előadás; lírai vagy epikus mű színházi előadása.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A tragédia, a komédia, a jellem- és a helyzetkomikum színházi előadásokban (videofelvétel és/vagy előadás alapján)

Hős és világa, értékek ütközése, viszonyok, fordulatok stb.; humor és komikum, a humoros hatás, az ízlés, a színészi játék és a jellemformálás jellegzetességei, a történet és az előadás befejezése; ötletesség stb.

Realizmus a színházban (videofelvétel és előadás alapján)

Színészközpontúság, a valóság hiteles illúziójának felkeltése és eszközei, természetűség, a színészi átélés, a természetes beszéd és mozgás, a díszlet, az aktualizálás és korhűség kérdése stb.

A dramatisálás problémái (videofelvétel és/vagy előadás alapján)

Az alapanyag és színjátékszöveg, alakok, jellemek, viszonyok, történet, helyszín, gondolatiság; a cselekmény, a szereplők, a színházi tér, a feszültség keltése és feloldása, a jelenetek sora és felépítése, a fokozás, a ritmika, a hatáskeltés eszközei, a gondolatok adaptálása és rendezői koncepció stb.

A hagyományos színház története (videofelvétel és/vagy előadás alapján)

A dobozszínház kialakulása és változása (francia klasszicizmus, a szimultánszínház átalakulása, barokk színháztechnika stb.).

Előadás-elemzés

Az előadás egy központi alakjának elemzése és a szövegközpontú, dramaturgiai megközelítésű előadás-elemzés.

9. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi műsorpolitika alapvető szempontjait,
- jelentős határon túli magyar színházi társulatok munkáját,
- a zenés műfajú színházi előadások jellegzetességeit,
- a mai diákszínjátszás és a 17–18. századi iskolai színjáték összefüggéseit.

Fejlessze a tanuló rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót a magyar klasszikus drámákkal való megismerkedésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- egy határon túli magyar társulat történetét,
- az opera, az operett és a musical műfaji sajátosságait,
- a mai diákszínjátszás és a 17–18. századi iskolai színjáték összefüggéseit.

Legyen képes

- a zenés műfajok azonosítására,
- az előadás egy alkotóelemének rendszerező, elemző bemutatására.

Tananyag

Műfajok, stílusok és a színházi divat

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás a szövegközpontú, dramaturgiai megközelítésű előadás-elemzése.

2. Színházlátogatás: magyar klasszikusok (Molnár Ferenc, Csiky Gergely, Bródy János, Szép Ernő, Szomory Dezső stb.) színházi előadása; határon túli magyar nyelvű színházi előadás (Kolozsvár, Marosvásárhely, Szabadka stb.); egy adott társulatnak írt színjátékszövegre épülő színházi előadás, pl.: Krétakör, Pinter-előadások; egy zenés műfajú színházi előadás.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A magyar klasszikusok és a mai színház (*videofelvétel és előadás alapján*)

Műsorpolitika és a magyar dráma; kanonizálás a színházban stb.

A határon túli magyar nyelvű színházi kultúra (*videofelvétel és előadás alapján*)

Stílusok, színészi és rendezői eszköztár, hagyományok, jellegzetességek; összehasonlítás stb.

A zenés műfajok (*videofelvétel és előadás alapján*)

Az opera, a musical és az operett műfaji sajátosságai.

A mai diákszínjátszás kultúrája (*videofelvétel és/vagy előadás alapján*)

Napjaink diákszínjátszása és a 17–18. századi magyar iskolai színjáték.

Előadás-elemzés

Az előadás egy alkotóelemének – jelrendszerének – elemzése.

10. évfolyam

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a stilizált ábrázolásmódot,
- a groteszk hatás és abszurd színház jellegzetességeit,
- a vizuális színház sajátosságait,
- a színház belső felépítését,
- a magyar színházi struktúra sajátosságait.

Fejlessze a tanuló

- képi látásmódját,
- stílusérzékét.

Ösztönözze a tanulót a kortárs magyar drámákkal való megismerkedésre.

Követelmények a tizedik évfolyam elvégzését követően

A tanuló ismerje

- a stilizált előadásmód jellegzetességeit,
- a színház belső felépítését,
- a magyar színházi struktúra sajátosságait,
- a vizuális színház alapvető jellegzetességeit,
- a stilizáció, a groteszk hatás, az abszurd színház fogalmát.

Legyen képes

- a vizuális színház eszközeinek azonosítására,
- a stilizáció és a groteszk hatás eszközeinek azonosítására,
- a látott előadás elemzésekor összefüggések, konzekvenciák meglátására és megfogalmazására,
- egy előadás komplex elemzésére.

Tananyag

A színház funkciója. A színház komplexitása.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás stíluselemzése.
2. Színházlátogatás: kortárs magyar drámák színházi előadásai (Garaczi László, Egressy Zoltán, Kárpáti Péter, Parti Nagy Lajos, Háy János, Tasnádi István stb.); a stilizáció tanulmányozása ~ gyermekszínházi és/vagy bábszínházi előadás; kísérletező színházi műhely előadása.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

A kortárs dráma és a mai színház (videofelvétel és előadás alapján)

Műsorpolitika és a magyar kortárs dráma.

Stilizáció a színházban *(videofelvétel és előadás alapján)*

A szimbolikus ábrázolásmód jellegzetességei (eszközök, hatás stb.).

A groteszk hatás és az abszurd színház *(videofelvétel és előadás alapján)*

A szélsőségesség, a hiánydramaturgia, a túlzásfoltosság, a szürrealista és fantasztikus elemek, az összefüggés-nélküliség, az akusztikus eszközök, a humor stb.

A képiség színháza *(videofelvétel és előadás alapján)*

A vizuális színház (a színpadi kép, a képek kapcsolatrendszere, feladata, kép és tér kapcsolata, jelrendszerek és a képteremtés – színek, formák stb., a vizuális hatás, a technika stb.), újdonságok és kísérletek stb.

A mai magyar színházi paletta

A színház, mint üzem (a színházi hierarchia, szakmák, a társulat, közönségszervezés stb.) és a színházi struktúra (a profi és az amatőr színház – előnyök és hátrányok, a befogadó színház és a társulatrendszer, a „szabadúszás”, a finanszírozás stb.).

A színház funkciója

A színház társadalmi funkciója; az előadások visszhangja (kritikairás, bukás stb.).

Előadás-elemzés

Az előadás komplex elemzése (jelrendszerek koherenciája).

Tánc– és mozgásszínházi tréning

A tantárgy tanításának célja

- a tanulók megismertetése fizikai jelenlétük lehetőségeivel, korlátaival, s az ezekből adódó feladatokkal,
- a mozgáskoordináció és a fizikai képességek fejlesztésén keresztül az önelfogadás lassú folyamatának segítése,
- a nonverbális közlésmód, valamint a testbeszéd megértetése és használhatóvá tétele,
- a test alkalmassá tétele különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére, s az ez iránt való érzékenységre,
- a mozgásban fellelhető szabadságérzet megtapasztaltatása,
- színházi helyzetekben történő, mozgásra épülő feladatok ellátására való alkalmasság megteremtése.

A tantárgy feladata:

Ismertesse meg a tanulókkal:

- az alapvető mozgásművészeti kifejezésekkel,
- tánc és mozgásművészeti stílusokkal,
- egy adott mű feldolgozásának szempontjait

Fejlessze a tanulók:

- mozgástechnikai kifejező eszközeit,
- karakterábrázoló képességét,
- nonverbális kommunikációját.

Követelmények az alapkör elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek

- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel,
- mozgás improvizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére.

A tanulók ismerjék

- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

Követelmények a továbbképző elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek (az előbbieken kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínházi játékokban,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére - az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

A tanulók ismerjék (az előbbieken kívül)

- a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit,
- a legfontosabb történelmi és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,
- a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

A tantárgy tanításának céljai, hogy a tanulók megismerkedjenek fizikai lehetőségeikkel, korlátaikkal, fejlesszék mozgáskoordinációjukat és képességeiket, vegyék birtokba a nonverbális közlésmód eszközszerének egyszerűbb formáit, váljanak alkalmassá a színházi helyzetekben történő, mozgásra épülő feladatok ellátására.

Tananyag és követelményei

5. évfolyam

(36 óra)

Az alapkészségek, a munkát segítő, azt lehetővé tevő kontaktus- és bizalomgyakorlatok elsajátításának, az alapok megteremtésének időszaka. Talaj és talaj közeli, a mozgás összerendezettségét segítő gyakorlatok játékos és konkrét mozgáselemeket tartalmazó formában. Egyszerű lépésanyag, valamint a gyermekjátékból ismert térformák használata a néptáncban.

Tananyag

- Indítás-megállás
- Tükörgyakorlatok
- Bizalomgyakorlatok
- Állatmozgások
- Talaj, eséstechnika
- Akrobatika-előkészítés
- Néptánc (népi gyermekjátékok, lánc- és körformák a néptáncban)

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel,
- mozgás improvizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére.

A tanulók ismerjék

- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

6. évfolyam

(36 óra)

Előkészítő, az alapozást segítő, a talaj és a középmagasság gyakorlatait tartalmazó tréningfajta konkrét feladatokat, nagyobb koncentrációt igénylő formában. Egyszerű, a tanult elemek improvizációját követő tervezési feladatok a „kötési” lehetőségek, illetve a fokozott elmélyítés megteremtése érdekében.

Tananyag

- Analitika
- Tér- és helyzetérzékelő gyakorlatok
- Egyensúlygyakorlatok
- Kórusmozgások
- Koncentrációt fejlesztő gyakorlatok
- Néptánc (páros- és ugrós-legényes táncok)
- Alapfokú mozgástervezési gyakorlatok

Követelmény

A tanulók legyenek képesek

- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel,
- mozgás improvizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére.

A tanulók ismerjék

- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

7. évfolyam

(36 óra)

Az évfolyam elvégzésével a tanulók képesek lesznek az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására, a karakterábrázolásra a mozgás eszközeivel, a mozgás improvizációra, az improvizáció esetleges rögzítésére. Ismerjék a tanulók az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket.

Feladat

Fejlessze

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazásának képességét,
- a tánc- és mozgásszínházi előadások elemzési és értékelési készségét,
- az instrukciókövetés képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a tanult legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Követelmény

A tanuló legyen képes (az alapfok követelményein kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére - az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

A tanuló ismerje (az alapfok követelményein kívül)

- a tanult legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Tananyag

Tánc–izoláció

Ritmika

Akrobatika

Bizalomgyakorlatok

Karaktermozgások

Történelmi táncok

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd

8. évfolyam

(36 óra)

A tanulók feladata ezen az évfolyamon a színházi és a tánc akrobatika közös elemeinek, az egyes elemek szabad variálására és fűzésére épülő improvizációnak az elsajátítása. Az improvizáció során a csoportos mozgástervezési helyzetek helyett önálló anyag tervezése.

Követelmény

Fejlessze

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazásának képességét,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzési és értékelési készségét,
- az instrukciókövetés képességét.

A tanulók ismerjék (az alapfok követelményein kívül)

- a tanult legfontosabb történelmi és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Követelmény

A tanuló legyen képes (az alapfok követelményein kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére - az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

A tanuló ismerje (az alapfok követelményein kívül)

- a tanult legfontosabb történelmi és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Tananyag

Színházi akrobatika

Kontakttánc előkészítés

Modern tánc

Zenés improvizáció

Színpadai táncok

Pantomim

Tánc történet

Egyéni és csoportos mozgástervezési gyakorlat

9. évfolyam

(36 óra)

Az évfolyam első felében kell megismerni a dinamikusabb, attraktívabb megoldásokat kívánó kontakt és emeléses technikákat, egyszerűbb felhasználásukat. Az évfolyam második felében a követelmények hangsúlya a koncentrációra, a színészi jelenlétre és az egyéni kisugárzásra épülő lassúszínházi és maszkos feladatok megoldásán van. Az utóbbi szakaszban az elvárások már nem csak technikai jellegűek.

Feladat

Fejlessze

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazásának képességét,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzési és értékelési készségét,
- az instrukciókövetés képességét.

A tanulók ismerjék (az alapfok követelményein kívül)

- a tanult legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Követelmény

A tanuló legyen képes (az alapfok követelményein kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére - az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

A tanuló ismerje (az alapfok követelményein kívül)

- a tanult legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,

- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,

Tananyag

Kontakttánc

Emelések

Lassú színház

Maszkos gyakorlatok

Kontakt improvizációk és tervezés

Jelenlét gyakorlatok

10. évfolyam

(36 óra)

A továbbképző szakaszt sikeresen befejező tanulók legyenek képesek a különböző technikák tudatos alkalmazására, a színészi jelenlét felmutatására a mozgásszínészi játékban, a tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére, a rendezői instrukció mozgásban történő megoldására. A tanulók ismerjék a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit, a legfontosabb stílusokat, a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait, a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait, menetét, és a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

Követelmény az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Fejlessze

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazásának képességét,
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzési és értékelési készségét,
- az instrukciókövetés képességét.

A tanuló ismerje (az alapfok követelményein kívül)

- a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit,
- a legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,
- a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes (az alapfok követelményein kívül)

- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására,
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban,

- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére,
- rendezői instrukció követésére - az adott szituáció mozgásban történő megoldására.

A tanuló ismerje (az alapfok követelményein kívül)

- a tánc- és mozgásszínház működésének struktúráját, alkalmazási területeit,
- a legfontosabb történeti és kortárs tánc- és mozgásszínházi stílusokat,
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének szempontjait,
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét,
- a tánc- és mozgásszínház helyét és szerepét a színházi struktúrában.

Tananyag

Ismétlő gyakorlatok a hetedik-kilencedik évfolyam anyagából

Motivikus tánc

Mozgásszínházi előadás

Beszédtechnika

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának a célja, hogy megismertesse a tanulókkal a beszéd elméleti alapjait, a magyar nyelv hangzásának követelményeit. A technikai és kommunikációs gyakorlatok segítségével alakítson ki tiszta, érthető és élvezhető beszédállapotot. Beszédhallásuk és -elemző képességük fejlesztésével tegye alkalmassá a tanulókat szóbeli kifejezőképességük fejlesztésére és az elért beszédállapot megőrzésére. Produkciós helyzetben tanulók a beszédet célszerűen és magas színvonalon használják.

A tantárgy feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a köznapi beszéd és a színpadi hangzás különbségeit és azok technikai elemeit
- a beszéd folyamat elméleti alapjait
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés) és azok összefüggéseit, egymásra utaltságát
- a beszéd elemzésének szempontjait
- a jó beszédállapot határait és a hibás állapot jegyeit
- a fejlesztő, a szinten tartó és a korrekciós beszédtechnikai gyakorlatokat

Alakítsa ki a tanulóknál:

- az elemző és értékelő képességet saját és mások beszédének vizsgálatában
- a hallási figyelmet és érzékenységet
- a beszéd szervek tudatos, célszerű és pontos használatát

- a beszédben megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének és megértésének és a jegyek tudatos alkalmazásának képességét
- dramatikus és színpadi munkájukban a beszéd magas színvonalú használatának képességét
- az önképzés igényét

Fejlessze:

- a tanulók koncentrációs készségét
- játékosságukat
- fantáziájukat
- megfigyelő- és felidéző-képességüket
- produktív és reprodukív kifejező-képességüket

Ösztönözze a tanulókat:

- a megismert beszédhibáik leküzdésére, az önfejlesztésre, önképzésre
- képességeik szerint a legjobb beszédállapot elérésére
- beszélő környezetük megfigyelésére, tanulmányozására és tapasztalataik megfogalmazására

Követelmények az alapfok elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására,
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt,
- verseket, prózai anyagokat, szöveges színpadi feladatokat igényesen, színvonalasan megoldani.

A tanulók ismerjék

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat,
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat,
- a hanglejtés változatait.

Követelmények a továbbképző elvégzését követően

A tanulók legyenek képesek (az előbbieken kívül)

- a helyes színpadi beszédre bármilyen szerephelyzetben,
- a szöveges feladataikat jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel elmondani,
- mondanivalójukat célszerűen és élvezhetően elmondani.

A tanulók ismerjék (az előbbieken kívül)

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Tananyag és követelményei

3. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányításának képességét;

Ismertesse meg a tanulóval

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (rekeszlégzés, magánhangzók, l-r hangok gyakoroltatása);
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására;

A tanuló ismerje

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (rekeszlégzés, magánhangzók, l-r hangok gyakoroltatása);
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- feszítés-lazítás testrészenként
- az arc és a nyak izmainak lazítása

Légző gyakorlatok

- a rekeszlégzés folyamata, előnyei
- az élettani és a beszédlégzés különbségei
- folyamatos, nyújtott kilégzés rekeszlégzéssel, hangokkal és szöveggel egyaránt
- kapacitásnövelő légző gyakorlatok
- a kilégzés erejének szabályozása tudatos irányítással, rekeszlégzéssel

Hanggyakorlatok

- a mellhang, fejhang és a középhang fogalmának megismerése, tisztázása
- a mellkasi rezonancia megerősítése
- a szájteri rezonancia megerősítése, az elől szóló középhang kimunkálása
- a hangerő növelésének a technikája a rekeszlégzés igénybevételével

Artikulációs gyakorlatok

- a magánhangzók laza, pontos formálásának gyakorlatai hangokkal és egyszerű szósorokkal
- a nyelv emelése-ejtése állmozdítás nélkül (lálá. náná. stb.)
- egymás és ismeretlenek (pl. tévéműsorok szereplői) beszédének szájáról olvasása, a látvány kifejtő véleményezése
- **l-r** hangok hibáinak hangzása, megszólaltatásának lehetőségei és határai
- dúdolás, folyamatos **r** ejtése, erőteljes zöngével
- a hosszú-rövid magánhangzópárok ejtésének begyakorlása szótag és szógyakorlatokban (pl. mimí-mími, virít-síri stb.)

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ütemezés mozgással, tánccal, tapsjátékokkal a tempó szakaszos és folyamatos változtatásával egyaránt (lassú, gyors, lassít, gyorsít)

Kommunikációs gyakorlatok

- a saját test állapotának megfigyelése (izomtónus, hőmérséklet, bőrérzékelés), leírása
- a hangkörnyezet megfigyelése, leírása
- fények, színek megfigyelése, leírása

4. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányításának képességét,

Ismertesse meg a tanulóval

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (rekeszlégzés, rezonancia, az **sz** hang tiszta ejtésének gyakorlatai)
- a fejlesztő és a szinten tartó szöveges beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására,

A tanuló ismerje

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (rekeszlégzés, rezonancia, az **sz** hang tiszta ejtésének gyakorlatai)
- a fejlesztő és a szinten tartó szöveges beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- feszítés-lazítás utasításra, gyors váltásokkal

Légző gyakorlatok

- a rekeszlégzés megerősítése
- koncentrációs kapacitásnövelő gyakorlatok
- a belégzés zörejmentességének kimunkálása (orron-szájon)
- a pótlevegő vétele rezonancia-gyakorlatokban

Hanggyakorlatok

- a mellkasi rezonancia megerősítése
- feszítés mentes hangerőnövelés rezonancia-gyakorlatokkal
- hangrágó-gyakorlatok a hangerő változtatásával (a záruló állmozdulattal együtt halkul, a nyitással erősödik)
- hangcsúsza a hangerő megőrzésével és folyamatos változtatásával is

Artikulációs gyakorlatok

- hosszabb szövegek (20-30 mp) gyakorlása pontos, pergő kiejtéssel
- a magánhangzók időtartamának megtartása pergő szövegmondás közben

- a sziszegő és a susogó hangok hibáinak színpadi megszólaltatási lehetőségei, hangzása
- a **sz** hang tiszta ejtésének artikulációs mozdulatai, ajak- és nyelvgyakorlatok (ajakkerekítés-terpesztés, nyelvhint)
- szöveges **sz** gyakorlatok
- a lendületes tempójú beszéd szinkronizálási gyakorlatai

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek erőteljes ritmizálása tapssal, járással, mozgással
- ritmizálás a szóhangsúlyok visszahelyezésével

Kommunikációs gyakorlatok

- a saját és a társak testhelyzetének, súlypontjainak megfigyelése, leírása
- felületek, formák, tárgyak megfigyelése, leírása
- a társak és a saját arc (tükörben) és a beszédmozgások megfigyelése, leírása

5. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányításának képességét,

Ismertesse meg a tanulóval

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (koncentrációs légző gyakorlatok, kombinált légző- és artikulációs gyakorlatok, a **dj**, **ty**, **ny** hangok, az **s** hang gyakorlatai)
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására,

A tanuló ismerje

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,

- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat (koncentrációs légző gyakorlatok, kombinált légző- és artikulációs gyakorlatok, a **gy**, **ty**, **ny** hangok, az **s** hang gyakorlatai)
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- a légzés megfigyelése relaxálás közben

Légző gyakorlatok

- koncentrációs légző gyakorlatok nyelvtörő mondókákkal
- rekeszlégzés célirányos tevékenység közben
- kapacitásnövelő gyakorlatok mozgás közben
- a lopott levegővétel technikájának megerősítése, fejlesztése
- légző gyakorlatok a **sz** hang tiszta ejtésének megtartásával (pl. száz, százegety,)

Hanggyakorlatok

- hangmagasság gyakorlatok a mellkasi rezonancia megtartásával, a középhangsáv szélesítése
- a fejhang és a hátul szóló hang megszólaltatási technikája
- hangerőváltások

Artikulációs gyakorlatok

- nyelvtörők a **ty-gy-ny-j** hangok pontos ejtésének kimunkálására
- a **s** hang ejtésének artikulációs mozdulatai
- szöveges **s** gyakorlatok
- tájszólások, idegen anyanyelvűség fölismerése és leírása hallott beszédpéldák alapján (magnó, tévé, rádió)
- a hibátlan, pergő artikuláció megtartása 30-40 mp-es szövegekben

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek értelmező elmondása
- időmértékes versek váltakozó tempóban
- Kommunikációs gyakorlatok
- a testi és az érzelmi közérzet megfigyelése és leírása
- a kifejezés csatornáinak megfigyelése (ruházat, testtartás, mozgás, távolság, gesztus, mimika, tekintet)

6. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányításának képességét,
- a helyes színpadi beszéd képességét dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt,
- versek, prózai anyagok, szöveges színpadi feladatok igényes, színvonalas megoldásának képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat,
- a hanglejtés változatait.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására,
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt,
- verseket, prózai anyagokat, szöveges színpadi feladatokat igényesen, színvonalasan megoldani.

A tanuló ismerje

- a lazító és a koncentrációs gyakorlatokat,
- a szöveg nélküli és a szöveges légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat
- a fejlesztő és a szinten tartó beszédgyakorlatokat,
- a hangsúlyszabályokat,
- a hanglejtés változatait.

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- tónusszabályozó gyakorlatok az egész testen majd testtájanként

Légző gyakorlatok

- légzéstípusok tanulmányozása, próbálgatása, a tapasztalatok megfogalmazása
- a rekeszlégzés megerősítése
- szöveges légzésszabályozó gyakorlatok

- koncentrációs kapacitásnövelő gyakorlatok váratlan, zavaró körülmények között
- a kifejező légző hangok próbálgatása, gyakorlása

Hanggyakorlatok

- középerős, hangos és halk hangvétel gyakorlása oldott hangadással, középhangon
- a hangadási változatok megfigyelése és létrehozása, a préselés, az öblösítés és levegős hang technikája
- gyors hangmagasság váltások a hangerő változtatása nélkül, középhangsávban (a szöveg túl dallamosítása)

Artikulációs gyakorlatok

- a hibátlan, pergő artikuláció megtartása egy hosszabb, egész mű elmondásakor (pl. Toldi 1. ének stb.)
- pontos artikulációval szövegmondás valamilyen célirányos tevékenység közben
- a zárt és a széles artikulációjú beszéd színpadi határai
- a szövegek pontos ejtésének gyakorlatai

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek elmondása értelmezve, ritmuskísérettel
- hangerőváltások azonos tempóban mondott időmértékes versekben

Kommunikációs gyakorlatok

- hangok, fények, színek, ízek, tapintási tapasztalatok felidézése, leírása
- tárgyak, események, arcok felidézése, leírása
- a tekintet, a mimika, a gesztusok és a mozgások megfigyelése, leírása

7. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a kifejezőkészséget, az előadói technikát,

Ismertesse meg a tanulóval

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,

- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Követelmény

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a szöveges feladataikat jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel elmondani,

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- tónusszabályozás helyzetgyakorlatokban

Légző gyakorlatok

- koncentrációs légző gyakorlatok tekintettartással
- növekvő szólamok az egyéni kapacitás határának megismerésére
- koncentrációs gyakorlatok más, folyamatos tevékenység, pl. írás közben

Hanggyakorlatok

- hangerő szabályozó gyakorlatok figyelemmegosztással
- hangmagasság szabályozó gyakorlatok figyelemmegosztással
- a fejhang és a mellhang törés nélküli váltása, hangsiklatás magánhangzókkal

Artikulációs gyakorlatok

- a karakterek az artikulációban
- a hangkapcsolatok pontos és helyes ejtése szógyakorlatokban és szövegmondás közben
- artikulációs gyakorlatok kis hangerővel és suttogva

Ritmus- és tempógyakorlatok

- különböző verselésű szövegek gyakorlása suttogott és néma szövegmondással, ritmizálva
- a beszéd ritmushibáinak fölismerése, leírása

- a hadarás és a gyors beszéd különbségei
- tempóváltási gyakorlatok

Kommunikációs gyakorlatok

- vonzás és taszítás kifejezése szavak nélkül
- utasítások tekintettel
- egymás mimikájának utánzása (tükörjáték), leolvasása, értelmezése

8. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a kifejezés sokszínűségének képességét, az előadói készségre,
- a mondanivaló célszerű megszerkesztésének képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Követelmény

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a szöveges feladataikat jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel elmondani,
- mondanivalójukat célszerűen és élvezhetően elmondani.

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- tudatos lazítás beszédgyakorlatok közben

Légzésgyakorlatok

- kondicionáló kapacitásnövelő gyakorlatok
- légző gyakorlatok prózai szövegekkel
- a légzésszünet lehetséges helyeinek kiválasztása, tagolás légzéssel
- blattolás jó légzéstechnikával

Hanggyakorlatok

- a lágy és a kemény hang váltásai szövegekben, utasításra
- váltások a tartalomhoz igazodóan
- vonzás és taszítás a hangban

Artikulációs gyakorlatok

- a laza, pergő artikuláció gyakorlása
- a szóvég-szókezdet helyes ejtése a folyamatos beszédben
- a mássalhangzók kettőzésének ejtési technikája
- a színpadra vihető beszédhibák technikája és etikája

Ritmus- és tempógyakorlatok

- a tempó lassítása megtartott ritmus mellett
- prózai szövegek ritmizálása
- hangos és néma szövegmondás változtatása csoportosan és egyénileg is

Kommunikációs gyakorlatok

- kitalált, nem létező tárgyak, jelenségek, személyek, arcok leírása a szóbeli és a nonverbális kifejezés eszközeinek használatával
- helyzetgyakorlatok halandzsa-szöveggel

9. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a kifejezés sokszínűségének képességét, az előadói készségre,
- a mondanivaló célszerű megszerkesztésének képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,

- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Követelmény

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a szöveges feladataikat jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel elmondani,
- mondanivalójukat célszerűen és élvezhetően elmondani.

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- a test tónusának kontrollálása és szabályozása beszédgyakorlatok közben

Légző gyakorlatok

- laza fejkörzés mindkét irányba a gyakorlatok végzése közben
- versek, szabályozott levegővétellel
- blattolás erőteljes hangvétellel, jó légzéstechnikával

Hanggyakorlatok

- az orrhangzóság megfigyelése, szabályozása a beszédben
- páros és egyéni középhang gyakorlatok erőteljes és lágy hangvétellel

Artikulációs gyakorlatok

- az egymás mellé kerülő magánhangzók ejtésének helyes technikája
- a lágy és a kemény artikuláció színpadi határai
- szöveges **r** gyakorlatok
- diftongusok ejtésének technikája, gyakorlatai

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ritmusgyakorlatok szünetek közbeiktatásával

- ritmusgyakorlatok célirányos tevékenységek közben

Kommunikációs gyakorlatok

- egymás emlékképeinek fölidézése, leírása
- szinkronizálási gyakorlatok ismert szövegekkel, a kifejezés valamennyi eszközének igénybevétele

10. évfolyam

(36 óra)

Feladat

Fejlessze

- a helyes színpadi beszéd képességét,
- a kifejezőeszköz-használatot,
- mondanivaló célszerű megszerkesztésének képességét.

Ismertesse meg a tanulóval

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Követelmény

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a helyes színpadi beszédre bármilyen szerephelyzetben,
- a szöveges feladataikat jó technikával, sokszínű kifejezőeszközökkel elmondani,
- mondanivalójukat célszerűen és élvezhetően elmondani.

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a korrekciós beszédgyakorlatokat,
- a hangerő, a hangszín, a hangmagasság és a beszédtempó váltásait,
- a gyakori beszédhibákat és a beszéd ritmusának zavarait,
- a főbb dialektusokat,
- a kifejezés nem szóbeli eszközeit,
- a mondanivaló tagolásának lehetőségeit és eszközeit (szünet, váltás, hangsúly, hangszín).

Tananyag

Légző gyakorlatok

- tudatos tagolás légzéssel, szerephelyzetben
- hétköznapi beszédhelyzetek megoldása jó légzéstechnikával (helyzetgyakorlatok)

Hanggyakorlatok

- a hangerő és a hangszín váltásának szöveges gyakorlatai
- a hangerő ésszerű fokozásának és a fokozatos hangszínváltásnak a szöveges gyakorlatai

Artikulációs gyakorlatok

- halk és a suttogott beszéd intenzitásának növelése szöveges gyakorlatokban
- a kiejtés változatai a főbb dialektusokban

Kommunikációs gyakorlatok

- versek, szövegek, jelenetek képeinek és szereplőinek a leírása
- helyzetgyakorlatok a testi és a lelki közérzet megszólaltatására, a technikai szövegek fölhasználásával
- szándékok kifejezése hangokkal
- blattolás a kifejezés megismert és begyakorolt eszközeinek hatékony alkalmazásával

1.2 A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az intézmény oly módon állítja össze, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, a tanulóknak – a szaktanár által a megadott kötelező elemek felhasználásával összeállított – begyakorolt gyakorlatsort kell önállóan, csoportos formában bemutatniuk.

A művészeti alapvizsga tantárgyai

- drámajáték
- beszédgyakorlatok
- mozgásgyakorlatok

A művészeti záróvizsga tantárgyai

- színjáték
- és egy választott tantárgy az alábbiak közül:
- beszédgyakorlatok
- mozgásgyakorlatok
- vers- és prózamondás
- színházismeret

A fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak a tanuló csak azt választhatja, amelyet legalább százharmincnyolc órában tanult, valamint a választott tantárgyból az évfolyamokra előírt követelményeknek eleget tett.

3. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik bábjáték tanszakon vers- és prózamondás tantárgyból megszerzett záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor a tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

4. Az alapvizsga és záróvizsga minősítése

Az intézmény a vizsgatantárgyaknál meghatározott értékelési szempontsor alapján minősíti a tanuló teljesítményét.

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Az intézmény a színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból köztes vizsga lehetőségét biztosítja.

A köztes vizsga eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Drámajáték tantárgy Vizsgakövetelményei

A művészeti alapvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Drámajáték

improvizáció 2–3 perc

színpadi produkció

jelenet 3–5 perc

vagy

előadás 20–25 perc

2. A vizsga témakörei

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

Az improvizáció témakörei:

- megadott zárómondattal;
- megadott nyitómondattal;

- világos helyzet egyértelműen meghatározott figurákkal, némajátékkal;
- világos helyzet, egyértelmű figurák megjelenítése szöveghelyettesítő eszközökkel (pl.: számokkal);
- megadott figurákkal és cselekvéssel;
- megadott figurára és helyszínre;
- megadott végkimenetellel;
- megadott nyitóakcióval.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges gyakorlatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció a magyar és a világirodalom értékes alkotásaiból szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *prózai* színházi produkció (két-három fős jelenet vagy csoportos előadás) lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

3. A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

Improvizáció:

- a szituáció megértése;
- a jelenet szerkezete, íve ~ a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés;
- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;
- feszültségteremtés;
- hangulatteremtés;
- fantázia, ötletesség ~ mélység (a jelenet igazságtartalma) és humor;
- figyelem, koncentráció (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, a partner akcióinak jelenetbe építése, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, rugalmasság.

Színpadi produkció:

- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;
- figyelem, koncentráció (befelé dolgozás);

- páros improvizáció megadott atmoszférával (nyers, lírai) és stílusban (lélektani dráma, bohózat).

A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz egyéni, valamint legalább tíz háromfős improvizációs feladatokból álló tételsort kell összeállítania. A tételsoroknak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmazniuk. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A tanulónak egy egyéni és egy páros improvizációs feladatot kell elvégeznie, a feladatokat a tanár által előzetesen elkészített tételsorokból húzhatja.

Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciói alapján variációkat kell bemutatni.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció a magyar és a világirodalom értékes alkotásaiból szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *prózai* színházi produkció (két-három fős jelenet vagy csoportos előadás) lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

3. A vizsga értékelése

A színjáték gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

Improvizáció:

- a szituáció megértése;
- a jelenet szerkezete, íve ~ a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés;
- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása;
- feszültségteremtés;
- hangulatteremtés;
- fantázia, ötletesség ~ mélység (a jelenet igazságtartalma) és humor;
- koncentráció, figyelem (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, a partner akcióinak jelenetbe építése, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, rugalmasság;
- instrukciók követése.

Színpadi produkció (előadás, jelenet):

- hiteles játékmód ~ nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, a játék intenzitása (színjátszói energiák);
- feszültségteremtés;

- koncentráció, figyelem (befelé dolgozás);
- együttműködés ~ a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, rugalmasság (reakció a váratlan történésekre, partner impulzusaira);
- atmoszférateremtés;
- kapcsolatteremtés.

A beszédgyakorlatok tantárgy Vizsgakövetelményei

A művészeti alapvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

csoportos gyakorlatsor	15–17 perc
egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat	2–3 perc

2. A vizsga témakörei

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- légző gyakorlatok ~ koncentrációs légző gyakorlatok; légzésszabályozó gyakorlatok (különböző hosszúságú szólamok, nyelvtörő mondókák);
- szöveges hangerőgyakorlatok ~ a színpadi középhangerő, az erőteljes (nem ordított) és a halk, intim hangvétel;
- szöveges hangmagasság-gyakorlatok legfeljebb egy oktávnyi terjedelemben;
- artikulációs játékok, gyakorlatok ~ magánhangzó-gyakorlatok versekkel, mondókákkal, különös figyelemmel a mély (sötét) és a magas (világos) hangzók hangulatkeltő szerepére és a helyes időtartam megtartására; az artikulációs mozgások összehangolása nyelvtörők pergő tempójú mondásával; pontos, laza, pergő artikuláció (mondókák, versek) mozgás közben, fizikai terhelés közben;
- ritmus- és tempógyakorlatok – versek, mondókák ütemezése (pl.: tapssal, járással, mozgással) tempóváltással; időmértékes versek ritmizálása (skandálva és az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével is).

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok

Kötelező elemek:

- a szóhangsúly (összetett szavak, személynevek, számnevek, évszámok);
- a kijelentés, a kérdés, a tagadás hangsúlya és hanglejtése;
- az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi.

A hangsúly- és hanglejtésgyakorlatokhoz a szaktanárnak tíz tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető gyakorlatokból a megadott kötelező elemek felhasználásával.

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete (szövegtudás, feladattartás);
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága;
- koncentráció;
- együttműködés;
- hibázás esetén a csoport támogatásának elfogadó képessége a további együttműködés érdekében.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok:

- a szöveg tagolása (hangsúlyok, szünetek, hangmagasság-, hangsín- és tempóváltások);
- a hangsúlyszabályok alkalmazása (összetett szavakban, személynevekben, számnevekben, évszámokban);
- a hanglejtésszabályok alkalmazása (ereszkedő dallam).

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

Csoportos gyakorlatsor 15–17 perc

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat Max. 3 perc

2. A vizsga témakörei

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- légző gyakorlatok ~ légzésszabályozás változó hosszúságú szólamokkal; koncentrációs légző gyakorlatok kötött mozgássor végrehajtása közben; légző gyakorlatok fizikai igénybevétel közben;
- hanggyakorlatok ~ szöveges hangerő- és hangmagasság-gyakorlatok, a hangerő és a hangmagasság váltásai; az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének megszólaltatása;
- artikulációs gyakorlatok ~ a beszédtempótól, hangerőtől és hangszíntől független, pontos, kifejező artikuláció;
- ritmus- és tempógyakorlatok ~ hangsúlyos verselésű és időmértékes versek megszólaltatása hangos és néma szövegmondással, tapssal, járással, kopogással, mozgással ritmizálva; egyszerű prózai szövegek ritmizálása.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat

Ismeretlen prózai szöveg (részlet) felolvasása a hangsúly és hanglejtés szabályainak alkalmazásával.

A felolvasásra szánt szöveget a szaktanár jelöli ki (pl.: Gárdonyi Géza *Szüleim gyémántja* című művéből, Lázár Ervin meséiből).

3. A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- gyakorlatok, illetve játékok ismerete (szövegtudás, feladattartás);
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága;
- koncentráció;
- együttműködés;
- hibázás esetén a csoport támogatásának elfogadó képessége a további együttműködés érdekében.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtésgyakorlat (blattolás):

- a szöveg tagolása (hangsúlyok, szünetek);
- a hangsúlyszabályok alkalmazása;
- a hanglejtésszabályok alkalmazása (ereszkedő dallam);
- a lényeg kiemelése;
- érdekesség (hangmagasság-, hangszín- és tempóváltások).

A Mozgásgyakorlatok tantárgy Vizsgakövetelményei

A művészeti alapvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 15–20 perc

2. A vizsga témakörei

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- a bemelegítés alapgyakorlatai ~ lazító és feszítő gyakorlatok, gimnasztika;
- térformáló, térérzékelő gyakorlatok, játékok ~ különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatok;
- futásos gyakorlatok ~ különböző tempójú futástípusok ritmus- és irányváltással;
- indítás-megállítási gyakorlatok, játékok ~ indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben;
- lassított mozgás ~ lassított mozgás különböző helyzetekben;
- egyensúly- és vezetéssel gyakorlatok ~ egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetéssel gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltással irányítással;
- bizalomgyakorlatok ~ döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok;
- ugrás-, esés- és talajgyakorlatok ~ talajról való elemelkedés, talajfogás páros gyakorlatokban egymás segítségével, forgás, gurulás, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

A gyakorlatok, illetve játékok ismerete (a végrehajtás önállósága)

A gyakorlatok végrehajtásának pontossága:

- a gyakorlatok technikai kivitele, funkcionális érvényesülése, dinamikája;
- térformák felvétele, formálása;
- térformák mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút térirány tartása;
- adott ritmika esetleg aritmikus hatás érvényesítése, zenével való „együttélés” zene használata esetén;
- a gyakorlatsor szinkronban való végrehajtása, hibajavítás, hibát követő alkalmazkodási készség, együttműködés.

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 15–20 perc

2. A vizsga témakörei

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- lépés-, járás- és futásgyakorlatok ~ karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés- és járásgyakorlat esetén; a gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása, testrészevezetési futások;
- ugrás-, esés- és talajgyakorlatok ~ egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről, esés fordulásból és ugrásból, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel;
- előkészítő akrobatikus gyakorlatok ~ gurulás előre-hátra, támasz- és billenés gyakorlatok, kézen átfordulás oldalra;
- lassított mozgás ~ a mozdulat lassítása, lassított mozgás különböző helyzetekben, gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel;
- a mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok ~ a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása;
- emelés- és támaszgyakorlatok ~ mérleg és vállállás tartások, ún. fekvő emelés helyzetekben.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

3. A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének részletes szempontjai

A gyakorlatok, illetve játékok ismerete (a végrehajtás önállósága)

A gyakorlatok végrehajtásának pontossága:

a gyakorlatok technikai kivitele, funkcionális érvényesülése, dinamikája;

- térformák felvétele, formálása;
- térformák mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút térirány tartása;
- adott ritmika esetleg aritmikus hatás érvényesítése, zenével való „együttelés” zene használata esetén;

- a gyakorlatsor szinkronban való végrehajtása, hibajavítás, hibát követő alkalmazkodási készség, együttműködés.

A vers- és prózamondás tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Vers- és prózamondás: egyéni produkció

szerkesztetlen 5-7 perc

vagy

szerkesztett 20 perc

2. A vizsga témakörei

A tanulónak az alábbi összeállítások egyikét alkalmazva kell elkészítenie és bemutatnia egyéni produkcióját.

Szerkesztetlen összeállítás

A tanuló szabadon választott tíz vers, öt drámai monológ és egy prózai mű (részlet) előadásával készül, a művek összeállításakor nem kell egységes szerkesztői elvet követnie.

A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott produkció(ka)t kell előadnia.

Szerkesztett összeállítás

A tanulónak szabadon választott szerkesztési elvnek megfelelő önálló műsort kell összeállítania. Az összeállítás alapulhat a magyar és a világirodalom alkotásain, dokumentum- és más híryanagokon egyaránt, tartalmazhat zenét és mozgáskoreográfiát. Az anyagválogatást és a szerkesztést a tanulónak önállóan kell végeznie.

Zene, illetve hangeffektusok, egyéb technikai eszközök alkalmazása esetén a vizsgán igénybe vehető segítő, akinek személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

3. A vizsga értékelése

A vers- és prózamondás gyakorlati vizsga értékelésének részletes szempontjai

Előadásmód (biztonságos szövegtudás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés)

Beszédtechnika (érthetőség, érdekesség, egyéni stílus)

Anyagválogatás, szerkesztett összeállítás esetén:

- a szerkesztés ~ a tanuló életkorának és személyiségének megfelelő verseket választott-e;
- értelmezés ~ azaz érthető-e az előadó szándéka.

A Színházismeret tantárgy vizsgakövetelményei

művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga szóbeli vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret 10 perc

2. A vizsga témakörei

Előadás-elemző esszé

A tanulónak a szaktanár által megadott szempont(ok) szerinti előadás-elemző esszét kell készítenie egy hivatásos társulat vagy színházi műhely választott előadásáról. Az esszét a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt legalább tizenöt nappal be kell nyújtania a vizsgát szervező intézménynek.

A tanuló csak akkor bocsátható szóbeli vizsgára, ha előadás-elemző dolgozata megfelelt.

A színházismeret szóbeli vizsga témakörei

A vizsga témakörei a tanuló előadás-elemző dolgozatához, illetve a gyakorlati vizsgaprodukciójához (jelenet vagy előadás) kapcsolódva:

- a színházi előadások összetevői, kapcsolatuk és szerepük az előadásban, az összetevők jelentéshordozó szerepe ~ az előadás alapanyaga, színész, díszlet, jelmez, kellékek, világítás, hang, tér, idő, ritmus, mozgás, hatáskeltés, játékmód, színek összefüggésrendszere és jelentésük az adott előadásban);
- színpadtípusok ~ a görög, a reneszánsz és a barokk színpadformák, a 20. század színpadai, a dobozszínpad;
- színházi stílusok, műfajok ~ a realista, a stilizált ábrázolásmód, a groteszk hatás; mesejáték, komédia, tragédia, tánc- és mozgásszínház, egy zenés színházi műfaj;
- a színházi előadások létrejöttének folyamata ~ munkafázisok (tervezői és szervezői munkák) és próbafázisok;
- fontosabb színházi mesterségek ~ díszlettervező, dramaturg, hang technikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező;

- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában ~ díszlettervező, dramaturg, hang technikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező.

3. A vizsga értékelése

Az előadás-elemző esszé értékelésének részletes szempontjai

A feladat megértése

Megérti-e a vizsgázó az esszében megadott szempontokat?

Túlnyomórészt a témára vonatkozó összefüggéseket alkalmaz-e?

Az ismeretek gazdagsága

A vizsgázó igazolja-e esszéjében, hogy rendelkezik az előadás-elemzés alapvető ismereteivel, képességével?

Tartamilag gazdagon rendszerezte és alkalmazta-e a témához kapcsolódó ismereteit?

Esszéjében megfelelően használja-e a szakkifejezéseket?

Esszéjébe be tudta-e építeni a társművészetekből (irodalomból, történelemből, zenéből, művészettörténetből stb.) szerzett egyéb ismereteit?

Megfogalmazott-e önálló észrevételeket, kérdéseket?

A téma kidolgozottsága

Képes volt-e gondolati, műfaji, esztétikai stb. összehasonlításokra, analógiák és összefüggések felismerésére, bemutatására?

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség

A vizsgázó szabatosan fogalmazza-e meg gondolatait?

Gondolatmenete világos, követhető-e?

Mondatai, mondanivalója koherens-e?

A színházismeret szóbeli vizsga értékelésének részletes szempontjai

A kérdés megértése

Megérti-e a vizsgázó a kérdést?

Azonosítja-e a kérdést az adott előadásra vonatkozóan?

Túlnyomórészt a témára vonatkozó összefüggéseket alkalmaz-e?

Az ismeretek gazdagsága

Tartamilag gazdagon rendszerezte és alkalmazta-e a témához kapcsolódó ismereteit?

Feleletében megfelelően használja-e a szakkifejezéseket?

Feleletébe be tudta-e építeni a társművészetekből (irodalomból, történelemből, zenéből, művészettörténetből stb.) szerzett egyéb ismereteit?

Megfogalmazott-e önálló észrevételeket, kérdéseket?

A téma kifejtettsége

Képes volt-e gondolati, műfaji, esztétikai stb. összehasonlításokra, analógiák és összefüggések felismerésére, bemutatására?

A kifejezés pontossága, érthetősége

A vizsgázó szabatosan fogalmazza-e meg gondolatait?

Gondolatmenete világos, követhető-e?

Mondatai, mondanivalója koherens-e?

A Tánc- és mozgásszínházi tréning tantárgy Vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Tánc- és mozgásszínházi tréning: tánc- és mozgásszínházi produkció

etűd 5–7 perc

vagy

előadás 20–25 perc

2. A vizsga témakörei

Tánc- és mozgásszínházi produkció

A produkció választott dráma, novella vagy zenemű, illetve azok részletének mozgásszínházi adaptációjával készített 2-3 fős etűd vagy csoportos előadás lehet.

Kötelező tartalmi elemek:

- talaj, eséstechnika, színházi akrobatika ~ a talajérintés, megérkezés-elrugaskodás, a gördülés és csúszás technikai elemeivel a különböző esésmódok alkalmazása;
- akrobatika előkészítés ~ gurulások, billenések, támaszhelyzetek, lendületelemek;

- emelések ~ statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával;
- tánc-izoláció ~ függetlenítés, eltolások, a csípő speciális mozgásai, hullámmozgások, a mozgásformák lassú, folyamatos (fondu) és szaggatott (toc) elvégzése;
- karaktermozgások ~ a mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás;
- kórusmozgások ~ csoportos gyakorlatban különböző tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történő elvégzése.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell szeplőként közreműködni oly módon, hogy a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

3. A vizsga értékelése

A tánc- és mozgásszínházi tréning gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- mozgástechnika,
- karakterábrázolás, hangulatteremtés,
- hitelesség (jelenlét),
- koncentráció, együttműködés.

A Kreatív zenei gyakorlat tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Kreatív zenei gyakorlat

csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 15–17 perc

szólóéneklés vagy dallam-improvizáció 5–7 perc

2. A vizsga témakörei

A kreatív zenei gyakorlat vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd

A csoportos gyakorlatsor kötelező elemei:

- ritmus-, metrum-gyakorlatok ~ páros és páratlan ütemek hangoztatása, „hangszerelése” a test különböző pontjaira; rögtönzés megadott időtartamra (ütemszám); többszólamú, polimetrikus etűd – a láb, a kéz és a metrikus beszéd egymástól való függetlenítése (páratlan ütemű vers alatt páros ütemű ostinato);
- akusztikus drámagyakorlatok ritmus- és/vagy dallamhangszerek használatával (a csoporttagok egyéni hangszeres tudása szerint) ~ mozgássor lekövetése, ellenpontozása; hangszeres improvizáció helyben megadott témára, hangulatra, érzelmre; rövid jelenet kísérete jelentésmódosító, stilizált hangokkal;
- többszólamú (homofón, vagy egyszerű polifón pl. reneszánsz madrigál vagy kánon) kórusmű bemutatása szituációba illesztve és/vagy egyszerű koreográfiával.

A zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású.

az etűd bemutatására a csoport önállóan készül fel a vizsgát megelőzően, a szaktanár csak segítő jelenlétével, észrevételeivel támogathatja a munkát. Ő ügyel ugyanakkor arra, hogy a produkció minden szereplője vokálisan és hangszeresen is megmutatkozzék a vizsgán.

Szólóéneklés vagy dallam-improvizáció

Szólóéneklés: a tanuló szabadon választott 20 (elbeszélő illetve lírai műfajú, nép- illetve műdalokból álló) dal előadásával készül.

A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott produkció(ka)t kell bemutatnia. A dal előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

Dallam-improvizáció: rövid verses és prózai műre (részletre) dallam rögtönzése.

A tanulónak szaktanár által összeállított – rövid, verses és prózai részletekből álló – tételsorokból kell egyet-egyét választani.

3. A vizsga értékelése

A kreatív zenei gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- gyakorlatsor esetén ~ az elemek ismerete, pontos végrehajtása;
- etűd esetén ~ a kompozíció íve, megformálása, az együttműködés minősége;
- hangszerhasználat esetén ~ pontosság, kreativitás, kooperáció;
- éneklés esetén ~ tiszta intonáció, stílus érzékeny előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság (dallam-improvizáció).

A Beszédtechnika tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

1. A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédtechnika

csoportos gyakorlatsor 15–20 perc

kommunikációs gyakorlatok 5–10 perc

2. A vizsga témakörei

A beszédtechnika gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

Kötelező elemek:

- légző gyakorlatok ~ koncentrációs légző gyakorlatok megadott folyamatos tevékenység közben;
- hanggyakorlatok ~ a hangerő és a hangszín váltásának szöveges gyakorlatai;
- artikulációs gyakorlatok ~ a hibátlan, pergő artikuláció megtartása folyamatos szövegmondás közben; pontos artikulációval szövegmondás megadott tevékenység közben;
- ritmus- és tempógyakorlatok ~ ütemezés a tempó változtatásával (lassú, gyors, lassít, gyorsít); időmértékes versek megszólaltatása a ritmus megtartásával; ritmusgyakorlatok megadott tevékenységek közben.

Egy gyakorlaton belül több elem is kombinálható.

Kommunikációs gyakorlatok egyéni, illetve páros formában

Kötelező elemek:

- szinkronizálási gyakorlatok ismert szövegekkel, a kifejezés valamennyi eszközének alkalmazásával;
- helyzetgyakorlatok a testi és a lelki közérzet megszólaltatására, a technikai szövegek felhasználásával;
- blattolás a kifejezés megismert és begyakorolt eszközeinek hatékony alkalmazásával.

A tanulónak legalább egy egyéni és egy páros feladatot kell elvégeznie, a feladatokat a tanár által előzetesen elkészített tételsorokból húzhatja. A szaktanárnak legalább tíz egyéni, valamint legalább tíz páros kommunikációs feladatból álló tételsort kell összeállítania a megadott gyakorlattípusok kötelező felhasználásával.

A páros feladatoknál a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a páros feladatokat tartalmazó tételek közül.

3. A vizsga értékelése

A beszédtechnika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- a gyakorlatok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

Kommunikációs gyakorlatok:

- verbális és nem verbális közlemények hitelessége,
- kapcsolatteremtés, együttműködés.

Az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve azok számára, akik a 2011/2012. tanévtől kezdték meg tanulmányaikat az alapfokú művészetoktatásban

1.3 az alapfokú színművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését

Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására

Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását

Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását

Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését

Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen

Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt

Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban

A színházi-drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését

A színjáték kulturális hagyományainak megismerését

A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

1.4 A színművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg- és előadás elemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során

Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

Önállóság

Döntésképesség

Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság

Mozgáskoordináció

Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtő készség

Kezdeményezőkézség

Empatikus készség

Tolerancia

Kommunikációs rugalmasság

Adekvát metakommunikáció

Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

Kreativitás, ötletgazdagság

Problémamegoldás

Figyelem összpontosítás

Helyzetfelismerés

Kritikus gondolkodás

1.5 A képzés struktúrája

Főtárgy: dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak:

beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)

mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)

színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Választható tantárgyak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

Az ajánlott minimális heti óraszám felett választható tárgyakat heti 0,5 órában is tanulhatja a tanuló.

A dráma és színjáték tantárgy heti óraszámja heti 2 óra, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként tanulja a tanuló.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

Tanórán kívüli foglalkozások

Tanórán kívüli szervezett tevékenységformák:

színházlátogatások a színházismeretnél előírt alkalmakon felül,

táborok,

belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások,

rendezvények, rendezvénysorozatok, kurzusok, tréningek a film, a színház, a kritika stb. témakörökben neves szakemberek közreműködésével tanulói és szaktanári kezdeményezés alapján.

egyéni tehetségfejlesztés (egyéni foglalkozás keretében)

1.6 A tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztása a tanító szaktanárok javaslata alapján történik.

A tankönyvválasztás a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével a szaktanár joga.

A tankönyvek kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- tartalma feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- korszerű ismereteket közvetítsen,
- didaktikai módszerei feleljenek meg – a pedagógiai programban meghatározott – az iskolában folyó nevelés-oktatás alapelveinek, céljainak, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak,
- segítse a tanulást, motiváljon,
- nyelvezete az adott korosztálynak megfelelő legyen,
- szerkezete legyen világos, érthető,
- esztétikus, igényes legyen
- az ára legyen kedvező.

Az iskola biztosítja a kiválasztott tankönyvek könyvtári hozzáférhetőségét is.

1.7 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az iskolába jelentkezőt bizottság hallgatja meg, amely javaslatot készít a tanuló csoportbesorolásáról.

Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt az iskola helyi tantervében az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot készít az igazgatónak a tanuló évfolyam- és csoportbesorolását illetően.

A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként a bizottság tagjai állítják össze a következő típusok szerint:

- beszédgyakorlatok (koncentráció, hangzás, ritmus, artikuláció figyelembevételével) egyénileg és csoportosan;
- mozgásgyakorlatok (térhasználat, mozgásritmus, karaktermozgások, mozgáskoordináció lehetőségeinek figyelembevételével) egyénileg és csoportosan;
- improvizációs gyakorlatok téma, szerep vagy tárgyak megadásával (csak magasabb évfolyamra jelentkezők esetében).

A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

Ha a tanuló más alapfokú művészetoktatási intézményből kéri átvételét, akkor bizonyítványába bejegyzett elvégzett évfolyamai alapján soroljuk be a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba. Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya módosul, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie az iskola helyi tantervében az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.

A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Ha tanév végén a tanuló teljesítményére – legfeljebb két tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Ha elégtelen osztályzatainak száma meghaladja a kettőt, a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait.

A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget osztályozó vizsga letételével.

Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása, hiszen ezeken olyan gyakorlati tevékenység folyik, melyek nem iskolai körülmények között nehezen biztosíthatók. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.

Egyéb esetekben az idevonatkozó hatályos jogszabályok a meghatározók.

1.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei

A beszámoltatás, számonkérés anyagát és követelményeit, tantárgyanként és évfolyamonként az iskola helyi tantervének 2.7. számú fejezete tartalmazza „*A tanszak tantárgyainak szakirányú feladatai és követelményei, az egyes tantárgyak évfolyamonkénti tananyaga*” címmel.

A beszámoltatás formái

1. Évközi beszámoltatás

Gyakorlati feladat végrehajtása önállóan vagy tanári irányítással

Szóbeli felelet

Írásbeli felelet

2. Év végi beszámoltatás (vizsga)

Nyilvános bemutató

- színpadi produkció (előadás és/vagy jelenet, jelenetek) vagy
- csoportos gyakorlatsor vagy
- bemutató óra (tanári irányítással végrehajtott feladatok)

Gyakorlati feladat végrehajtása (önálló munka; pl.: gyűjtőmunkák, gyakorlatsor összeállítása, levezetése stb.)

Szóbeli vizsga (pl.: előadás-elemzés)

Írásbeli vizsga (pl.: teszt, esszé)

3. Művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga

A beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai

a) Az év végi beszámoltatás (vizsga)

az előképző évfolyamain nem kötelező.

az 1–10. alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanult valamennyi tantárgyból kötelező:

gyakorlati tantárgyakból a nyilvános bemutató kötelező.

9. és 10. évfolyamon a főtárgy követelményei alapján kötelező előadás bemutatása,

a szaktanárok választása alapján lehetőség van a kombinált beszámoltatásra: több tantárgyból összevontan számolnak be a tanulók a tanév anyagából (pl. a színpadi előadást úgy kell összeállítani, hogy abból mérhető legyen a színjáték, a mozgásgyakorlatok, illetve a beszédgyakorlatok tantárgy adott évre előírt követelményeinek teljesítése is).

b) Év közben a beszámoltatás rendszeres (legalább három alkalom).

c) Művészeti alapvizsga az utolsó alapfokú évfolyamra előírt követelmények teljesítését követően tehető.

d) Művészeti záróvizsga az utolsó továbbképző évfolyamra előírt követelmények teljesítését követően tehető.

1.9 A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

A tanuló teljesítményének értékelése, minősítése

A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.

Az előképző 1–2. évfolyamán

A tanulók évközi értékelése kifejtett szöveges (szóbeli, esetenként írásos) formában történik.

A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére a közoktatási törvény 70. §-ának (3) bekezdésének felhatalmazása alapján iskolánk háromfokozatú szöveges minősítési formát alakított ki:

jól megfelelt;

megfelelt;

nem felelt meg.

Jól megfelelt annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.

Megfelelt annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.

Nem felelt meg annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamra előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

A félévi és a tanév végi minősítést kifejtett szöveges szóbeli értékelés kíséri.

Az 1–10. évfolyamon

Tanév közben a tanuló teljesítményét minden tantárgyból a tanár rendszeresen – félévente legalább három – érdemjeggyel értékeli. Az érdemjeggyel történő értékelés mellett a tanár a tanév során folyamatosan alkalmazza a kifejtett szóbeli, esetenként írásbeli értékelési formát is.

Egy tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.

Több tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár(ok) tantárgyanként külön érdemjeggyel értékeli(k).

Félévkor és év végén a tanuló teljesítményét a tanár osztályzattal minősíti.

A félévi osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, az év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye(i) alapján kell megállapítani.

Az egyes tanulók osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és az osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek és osztályzatok :

jeles (5);

jó (4);

közepes (3);

elégséges (2);

elégtelen (1).

A félévi és az év végi osztályzattal történő minősítést kifejtett szóbeli értékelés kíséri.

Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

Az itt nem szabályozott kérdésekben az egyéb, idevonatkozó jogszabályok a meghatározók.

A szorgalom értékelése, minősítése

A szorgalom értékelése a tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége, alapján történik.

Példás annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.

Jó annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.

Változó annak a tanulónak a szorgalma, akinek a foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, feladatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.

Hanyag annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi.

A tanuló szorgalmának értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek és osztályzatok :

példás (5);

jó (4);

változó (3);

hanyag (2).

A tanuló szorgalmát félévkor és év végén egy osztályzattal kell minősíteni.

A tanuló szorgalmának értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a csoportvezető tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

A szorgalom osztályzattal történő minősítését kifejtett szóbeli értékelés kíséri.

Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

1.10 A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

2. Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsgatantárgyak

Színháték tanszak

A művészeti *alapvizsga* tantárgyai:

- dráma és színháték, valamint
- egy választott tantárgy az alábbiak közül
- beszéd és vers
- mozgás és tánc
- zene és ének
- színházismeret

A művészeti *záróvizsga* tantárgyai:

- dráma és színháték, valamint
- egy választott tantárgy az alábbiak közül
- beszéd és vers
- mozgás és tánc
- zene és ének
- színházismeret

Színháték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen -

egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

2.1 A színjáték tanszak tantárgyainak szakirányú feladatai és követelményei, az egyes tantárgyak évfolyamonkénti tananyaga, a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei és témakörei

Dráma és színjáték

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet – ezen belül is elsősorban a színjáték – iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömein keresztül érjük el.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanuló társaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek működésének jelentőségét
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes-táncos játékokat, gyerekkerseket, népmeséket

Fejlessze a tanulókat

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő- és utánozó képességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására

- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítő mozgásos játékok

Versenyjátékok, nagymozgásos játékok

Népi kiszámoló- és fogócskajátékok

Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok

Egyszerű mimes játékok tanári narrációra

Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelő játékok

Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése

Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása

Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással

Szöveges és mozgásos ritmusjátékok

Tempótartás (gyors és lassú) különböző térformákban

Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok

Hangok utánzása

Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak-, nyelvgyakorlatok)

Beszédre készítő játékok

Utánzó játékok

Testtartás és mozgás utánzása

Hétköznapi tevékenységek utánzása

Állatok mozgásának utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

Mondókák, kiszámolók, találós kérdések

Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

Népi gyermekjátékok

Énekes-táncos játékok

Mozgásos (testnevelési) játékok

Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok

Mondókák, gyerekdalok feldolgozása

Gyerekkersek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások

Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

– az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét

– a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát

– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes-táncos játékokat, gyerekkerseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)

Legyenek képesek

– adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre

– a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre

– alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre

- legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos improvizációs játék öröme
- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvető ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő- és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- kifejezőkészségét
- helyzet felismerési képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésmódok visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Fogójátékok

Versenyjátékok, nagymozgásos játékok

Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok

Mimes játékok tanári narrációra

Érzékelő játékok

Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása

Színkompozíciók összehasonlítása

Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással

Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

Szöveges és mozgásos ritmusjátékok

Tempótartás különböző térformákban

Futások irányváltoztatással

Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok

Beszédre készítető játékok

Beszédgimnasztikai gyakorlatok

Beszédsszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

Egyszerű mozgástükrözések

Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása

Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással

Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

Népi gyermekjátékok

Mozgásos (testnevelési) játékok

Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok

Vetélkedőjátékok

Komplex drámafoglalkozások

Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók

- együttműködő képességét
- képzelőerejét
- mozgásos improvizációs képességét
- térbeli tájékozódását

- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légző kapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttműködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Összekapaszkodó, érintésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl.: váll-, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)

Lazító és feszítő gyakorlatok

Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatokban térérzék-fejlesztés körjátékok, lánc-típusú népi játékok

Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása

Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások

Indirekt légző gyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)

Hanggyakorlatok

A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)

A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas-mély, halk hangos)

Egymás hangjának felismerése, utánzása

Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)

Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása

Játékos hangerő-gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése

A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételtéjéssel

Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak

Szólancok pontos hangzó- és szóvégejtéssel

Hangsúlygyakorlatok

A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)

Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok

Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban

A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok

Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl.: versek, mondókák ütemezése tüsszel, járással, mozgással különböző tempóban)

Térkitöltő gyakorlatok

Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolás gyakorlatok

Gyermekversek, mondókák ritmus- és mozgásváltással

Dramatikus játékok

Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére

Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások

Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Legyenek képesek

- egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására
- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a figyelem-összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait

- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásrataltságát
- a feszítés-lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók

- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- együttműködő képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejező képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti drámaelméleti tudását

Ösztönözze a tanulókat

- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
- a nemkívánatos viselkedésmódot konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejező szerepjátékra
- önálló dramatizálásra

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben

Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

Feszítés-lazítás fekvé, állva, ülve

Az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

A különböző légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)

A célszerű beszédlegzés folyamatának ismertetése

Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben

Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett

Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40-50 szótag)

Hanggyakorlatok

Játékos hangerő próbálgatás

Hangok próbálgatása az erős érzelmi-indulati állapotok kifejezésére

Artikulációs gyakorlatok

Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok

Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok

Ritmus és tempógyakorlat

Versek ütemezése kötött mozgással

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok

Számnevek, évszámok hangsúlya

A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

Játékok számokkal

Kérdés-felelet típusú játékok

Mozgáskoncentrációs játékok

Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok

Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal

Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)

Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel

Szituációs játékok (pl.: befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)

Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül

Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mimes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok

Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figyelem-összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés-lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Legyenek képesek

- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására
- aktív szerepjátékra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az együtt érző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- térhez igazodó beszédét
- artikulációs képességét
- empátiás képességét
- verbális és nonverbális kommunikációs képességét
- fantáziáját és kreativitását
- differenciált kifejezőképességét
- fogalmi gondolkodását

– kooperációs készségét

Ösztönözze a tanulókat

– elfogadó együttműködésre

– érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére

– a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára

– a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözésses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére

Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok

Testrész-vezetéses futások, páros fogó, a vezetőt követő futás

Lazító gyakorlatok

Feszítés-lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlat

A be- és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett

kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50-60 szótag)

Hanggyakorlatok

A térhez igazodó hangerő gyakorlása

Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl.: rikkancs, piaci árus, idegenvezető)

Artikulációs gyakorlatok

Nyelvtörő mondókák

A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai

Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)

Ritmus és tempógyakorlat

Ütemezés változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal

Hangsúly-és hanglejtésgyakorlat

A kérdés hangsúlya kérdőszóval és anélkül

A kérdés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok

Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok

Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal

Üzenetek (pl.: utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak

Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése

Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

Szituációs játékok vázlat megadásával

Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban

Feszültség teli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése

Látott vagy hallott történetek feszültség teli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

Tükörjátékok

Távolságtartó játékok

Szoborjátékok

Ön- és társismereti játékok

Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)

Egyszerű visszajelzésekre építő játékok

Komplex drámafoglalkozások

Erkölcsei dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl.: a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum-színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

3.

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együtt érző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzőket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történetekben

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani
- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemző gondolkodás lényegét, használatát
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét

- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- kifejező beszédét
- testkontrollját
- elemző gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét
- fogalmazási képességét
- helyzet felismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
- kritikus és önkritikus gondolkodásra
- különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére
- beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára
- a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
- egy-egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására
- a munkaforma önálló megválasztásra egy-egy probléma feldolgozása során

– életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Futásos és kikerüléssel járó gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrészes-vezetéses futások

Egyensúly-játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában

Lazítógyakorlat

Feszítés-lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

Légzőkapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60-70 szótag)

Hanggyakorlatok

Hangkitalálás

Artikulációs gyakorlatok

Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel

Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra)

Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel

Ritmus-és tempógyakorlat

Időmértékes versek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat

A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok

Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok

Rögtönzések életkori témákra

Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések

Rögtönzések közmondásokra

Rögtönzések megadott konfliktusra

Rögtönzések megadott témára

Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások

Erkölcsei, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával

Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl.: riportkészítés, montázs, újrarájátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok

A színpadi létezés alapszabályai

Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása

Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt

A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Legyenek képesek

- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra

- különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Fejlessze a tanulók

- megismerő, önmegismerő képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemző gondolkodási képességét
- kritikai és önkritikai képességét
- előadói képességeit
- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önálló döntéshozatalra
- hiteles és őszinte színpadi jelenlétre
- előrevivő, építő gondolkodásra
- a feszültség teli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
- színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Egyensúlygyakorlatok

Vezetékes gyakorlatok

Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással

Hanggyakorlat

Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel

Artikulációs gyakorlat

Szinkronizálás

Ritmus-és tempógyakorlat

Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskíséréssel

Hangsúly-és hanglejtésgyakorlat

Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya

Az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi

Fantáziajátékok

Irodalmi művek „új címe”

Képzőművészeti alkotások „előzménye”

Kevésbé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása

Tárgyak nem rendeltetésszerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok

Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

Versek indulati tartalmaira épülő improvizációk

Versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk

Mozgáselemekből építkező improvizációk

Rögtönzés zenei effektek beépítésével

Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával

Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások

Erkölcsei, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával

Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön- és társismereti játékok

Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok

Rövid monológ önálló előadása

Rögzített páros improvizációk nézők előtt

Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a legfontosabb bizalomgyakorlatokat

- a kontraszt fogalmát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Legyenek képesek

- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására
- egy-egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
- a beszéd folyamat részeinek tudatos irányítására
- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését

– a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók

- színházi fogékonyságát
- kritikai és önkritikai képességét
- más művészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözze a tanulókat

- az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
- konstruktív együttműködésre
- drámai művek olvasására
- színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- őszinte, építő szándékú kritikai megnyilvánulásokra
- nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

Lassított mozgás(különböző helyzetekben)

A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

Koncentrációs légző gyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok

Szöveges hangerő-gyakorlatok

Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása

Artikulációs gyakorlatok

Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben

Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása

Ritmus-és tempógyakorlatok

Ritmusgyakorlatok tempóváltással

Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok

Az alárendelő mondatok hangsúly-és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek

Színházi térformák (pl.: dobozszínház, körszínház)

Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)

a „félre” technikája

Monológ

Színjátékos gyakorlatok

Különböző drámai konvenciók (pl.: állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében

Különböző drámai konvenciók (pl.: belső hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában

Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával

Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára

Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel

Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy

Rövid előadás létrehozása tanári irányítással

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a különböző színházi terek jellemzőit

- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat

Legyenek képesek

- alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
- részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit

- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének előkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 2-3 perc

színpadi produkció

– jelenet 3-5 perc

vagy

– előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2-3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

Improvizáció

Az instrukciók megértése, követése

Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),

Színpadi jelenlét

Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)

Sűrítés képessége

A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)

Színpadi produkció

A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése

Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)

Figyelem, koncentráció

Színpadi jelenlét

Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)

Atmoszférateremtés

Verbális kifejezőeszközök használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát
- az intenzitás fogalmát
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjatekait
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás gyakorlatát
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat (etűdön belül)
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Fejlessze a tanulók

- koncentrációját
- kezdeményezőképességét
- megfigyelőképességét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén
- arányérzékét hatás, idő, tempó, játékmód vonatkozásában
- együttműködési képességét

Ösztönözze a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- közösségi alkotásra
- diákszínjátészó előadások megtekintésére
- drámai művek olvasására
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra
- színházi előadások megtekintésére felvételtől

Tananyag

Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégző, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezető út megkezdését kívánjuk lehetővé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetőségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévő világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka első szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki-ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítő- és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátékos állapot.

Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkező, kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezető út következő fázisát.

Szabályjátékok

Ismerkedő játékok

Csoportépítő játékok

Önismereti játékok

Verbális és mozgásos koncentrációs játékok

Bizalomjátékok

Agresszió levezető gyakorlatok

Feloldó, felszabadító gyakorlatok

Fantáziajátékok

Szobrok, állóképek

Egyéni szobrok

Páros szobrok

Csoportos állóképek (pl.: szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két- és háromszereplős állóképek)

Történetmesélés állóképekkel

Drámai tartalmú állóképek (tablók)

Szabályokhoz kötött szituációs játékok

Szinkronjátékok

Hotelportás

Ismételd a mozdulatot

Lavina

Stoppos játékok

Hangjátékok

Történetmesélés hangokkal

Atmoszférateremtés hangokkal

Hangjátékok helyzetre, témára

Spontán improvizációk

Csoportos (egyidejű, egyénre épülő) improvizációk

Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyj; ne nézz ki)

Etűdök

Etűdök szöveg nélkül

Etűdök szöveghelyettesítő eszközökkel

Etűdök tárgyak használatával

Etűdök megadott szövegre

Etűdök vágyképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre

Etűdök indítása, fordulatai, tetőpontja, lezárása

A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont-technika

Etűdök túlzó, elrajzolt, szélsőséges játékmódban

Etűdsorozatok szerkesztési elvei

Etűdsorozatok összeállítása önálló munkában

Mozgásgyakorlatok

Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különböző típusú, a korábbi évek anyagában szereplő játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelő intenzitással

Lépés- és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén

A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása tervezési feladatban

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

Kapacitásnövelés (90-100 szótag)

Légzésszabályozás növekvő szólamokkal

Koncentrációs légző gyakorlatok a figyelem megosztásával (pl.: kötött mozgássor végrehajtása közben)

Hanggyakorlatok

A hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)

A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok

Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban

Artikulációs gyakorlatok

A pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben

Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül

Ritmus- és tempógyakorlatok

Időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva

Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán

Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján

Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával

Hangsúlygyakorlatok

Az értelmi-, érzelmi hangsúly tanulmányozása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerűségeit
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátásban
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjatekait
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás eljárásait, hatását
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és -zárás szerepét, fontosságát

Legyenek képesek

- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra
- saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni

- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
- csendben figyelni társaik játékát
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
- a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a típus fogalmát, jelentőségét a színház művészetében
- a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét
- a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait
- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt
- a történetmesélés színházi lehetőségeit
- a kollektív játék formai jegyeit (pl.: kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját
- a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát

Fejlessze a tanulók

- képességét a koncentrált állapot megtartására
- a befelé figyelési képességét
- a helyes önértékelését, önkritikáját
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét
- a vitakészségét, az érvelés kultúráját
- az ötleteinek, gondolatainak artikulációját
- a nyitottságát, empátiáját

– a felelősségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt

Ösztönözze a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra, azok bemutatására
- diákszínjászó előadások, fesztiválok megtekintésére
- színházi előadások megtekintésére
- a színházi portálok figyelemmel követésére
- a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag

A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sűríteni és kiemelni. Előterbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.

Szabályjátékok

Összetett, többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Ön- és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok összetett változatai

Improvizációk típusfigurákkal

A lélektani típusok a hétköznapiakban, típusfigurák megfigyelése

Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzőik sűrítése

Egyéni típusfigura-tanulmányok

Hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban

Típusfigurák típushelyzetei

Színjátékos eszközök fejlesztése

A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok

A gesztusok felerősítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai

A váltás technikái

Kórusgyakorlatok

Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai

Etűdök, improvizációk

Csoportos improvizációk

Etűdök típusfigurákkal

Etűdök tipikus élethelyzetekkel

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének megadásával

Etűdök műalkotás (festmény, fotó, zene) alapján

Etűdsor adott figurákra

Jelenet építése

Drámaórák

A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka

A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka

Mozgásgyakorlatok

Gyakorlattervezés: különböző típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színpadi elvárások figyelembevételével

Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Beszédgyakorlatok

Légző gyakorlatok

Kapacitásnövelő gyakorlatok legfeljebb 100-110 szótag

Légző gyakorlatok fizikai igénybevétel közben

Légző gyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával)

Hanggyakorlatok

Szöveges hangerőgyakorlatok

Szöveges hangmagasság gyakorlatok

A lágy/meleg hangvétel; a kemény/hideg hangvétel; a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban

Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása

Artikulációs gyakorlatok

A suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja

Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján

A beszédtempótól, hangerőtől és -színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása

Ritmus- és tempógyakorlatok

Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással

A hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása; egyszerű prózai szövegek ritmizálása

Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

Az érzelmek hangsúlyai

A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét

– az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását

– a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)

– egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét

– a történetmesélés színházi eszköztárát

– az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját

Legyenek képesek

– alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit

- a színészi váltás alaptechnikáinak alkalmazására
- egyes színészi kifejezőeszközök együttes és elkülönített használatára
- személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni
- a kontextust figyelembe véve rögtönözni
- instrukciókat az improvizációba építeni
- különböző munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
- ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani
- jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetőségeit
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- az elmélyítés technikáit (figurák előélete, jelenet előzményei, feszítő körülmények, cselekvések, döntések következményei)
- szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását
- a drámai dialógus sajátosságait
- az egyszerű státuszjátékokat

Fejlessze a tanulók

- képességeit az érzetek felidézése terén

- verbális kifejezőerejét
- érzékenységét
- toleranciáját
- konfliktuskezelő képességét
- megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során

Ösztönözze a tanulókat

- önálló alkotásra egy előadás elkészítésének során
- a diákszínházi legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- különböző műfajú színházi előadások megtekintésére
- jelentős színházi alkotások megtekintésére felvételtől
- az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag

A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentős lépés: a tanév első szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában, fejlődésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magaskolájához tartozik. Ezt az alapfokú művészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.

A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista-naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlő kifejezőerőt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére. Ellentmondásos és szélsőséges érzelmeket követelő élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.

A típusfigurák egyénítése improvizációkban

Típusfigurák atipikus helyzetben

Egyéni jellemrajz-tanulmányok

Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével

Jellem változását ábrázoló etűdsor

Etűdök a figura „háttérének” kidolgozására

A realista-naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete

A drámai feszültség növelésének technikái

Egy drámai mű jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása

Az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségei, technikái

A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerűségei

A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)

„belülről kifelé”: az érzetektől a kifejezésig

„kívülről befelé”: a cselekvéstől az érzetekig, állapotig

A kellékhasználat szabályszerűségei, alapelvei

A kellékhasználat gyakorlatai

Etűdök kellékekkel

A jelmez figurateremtő jelentősége

Színjáték jelmezben

Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben

A drámai dialógus természete

Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különböző stratégiáira

Emberi taktikák és stratégiák: fórum-színház

Egyszerűbb státuszjátékok

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a kellékhasználatra épülő rögtönzések gyakorlatát

– a jelmez figurateremtő jelentőségét

– az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit

- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- a drámai feszültség növelésének technikáit
- egy-egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét
- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- a drámai dialógus sajátosságait

Legyenek képesek

- egyszerűbb státuszjátékokat játszani
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit
- kelléket használva improvizálni
- jelmezben improvizálni
- hitelességre törekedve játszani
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
- emberi taktikák és stratégiák jelentébe emelésére
- típusfigurák elmélyítésére

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a stilizáció eljárásait
- szimbolikus ábrázolás eljárásait
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)

- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit
- a cselekvő elemzés alapjait
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás)
- a státuszok jelentőségét
- a különböző státuszjeleket

Fejlessze a tanulók

- közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
- szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit
- szerepformálási képességeit
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét

Ösztönözze a tanulókat

- rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi előadások megtekintésére)
- a diákszínházi és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- színházi irodalom és szaksajtó olvasására
- az elsajátított színjátszó képességek, készségek, ismeretek közönség előtt történő bemutatására
- legalább egy – a tanultak elsajátítását segítő – színvonalas (élő) színházi előadás megtekintésére

Tananyag

A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismételjük a továbbképző legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszó képességek, készségek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a művészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben.

A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetű, hosszabb időt igénybe vevő improvizációkkal.

A tanév során készülő jelenetek, ezekből szerkesztett játék vagy előadás egyfajta szintézisre ad lehetőséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következetes, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvető fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok

Ön- és társismereti játékok („helyem a csoportban”)

Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylő bizalomgyakorlatok

Fantáziát fejlesztő feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében

Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz”-játékok, státuszok váltogatása

Etűdök különböző stílusokban – stílusgyakorlatok

A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban

Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával

A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a főszerep

Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)

A vokális kifejező eszközök színpadi használata

Etűdök zenei motívumok alapján

A különböző auditív színházi eszközök alkalmazása (pl.: emberi és zenei hang, zöreij)

A szöveg mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltő alapanyag)

A szöveg mint vokális alkotás alapja

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját

– a cselekvő elemzés alapjait

- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentőségét, hatását
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a státusz jelentőségét
- a különböző státuszjeleket
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás)
- a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetőségeit

Legyenek képesek

- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében
- a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig tartó skálán különböző megnyilvánulásokra
- több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására
- különböző státuszú figurák megformálására
- jeleneten belül státuszt módosítani
- jellemfejlődés alapszintű bemutatására
- társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára
- ötleteiket az éppen készülő jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
- egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását

- a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
- a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit

Legyenek képesek

- koncentráltan, társaira figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
- a színjátékot mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
- színházi improvizációra
- az improvizációk elemzésére, értékelésére
- egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
- alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára
- drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 3-5 perc

színpadi produkció

– jelenet 5-7 perc

vagy

– előadás 15-30 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etüd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

Improvizáció

Az instrukciók megértése, követése

A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)

Együtműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)

Stílusérzék (közös játéktípus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játéktípusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)

Figyelem, koncentráció

Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)

A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)

Az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)

Atmoszférateremtés

Színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás

Fantázia, ötletesség, humor

Színpadi produkció (előadás, jelenet)

Koncentráció, figyelem

Együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)

Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)

A játék intenzitása

Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)

Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)

Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)

Feszültségteremtés

Atmoszférateremtés

Verbális kifejezőeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Színpad vagy dobogók

Egészalakos tükör

Ritmus- és dallamhangszerek

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

Videokamera

Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fény szabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)

A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD-k, DVD-k

Tornaszőnyeg

Beszéd és vers

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten — könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers- és prózamondás mint önálló pódiumi műfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoriterekben keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszéd folyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a vers zenei-ritmikai jellemzőit

Fejlessze a tanulók

- hallási figyelmét
- megfigyelőképességét
- ritmusérzékét
- a csoportos munkára való készségét

Ösztönözze a tanulókat

- képességeik megismerésére
- megfigyeléseik megfogalmazására
- versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
- csoportos versjátékokra

Tananyag

Lazítógyakorlat

Lazítás-feszítés

Légző gyakorlat

A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése

Légző gyakorlatok hangokkal

Szabályozott légzés egyszerű szólamokkal, mondókákkal

Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erősen

Hanggyakorlatok

Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)

Hallásgyakorlat

Egymás hangjának felismerése

A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok

Beszédmozgás-ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörő mondókákkal

Szájról olvasás – hangok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Versek ütemezése tapssal, járással, ütőhangszerekkel

Kis vers-zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat

A szóhangsúly

Szövegek memoriterként való rögzítése

A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédű versek)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat
- artikulációs és ritmusgyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly-szabályokat

Legyenek képesek

- figyelmüket a saját beszédükre irányítani
- a szöveg zenei-ritmikai elemeinek kiemelésére
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történő vers-előadásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a célszerű beszédlégzés folyamatát és egyszerű gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílussteremtő erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
- az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét

Fejlessze a tanulók

- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs készségét
- hanggal történő karakterábrázoló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különböző hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezőeszközök bővítésére

Tananyag

Légző gyakorlatok

Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése

A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerű gyakorlatai

Hanggyakorlatok

Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)

Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín-játék)

A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok

Ajak és áll gyakorlatok

A magánhangzók gyakorlatai

A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok

Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással

Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerőváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok

Az állítás (kijelentés) hangsúlya

Ereszkedő beszéddallam

Számnevek, évszámok hangsúlya

A név hangsúlyai

A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák

Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)

Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történő leírása

A hangulatváltó-pontok tudatosítása

Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal

Mozgás-improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)

Szöveg és mozgás összekapcsolása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a természetes és a szerep-beszédhang jellemzőit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét

Legyenek képesek

- légzésük egyszerű szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílussteremtő erejét
- a saját középhang megtalálásának módjait
- a meseszöveg alapvetéseit
- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit

Fejlessze a tanulók

- koncentrációs képességét
- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belső képek előhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket

Ösztönözze a tanulókat

- az otthoni gyakorlásra

- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag

Légző gyakorlatok

Kapacitásnövelő légző gyakorlatok zaj és látvány (vállmelés) nélkül

Légzésszabályozó gyakorlatok

Hanggyakorlatok

A mellkasi rezonancia megerősítése

Mondókák mellhangon és fejhangon

A közép hangsáv felismertetése

Hangelőrehozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

A zárhangok gyakorlatai, kettőzésük technikája

A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai

Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)

Ritmusgyakorlatok

Ütemezés kitalált mozgással

Időmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni...)

Ritmus a prózában

A tagolás módozatai

Hangsúly-gyakorlatok

A kérdés hangsúlya és hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Közbevetések

A mesélő és a beszélő elkülönítése

Értelmi és érzelmi hangsúlyok

Felkiáltások, óhajtások, jelző és jelzett szó kapcsolata

A szöveggel való munkák

Közös mese-költés (pl.: egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)

Így mesélte anyukám – kedves mesék után-mondása

Saját élményű történetek és viccek mesélése

Mesélési technikák felismerése

Közös mesemondás, dramatizálással

A szereplők elkülönítése, megszólaltatása

Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás

Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangos-könyv vagy mese-lemez segítségével

Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kérdezős, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplők elkülönítésének néhány variációját
- az alapvető testbeszéd-formákat

Legyenek képesek

- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers-kommunikáció fogalmát
- a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit

- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- előadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók

- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak előhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi” vers- és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Légző gyakorlatok

Szöveges gyakorlatok mozgás közben

A lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok

A mellkasi rezonancia megerősítése

Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

A j-l-r hangok gyakorlatai

Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján

„Szinkron-játék” (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok

Időmértékes versek ritmizálása

Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok

A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:

Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)

Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben

Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó

Ismerkedés a balladákkal – sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése

Választott nép- vagy vígballada

Kisprózák (műmesék, novellák)

Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a légzés szövegtagoló szerepét
- beszédhibáik korrekciós lehetőségeit kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállítás, megszólalás alapvető ismérveit
- Legyenek képesek
- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára
- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés előadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók

- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét
- képzelőerejét
- érzelmi intelligenciáját
- empátikus és műértelmező képességeit

Ösztönözze a tanulókat

- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag

Légző gyakorlatok

Fizikai terheléssel

Koncentrációs légző gyakorlatok

Nyelvtörők légzésszabályozással

Hanggyakorlatok

A térhez igazodó középhang gyakorlatai

Indulati fokozás-csillapítás egyszerű szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok

Nyelvtörők a sziszegő és a susogó hangok gyakorlására

A gyakran előforduló beszédhibák egyszerű korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok

Időmértékes versek tetszőleges és kötött ritmuskíséréssel

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

Mondatok hangsúly-variációi

Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:

Tartalom és forma; gondolati ívek

Személyes közelítés a szöveghez

A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása

A megszemélyesítések játéka (párbeszédes versek)

Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái

Erő, dinamika, gondolat a szövegben

Elbeszélő költemények – (narrátor, több szereplő...)

Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása

Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
- a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés-módosító szerepét

Legyenek képesek

- alkalmazkodni a térhez
- megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni előadói munkára
- ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi előadó-művészet fórumainak megismerésére

Tananyag

Légző gyakorlatok

Koncentrációs légző gyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok

Szöveges hangerőgyakorlatok:: a középhangerő, az erős és az intim hangvétel

Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

Pontos, pergő tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok

Időmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

Összetett mondatok hanglejtése

A „lebegő” szólamvég

Szöveggel való munka

Gondolati és leíró versek színei

Hangszín-váltások, hangerő, tempó, ritmus

Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés

Instrukció-adás (pl.: egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)

Saját élmény keresés a versekben

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése

Az iskolai kötelezőkön túli önálló választások

Műballadák

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit
- a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

Legyenek képesek

- figyelmük megosztására
- érzelmeik kondicionálására
- fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására
- ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
- önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly-szabályokat
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét
- a szövegválasztás alapvető kritériumait
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket
- a testbeszéd jeleit
- a pódiumi szereplés alapvető követelményeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat
- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát

Legyenek képesek

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát
- a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

- beszédgyakorlat-sor bemutatása 5 perc
- vers- és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze:

Beszédgyakorlat-sor bemutatása

Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)

Vers- és prózamondás

A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterek) a tanuló által választott két különböző hangulatú vers vagy próza előadása

A tanuló a kötelező memoriterekből választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek: a gyakorlatok ismeretének szintje, a megvalósítás pontossága, oldott artikuláció és középhang, tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek előadása: kifejező megszólaltatás, előadásmód, kiállítás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszín jelentésformáló szerepét
- az önálló szövegelemzés ismérveit
- a tartalom kibontásának kreatív formáit

Fejlessze a tanulók

- ritmus- és tempóérzékét
- képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására

Ösztönözze a tanulókat

- a rendszeres gyakorlásra
- beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára
- új képességek kibontakoztatására, felfedezésére

Tananyag

Légző gyakorlatok

Bemelegítő gyakorlatok

Hanggyakorlatok

Hangerő szabályozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

A magánhangzók kapcsolódásainak helyes ejtése

Ritmus- és tempógyakorlatok

Ritmizálás az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével

Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok

Versek, népdalok vakszöveggé váló használata

Versépítés (a vers logikájának felismerése)

Szöveggel való munka

Fokozás, építkezés, poentírozás

Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?

Idegen szavak a szövegben – megoldások

Kor- és karakteridézés

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Iskolai kötelezők melletti szabad választások

Klasszikusokból szabadon választva

Kortárs versekből való választás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

„Ismeretterjesztő előadás” szerkesztése – zenével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- az önálló szövegelemzés ismérveit

Legyenek képesek

- beszédtechnikai ismereteik előadói helyzetben való tudatos alkalmazására
- klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására
- ismert karakter-hangzások megformálására, alkalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival
- a beszédtanítás nagy egyéniségeivel

Fejlessze a tanulókat

- hangadási bátorságát és erejét
- előadói önbizalmát, kifejező eszközeit

Ösztönözze a tanulókat

- beszédük rendszeres gondozására
- önkifejező szövegek gyűjtésére, előadására
- versműsorok látogatására

Tananyag

Légző gyakorlatok

Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával

Hanggyakorlatok

Szinten-tartó /bemelegítő/ gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

A mássalhangzók kapcsolódásának helyes ejtése

Ritmusgyakorlatok

Gyakorlatok tempóváltásokkal

Szöveggel való munka

A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása

Tragikum a közlésben

Szerelmes versek

Realista és groteszk szövegek (novellák)

Nonszensz versek

A tudatos szövegválasztás ismérvei

Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Iskolai kötelezők melletti szabad választások

Kortárs versekből való választás

Kisprózák –egypercesek, prózaversek

Repertoár-építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

„Ilyenek vagyunk” „önismereti előadás” szerkesztése – zenével

Tájékozódás a beszédtanítás szakirodalmában

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a bemelegítő hang-gyakorlatokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos műveit

Legyenek képesek

- halkán és suttogva is szöveget mondani
- önállóan, személyiségükhöz illő verset/szöveget választani
- csoportmunkában együtt dolgozni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben
- az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
- a kifejező előadás kritériumait
- a különböző pódiumi műfajokat

Fejlessze a tanulók

- „beszéd-elemző” hallását
- érzelmi rugalmasságát
- előadó-technikai felkészültségét

Ösztönözze a tanulókat

- a változatos hanghasználatra
- a kifejező-eszköztár tudatos használatára
- önálló repertoár-építésre
- csoportos pódiumi előadások létrehozására

Tananyag

Légző gyakorlatok

Gyakorlatok suttogott beszéddel

Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok

Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával

Váltások a beszédben (hangerő, hangszín, hangmagasság)

Artikulációs gyakorlatok

Beszédmozgás ügyesítő gyakorlatok

Ritmusgyakorlatok

Prózai szövegek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat

A hangsúly és a szórend viszonya

Szöveggel való munka

A kifejező előadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben

A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása

A tudatos szövegválasztás ismérvei

Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek)

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Kortárs versekből való önálló választás

Monológok, versmonológok, szerepversek

Repertoár-építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetű irodalmi művek csoportos megszólaltatása

Vers-színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az artikulációs mozgás-ügyesítés gyakorlatait
- a pódiumi műfajokat
- a különböző hangulatú versek, szövegek előadásának technikai ismerveit

Legyenek képesek

- egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégzésére
- saját repertoár-építésre
- önállóan, személyiségükhöz illő vers- vagy prózai szöveg kiválasztására
- csoportos munkában pódiumi előadások létrehozására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a beszéd-bemelegítő gyakorlatok jelentőségével
- az önálló versformálás felelősségével
- a pódiumművészet kiemelkedő alakjaival

– a versmondás szerepével.

Fejlessze a tanulók

- önállóságát
- értelmi és érzelmi intelligenciáját
- kommunikációs készségeit
- értő befogadói attitűdjét

Ösztönözze a tanulókat

- önképzésre
- a szakirodalom tanulmányozására
- a verskultúra ápolására előadói estek látogatására, verslemezek hallgatására
- a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére

Tananyag

Összetett gyakorlatok: a légzés-hang adás-artikuláció összehangolása

Összetett beszéd-bemelegítő gyakorlatok

Rövid elméleti áttekintés a pódiumművészet történetéről

Vershallgatás – a pódiumművészet nagyjai

Szöveggel való munka

A kifejező előadás ismérveinek rögzítése

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Kortárs versekből való önálló választás

Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés

Repertoár-építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat

Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szinten-tartó és a továbbfejlesztő beszédtechnikai gyakorlatokat
- a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
- a szerkesztés alapvető technikáit
- a pódiumművészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedő előadóit

Legyenek képesek

- önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) előtt
- önálló szövegválasztásra és annak megformálására
- rövidebb lélegzetű önálló műsorok szerkesztésére

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az önálló szövegelemzés ismerveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- a beszéd váltásait (erő, magasság, hangszín, tempó)
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit
- a különböző hangulatú szövegek előadási technikáit
- a pódiumművészet történetét, kialakulását , és ismert alakjait
- a pódiumi műfajokat

Legyenek képesek

- dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására
- önállóan, személyiségükhöz illő vers- vagy prózai szöveg kiválasztására
- ismeretlen szövegek kifejező megszólaltatására
- saját repertoár-építésre
- a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

– beszédgyakorlat-sor bemutatása 5 perc

– vers- és prózamondás: előadás repertoárból 12 perc, ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc

A vizsga tartalma

Beszédgyakorlat-sor bemutatása

A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl.: bemelegítő gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot fejlesztő feladatok, szöveg ritmizálása)

Vers- és prózamondás

Repertoárból való vizsga:

A tanuló repertoárjából választott három különböző hangulatú vers vagy próza előadása. A tanuló szabadon választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

Ismeretlen szöveg értő megszólaltatása:

A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történő választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek

A tudás technikai szintje

A megvalósítás pontossága

Természetes, oldott artikuláció és középhang

Választott szövegek előadása

Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)

Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az előadás építkezése)

Előadásmód (kiállás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek)

Elméleti felkészültség

Helyes nyelvhasználat

Ismeretlen szöveg előadása:

A felolvasás gördülékenysége

A szöveg értő megszólaltatása

A szöveg alaphangulatának közvetítése

Helyes nyelvhasználat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Alapvető fénytechnika

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

CD-k, DVD-k, videofelvételek neves előadóművészek előadásaiból

Hang-, zörej-, és zajkeltő eszközök

Mozgás és tánc

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történő önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd mint nyelv tanulmányozása, az alapvető mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók

legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülő feladatok ellátására.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülő gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetőségeit, a mozgásban fellelhető szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozdulat indításának, megállításának lehetőségeit
- a futásos és térérzékelő gyakorlatok és játékok típusait
- a verseny- illetve körjátékok különböző fajtáit

Fejlessze a tanulók

- mozgásintenzitását
- mozgáskoordinációját
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk testének megismerésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgás örömeinek megtapasztalására
- a kis- és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
- a játékokban rejlő kreativitás kibontására

Tananyag

Indítás-megállítás gyakorlatok

Az indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl.: tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettős körben történő páros fogók)

Versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok

Nehezített fogó és üldözéssel járó játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére

Speciális futásos és kikerüléssel járó gyakorlatok

Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdő (álló társak között) és testrész-vezetéses (pl.: egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások

Egyensúly játékok

Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószását cipelő, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok

Népi játék, tánc

Körjátékok, ügyességi játékok: különböző fogócskák (terpesz-, fészek-, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erősítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerű ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különböző támaszhelyzetekben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a versenyjátékok szabályrendszerét
- a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- csoportos feladatokban való részvételre
- az egyensúlyra és irányváltásra épülő feladatok pontos elvégzésére

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bemelegítéshez szükséges játékformákat
- a dinamikus elmozdulásban rejlő lehetőségeket
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségeit
- népi játékok, illetve lánc- és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit

Fejlessze a tanulók

- mozgáskoordinációs készségét
- koncentrációs készségét
- fizikai képességeit-kondícióját, rugalmasságát

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- partnerekkel való együttműködésre
- kis csoportokban történő tevékenységre
- a kreatív képességek kibontakoztatására
- a közös játék örömeinek megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag

Bemelegítő játékok

Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával

Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok

Egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben, vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással

Népi játék, tánc

Utánzó (pl.: állatutánzó) játékok, párválasztó-játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alapttechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetők)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos futás-, egyensúly- és bizalomgyakorlatok szabályait
- a népi gyermekjátékok menetét

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
- az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a talajfogás különböző módozatait
- a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetőségeit
- a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetőségeit
- a gyakorlatok egymásra épülésének különböző lehetőségeit
- ugrós táncok motívumfűzéseinek lehetőségeit

Fejlessze

- a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlő értékű használatát kívánó gyakorlatok végzése során

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására

– a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Bemelegítő játékok

A gimnasztika életkornak megfelelő gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával; testrészevezetési futások, páros fogó, vezetőt követő, ún. kígyózó futás

Állatmozgások, középmagasságú mozgások

Különböző mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom- és macskakarakterű mozgáselemek elsajátítása

Bizalomgyakorlatok

Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dőléses, billenéses, haladásos helyzetekben történő gyakorlatok, partner-felismerési játékok csukott szemmel

Mozgássorok, motívumsorok felépítése

Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fűzése, elemsorra fejlesztése

Tánc

Térbeli elmozdulás lehetőségei ugrós motívumokkal

Ugrós táncok motívumfűzései: szólóban, párban

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetőségeit

– a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fűzésük lehetőségeit

Legyenek képesek

– a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére

– a magasságszintek rugalmas váltására

- az állatmozgások koordinált végrehajtására
- a táncelemek stílusos reprodukálására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetőségeit
- a mozdulat lassításának technikai összetevőit
- a kórusmozgásban való részvétel lehetőségeit
- a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós-legényes táncok alapelemeit, technikáját

Fejlessze a tanulók

- térérzékelését
- egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részlet gazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Tér- és helyzetérzékelő gyakorlatok

A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres” tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése

Egyensúly- és lassított mozgás-gyakorlatok

Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéssel mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különböző támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erőegyensúly megteremtése

Kórusmozgások

Csoportos gyakorlatban különböző mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történő elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgásképző kialakítása

Tánc

Táncba hívó játékok (pl. hajlik azó)

Párválasztó játékok

Páros táncok

Ugrós-legényes táncok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult feladatok technikai összetevőit
- az érintett feladatok szakkifejezéseit
- az ugrós-legényes táncok alapjait

Legyenek képesek

- a tánc- és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történő elvégzésére
- az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlő lehetőségek alkalmazására
- különböző típusú tánc- és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a test egyes részeinek függetlenített mozgásából adódó lehetőségeket
- a bizalomgyakorlatokban rejlő technikai lehetőségeket

- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- ritmusképletek mozgásban történő alkalmazásának lehetőségeit
- az eszközös táncok technikai felépítését
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- mozgástechnikai és ritmikai képességét
- mozgásának intenzitását és dinamikáját
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részlet gazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetőségek megtapasztalására

Tananyag

Analitika, izoláció

A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok

Partner talajra kísérése dőléses, billentéses helyzetből

Talajra kísérése elemek gyakorlatsorba fűzése

Lépés- és járásgyakorlatok

Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül

A gerinc mozgatása törzshullám-gyakorlatokon keresztül

Láb- és kar-gyakorlatok plasztikus lehetőségeinek kibontása

Ritmika

Alapfokú ritmusgyakorlatok

Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal

Többszólamúság a ritmusban

Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc

Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprő, párna, kendő, kalap)

Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- az eszközös és páros táncok technikai alapjait

Legyenek képesek

- a tánc- és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a gyakorlatfűzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
- a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzőiket
- a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
- a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelő tónus megteremtésének technikai összetevőit

Fejlessze a tanulók

- bátorságát és akaraterejét
- mozgásának precizitását, részletgazdagságát
- koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban

Ösztönözze a tanulókat

- részlet gazdag mozgástechnikai munka végzésére
- különböző típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és partnerrel történő munkában való részvételre
- mozgásgyakorlatokban rejlő lehetőségek kreatív kibontására

Tananyag

Gyakorlattervezés

Különböző típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítő gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színházi feladatnak megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Bizalomgyakorlatok

A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelő feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történő változatok)

Technikai előkészítés (a tánc- és mozgásszínházi táncokhoz)

Talaj - és egyensúlygyakorlatok, támasz- és gördülés elemek páros helyzetekben

Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc

Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetőségek érvényesülnek)

A testen megjelenő többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit

- kollektív táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző karakterű gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
- attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellően pontosított bemutatására
- partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellő figyelemmel és érzékenységgel történő elvégzésére

Követelmények az alpfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzőit, típusait
- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).

Legyenek képesek

- a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
- a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, előadására
- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgás és tánc

- egyéni produkció 2-3 perc
- csoportos produkció 10-20 perc

A vizsga tartalma

Lépés-, járás-, futás-, ugrás-, esés-, talaj-, emelés- és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve a koreográfiák köréből a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

A vizsga értékelése

Mozgás- és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különböző szituációkban

A feladatok végrehajtásának pontossága, minősége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttműködés)

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a pantomim technikai elemeinek elsajátításán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezető képességének attribútumait
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- izolációs képességét, testtudatát
- jelenlétét tánc- és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részlet gazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- elmélyült, részlet gazdag tánc- és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére

– az összetett mozgásformák egymásra épülő gyakorlatokon keresztül történő elsajátítására

Tananyag

Eséstechnika, előkészítő akrobatikus gyakorlatok

Gurulás előre-hátra, támasz- és billenés gyakorlatok, kéz- és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus előkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika előkészítés leforgásos, fél térdre érkezéses, kigördüléses módon

Színházi akrobatika

Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat

Pantomim alapgyakorlatok

A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erőgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az előkészítésben szereplő izolációra, feszítés-technikára és járásgyakorlatokra

Jelenlét-gyakorlatok

A koncentráció mozgó testre (testrészre) való irányításának fejlesztése, erősítése a néző irányított figyelmének megragadása érdekében

Tánc

Nemi identitást erősítő táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfítáncok, pl. legényesek)

A keringő alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása

Alapfokú mozgástervezési gyakorlat

Egyszerű mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba helyezése, illetve bővítése motívumsorrá; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorrá tervezése

Karaktermozgások

A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsőségesen „fogalmazott” gesztusok belső ritmizálásával, az egymásból nem következő elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait

- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- tánctechnikai elemek helyes elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző tánc típusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
- a zene és a mozgás viszonyát, működésük, belső szerkezetük azonosságait és különbözőségeit
- rövidebb lélegzetű mozgásetűd összeállításának lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különböző mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban
- színházi jelenlétét tánc- és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részlet gazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- önálló, a mozgás elemző, részletező végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására
- improvizatív és rögzített tánc- és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre

Tananyag

Kontakt tánc előkészítés

Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi- és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználatlaltal, partnervezetések gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc- és mozgásszínházi technikák elsajátítása

Emelések

Statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel

Zenés improvizáció

Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különböző stílusú és karakterű zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erősen eltérő zenemű felhasználásával

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd

Az előzőleg tánc- és/vagy mozgástechnikai szempontból, előkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd előadásá szerkesztése

Tánc

A reneszánsz tánc hagyományokat hordozó forgató alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás-ellentartás technikájára (pl. mezősegi páros táncok)

A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult technikák működésének elemeit és tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző tánc típusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- eltérő karakterű zenei motívumok atmoszférájának, ritmikái és dinamikai világának megfelelő mozgás- és tánc elemek alkalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozgás- és táncszínház időkezelésének lehetőségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevőit
- a maszk jelentését és jelentőségét a mozgásszínházi munkában

Fejlessze a tanulók

- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában
- jelenlétét tánc- és mozgástechnikai helyzetekben
- kreativitását a tánc- és mozgásszínház terén

Ösztönözze a tanulókat

- a részlet gazdag tánc- és mozgásszínházi munka elvégzésére
- a különböző típusú tánc- és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- a színházi értékű tánc- és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre

Tananyag

Szimbolikus pantomim mozgások

Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája

Lassított mozgás – lassú színház

A folyamatok sűrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéssel vezetése vonatkozó gyakorlatok

Maszkos gyakorlatok

Az arc mimikájának „maszkos” lehetőségeitől a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedő lehetőségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban

Improvizáció és mozgástervezés

Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sűrű, pontosan „fogalmazott” mozdulatokra épül

Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká

rögzített motívumsorok ritmikai és szerkezeti tagolása

Tánc

Párban járt táncok, forgató alapelemek felhasználásával történő improvizációs gyakorlatok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit
- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

Legyenek képesek

- különböző tánc- és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- a mozgás világában jelentkező időkezelési lehetőségek használatára és értelmezésére
- a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozgás színházi értékű megjelenítő képességének lehetőségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek működtetése révén
- a mozgásszínházi előadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett

Fejlessze a tanulók

- képességét a belső állapotok és viszonyok megjelenítése terén
- jelenlétét tánc- és mozgásszínházi helyzetekben

– színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában

Ösztönözze a tanulókat

– a részlet gazdag tánc- és mozgásszínházi munka elvégzésére

– a különböző típusú tánc- és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére

– mozgásszínházi előadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvételre

Tananyag

Rövid lélegzetű, motívumokra épülő táncanyag tervezése

Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékű mozdulatokban megjelenő koreográfia

Mozgásszínházi előadás

Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve előkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit

– az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

– a mozgás és tánc világának helyét és lehetőségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban

Legyenek képesek

– a tánc- és mozgásszínházi működés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes működtetésére

– színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékű megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvéen, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minőségi működtetése révén

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a mozgástréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében
- a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában
- néhány néptánc, történeti és kortárs tánc-, valamint mozgásszínházi stílust
- a tánc- és mozgásszínházi előadás elemzésének néhány szempontjait
- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét

Legyenek képesek

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia előadására, bemutatására, esetleg összeállítására
- a különböző tánc- és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására
- a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerű alkalmazására
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban
- tánc- és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére
- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgás és tánc

- etűd 3-5 perc
- előadás 15-30 perc

A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Etűd

Az etűd egyéni vagy 2-3 fős mozgás- illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet.

A mozgás- és táncszínházi etűd rögzített improvizációval készülhet.

Az etűdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

Csoportos előadás

Az előadás választott irodalmi mű vagy zenemű mozgás- és táncszínházi adaptációja lehet.

Az előadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közreműködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

A vizsga értékelése

A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete

A produkció végrehajtásának pontossága, minősége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttműködés)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egészalakos tükör

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

Videokamera

A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD-k, DVD-k

Tornaszőnyeg

Zene és ének

A tantárgy célja az ösztönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerűbb ritmus- és dallamhangszerek használatának elsajátítása.

Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedő szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemző műfajait, különös tekintettel a zenés színházi műfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetőségeire.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet őrző dalát és szokásdallamát
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
- a negyed (tá) és a nyolcad (ti-ti) fogalmát
- a felelgetős és a kánon éneklést
- az egyszerűbb ritmushangszereket
- egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zeneművek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- ritmusérzékét
- tempóra vonatkozó megfigyelési képességét
- ritmus- és dallam improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- egyéni és csoportos éneklésre
- különböző ritmushangszerek kipróbálására

– egyszerű dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Szillabikus, kis hangterjedelmű szöveges gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

Gyermekjátékdalok és szokásdallamok (pl.: naphívogatók, esőhívogatók, Lucázás, regölés)

Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Többszólamú éneklés

Népdalkánonok

Egyszerű dallamokhoz vokális dudakíséret

Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Énekes improvizáció

Dallamvisszhang-játék

Versek megszólaltatása kis hangterjedelmű, a tanulók által rögtönzött dallamokkal, énekbeszéddel

Ritmusgyakorlatok

Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása

Mozgás közben egymás tempójának átvétele

Különböző mozgással tempóérzék fejlesztése

Egyenletes lüktetés, illetve dal- vagy versritmus hangoztatása

Ritmusvisszhang-játék (mozgással és/vagy hangszerrel)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok

A környezet hangjainak megfigyelése, utánzása a környezet tárgyaival, ritmushangszerekkel

Dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése

Zenehallgatás

Állatok ábrázolása a zenében

Különböző karakterű táncok (a klasszikus zenében)

Népzenei felvételek (különböző tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult hiedelmet idéző és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a negyed, nyolcad ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- az egyenletes lüktetés ill. dal- vagy szövegritmus hangoztatására
- a hallott zenemű karakterének megfelelő mozgásos lekövetésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a felnőtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmások, altatók)
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
- az egyszerű feleletgős és kánonban énekelhető dalok további szemelvényeit
- a szinkópa ritmusképletet
- egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthető klasszikus művek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta és bátor éneklését

- többszólamú éneklését
- ritmus- és dallamimprovizáló képességét
- zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- improvizálásra
- zenéhez kötődő szabad mozgásra
- a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Közepes hangterjedelmű szöveges gyakorlatok, hajlítással is

Egyszólamú éneklés

Gyermekjátékdalok (felnőtt élet szokásait utánozó játékok, pl. párválasztók)

Szokásdallamok (pl. lakodalmas)

Énekelt versek (pl. évszakokhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai)

Többszólamú éneklés

Egyszerűbb kánonok

Énekelt versek

Énekes improvizáció

Hangszín- és hangmagasság változtatására irányuló játékok, gyakorlatok

Dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal

Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallam improvizáció

Ritmusgyakorlatok

Egész test mint hangszer használata (taps, dobbantás, térd, csettintés)

Egyszerű ritmusok különböző testhangzásokkal és ritmushangszerekkel

Rezonáló deszkalap mint hangszer (szekrény, pad, szék)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Különböző zeneművek hangulatának visszaadása mozgással

Mímes játékok (hangszerek megszólaltatása, zenekar)

Zenehallgatás

Karakterek ábrázolása a zenében

Népzenei felvételek (szokásdallamok, pl. lakodalmás)

4.

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a szinkópa ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
- a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely-járás szokását őrző dallamát
- néhány, életkoruknak megfelelő vers megzenésített változatát
- a triola ritmusképletet

- néhány ismert barokk zenei szemelvényt
- a barokk táncjátékok karakterét
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- hangterjedelmét
- zenei memóriáját
- képességét a zenei történetek értelmezésére, ismert történeten keresztül

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- kánonéneklésre
- ritmushangszerek kreatív használatára
- elmélyült zenehallgatásra
- a zenei stílusjegyek megfigyelésére
- a hallott zeneművel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig

Egyszólamú éneklés

Szokásdallamok (karácsonyi magyar népdalok, Gergely-járás)

Énekelt versek (a tanulók életkorának megfelelő költemények megzenésített változatai hangszeres kísérettel)

Többszólamú éneklés

Kánonok

Quodlibet

Énekes improvizáció

Dallamhang, egyszerű dallam zenei összetevőinek változtatása (időtartam, hangmagasság, hangerő, hangszín, szünetek) valamely kifejezni kívánt tartalom szolgálatában

Adott prózai vagy verses szövegre egyszerű dallam improvizáció a zenei összetevők változtatásával

Felelgetős játék

Ritmusgyakorlatok

Ritmusfelelgetős a tanult ritmusképletek alkalmazásával

Ismert dallamra rögtönzés a tanult ritmusképletek alkalmazásával

Dramatikus játékok

Ismert eseménysor visszaadása némajátékkal, zenére, kisebb csoportokban

Zenehallgatás

Különböző hangulatú barokk zenei szemelvények

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely-járás szokását őrző dallamát
- a tanult megzenésített verseket
- a triola ritmusképletet
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni
- a triola ritmusképlet hangoztatására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idéző dalát
- további énekelt verseket
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket
- klasszicista zeneszerzők néhány dalát
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- ismertebb klasszicista zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, kifejező éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- karakterfelismerő képességét a zenében

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult, kifejező éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a ritmus- és dallamhangszerek használatára
- a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre
- minél több klasszicista zenemű megismerésére

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Melizmatikus gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

A betyárélethez kötődő népdalok

Énekelt versek

Ismert klasszicista dalok

Többszólamú éneklés

Klasszikus kánonok

Könnyű kétszólamú énekek

Énekes improvizáció

Dallam felépítése hangonként, csoportban

Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevők változtatásával, majd dallammal megismételve

Hangszínjáték

Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallam improvizáció

Ritmusgyakorlatok

Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmososztinató rögtönzése az ismert ritmuselemekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Karakterek megjelenítése ritmus- illetve egyszerűbb dallamhangszerekkel

Különböző szituációknak megfelelő rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus- vagy dallamhangszerekkel

Zenehallgatás

Jellemábrázolás a zenében

Népzenei felvételek (betyárvilágot idéző dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idéző dalát
- a tanult énekelt verseket
- a tanult klasszicista dalokat
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket

- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően kifejezően énekelni
- ritmus- és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
- a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzők néhány dalát
- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés-felelet, szóló-tutti, rondó)
- ismertebb romantikus zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelő éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- improvizáló készségét a zenei formák terén
- kifejezési képességét a különböző hangulatok zenei eszközökkel történő visszaadására, illetve különböző zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén

Ösztönözze a tanulókat

- a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelő éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére
- a hallott zene hangulatának megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Mellrezonancia bekapcsolása

Könnyű kétszólamú gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

Az élet eseményeihez kötődő népdalok (pl. katonadalok)

Balladák

Romantika ismertebb dalai

Többszólamú éneklés

Romantika dalai

Könnyű kétszólamú kórusművek

Énekes improvizáció

Rövid lélegzetű zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevő alkalmazásával

Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallam improvizáció

Ritmusgyakorlatok

Különböző formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés-felelet, szóló-tutti, rondó)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel

Különböző érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal

Zenehallgatás

Történet a zenében

Népzenei felvételek (az élet eseményeit idéző dalok, balladák)

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját

– romantikus zeneszerzők egyes dalait

- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés-felelet, szóló-tutti, rondó)

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- a romantikus dalok kifejező éneklésére
- egy hallott zeneműre történetet kitalálni
- a romantika stílusjegyeit felismerni

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány, különböző stílusban írt dalát
- XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változatát
- a tizenhatod ritmusértéket
- a XX. század egyes jellemző stílusirányzatait

Fejlessze a tanulók

- biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
- értelmezési képességét a hallott zenemű üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában
- stílusirányzatok közötti eligazodását

Ösztönözze a tanulókat

- minél több dal elsajátítására
- a mondanivalót közvetítő éneklésre
- a hallott zeneművekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására
- a zenei elemek dramatikus helyzetekben történő kipróbálására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

Intenzív rekeszlégzés gyakorlása

Egyszólamú éneklés

Történelmi eseményekhez kötődő népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták)

Balladák

Énekelt versek (XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változata)

XX. századi zeneszerzők egyes dalai

Többszólamú éneklés

Könnyebb két- vagy háromszólamú kórusmű

Énekes improvizáció

Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal

Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallam improvizáció a szöveg hangulatának figyelembe vételével

Ritmusgyakorlatok

Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Különböző karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam- vagy ritmushangszerekkel

Hallott zenemű hangulatának megfelelő cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal

Zenehallgatás

A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei

Történelmi eseményekhez kötődő népzenei felvételek

5.

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány dalát
- XX. századi költők tanult megzenésített verseit

- a tizenhatod ritmusképletet
- a XX. század jellemző stílusirányzatait

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni
- az ismert zeneművekben az adott mű stílusjegyeit felismerni
- hallott zeneműre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
- különböző karakterek szituációban történő megjelenítésére dallam- vagy ritmushangszerekkel

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az egyszerűbb ritmusképleteket
- az egyszerűbb ritmus- és dallamhangszereket és azok használatát
- a főbb zenei stílusokat és műfajokat

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően tiszta, kifejező, karakteres éneklésre
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemű kapcsán
- egyszerűbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különböző dramatikus tevékenységek során
- a megismert zenei stílusok és műfajok jellemző jegyeinek felismerésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zene és ének

- csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10-15 perc
- szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2-3 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:

- a ritmus-, metrum-gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus- és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (3-4 fő)

A tanuló 8 különböző stílusú, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb műfajú dalt hangszeres kísérettel. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása

Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció

Ének: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az opera műfajának jellemző stílusjegyeit
- a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- az opera műfaj kialakulásának jelentőségét a zene- és színházművészetben
- a jelentősebb operaszerzőket
- néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
- egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- képességét a zene és szöveg mondanivalójának előadásban történő érzékeltetésére

Ösztönözze a tanulókat

- az opera jellemző műfaji sajátosságainak megismerésére
- minél több opera, operarészlet megismerésére, értő, befogadó hallgatására
- minél több operarészlet éneklésére
- a tanult részletek kifejező előadására
- élő operaelőadás megtekintésére
- az elemző beszélgetésekben való aktív részvételre

Tananyag

Opera

Beéneklő gyakorlatok

Különböző hangulatú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)

Dinamika változtatása vezényletre

Egyszólamú éneklés

Operarészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/ vagy csoportos éneklés

Különböző operák szemelvényei (lehetőség szerint zongorakíséréssel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció

Különböző karakterek megjelenítése beszédhanggal, majd énekhanggal

Opera szöveggönyvének részleteire dallamimprovizálás

Ritmusgyakorlatok

A feldolgozni kívánt opera valamely szituációjához hanghatások megtervezése, illetve a szituáció hangszerekkel történő „eljátszása”

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Operarészlet szövegének prózai jelenetként való eljátszása

Játék a hangokkal: hang hozzárendelése a szituációba helyezett karakterhez

Zenehallgatás

Különböző korok operáinak részletei

Élő előadás és/vagy DVD-felvétel megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- az opera jelentőségét a zene- és színházművészetben
- a jelentősebb operaszerzőket
- néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
- egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Legyenek képesek

- az opera jellemző műfaji sajátosságait a hallgatott művekben felismerni
- a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére

- a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat megfogalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a jelentősebb daljáték-, operett-, musicalszerzőket
- néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- stílus- és műfajelemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- minél több mű megismerésére
- minél több dal, részlet eléneklésére
- a tanult szemelvények műfajnak és stílusnak megfelelő előadására
- élő előadás megtekintésére
- az elemző beszélgetésben gondolatai megfogalmazására
- az improvizációkban és a dramatikus játékokban való aktív részvételre

Tananyag

Daljáték – Operett – Musical

Beéneklő gyakorlatok

Egyszerű két- és háromszólamú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)

Egyszólamú éneklés

Daljáték-, operett-, musicalrészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

Különböző daljáték-, operett-, musicalrészletek szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció

Egyszerű énekes szemelvény eléneklése különböző változatokkal: szavakra bontva, szótagokra bontva, hangzókra bontva

többszólamú játékok az előzőek alapján (pl. kánonban, a szólamon belül szavakra bontva)

Ritmusgyakorlatok

Ritmusgyakorlatok az ismert ritmuselemekkel, különböző metrumokban (2/4, 3/4, 6/8), egyszerű ritmushangszereken megszólaltatva

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Remake (mai változat) készítése az egyes művek kiválasztott jeleneteire

Helyzetkomikum hanghatásokkal, hangszerekkel: a különböző zenei elemekben rejlő komikus hatás előidézése szituációba helyezve

Zenehallgatás

A tanult daljátékok, operettek, musicalek vagy azok részletei

Élő előadás megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit

– a jelentősebb daljáték-, operett-, musicalszerzőket

– néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Legyenek képesek

– a daljáték, operett, musical jellemző műfaji sajátosságait a megismert művekben felismerni

– a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére

– a megismert mű által közvetített gondolat, érzélem, hangulat minél pontosabb megfogalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a rockopera jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a rockopera műfajának néhány kiemelkedő dalát
- népzenei és műzenei hagyományok hatását a rock- és a jazz zenére
- különböző kultúrák zenei gondolkodásmódját

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- figyelemösszpontosítását a társas zenei megnyilvánulások során
- zenei érzékenységét
- stílus- és műfajelemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- improvizatív zenei megoldásokra
- az érzelmek zenei elemekkel történő kifejezésére
- a zenei kommunikáció alkotó módon való felhasználására
- különböző kultúrák színházi és zenei formáinak megismerésére

Tananyag

Rock opera – világzene – kultúrák párbeszéde

Beéneklő gyakorlatok

Tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése

Hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

Különböző kultúrák dalai és rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével

Könnyebb jazz sztenderdek éneklése a stílus figyelembe vételével

Többszólamú/ csoportos éneklés:

Spirituálék, gospelek éneklése a stílus figyelembe vételével

Rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

Különböző stílusoknak megfelelő dallam improvizáció

Ritmusgyakorlatok / hangszeres improvizáció

Sztenderd ritmusok, blues, funky, latin, (samba, bossanova, flamenco), swing ritmusok alkalmazása rögtönzésben

Aszimmetrikus ritmusok

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Zenei dialógus, zenei szerepcsere

Különböző kapcsolatok zenei kezdeményezése, felvétele és zárása

Zenehallgatás

A tanult rockoperák részletei

Élő előadás megtekintése

Világzenét játszó zenekarok felvételei és koncertjei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző kultúrák zenéjére jellemző stílusjegyeket
- a különböző zenei hagyományok hatását a rock és a jazz zenére
- rockopera műfaját reprezentáló művek valamelyikét
- a világzenét játszó jelentősebb előadókat

Legyenek képesek

- érzelmek, állapotok kifejezésére a különböző zenei elemek (tempó, dinamika, hangmagasság) alkalmazásával
- a tanult rockoperák énekelt részleteinek, valamint a különböző kultúrák tanult dalainak adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a dinamikában és a tempóváltozásokban rejlő kontrasztok kihasználására
- különböző egyszerű hangszerek kreatív módon való használatára

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zene- és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, formáit
- azokat a zenei elemeket, amelyek egy-egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetők be a tradicionális műfajok valamelyikébe
- a revü, és a kabaré műfajának néhány kiemelkedő dalát
- prózai színházi előadásokhoz alkalmazott zene jelentősebb alkotásait

Fejlessze a tanulók

- zenei memóriáját
- zenei rögtönzési képességeit
- alkotóképességét a társas zenei megnyilvánulások során

Ösztönözze a tanulókat

- a színház és a zene kapcsolatának alkotó módon való átgondolására
- a korszerű színházi és zenei formák megismerésére
- színházi munkájuk során a zenei megoldásokkal való önálló kísérletezésre
- egyes jelentősebb kortárs színházi előadások zenéjének megismerésére

Tananyag

Színházi zene – alkalmazott zene

Beéneklő gyakorlatok

Helyes énektechnika kialakítása, hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

Dalok kortárs színházi előadásokból

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

Oktávgyakorlatok

Kísérletek a kóruséneklés színpadi alkalmazásával

Színpadi előadások kórusainak éneklése a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

Valamely prózai színdarab szereplőjének érzelmei, gondolatai improvizált dallamban megfogalmazva

Ritmushanggyakorlatok

Ritmushangszerek és karakterek

Ritmushangszerek a színész játékában

Jelenet akusztikai háttere ritmushangszerekkel

Gondolat és érzelem kifejezése ritmikai váltásokkal

Dramatikus játékok, gyakorlatok

Jelenet és zenei hatás kontrasztja

Zenei hatás jelentésmódosító funkcióval

Zenehallgatás

Zenét alkalmazó kortárs színházi előadás megtekintése

A színpadi zene meghallgatása és hatásának elemzése

Követelmények

A tanulók ismerjék

– azokat a zeneműveket, zenei elemeket, amelyek egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetőek bele a tradicionális műfajok valamelyikébe

- a zene- és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, eltérő formáit
- a revü, és a kabaré műfajának tanult dalait
- a prózai színházi előadások tanult dalait, kórusait

Legyenek képesek

- kreatívan alkalmazni, variálni a hang legjellemzőbb összetevőit (hangmagasság, időtartam, hangerő, hangszín, hangok közötti szünet)
- zenei elemeket kreatív módon alkalmazni jelenet készítése során (kontraszt és jelentésmódosító funkció)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a zene színházi felhasználásának lehetőségeit
- a főbb zenés színházi műfajokat és azok legjelentősebb képviselőit

Legyenek képesek

- az adottságainak megfelelő, szabadon választott ének stílusának, műfaji sajátosságainak megfelelő előadására
- saját énekhez egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolatai, érzelmei kifejezésére szabadon választott zenei megnyilvánuláson keresztül
- az ismert zenei stílusok és műfajok dramatikus tevékenységhez való, a tanuló érzés- és gondolatvilágának kifejezését szolgáló hozzárendelésére
- a megismert zenés színházi műfajok jellemző stílusjegyeinek saját tevékenységben való érvényesítésére, adottságainak megfelelően

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zene és ének

- csoportos zenés színpadi etűd 15-20 perc
- szólóéneklés vagy dallam vagy ritmus improvizáció 3 -5 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Csoportos zenés színpadi etűd

A csoportos zenés színpadi etűdöt a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembevételével. Az összeállítás adjon lehetőséget a főbb zenés színházi műfajok minél színesebb bemutatására!

A csoportos zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen!

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (2-4 fő)

A tanuló öt, a zenés színházi műfajok valamelyikét is tartalmazó, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak a saját maga által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Etűd: a kompozíció íve, megformálása, az együttműködés minősége; a választott műfajnak és stílusnak megfelelő előadásmód

Ének: tiszta intonáció, a választott zenés színházi műfaj sajátosságainak megfelelő előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Ritmushangszerek, pl.: dobok, gardon, tikfa, fadob

Dallamhangszerek, pl.: mirliton, nádsíp, furulya

Egyszerű hangkeltő eszközök, pl.: kanál, kanna, köcsögduda

Jelzőhangszerek, pl.: kereplő, kolomp, csengő

Komplex (dallam, kísérő) hangszerek, pl.: doromb, gitár, szájharmonika

A tanult zeneművek felvételei CD-n, vagy DVD-n

Színházismeret

A színházismeret tantárgy fő célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézőkké illetve „színházcsinálókká” váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott előadásokban felismerjék azokat a színházi összetevőket, amelyek a színházi élmény forrásai.

Ehhez a célhoz az alapfokon elsősorban a gyakorlat felől közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevőit elsősorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi műfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi előadásokban leggyakrabban előfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységéből kiindulva vonhatnak le következtetéseket a színház természetéről, illetve a színpadi kifejezés legfőbb alkotórészeiről. Azokról a formákról, műfajokról, módszerekről pedig, amelyeket ők maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhetnek személyes tapasztalatokat.

A továbbképző szakaszban az élőben (vagy felvételtől) megtekintett előadások teremthetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgya. Az órák középpontjában a továbbképző szakaszban egy-egy előadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon főként gyermek- és diákszínjátékos előadások közös megnézése, addig a felsőbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi előadások, illetve gondosan kiválasztott felnőtt színházi előadások megbeszélésére is. A megtekintett előadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsődleges célunk a színházi élmény elmélyítése. Ugyanakkor egy-egy részlet, alkotórész, összetevő részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetőségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulóknak egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a színpadi építkezés lehetőségeit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a szövegmondás egyéni és együttes módjait
- szerkezeti egység fogalmát
- a legfontosabb szerkesztési elveket
- a mozgás és a gesztus színpadi szerepét
- a színpadi képalkotás lehetőségeit
- a kellék és a jelmez fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét a szöveg színpadi lehetőségeinek felismerésére
- érzékenységét a színházi előadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
- érzékenységét a különféle szövegekben megjelenő hangulati hasonlóságokra
- képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülő szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
- térérzékelői és térhasználói képességeit
- képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére
- szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
- minél több élő szerkesztett játék megtekintésére

– a színházzal kapcsolatos szókinccs használatára

Tananyag

Szerkesztett játékok

A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejűleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetőségét: alapvető színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a műfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetővé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé.

A szerkesztett játék vizsgálata lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi előadás összetevőinek és felépítésének érzékelésére.

Az előadás irodalmi alapanyagának gyűjtése, válogatása

Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján

Figurák köré építve

Helyzetek köré építve

Hangulati hasonlóság alapján

Motívumok köré építve

Asszociációk alapján

Az irodalmi alapanyag kibontása

A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal)

A szövegekben rejlő zeneiség kibontása (kórus)

Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontosítás

Zene és szöveg együttes hatása

Szövegritmus jelentősége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal)

Szövegek megszólaltatása különböző stílusokban (stílusjátékok)

A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk

Az egyéni szövegmondás

Együttes szövegmondás (pl.: kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)

Szöveg és tér

A tér irányai, hangsúlyos pontjai

Egyén és csoport elhelyezése a térben

Egyéni és csoportos mozgások a térben

Szöveg és tárgyak

Jelmezek, kellékek, hangkeltő eszközök (pl. ritmushangszerek) használata

Az előadás felépítése

Szerkesztési elvek

A szöveg és a megjelenítés összefűzése

A tér, az idő és a szöveg együttese

Szöveg és kép egymást erősítő, árnyaló illetve gyengítő hatása

Szöveg- gesztus-mozgás (tánc) együttese (jelentésmódosító hatások)

A szituáció változása a szöveg redukálásával

A szöveg ritmusa és a jelenetritmus

Az előadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a mozgás és a gesztus fogalmát
- a kellék és a jelmez fogalmát

Legyenek képesek

- megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására
- a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
- felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekből adódik
- egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
- a tér nyújtotta lehetőségek felismerésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formái, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetőségeit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfőbb összetevőit
- képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
- képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetőbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét

- képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtő hatását
- képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtő, -hordozó lehetőségeit

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több élő mesejáték-előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás meséből

A gyermekszínházi alkotók által a leggyakrabban feldolgozott, színpadra adaptált irodalmi (epikus) alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek további – az előző évfolyamhoz képest kibővített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.

Játék a mese összetevőivel

A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával)

A mesei szituációi (szituációs játékok)

Meseindító helyzetek (szituációs játékok)

Jellegzetes mesei elemek (ismétlődések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)

A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)

A mese szereplői

Alaptulajdonságok megjelenítése (pl.: szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)

A mese hőse a hős bemutatására (pl.: improvizációk, szituációs játékok, a hős egy napja, pillanatképek a mesehősök életéből)

A hős segítői és ellenfelei (szituációs játékok)

Meseszereplők találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)

Elbeszélés és megjelenítés

Elbeszélő a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplő, csoportos narrálás)

A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)

A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)

A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl.: improvizációk, szituációs játékok)

A jelenet felépítése (kezdő helyzet, fordulatok, záró helyzet)

Díszlet

Az üres tér lehetőségei

Díszlet emberi testekből (szoborjátékok, állóképek)

Helyszínteremtés fényekkel

A helyszínek jelzése, helyszínváltozások

jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása

Szimultán helyszínek

A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben

Jelmez és maszk

Egy-egy mesei szereplő felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató)

Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)

A maszk lehetőségei

Kellékek

A kellék karakterépítést segítő szerepe

A tárgyak különféle szituációkban

A kellék szimbólumteremtő és -hordozó lehetőségei

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a mese fogalmát, jellegzetes elemeit

– a mese történetének jellegzetes elemeit

- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formáit, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát

Legyenek képesek

- egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére
- a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
- jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
- a tér- és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a probléma fogalmát
- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a díszletek összefüggését

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy adott előadásban megjelenő legfőbb problémákat felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituáció legfőbb jellegzetességeit felismerjék
- képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülő legfontosabb szándékát felismerjék
- képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülő szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy előadás egészében megjelenő emberi viszonyokat felismerjék

Ösztönözze a tanulókat

- színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több irodalmi adaptációból készült élő előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás novellából, regényből

Az adott korcsoportához tartozó gyermek- illetve diákszínjátszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentő feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek- és ifjúsági színházi előadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött előadásoknak a vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai műfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.

A színpadra állítás fázisai

Problémakeresés, alapanyag keresése

A választott mű szituációkra bontása

Az egyes szituációk feltárása

A történetet alapvetően befolyásoló szituációk feltárása

Jelenetek építése a szituációkból

Előadás építés jelenetekből (szerkesztési lehetőségek)

Figurateremtés drámatechnikákkal

Jellemzők összegyűjtése

Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése)

A figura helyzetben – a jelleme megteremtése

A szereplők viszonyai

A szereplők kapcsolatainak alaptípusai

Megjelenítési lehetőségek a szereplők közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)

A szereplők közötti kapcsolatok változása

A szereplők és azok kapcsolatainak alakulása az előadás egészében

A színpadi környezet megteremtése

A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetővé tevő egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését

Legyenek képesek

- egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására
- szituációk, jelenetek elkülönítésére
- a jelleme jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére
- a szereplők közti viszonyok felismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókinccs felhasználására véleményük kifejtésében

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetőségeit
- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajait

Fejlessze a tanulókat:

- ön- és társismeretét
- szituációelemző képességét
- színházi látásmódját

Ösztönözze a tanulókat

- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- környezetük problémáinak érzékelésére
- a játékban rejlő általános érvényű tartalmak felismerésére
- a térhasználattal való kísérletezésre
- akusztikai kísérletezésre
- a világítással való kísérletezésre
- minél több gyermek- és diákszínjátészó előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás személyes élményanyagból (életjátékok)

Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történő kiindulással az érintettség előnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek- és diákszínjátszók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejűleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a műfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetőségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.

A tanulókat foglalkoztató problémák gyűjtése, kiválasztása, kibontása

Problémagyűjtő és a problémákat rendszerező tevékenység (ön- és társismereti, improvizációs játékok)

A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal)

Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához

Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe

A probléma áthelyezése analóg helyzetbe

A személyek tipizálása (szituációk egy-egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)

A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése

A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása

A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése

Szituációteremtés, jelenetépítés

A problémák körüljárása rögtönzésekkel

A rögtönzéstől a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása

Jelenetszerkesztés szituációkból

A világítás

Természetes és mesterséges fények hatása

A fény atmoszféra teremtő ereje

A fény jelentésteremtő és -módosító szerepe

A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban

A zene

Élő zene, gépzene

A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtő hatása az előadásban

A zene dramaturgiai szerepe

A zene mint az előadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajait

Legyenek képesek

- a főbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját előadásban
- a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani
- a személyesség színházi szituációkba való áttételére
- rögtönzésekkel szituációk felépítésére
- a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy-egy előadás létrejön
- a színházi alkotóelemeket (pl.: alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
- azokat a dramaturgiai konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik

– a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl.: játéktér, főszereplő, mellékszereplő, jelenet, fordulat, felvonás)

Legyenek képesek

- színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére
- előadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
- saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
- annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézőre
- a színházi összetevőkről és működésükről tanultak alkalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret

előadás(részlet) elemzése 10 perc

A vizsga tartalma

A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézőre gyakorolt hatásnak elemző bemutatása.

vagy

A tanuló a tanár által a vizsgát megelőző félévben előre kiadott legalább öt különböző alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja, hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézőre.

A vizsga értékelése

Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése

A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása

A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl.: rítusjáték, táncszínház)
- a színház és a film legfőbb különbségeit
- a drámai színház néhány klasszikus műfajának sajátosságait (komédia, tragédia, realista színmű)

Fejlessze a tanulók

- érzékenységét a jelen idejű színházi élmény befogadására
- érzékenységét a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességének felismerésére
- színházi ízlését
- színházi előadás elemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások látogatására
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre

Tananyag

A színházművészet sajátosságai

Ezen az évfolyamon elsősorban azt kívánjuk tisztázni, hogy mitől színház a színház, mi különbözteti meg a vele rokon művészeti formáktól, illetve hogy mik azok a jellegzetességek, amelyek a színpadi kifejezés nélkülözhetetlen összetevőit jelentik.

Színház mint a megjelenítés művészete

Drámai és nem drámai alapanyagú színház

Az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségei

Drámai műfajok a színházban

A komédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)

A komédia tere, térhasználati konvenciói

A jellemkomikum sajátosságai, helyzetkomikum és jellemkomikum összekapcsolódása a komédiában

A színész munkája a komédiában (az emberi gyarlóságok és az értéktévesztések színészi ábrázolása)

A klasszikus tragédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)

A tragikus szituáció: válsághelyzetek, döntési kényszerek, választási lehetőségek

A tragikus hős és ellenfele(i), a közöttük zajló küzdelem fázisai, fokozatai, tétje

A tragikus hős hiteles jelenkori ábrázolásának problémái (a színész eszközei a hősábrázolásra: hogyan jelezhetők a „hős” emberi léptékei, miképp hitelesíthető a jelenben is)

A realista színmű dramaturgiája (alapprobléma, a történet indokai, okszerűsége, fordulatai, végkifejlete). A történet hétköznapisága és mitikus mélységei

A realista színház díszlete, jelmeze, tárgyhasználata

Emberábrázolás a realista színházban: motivációk, kapcsolatok, emberi viszonyok, a színész jellemábrázolása

Jelenetszervezés (a reális szituációk megjelenítése, valószerűsítése, felépítése, fordulatai, illetve a mindebben megnyilvánuló emberi tartalmak)

Színházi előadás nem drámai alapanyagból

A rituális játék hagyományai. A tradíció szerepe és funkciója. Rítus a modernkori színházban

A rítus dramaturgiája, a színpadi eseménysor felépítése, egységei, ezek kapcsolódási módjai

A színházi előadás szertartás jellegét megteremtő eszközök (rituális tér, zene és ritmus szerepe, tárgyhasználat)

A szertartásjáték szereplői, a közönség részvétele a rítusban

A tánc- és mozgásszínház dramaturgiája (a zene előadás szervező szerepe, tétel- és etűd-dramaturgia)

Mozgásformák, tánc technikák

A táncszínházi előadó, a mozgásszínházi színész kifejezőeszközei a tánc- illetve a mozgásszínházban

A színház és rokon műfajai

A film és színház hatásának és befogadásának különbségei

A tévéjáték és a színház hatásának és befogadásának különbségei

Az élő és a rögzített előadás

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl.: rítusjáték, mozgásszínház, táncszínház)
- a színház, a film, a televízió legfőbb különbségeit
- a drámai színház egy-két klasszikus műfajának sajátosságait

Legyenek képesek

- megkülönböztetni az élő, jelen idejű színházi élményt a rutinból született, „holt színháztól”
- felismerni a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességét
- különbséget tenni egy adott színházi eladáson belül a hatásos és hatásvadász, illetve az ízléses és ízléstelen megoldások között

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi adaptáció fogalmát
- az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit
- a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
- a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
- a dramaturgia fogalmát
- az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
- a felütés (kezdet), fordulat és zárlat (befejezés) fogalmát
- a motívum fogalmát, színházi értelmezését
- a színházi tér fogalmát és formáit
- a színpadformák fogalmát, a legfontosabb színpadformákat
- a játéktér fogalmát és legfőbb jellegzetességeit
- a zaj, zörej és zene színházi szerepét
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
- az előadás egységes jelrendszerének szükségességét
- az előadás stílusának fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét az epikus és a drámai kifejezés megkülönböztetésére
- dramaturgiai érzékenységét
- motívumfelismerő képességét
- improvizációs képességét
- térhasználatát

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre
- színházi tárgyú kiadványok olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei I.

Ezen az évfolyamon a színházi előadás alkotórészeiből kiindulva elkezdhetünk szisztematikusan felépíteni egy színházi szemléletmódot, illetve fogalomkészletet. Az élőben vagy videóról megtekintett előadások kapcsán az előadás egy-egy összetevőjét, alkotórészét tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Egy-egy részterületre figyelve a színház konkrét alkotórészei felől haladunk az elvontabb összetevők felé. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem feledkezünk el.

A színházi előadás alapanyaga

Dráma, adaptáció, „önmagát író” előadás

Az előadás szövegek könyve

Dramaturgia alapjai

Beavatkozások a színpadra állított drámába, illetve nem drámai műbe

Jelenetek elhagyása és átcsoportosítása, összevonása

Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe, megjelenítésük módjai

Témák és motívumok végigvezetése az előadáson

Beavatkozások eredeti alapanyagba: húzások és bővítések, vendégszövegek

A jelenetek közötti kapcsolatok megteremtése

Az előadás kezdete, vége, felépítése, szervező elvei

A tér

A színházi tér (pl. nagyszínpad, kamaraszínház, stúdió- vagy szobaszínház)

A színpadi forma (a dobozszínpadtól a térszínházi formákig)

Játéktér és nézőtér viszonya, az előadás és közönsége kapcsolata, ezzel összefüggő nézői magatartásmódok

A játéktér (határai, térformái, szintjei, sajátosságai)

Díszletfajták (az üres tértől, az absztrakt és stilizált téren át a valóságábrázolásig és az illúziókeltésig)

Térhasználat (járások, meghatározó irányok és mozgások, hangsúlyos pontok)

Az akusztikai réteg

A zajok szerepe az előadásban, az ismétlődő zajok teremtette motívumok

A zajtól a ritmusig és a zenéig

A zene szerepe az előadásban (felvonásátkötő, aláfestő, hangulatteremtő szerep vagy autonóm funkció)

A zene megjelenési módjai (a bejátszás, illetve az élő zene különféle formái)

A zene stílusa, hangzása, hatása

Zenei motívumok, zenedramaturgiai

A rendező munkája

Az előadás jelrendszerének, kifejezésmódjának meghatározása

Az előadás stílusának meghatározása, stiláris jellegzetességeinek érvényesítése

A rendezői koncepció megjelenítésének eszközei az előadás komplex jelrendszerével

A színészvezetés

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi adaptáció fogalmát
- az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit
- a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
- a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
- a dramaturgia fogalmát
- az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
- a motívum fogalmát, színházi értelmezését
- a színházi tér fogalmát és formáit
- a zaj, zöreij és zene színházi szerepét
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
- az előadás egységes jelrendszerének szükségességét

– az előadás stílusának fogalmát

Legyenek képesek

– megkülönböztetni az epikus és a drámai kifejezést

– felismerni egy előadás működésének, felépítésének legalapvetőbb dramaturgiai jellegzetességeit

– felismerni egy előadás legfőbb motívumait

– felismerni a színházi tér és színpadi formák legfőbb jellegzetességeit, illetve előadás alakító szerepét

– felismerni a zene (illetve egyéb akusztikai elemek) szerepét egy előadás színházi hatásmechanizmusában

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

– a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket

– alkat és színészi karakter fogalmát

– a legalapvetőbb színpadi szerepköröket

– a színészi játéktílus fogalmát

– a színpadi műfaj fogalmát és összefüggését a színészi játéktípussal

– a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit

– a színészi jelenlét fogalmát

– a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit

– a jelmez fogalmát, legfőbb jellegzetességeit, legfontosabb funkcióit

– a szituációteremtés legfőbb formáit

– a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit

– a rendezői koncepció fogalmát

– a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit

– a színházi stílus fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy előadás hatásmechanizmusában felismerjék a nonverbális és metakommunikációs jeleket
- képességét, hogy érzékeljék a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
- képességét, hogy a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit felismerjék, ugyanakkor érzékelje azokat az alapvető – színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- képességét, hogy felismerjék a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- képességét, hogy a színészi játéktílus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait felismerjék
- képességét, hogy érzékelje egy előadás legerősebb feszültségpontjait, lássa a feszültségekeltés legalapvetőbb formáit
- képességét, hogy felismerjék egy-egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a – problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
- képességét, hogy érzékelje egy-egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, illetve azt, hogy – milyen viszonyrendszer működteti az egyes jelenteket, illetve az előadás egészét
- képességét, hogy érzékelje egy-egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulóit
- képességét, hogy felismerjék egy-egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei II.

Ezen az évfolyamon folytatódik a színházi előadás alkotórészeinek áttekintése. Ez tovább építi a tanulók színház szemléletmódját és fogalomkészletét. Ezen az évfolyamon az élőben (vagy videóról) megtekintett előadások kapcsán főként a szereplő, a színész munkáját, annak összetevőit tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem szabad továbbra sem elfeledkezni.

Nonverbális és metakommunikációs jelek a színész játékában

A testtartás, a mimika, gesztusok mint a színészi kifejezés alapjai

A jellegzetes mozdulatok, mozgások, mozgásformák kifejező ereje

A térköz jelentésteremtő funkciója

Hangszín, hanghordozás

A metakommunikációs jelek hitelesítő vagy átértelmező szerepe

Színészi játék

Alkat és színészi karakter

Színpadi szerepkörök

Egyes tradicionális színházi műfajokhoz tartozó színészi játéktílusok

A színész munkája a stilizációtól, az illusztráción át az átélésig, illetve az eltartott, ironikus játékmódig

A színészi jelenlét

Színészi szerepformálási módok

Jelmezek

A színpadi öltözet formái (az utcai ruhától a jelmezig)

A jelmezek kor- és helyszínjelző szerepe

Színek és formák a jelmezekben

A jelmezek karakterábrázoló képessége

A szereplők csoportosítása az öltözetük alapján

Hierarchia, státusz, viszony megjelenése a jelmezben

Átöltözések, jelmezváltások

Áöltözetek, álarcok, maszkok

Szereplők a jelenetekben

Kapcsolat- és szituációteremtés a színészi játék segítségével

A jelenet folyamata, ritmusa, ritmusváltásai

Válságpontok, fordulatok a jelenetben, ezek kifejezőmódjai

A feszültségkeltés színészi és rendezői eszközei

Emberi erőterek és ezek változása a jelenetben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket
- alkat és színészi karakter fogalmát
- a legalapvetőbb színpadi szerepköröket
- a színészi játéktípus fogalmát
- a színpadi műfaj fogalmát, és összefüggését a színészi játéktípussal
- a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
- a színészi jelenlét fogalmát
- a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
- a szituációteremtés legfőbb formái
- a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit
- a rendezői koncepció fogalmát
- a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit
- a színházi stílus fogalmát

Legyenek képesek

- egy előadás hatásmechanizmusában felismerni a metakommunikációs jeleket
- érzékelni a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
- felismerni a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit
- érzékelni azokat az alapvető színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- felismerni a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- felismerni a színészi játéktípus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait
- érzékelni egy előadás legerősebb feszültségpontjait, elkülöníteni a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit

- felismerni egy-egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a problémáihoz való különféle – emberi viszonyok sajátosságait
- érzékelni egy-egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, továbbá azt, hogy milyen – viszonyrendszer működteti az egyes jeleneteket és az előadás egészét
- érzékelni egy-egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
- felismerni egy-egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színházi fogalomkészlet alkalmazásának lehetőségeit egy-egy konkrét előadás elemzésében

Fejlessze a tanulók

- színházi előadás elemző képességét
- képességét az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- képességét a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- képességét a színházi előadás kifejezőmódjának és jelrendszerének felismerésére
- képességét a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a megtekintett előadás során szerzett élmény elemző feldolgozására
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

Színházi előadások komplex elemzése

Ezen az évfolyamon szintetizáljuk az eddig szerzett ismereteket. Ezért a középpontban egy-egy élőben vagy videóról megtekintett előadás komplex megbeszélése áll. Így a diákok tapasztalatokat szerezhetnek arról, hogy ismereteik alkalmasak színházi előadások elemzésére, értelmezésére, értékelésére.

A komplex elemző beszélgetésekben az alábbi szempontokat érdemes használni. Természetesen a konkrét elemzett előadás alapján kell eldöntetni, hogy mik azok a szempontok, amelyek az adott előadásban fontosak, lényegesek, illetve melyek azok, amelyek annyira lényegtelenek az adott előadás működése szempontjából, hogy szóba sem kell őket hozni.

Elemző beszélgetések előadásokról

Az alapanyag

Az alapanyag természete (dráma, adaptáció, nonverbális anyag)

Az alapanyag stiláris, műfaji, dramaturgiai sajátosságai, ezek hatása az előadás megformálására

Dramaturgia

Színházi szövegek: változtatások az alapanyagon (húzások, betoldások, vendégszövegek – ezek alkalmazásának célja)

Az előadás felépítése, szervező elvei, a jelenetek logikai kapcsolata

Az előadás kezdete, ennek hatása a nézői befogadásra

Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe

Az előadás zárása, ennek hatása a nézői befogadásra

A tér

Az előadás színházi tere (a nagyszínpadtól a szobaszínházig)

A színpadi forma (a dobozszínháztól a térszínházi formákig)

Előadás és közönség kapcsolata, ennek hatása a nézői befogadásra

Játéktér és díszletvilág

Az előadás térhasználata (kitüntetett pontok, ezekhez kapcsolódó akciók, motívumok, figurák; meghatározó térirányok és mozgások, ezek jelentése)

Tárgyak, kellékek

A tér berendezésének szerepe a játékban

Az előadás legfontosabb tárgyai, kellékei (ezek kiemelésének lehetőségei, illetve a hozzájuk kapcsolódó jelentések)

Az egyes figurák kapcsolata a tárgyakkal, kellékekkel, ennek jelentése és hatása

Állandó vagy változó tárgyak, kellékek; ezek funkciói és funkcióváltásai

A tárgyak, kellékek „útja”, az így keletkező motívumok

A tárgyak, kellékek összefüggése az előadás más elemeivel, hatása a játékstílusra

Zajok, zenék

Az előadás akusztikai rétege, a zajok, zenék jelentősége az előadásban

Az ismétlődő zajok, zenék, illetve a belőlük születő motívumok, ezek hatása az előadás jelentésére

Az előadásban megszólaló zajok, illetve zenei stílus(ok) – ezek illeszkedése a játékstílushoz

A zene funkciói (átkötő szerep, hangulatteremtő szerep, dramaturgiai szerep, önálló alkotórész)

A zene és az előadás műfajának összefüggései

Jelmezek

A színpadon megjelenő öltözetek kort, illetve helyszínt meghatározó szerepe

Színek és formák, a köztük lévő kapcsolat, hatásuk az előadás hangulatára, jelentésére

Az egyes szereplők öltözete, ruhájuk színe, formája, szabása, ezek jellemző ereje

Átöltözések, ruhaváltások, ezek funkciói

A szereplők csoportjai öltözkük alapján, a jelmezek hierarchiát, státuszt, viszonyokat közvetítő szerepe

A jelmezek kapcsolata az előadás más alkotórészeivel, viszonyuk a térrel, hatásuk a szereplők viselkedésére, az előadás játékstílusára

A szereplők jellemzése szavak nélkül

Amit még az előtt tudunk az egyes figurákról, hogy megmozdulnának, megszólalnának

Álarcok, maszkok használata, az arcfestés szerepe, ezek hatása a nézői elvárásokra, összefüggésük az előadás műfajával, stílusával

A szereplők alkata, az egyes figurák testtartása, ezek szerepe a jellemzésben

A szereplők arca, arckifejezése, mimikája, ennek hatása a jellemzésre

A szereplők jellegzetes mozdulatai, gesztusai, ezek összefüggése az előadás játéktílusával

A metakommunikációs jelzések „üzenetei” a szereplők viszonyáról, kapcsolatuk jellegéről, változásáról

A mozgások szerepe az előadásban

Megkomponált mozgások, koreografikus részletek, ezek összefüggése az előadás más kifejező eszközeivel

A mozgások hatása az előadás hangulatára, az egyes figurák jellemzésére, a produkció stílusára

Színészi játék

Az előadás műfajának, stílusának hatása a színészi munkára

Az adott előadás játéktílusának hatása a színész játékára

A színész mimikája, gesztuskészlete

A színész hanghordozása, beszédmódja

A színész metakommunikációs jelzéseinek erősítő, gyengítő vagy átértelmező szerepe

A színész figura át teremtő eszközei

Színészi „létezmódok” (az átéléstől az alak pszicho-fizika jellemzésén át a szerep és a színész közti távolság érzékeltetéséig)

Az előadás stílusa

A jelenetek szervező elvei

Az előadás leghangsúlyosabb mozzanatai (jelenetei, előadórészletei)

A rendezői koncepció, ennek kifejtése az előadásban

Az előadásban megjelenő színházi eszközök, kifejezőmódok

Az egyes elemek, színházi alkotórészek rendszerbe szervezése

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a színházi fogalomkészlet alkalmazási lehetőségeit egy-egy konkrét előadás elemzésében

Legyenek képesek

– színházi előadás elemzésére

- az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- a színházi előadás kifejezőmódjának és jelrendszerének felismerésére
- a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit (pl.: szövegmondás, mozdulat, gesztus, mimika, akció, zenei- és látványelemek),
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat (pl.: drámai formák, színházi műfajok, színpadtípusok, játéktípus), azok meghatározásait, kapcsolódásukat,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyenek képesek

- egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek (pl.: alapanyag, tér, jelmez, zene, világítás, színészi játék), ezek sajátosságainak, kapcsolódási módjának felismerésére
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint
- saját színházi tevékenységében – a megismert fogalmi készlet alapján – tudjon érvelni az általa kigondolt elképzelések, megoldások mellett
- egy-egy színházi előadás átfogó értékelésére, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezéséig

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret

írásbeli (a vizsgát megelőzően elkészítve)

szóbeli 15 perc

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Előadás elemző dolgozat (5-8 oldal)

Szabadon választott – a vizsga évében – készült előadás elemző bemutatása. A dolgozatot a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

A dolgozatnak ki kell térnie:

- az irodalmi alapanyag és a dramaturgiai munka jellegzetességeire
- a tér és a térhasználat sajátosságaira,
- a jelmezek jellegére és funkciójára
- a tárgyak, kellékek szerepére
- az esetleges akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságaira, funkciójukra
- az előadás felépítésére, ritmusára
- az emberi viszonyok sajátosságaira, azok ábrázolásának módjára
- a megjelenő karakterek sajátosságaira, ezek ábrázolására

vagy

Tanulói portfólió (dosszié)

Egy – a vizsga évében készült – előadás létrejöttének különböző fázisait (pl.: olvasópróba, díszlettervek, rendezőpéldány) vagy a bemutatást követő véleményeket (pl.: kritikák, a közönség reakciói, média megjelenés) gyűjti össze és strukturáltan tartalmazza. A portfólióba bekerülhet minden írásos, képi és egyéb dokumentum, mely az előadással kapcsolatba hozható.

A portfóliónak kihagyhatatlan része a dokumentumokhoz kapcsolódó, tanulói reflexiók, melyek a készítő nézőpontját, tanulási útvonalát jelenítik meg.

A portfóliót a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

Szóbeli vizsga

Az előadás elemző dolgozat vagy a portfólió megvédése a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdések alapján.

Szemponjtjai:

- a szövegkönyv, a dramaturgiai munka jellegzetességei
- a tér és a térhasználat sajátosságai
- a jelmezek jellege és funkciója
- a tárgyak, kellékek szerepe
- az akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságai, funkciói
- a világítás módja és hatása
- a színészi karakterábrázolás jellegzetességei
- az emberi kapcsolatok ábrázolásának módja
- az előadás felépítése, ritmusa
- a jelenetszervezés sajátosságai
- a rendezői koncepció megjelenésének módjai
- az előadás stílusa, műfaja
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában

A vizsga értékelése

Az elemzéshez, értelmezéshez kapcsolódó fogalmak ismerete, alkalmazásuk a választott színházi előadásra

Szemponatok és a fogalmak közötti összefüggések ismerete

A téma szóbeli vagy írásbeli kifejtésének képessége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

Színházi előadások videofelvételei

Budapest, 2017. Május .22.

P. H.

.....
Horváth Klára igazgató

**A Szív Kamara Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Színművészeti
Szakközépiskola helyi tanterve
az 54 212 03 GYAKORLATOS SZÍNÉSZ
SZÍNHÁZI ÉS FILMSZÍNÉSZ szakmairány
SZAKKÉPESÍTÉSHEZ**

Tartalomjegyzék

<i>Munkahelyi egészség és biztonság</i>	9
<i>Foglalkoztatás II.</i>	15
<i>Foglalkoztatás I.</i>	20
<i>Munkavédelem színházi munkaterületeken</i>	26
<i>Színpadi és filmszínészi alakítás</i>	33
<i>Szabad sáv</i>	79
<i>Filmszínészet-filmes gyakorlat</i>	80
<i>Színészmesterség gyakorlat angolul</i>	82
<i>Gyakorlatos színész (színházi és filmszínész) megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye</i>	83

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- az 54 212 03 Gyakorlatos színész (szakmairány megjelölésével) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 212 03

A szakképesítés megnevezése: Gyakorlatos színész (Színházi és filmszínész szakmairány)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: -

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2

Elméleti képzési idő aránya: 30 %

Gyakorlati képzési idő aránya: 70 % (50 %-ban színpadi szakmai gyakorlat)

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Művészeti szakmai gyakorlat 160 óra, mely megszervezhető a képzési sajátosságok figyelembevételével. Pl. hétfévi és nyári koncertek, fellépések, táborok, versenyek, kiállítások, művésztelepek formájában is.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

Bemeneti kompetenciák: -

Szakmai előképzettség: -

Előírt gyakorlat: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak:

nincs

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
Nincs.*

V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám szabadsáv nélkül	éves óraszám szabadsáv nélkül	heti óraszám szabadsávval	éves óraszám szabadsávval
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év	35 óra/hét	1260 óra/év
Ögy		160 óra		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	992 óra/év	35 óra/hét	1120 óra/év
Összesen:		2268 óra		2540 óra

(

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.	
		1/13			2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5				
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.				0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.				2	

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.		
		1/13			2/14.		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		e	gy		e	gy	
10613-12 Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	0,5					
10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata		8			10	
	Vers- és prózamondás gyakorlata		4			4	
	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		3			3	
	Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata		2			2	
	Színpadi mozgás gyakorlata		6			4	
	Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája		7			5,5	
összes óra		8	23			8	23
összes óra		31		160	31		

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelmény-modul	Tantárgyak, témakörök	Ágazati szakközépiskolai képzés óraszámja a közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus szakképzés óraszámja 5/13. és 2/14.		A szakképzés összes óraszámja
		1/13.			e	gy	
		e	gy	ögy			
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	18					18
	Munkavédelmi alapismeretek	4					4
	Munkahelyek kialakítása	4					4
	Munkavégzés személyi feltételei	2					2
	Munkaeszközök biztonsága	2					2
	Munkakörnyezeti hatások	2					2
	Munkavédelmi jogi ismeretek	4					4
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.				16		16
	Munkajogi alapismeretek				4		4
	Munkaviszony létesítése				4		4
	Álláskeresés				4		4
	Munkanélküliség				4		4
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.				64		64
	Nyelvtani rendszerzés 1				8		8
	Nyelvtani rendszerezés 2				8		8
	Nyelvi készségfejlesztés				24		24
	Munkavállalói szókincs				24		24

Szakmai követelmény-modul	Tantárgyak, témakörök	Ágazati szakközépiskolai képzés óraszám a közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus szakképzés óraszám		A szakképzés összes óraszám
		1/13			2/14		
		e	gy	ögy	e	gy	
10613-12 Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	18					18
	A színházi üzem veszélyforrásai veszélyhelyzetei, azok elhárítása	9					
	A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai	5					
	A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai	4					
10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata		288	ögy		320	608
	Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök		72				
	Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök		72				
	Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból		144	ögy			
	Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció					128	
	Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával					144	
	Kamera előtti, filmszínészi játék					48	
	Vers- és prózamondás gyakorlata		144	ögy		128	272
	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása		36				
	Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása		36				
	Párbeszéd szerkezetű és prózai szövegek előadása		72	ögy			
	Balladák előadása					40	
	Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása					40	
	Drámai szövegek, monológok előadása					48	

Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		108			96	204
Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok		32			8	
A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság		32			20	
Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok		26			16	
Ritmus-, tempógyakorlatok		18			16	
A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai					28	
Nonverbális kifejező eszközök					8	
Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata		72			64	136
Légzéstechnika		8			4	
Hangadás, skála-gyakorlatok		8			8	
Népdalok, népdalfel-dolgozások, virágénekek előadása		28				
Sanzonok, táncdalok, duettek előadása		28				
Dramatikus szerkezetű szonok, kuplék előadása					26	
Musicalrészletek előadása					26	
Színpadi mozgás gyakorlata		216	ögy		128	344
Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok		36			32	
Testtudat kialakítását célzó technikák		36			32	
Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)		36			32	
Kontakt-technikák		36			32	
Pantomim		36				
Néptánc		36				
Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája	252			176		428
Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek	36					
Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok	18					
Jelmez-, viselet-, és divattörténet	18					
A színházművészet elmélete, esztétikája	36					
Egyetemes színháztörténet	36			32		
Magyar színháztörténet	36			32		
Egyetemes drámatörténet	36			16		
Magyar drámatörténet	36			16		

	A színművészet etikai vonatkozásai				8		
	A színművészet pszichológiai vonatkozásai				8		
	Filmelmélet, filmesztétika				32		
	Egyetemes és magyar filmtörténet				32		
	Összesen	288	828	160	256	736	
	Összesen	1116			992		2268

Jelmagyarázat: e/elmélet; gy/gyakorlat; ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A
11500-12 azonosító számú

Munkahelyi egészség és biztonság
megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11500-12 azonosító számú Munkahelyi egészség és biztonság megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság					
	Munkavédelmi alapismeretek	Munkahelyek kialakítása	Munkavégzés személyi feltételei	Munkaeszközök biztonsága	Munkakörnyezeti hatások	Munkavédelmi jogi ismeretek
FELADATOK						
Tudatosítja a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét	x					
Betartja és betartatja a munkahelyekkel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket		x				
Betartja és betartatja a munkavégzés személyi és szervezési feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket			x			
Betartja és betartatja a munkavégzés tárgyi feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket				x		
A munkavédelmi szakemberrel, munkavédelmi képviselővel együttműködve részt vesz a munkavédelmi feladatok ellátásában		x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK						
A munkahelyi egészség és biztonság, mint érték	x					
A munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések hátrányos következményei	x					x
A munkavédelem fogalomrendszere, szabályozása	x					x
Munkahelyek kialakításának alapvető szabályai		x				
A munkavégzés általános személyi és szervezési feltételei			x			
Munkaeszközök a munkahelyeken				x		
Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken						x
Munkavédelmi szakemberek és feladataik a munkahelyeken						x
A munkahelyi munkavédelmi érdekképviselőt						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Információforrások kezelése		x		x	x	
Biztonsági szín- és alakjelek		x				
Olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x	x

SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Felelősségtudat			x		x	x
Szabálykövetés	x					x
Döntésképeség					x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Visszacsatolási készség	x				x	
Irányíthatóság			x		x	
Irányítási készség			x		x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Rendszerező képesség	x				x	x
Körültekintés, elővigyázatosság		x			x	
Helyzetfelismerés		x		x	x	

1. Munkahelyi egészség és biztonság tantárgy

18 óra*

13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre, a biztonságos munkavállalói magatartáshoz szükséges kompetenciák elsajátíttatása.

Nincsen előtanulmányi követelmény.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

1.3. Témakörök

1.3.1. Munkavédelmi alapismeretek

4 óra/4 óra

A munkahelyi egészség és biztonság jelentősége

Történeti áttekintés. A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá ennek megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások jelentősége. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek értelmezése.

A munkakörnyezet és a munkavégzés hatása a munkát végző ember egészségére és testi épségére

A munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatok, a munkakörülmények hatásai, a munkavégzésből eredő megterhelések, munkakörnyezet kóroki tényezők.

A megelőzés fontossága és lehetőségei

A munkavállalók egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében szükséges előírások jelentősége a munkabalesetek és a foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzésének érdekében. A műszaki megelőzés, zárt technológia, a biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések fogalma, fajtái, és rendeltetésük.

Munkavédelem, mint komplex fogalom (munkabiztonság-munkaegészségügy)

Veszélyes és ártalmas termelési tényezők

A munkavédelem fogalomrendszere, források

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII törvény fogalom meghatározásai.

1.3.2. Munkahelyek kialakítása

4 óra/4 óra

Munkahelyek kialakításának általános szabályai

A létesítés általános követelményei, a hatásos védelem módjai, prioritások.

Szociális létesítmények

Öltözőhelyiségek, pihenőhelyek, tisztálkodó- és mellékhelyiségek biztosítása, megfelelése.

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, jelölések

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, , helyiségek padlózata, ajtók és kapuk, lépcsők, veszélyes területek, akadálymentes közlekedés, jelölések.

Alapvető feladatok a tűzmelegőzés érdekében

Tűzmelegőzés, tervezés, létesítés, üzemeltetés, karbantartás, javítás és felülvizsgálat.

Tűzoltó készülékek, tűzoltó technika, beépített tűzjelző berendezés vagy tűzoltó berendezések. Tűzjelzés adása, fogadása, tűzjelző vagy tűzoltó központok, valamint távfelügyelet.

Termékfelelősség, forgalomba hozatal kritériumai.

Anyagmozgatás

Anyagmozgatás a munkahelyeken. Kézi és gépi anyagmozgatás fajtái. A kézi anyagmozgatás szabályai, hátsérülések megelőzése

Raktározás

Áruk fajtái, raktározás típusai

Munkahelyi rend és hulladékkezelés

Jelzések, feliratok, biztonsági szín-és alakjelek. Hulladékgazdálkodás, környezetvédelem célja, eszközei.

1.3.3. Munkavégzés személyi feltételei

2 óra/2 óra

A munkavégzés személyi feltételei: jogszerű foglalkoztatás, munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata, foglalkoztatási tilalmak, szakmai ismeretek, munkavédelmi ismeretek

A munkavégzés alapvető szervezési feltételei: egyedül végzett munka tilalma, irányítás szükségessége. Egyéni védőeszközök juttatásának szabályai.

1.3.4. Munkaeszközök biztonsága

2 óra/2 óra

Munkaeszközök halmazai

Szerszám, készülék, gép, berendezés fogalom meghatározása.

Munkaeszközök dokumentációi

Munkaeszköz üzembe helyezésének, használatba vételének dokumentációs követelményei és a munkaeszközre (mint termékre) meghatározott EK-megfeleléségi nyilatkozat, valamint a megfelelést tanúsító egyéb dokumentumok.

Munkaeszközök veszélyessége, eljárások

Biztonságtechnika alapelvei, veszélyforrások típusai, megbízhatóság, meghibásodás, biztonság. A biztonságtechnika jellemzői, kialakítás követelményei. Veszélyes munkaeszközök, üzembe helyezési eljárás.

Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

Feltétlenül és feltételesen ható biztonságtechnika, konstrukciós, üzemviteli és emberi tényezők szerepe. Általános üzemeltetési követelmények. Kezelőelemek, védőberendezések kialakítása, a biztonságos működés ellenőrzése, ergonómiai követelmények.

1.3.5. Munkakörnyezeti hatások

2 óra/2 óra

Veszélyforrások, veszélyek a munkahelyeken (pl. zaj, rezgés, veszélyes anyagok és keverékek, stressz)

Fizikai, biológiai és kémiai hatások a dolgozókra, főbb veszélyforrások valamint a veszélyforrások felismerésének módszerei és a védekezés a lehetőségei.

A stressz, munkahelyi stressz fogalma és az ellene való védekezés jelentősége a munkahelyen.

A kockázat fogalma, felmérése és kezelése

A kockázatok azonosításának, értékelésének és kezelésének célja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosításában, a munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzésben. A munkavállalók részvételének jelentősége

1.3.6. Munkavédelmi jogi ismeretek

4 óra/4 óra

A munkavédelem szabályrendszere, jogok és kötelezettségek

Az Alaptörvényben biztosított jogok az egészséget, biztonságot és méltóságot tisztelőben tartó munkafeltételekhez, a testi és lelki egészségének megőrzéséhez. A Munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben meghatározottak szerint a munkavédelem alapvető szabályai, a követelmények normarendszere és az érintett szereplők (állam, munkáltatók, munkavállalók) főbb feladatai. A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény, illetve a Kormány, illetve az ágazati miniszterek rendeleteinek szabályozási területei a további részletes követelményekről. A szabványok, illetve a munkáltatók helyi előírásainak szerepe.

Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken

A munkáltatók alapvető feladatai az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények biztosítása érdekében. Tervezés, létesítés, üzemeltetés. Munkavállalók feladatai a munkavégzés során.

Munkavédelmi szakemberek feladatai a munkahelyeken

Munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység keretében ellátandó feladatok. Foglalkozás-egészségügyi feladatok

Balesetek és foglalkozási megbetegedések

Balesetek és munkabalesetek valamint a foglalkozási megbetegedések fogalma.

Feladatok munkabaleset esetén. A kivizsgálás mint a megelőzés eszköze

Munkavédelmi érdekképviselés a munkahelyen

A munkavállalók munkavédelmi érdekképviselőinek jelentősége és lehetőségei. A választott képviselők szerepe, feladatai, jogai.

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		A tanult (vagy egy választott) szakma szabályainak veszélyei, ártalmai

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Szakkönyvek, munkavédelmi tárgyú jogszabályok
1.2.	megbeszélés		x		Munkabaleset, foglalkozási megbetegedés elemzése
1.3.	szemléltetés			x	Oktatófilmek (pl. NAPO)
1.4.	házi feladat	x			
1.5.	teszt	x			

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
11499-12 azonosító számú

Foglalkoztatás II.
megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11499-12 azonosító számú, Foglalkoztatás II. megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.			
	Munkajogi alapismeretek	Munkaviszony létesítése	Álláskeresés	Munkanélküliség
FELADATOK				
Munkaviszonyt létesít	x	x		
Alkalmazza a munkaerőpiaci technikákat			x	
Feltérképezi a karrierlehetőségeket			x	
Vállalkozást hoz létre és működtet				x
Motivációs levelet és önéletrajzt készít			x	
Diákmunkát végez		x		
SZAKMAI ISMERETEK				
Munkavállaló jogai, munkavállaló kötelezettségei, munkavállaló felelőssége	x	x		
Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák	x	x		
Speciális jogviszonyok (önkéntes munka, diákmunka)	x	x		
Álláskeresői módszerek			x	
Vállalkozások létrehozása és működtetése				x
Munkaügyi szervezetek			x	
Munkavállaláshoz szükséges iratok		x		
Munkaviszony létrejötte		x		
A munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései	x	x		
A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei			x	x
A munkaerőpiac sajátosságai (állásbörzék és pályaválasztási tanácsadás)			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Köznyelvi olvasott szöveg megértése	x	x	x	x
Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	x	x	x	x
Elemi szintű számítógéphasználat	x	x	x	x
Információforrások kezelése	x	x	x	x
Köznyelvi beszédképesség	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Önfejlesztés	x	x	x	x
Szervezőképesség			x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Kapcsolatteremtő készség		x	x	x
Határozottság	x	x	x	x

MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Logikus gondolkodás	x	x	x	x
Információgyűjtés	x	x	x	x

2. Foglalkoztatás II. tantárgy

16 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

2.3. Témakörök

2.3.1. Munkajogi alapismeretek

4 óra

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségtérítés, munkaszerződés módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

Speciális jogviszonyok: egyszerűsített foglalkoztatás fajtái: atipikus munkavégzési formák az új munka törvénykönyve szerint (táv munka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, rugalmas munkaidőben történő foglalkoztatás, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idenymunka és alkalmi munka), önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

2.3.2. Munkaviszony létesítése

4 óra

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselői szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeli), nyugdíj és munkaviszony.

2.3.3. Álláskeresés

4 óra

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskereső módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat az Európai unióban történő álláskeresőben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskereső, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerő-piaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjúban, testbeszéd szerepe.

2.3.4. Munkanélküliség

4 óra

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskereső ellátások („passzív eszközök”): álláskereső járadék és nyugdíj előtti álláskereső segély. Utazási költségtérítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szervezet (NFSZ) felépítése, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, munkaügyi központ, kirendeltség feladatai.

Az álláskereső részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskereső tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.2.	Leírás készítése		x		
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre		x		
2.4.	Tesztfeladat megoldása		x		

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x			
1.4.	megbeszélés		x		
1.5.	vita		x		
1.6.	szemléltetés			x	
1.10.	szerepjáték		x		
1.11.	házi feladat			x	

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
11498-12 azonosító számú,
Foglalkoztatás I.
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén) megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.			
	Nyelvtani rendszerzés 1	Nyelvtani rendszerzés 2	Nyelvi készségfejlesztés	Munkavállalói szókincs
FELADATOK				
Idegen nyelven:				
bemutatkozik (személyes és szakmai vonatkozással)		x	x	x
alapadatokat tartalmazó formanyomtatványt kitölt	x	x	x	x
szakmai önéletrajzot és motivációs levelet ír	x	x	x	x
állásinterjún részt vesz	x	x	x	x
munkakörülményekről, karrier lehetőségekről tájékozódik				x
idegen nyelvű szakmai irányítás, együttműködés melletti munkát végez				x
munkával, szabadidővel kapcsolatos kifejezések megértése, használata	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK				
Idegen nyelven:				
szakmai önéletrajz és motivációs levél tartalma, felépítése				x
egy szakmai állásinterjú lehetséges kérdései, illetve válaszai		x	x	x
közvetlen szakmájára vonatkozó gyakran használt egyszerű szavak, szókapcsolatok				x
a munkakör alapkifejezései				x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Egyszerű formanyomtatványok kitöltése idegen nyelven	x			x
Szakmai állásinterjún elhangzó idegen nyelven feltett kérdések megértése, illetve azokra való reagálás értelmező, összetett mondatokban	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Fejlődőképesség, önfejlesztés		x	x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Nyelvi magabiztosság	x	x	x	
Kapcsolatteremtő készség		x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Információgyűjtés		x	x	
Analitikus gondolkodás			x	
Deduktív gondolkodás			x	

3. Foglalkoztatás I. tantárgy

64 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a diákok alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 64 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondatszerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismertekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak:

Idegen nyelvek.

3.3. Témakörök

3.3.1. Nyelvtani rendszerezés 1.

8 óra

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a **legalapvetőbb igeidőket** átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbiztosság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

3.3.2. Nyelvtani rendszerezés 2.

8 óra

A 8 órás témakör során a diák a **kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód**, illetve a **módbeli segédigék** (lehetőséget, kötelességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. **A kérdésfeltevés alapvető**

szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a diák arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a **prepozíciók és a kötőszavak** pontos használatának elsajátításával olyan **egyszerű mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely** által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

3.3.3. Nyelvi készségfejlesztés

24 óra

/Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve/

A 24 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a diák rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincset alapul véve valósul meg az **induktív nyelvtanulási képességfejlesztés** és az **idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés** 6 alapvető társalgási témakör szavai, kifejezésein keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a diák koherensen lássa a nyelvet és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezése) és a válaszok (a célnyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a célnyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

3.3.4. Munkavállalói szókincs

24 óra

/Munkavállalással kapcsolatos alapvető szakszókincs elsajátítása/

A 24 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 40 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a diák folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a célnyelvi országban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra,

hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák. (ajánlás)

A tananyag kb. fele digitális tartalmú oktatási anyag, így speciálisak mind a módszerek, mind pedig a tanulói tevékenységformák.

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x		x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Levélírás	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról			x	

4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás			x	
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal	x			
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat			x	

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat			x	
1.2.	kiselőadás			x	
1.3.	megbeszélés			x	
1.4.	vita			x	
1.5.	szemléltetés			x	
1.6.	projekt		x		
1.7.	kooperatív tanulás		x		
1.8.	szerepjáték		x		
1.9.	házi feladat	x			
1.10.	digitális feladatmegoldás alapú	x			

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel

A
10613-12 azonosító számú
Munkavédelem színházi munkaterületeken
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10613-12 azonosító számú, Munkavédelem színházi munkaterületeken megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10613-12 Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken		
	A színházi veszélyforrások, veszélyhelyzetei, elhárítása	A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai	A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrások, helyzetei, balesetvédelmi előírásai
FELADATOK			
Betartja a színház, a színpad és a raktározási területek üzemszerű működésének szabályait			x
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó munka- és balesetvédelmi szabályokat	x	x	
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó biztonságtechnikai-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat	x		
Betartja a színpadi, pódiumi eszközök, kellékek, bábok mozgatásával kapcsolatos balesetvédelmi szabályokat		x	
Ellátja a színpadi eszközök mozgatásával okozott balesetekhez kapcsolódó alapvető elsősegély-nyújtási feladatokat		x	
SZAKMAI ISMERETEK			
A színházépület berendezéseinek üzemszerű működésére vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások	x	x	
A színpadi munkára vonatkozó általános munkavédelmi előírások	x	x	
A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások		x	
A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások			x
A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások			x
A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások	x		
A színházi munkával összefüggő veszélyes tevékenységek munkavédelmi előírásai		x	
Alsó- és színpadszínti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára		x	

vonatkozó balesetvédelmi előírások			
A felsőgépezet kezelésére, működtetésére vonatkozó balesetvédelmi előírások	x		
A díszletépítés, -bontás; próbák, előadások és gyorsváltások munka-, baleset-, és tűzvédelmi előírásai		x	
Szűrő-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások		x	
Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme		x	
Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai		x	
A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások		x	
Az anyag- és kellékmozgatás, -szállítás biztonsági előírásai			x
Elsősegély-nyújtási alapismeretek		x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
A munkabiztonság szakmai nyelvezetének, fogalmainak értelmezése	x	x	x
A munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata		x	
A munkabiztonsághoz kapcsolódó jelképek értelmezése	x	x	x
Alapvető elsősegély-nyújtási cselekvések		x	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Térbeli tájékozódás	x	x	x
Felelősségtudat	x	x	x
Megbízhatóság	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Kapcsolatfenntartó készség	x	x	x
Irányíthatóság	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Helyzetfelismerés		x	
Körültekintés, elővigyázatosság	x	x	x

4. Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken

18 óra*

4.1. A tantárgy tanításának célja

Felkészítés munka- és balesetvédelmi szempontból a színházi üzem veszélyforrásainak felismerésére, elkerülésére, veszély esetén a megfelelő és elvárhatóan szakszerű viselkedésre, cselekvésre.

A tárgy tanításának célja továbbá, feltárni a színházi üzem működésének sajátosságait, az egyes üzemterületek önálló és összefüggő működésének veszélyforrást jelentő körülményeit, a színházi intézmény biztonságtechnikai feltételrendszerét.

Bemutatni az előadó-művészeti tevékenység munka-, baleset-, tűz és környezetvédelmi előírásait, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismereteit.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik az általános munkavédelmi alapismeretek tantárgyhoz. A színházi üzem sajátos veszélyforrásait tárja fel.

4.3. Témakörök

4.3.1. A színházi üzem veszélyforrásai veszélyhelyzetei, azok elhárítása

9óra

A színházi üzem működésének komplexitása, az egyes elemek (játékterek, nézőterek, közlekedők, kiszolgáló területek stb.) önálló és összefüggő működése.

Az üzemszerű működés egyes területei, helyszínei, helyiségei, berendezései, személyi és tárgyi feltételrendszere. A működés folyamatának általános biztonságtechnikai feltételrendszere, jellemzői, veszélyforrásai.

A színházi üzem, azon belül a játékterek komplex működése, a különböző egységek (díszletmozgatási berendezések, apparátus, világítástechnikai eszközök, apparátus stb.). működéséből fakadó veszélyhelyzetek, azok kiküszöbölése, elhárítása.

A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Az előadói tevékenység általános munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása veszélyhelyzetekben.

Az előadói tevékenység biztonságtechnikai feltételrendszere, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismeretei a színházi üzem egészére vonatkozóan.

Az alkalmazható segédeszközök használatának módja.

4.3.2. A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai

5 óra

A színpadi játéktér tárgyi környezete, berendezéseinek, gépezeteinek működésére, működtetésére vonatkozó alapismeretek.

A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások.

Az előadói tevékenység tárgyi eszközrendszerének (díszlet, bútor, kellék) mozgatásából, mozgásából fakadó veszélyhelyzetek.

A színpadi előadói tevékenység során alkalmazásra kerülő balesetvédelmi előírások.

Szűrő-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme.

Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai.

A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások.

Alsó- és színpadszínti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára vonatkozó balesetvédelmi előírások.

A balesetek elhárításának eljárásai.

A bekövetkezett balesetekkel kapcsolatos elsősegély-nyújtási eljárások elmélete és gyakorlati kivitelezésének alapismeretei.

4.3.3. A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai

4óra

A színházi üzem kiszolgáló helyszínei, helységei (tárak, raktárok) eszközei. A kiszolgáló munkafolyamatok biztonságtechnikai előírásai, a munkafolyamatok során tapasztalható veszélyhelyzetek.

Az előadó tevékenység és a kiszolgáló tevékenységek érintkezési pontjai. A kiszolgáló tevékenységek biztonságtechnikai alapszabályai.

A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások.

A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A képzés fontos eleme a szemléltetés, amelynek célszerű helyszíne a működésében megfigyelt színházi üzem.

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	kiselőadás			x	
1.4.	szemléltetés		x	x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
1.5.	projekt			x	
1.6.	házi feladat			x	

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x		x	
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	
2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
3.	Képi információk körében				
3.1.	Információs ábra, rajz értelmezése			x	
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Utólagos szóbeli beszámoló			x	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Műveletek gyakorlása		x		Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján			x	
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott			x	

	szempontok alapján				
8.	Vizsgálati tevékenységek körében				
8.1.	Technológiai próbák végzése			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10616-12 azonosító számú

Színpadi és filmszínészi alakítás
megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10616-12 azonosító számú Színpadi és filmszínészi alakítás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata						Vers- és prózamondás gyakorlata					
	Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök	Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök	Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból	Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stílizáció	Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával	Kamera előtti, filmszínészi játék	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása	Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása	Párbeszédes szerkezetű és prózai szövegek előadása	Balladák előadása	Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása	Dramái szövegek, monológok előadása
FELADATOK												
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendéjáték, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt					x	x						x
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákon a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik					x	x						
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt					x	x						x
A kijelölt elemző, asztali próbákon értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét		x	x	x								x

A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot				x	x							
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegeleseit			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét	x	x	x	x	x	x						
A táncpróbák koreográfiát tanul, rögzít												
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít												
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít												
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt				x	x	x						
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő scenikai szituációba helyezi				x	x	x						
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival				x	x	x						
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja				x	x	x						
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt				x	x							
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre				x	x	x						
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel				x	x	x						

Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni				x	x	x				x	x	x
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi				x	x	x				x	x	x
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével				x	x	x						
Sminkel, arcot, testet fest				x	x	x						
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével				x	x	x						
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során				x	x	x						
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti				x	x	x						x
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal				x	x	x						
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket				x	x							
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését				x	x	x				x	x	x
Kellékeit, jelmezt, egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel				x	x	x						
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el				x	x							
Meghallgatáson, castingon vesz részt						x						
SZAKMAI ISMERETEK												
Színház- és filmelméleti alapfogalmak												
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok				x	x					x	x	x
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai												
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai												
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői												

Az esztétika alapfogalmai													
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x	x	x	x	x								
Mozgóképes színészyakorlat						x							
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái							x	x	x	x	x	x	x
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása													
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk				x	x	x					x	x	x
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája													
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv													
A pantomim kifejezés alaptechnikái													
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái													
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei													
A balett-tánc technikájának alapismeretei													
Színpadtechnika, szcenika				x	x								
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Előadói énekképesség													
Szövegértés, szövegelemzés			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek, készségek			x	x	x								
Előadói mozgásképesség													
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Külső megjelenés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x					x	x	x	x	x	x	x

Elhivatottság, elkötelezettség				x	x								
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Adekvát metakommunikáció													
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x							
Interperszonális rugalmasság			x	x	x	x							
MÓDSZER KOMPETENCIÁK													
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x					x	x	x	x	x	x	x
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata							Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata					
	Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok	A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság	Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok	Ritmus-, tempógyakorlatok	A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai	Nonverbális kifejező eszközök	Légzéstechnika	Hangadás, skála-gyakorlatok	Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása	Sanzonok, táncdalok, duettek előadása	Dramatikus szerkezetű szanzonok, kuplék előadása	Musicalrészletek előadása	
FELADATOK													
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájéltetés, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt													
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik													
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt													
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét													
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot													
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi													
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegeleit													

Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét												
A táncpróbákon koreográfiát tanul, rögzít												
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít						x	x	x	x	x	x	
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít												
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt												
Az emléképróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő szcenikai szituációba helyezi												
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival												
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja												
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt												
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre												
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel												
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni												
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi												
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével												
Sminkel, arcot, testet fest												
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével												
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktílusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során												
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti												
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal												
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket												
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését												
Kellékeit, jelmezeit egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel												

Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el													
Meghallgatáson, castingon vesz részt													
SZAKMAI ISMERETEK													
Színház- és filmelméleti alapfogalmak													
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok													
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai													
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai													
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői													
Az esztétika alapfogalmai													
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai													
Mozgóképes színészgyakorlat													
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái													
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása										x	x	x	
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk	x	x	x	x	x	x							
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája							x	x	x	x	x	x	x
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv													
A pantomim kifejezés alaptechnikái													
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái													
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei													
A balett-tánc technikájának alapismeretei													
Színpadtechnika, scenika													
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség		x	x	x	x	x							
Előadói énekképesség										x	x	x	
Szövegértés, szövegelemzés													

Komplex eszközhasználati képességek, készségek													x
Előadói mozgáskészség													
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Külső megjelenés													
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Elhivatottság, elkötelezettség													
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Adekvát metakommunikáció	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Interperszonális rugalmasság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MÓDSZER KOMPETENCIÁK													
Kreativitás, ötletgazdagság													
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)					x	x			x	x	x	x	x

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színpadi mozgás gyakorlata							Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája					
	Színpadi koordinációs gyakorlatok	mozgás-tréning	Testtudat kialakítását célzó technikák	Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)	Kontakt-technikák	Pantomim	Néptánc	Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek	Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok	Jelmez-, viselet-, és divattörténet	A színházművészet elmélete, esztétikája	Egyetemes színháztörténet	Magyar színháztörténet
FELADATOK													
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégjáték, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt													
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik													
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt													
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzeteit							x						
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot													
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi													
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegelemeit													

Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét																				
A táncpróbákon koreográfiát tanul, rögzít	x	x	x	x	x	x														
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít																				
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít	x	x	x	x	x	x														
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt																				
Az emléképróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő szcenikai szituációba helyezi					x					x										
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival																				
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja																				
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt																				
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre																				
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel																				
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni																				
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi																				
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével																				
Sminkel, arcot, testet fest																				
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével																				
Alakítását a próba-folyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során																				
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti																				
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal																				
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket																				
Alakításával szolgálja az előadás értékalkazatának közvetítését																				
Kellékeit, jelmezeit egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel																				

Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el													
Meghallgatáson, castingon vesz részt													
SZAKMAI ISMERETEK													
Színház- és filmelméleti alapfogalmak											x		
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok							x						
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai												x	x
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai									x				
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői										x			
Az esztétika alapfogalmai							x				x		
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai													
Mozgóképes színészgyakorlat													
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái													
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása													
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk													
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája													
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv	x	x	x	x									
A pantomim kifejezés alaptechnikái						x							
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái					x								
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei			x	x									
A balett-tánc technikájának alapismeretei				x									
Színpadtechnika, scenika											x		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség													
Előadói énekképesség													
Szövegértés, szövegelemzés							x	x	x	x	x	x	x

Komplex eszközhasználati képességek, készségek													
Előadói mozgáskészség	x	x	x	x	x	x							
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Külső megjelenés													
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Elhivatottság, elkötelezettség				x	x	x							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Adekvát metakommunikáció			x	x									
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x							
Interperszonális rugalmasság													
MÓDSZER KOMPETENCIÁK													
Kreativitás, ötletgazdagság					x			x					
Figyelem-összpontosítás				x	x	x							
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)				x		x	x	x	x	x	x	x	x

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája					
	Egyetemes drámatörténet	Magyar drámatörténet	A színművészet vonatkozásai	A színművészet pszichológiai vonatkozásai	Filmelmélet, filmesztétika	Egyetemes és magyar filmtörténet
FELADATOK						
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégjáték, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt				x		
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik		x	x			
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt						
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét						
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot						
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi						
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegeleit						
Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét						
A táncpróbákban koreográfiát tanul, rögzít						
Az énekpróbákban dalt tanul, rögzít						
A mozgáspróbákban színpadi mozgást tanul be, rögzít						
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt						
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő scenikai szituációba helyezi						
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival						

A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja						
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszínen esetén, bejárópróbán vesz részt						
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre			x	x		
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel						
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni			x	x		
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi						
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével						
Sminkel, arcot, testet fest						
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével						
Alakítását a próba-folyamat során kiértékelte esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek között (díszlet, kellék) létrehozta az előadás, a filmfelvétel során						
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti			x	x		
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal			x	x		
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket				x		
Alakításával szolgálja az előadás értékalkazatának közvetítését			x			
Kellékeit, jelmezeit egyéb eszközeit a tárolókba visszaszolgáltatja, lesminkel			x			
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el						
Meghallgatáson, castingon vesz részt				x		
SZAKMAI ISMERETEK						
Színház- és filmelméleti alapfogalmak					x	x
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok	x	x				
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai	x	x				
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai						
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői						
Az esztétika alapfogalmai						
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak					x	x
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai						
Mozgóképes színészgyakorlat						
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái						

A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása						
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk						
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája						
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv						
A pantomim kifejezés alapttechnikái						
A színpadi akrobatika, a vívás alapttechnikái						
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei						
A balett-tánc technikájának alapismeretei						
Színpadtechnika, szcenika						
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Előadói beszédképesség						
Előadói énekképesség						
Szövegértés, szövegelemzés	x	x				
Komplex eszközhasználati képességek, készségek						
Előadói mozgásképesség						
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Külső megjelenés						
Fejlődőképesség, önfejlesztés			x	x		
Elhivatottság, elkötelezettség			x	x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Adekvát metakommunikáció						
Irányíthatóság						
Interperszonális rugalmasság						
MÓDSZER KOMPETENCIÁK						
Kreativitás, ötletgazdagság						
Figyelem-összpontosítás						
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x	x	x	x

5. Színészmesterség gyakorlata

608 óra*

13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

5.1. A tantárgy tanításának célja

Kialakítani és fejleszteni a színpadi és filmes színészi tevékenységhez szükséges előadói készségeket, technikai adottságokat és ismereteket, koncentráló és kontrolláló képességeket.

Feltárni a színészi munka belső alapjait (önismeret, empátia, kreativitás, koncentrálókéesség), a szerepelemzési és -építési technikákat.

Képessé tenni a növendéket színészi helyzetgyakorlatok improvizálására, a mindennapi élet helyzeteinek feldolgozására, drámarészletek magas színvonalú megjelenítésére, színpadi kapcsolat megteremtésére, a színpadi szerep megformálására, hiteles megjelenítésére, a színpad és film szerepépítési technikáinak önálló alkalmazására. Stílusismerete és technikai felkészültsége alapján a kapott szerep önálló kidolgozására, a színpadi alak jellemfejlődésének, érzéseinek, indulatainak, lelkiállapot-változásainak kifejezésére.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A *Színészmesterség gyakorlata* tantárgy alapvető didaktikai feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs szerepe van a többi gyakorlati tárgy (*Vers- és prózamondás gyakorlata, beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, ének- és hangképzés egyéni gyakorlata, Színpadi mozgás gyakorlata*) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor – a 14. osztályban fokozottan -, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játékstílusok kialakításakor felhasználja a *színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy során elsajátítottakat.

5.3. Témakörök

5.3.1. Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök

72óra

A színészi ábrázolás alapkérdései.

Relaxáció, koncentráció gyakorlatai.

Érzetek felidézésének gyakorlatai.

Érzelmek felidézésének gyakorlatai.

Szöveges vagy szöveg nélküli helyzetgyakorlatok:

Helyzetgyakorlatok alkotása saját élményanyagból.

Helyzetgyakorlatok alkotása egy megadott mondat, ill. szövegtöredék szituációba helyezésével.

Konfliktus köré szerkesztett helyzetgyakorlatok alkotása.

A színpadi jelenlét, a személyiség, egy-egy adott szerep megjelenítésének kérdései.

Szöveg, gesztus összehangolása, a szó és a cselekmény egymáshoz illesztése.

Színpadi kapcsolatteremtés.

Színpadi, színészi dramaturgia, választás és cselekvés.

Váltások a színészi játékban.
Cselekvés és állapot kifejezése.
Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.
Színészi belső és külső technika és felkészülés.
A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

5.3.2. Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök

72óra

Kreativitás és fantáziai szerepe a színészi alkotásban.
Naturális és stilizált játékmód.
Adott zeneművekre (rigmus, népdal, műdal) készített helyzetgyakorlatok.
Próbatechnikák.
Színpadi ritmus és tempó.
Zenei ritmus és tempó.
Hangkeltés a színpadon.
A színpadi zene típusai, azok alkalmazása.
A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

5.3.3. Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból

72óra

Néhány szereplős, egyszerű helyzetű, realiztikus játéktípusú jelenetek színpadra állítása (ajánlható a naturalista stílusú drámarészlet pl.: Barta Lajos, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, E. Albee, Ö. von Horváth, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei).
Az írói szövegben lévő gondolatok érzések kifejezése színészi eszközökkel.
Naturalista játéktípus, valóságosság és illusztráció.
Valóságos ábrázolásra törekvő színészpédagógiai rendszerek, módszerek (K. Sz. Sztanyiszlavszkij, M. Csehov, L. Jouvet, L. Strasberg, Várkonyi Zoltán) alapelvei.
Színpadi jelenet dramaturgiája.
Színpadi kapcsolatrendszerek.
Az együttes játék kialakítása.
Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.
Felkészülés a szerepalkotásra.
Felkészülés az előadásra.

5.3.4. Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció

128óra

A színpadi stilizáció.
Stilizált szöveg és valóságos játékmód.
Önállóság és kreativitás a próbák során.
Színpadi jelenet dramaturgiája, jelenetek összefűzése.
A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.
A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása kötött szövegű drámarészletek próbafolyamata és az előadása során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása kötött szövegű drámarészletek segítségével.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése verses drámarészletek előadása során.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: Szophoklész, Euripidész, Plautus, W. Shakespeare, Lope de Vega, Calderon de la Barca, J. P. Corneille, Racine, Molière, F. Schiller, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre.

5.3.5. Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával

144 óra

Összetett érzet és érzelem felidéző gyakorlatok.

Az érzelmi emlékezet működtetése.

Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.

Helyzet- és improvizációs gyakorlatok a próbák során, a színpadi kapcsolatrendszer kialakítása.

Szereptanulás.

Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába.

A szerepépítés technikái.

A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, A. P. Csehov valamint Barta Lajos, Bródy Sándor, Heltai Jenő, Sarkadi Imre, E. Albee, H. Ibsen, Ö. von Horváth, F. G. Lorca, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei.

5.3.6. Kamera előtti, filmszínészi játék

48 óra

A színház és a filmkészítés, -gyártás szervezeti felépítésének különbségei és működése.

A film létrehozásában közreműködő szakemberek, szakmák.

A filmforgatás fázisai, technológiája. A film esztétikai eszközrendszerének komplexitása.

A produkálás és reprodukálás technikái a filmszínészi alkotásban.

A filmfelvétel technikai sajátosságai. A filmszínészi alkotás időkeretei.

A kamera előtti játék pszichikai jellemzői.

Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének módszerei, technikai sajátosságai.

A színészi alkotás a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között. A szakmai eszköz- és etikai normarendszer.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a kamera előtti játéokban.

A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²)

Filmstúdió

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.1.	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
1.4.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színházterem Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció	x	x	x	

1.9.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	tantermek Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés		x		Színpadi, filmes

	irányítással				díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.3	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Vers- és prózamondás gyakorlata

272 óra*

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja szövegértelmezési, elemzési stratégiák bemutatása, fejlesztése, valamint a szépirodalmi verses, prózai és párbeszédes formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező előadásának elméleti és technikai megalapozása.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy valamint a középiskolai oktatás *Magyar nyelv és irodalom* tantárgya során elsajátítottakat.

6.3. Témakörök

6.3.1. Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása

36óra

A szövegtartalom és a színészi kifejezés összefüggései.

Az értelmezés jelentősége.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom kifejezésének előadás-technikai alapismeretei.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei.

Gondolati ívek a szövegben.

A szöveg akusztikai formájának kialakítása.

Elsősorban a romantikus és a múlt századi magyar líra egyes szám első személyben írott, a hang adottságoknak megfelelő, magas irodalmi értékű darabjainak előadása.

Ajánlott szerzők: Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső.

6.3.2. Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása

36 óra

Beszédbátortalanság, beszédhallás, beszédtechnika, beszédművelés fogalmai.

Fonetika, foniátria, fonológia, logopédia fogalmai.

Kommunikáció, lámpaláz, modorosság fogalmai.

Verselési hagyományok, formák és típusok a magyar lírában.

A központosítás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Összetett szerkezetű, epikus, elbeszélő költemények elemzése és előadása.

Ajánlott szerzők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula,

Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Nagy László valamint kortárs költők.

6.3.3. Párbeszédes szerkezetű és prózai szövegek előadása **72 óra**

Drámai, verses, prózai szövegek elemzése, értelmezése, rögzítése.

Különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezése a színpadi beszéd eszközrendszerével.

Helyzet-, szöveg-, szerepelemzési technikák alkalmazása az alakítás szövegelemeinek előadásában.

A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában.

Árnyalt stílusú, humoros prózai művek előadása. Ajánlott szövegek: Nagy Lajos (Képtelen természetrajz) Karinthy Frigyes (Karcolatok, Humoreszkek, Tanár Úr kérem c. kötet egyes darabjai.).

Árnyalt stílusú, egyszerű dramaturgiájú jelenetek előadása. Ajánlott szerzők: Bródy Sándor, Barta Lajos, Móricz Zsigmond, Németh László, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Tamási Áron valamint kortárs szerzők.

6.3.4. Balladák előadása **40 óra**

Népi és műballadák feldolgozása.

Elbeszélő és párbeszédes szövegtípusok előadása.

A romantikus műballada típusai, alkotói.

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

A magyar irodalmi köznyelv összegzése, Arany János (pl. Ráchel siralma, Vörös Rébék, Tengeri hántás, Tetemrehívás, Hídavatás, Ágnes asszony, V. László, Zách Klára).

6.3.5. Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása **40 óra**

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása a modern lírai és prózai szövegek feldolgozása során.

Az elmúlt fél évszázad jellemző verstípusai, nyelvi gondolkodása.

F. M. Alexander tényfeltáró technikájának alapismeretei.

Rodenburg és Woodhouse metódusának jellemzői.

Az orosz iskola jellemzői.

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Típushibák a színpadi megszólaláskor.

A pódium esztétikája.

Különböző verstípusok előadása.

A kortárs - vallomásos tematikájú - irodalom szövegtartalmainak kifejezése.

6.3.6. Drámai szövegek, monológok előadása

48 óra

A szöveg rögzítésének módszerei.

Tagolás és váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Párbeszéd színpadi előadása.

Az irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő előbeszéd alkotása.

A különböző korok jellegzetes beszédstílusainak alkalmazása.

Drámai szövegek, beszédigényes, vallomásos tematikájú jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Katona József, Madách Imre, Vörösmarty Mihály, B. Brecht, A. P. Csehov, Ny. Gogol, M.Gorkij, G. Hauptmann, H. Ibsen, W. Shakespeare, G.B. Shaw, A. Strindberg, valamint kortárs szerzők.

6.4. A képzés javasolt helyszíne.(ajánlás)

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
14.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció				
1.9.	szerepjáték	x	x	x	
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x		x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata

204 óra*

7.1. A tantárgy tanításának célja

Beszédelemzési módszerek, fejlesztő, javító, szinten tartó gyakorlatok ismertetése. A hallási figyelem, és a beszédszervek tudatos használatának kialakítása, fejlesztése. A légzés, lazítás, koncentráció gyakorlatainak bemutatása, elsajátítása.

A tantárgy tanításának célja továbbá elmélyíteni a színpadi középhang kialakításának és helyes használatának ismereteit. Bemutatni a hangzó- és artikulációs gyakorlatokat, a hangerő- és hangszíngyakorlatokat, a főbb kifejező eszközök: beszédtempó, hangerő, hangsúly, hangletetés, szünet alkalmazását, a hangsúlyszabályokat és hangletetés kifejező használatát.

Elősegíteni a különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezését.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárgy a képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színészmesterség gyakorlata*, valamint *Vers- és prózamondás gyakorlata* tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy során elsajátítottakat

7.3. Témakörök

7.3.1. Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok

40 óra

A beszédéről.

A hallás.

Beszédképzés, anatómiai alapismeretek.

Lazító gyakorlatok:

testrészenkénti lazítás,

teljes ellazítás,

a légzés megfigyelése, tanulmányozása relaxálás közben, lazítás fekvő, ülve, állva, tónusszabályozó gyakorlatok (feszítés, lazítás) az egész testen majd testtájanként,

lazítás a beszédtechnikai gyakorlatok végzése közben,

a test tónusállapotának kontrollálása és szabályozása beszédgyakorlatok közben, belső relaxálás.

A légzőszervek, a légzés.

A beszédlégzés tudatosítása gyakorlatok során.

Légzőgyakorlatok:

az élettani és a beszédlégzés különbségei,

rekeszlégzés,
légzőgyakorlatok mechanikusan mondható szövegekkel,
légzőgyakorlatok népdalokkal, gyermekversekkel,
tudatos tagolás a légzéssel a produktív és a reprodukzív beszédben,
információ átadása a különböző légzésmódokban.

7.3.2. A hangadás: zöngegyakorlatok, hangerő, hangmagasság

52 óra

A hangadás.

Hanggyakorlatok:

a mellkasi és a szükséges szájtéri rezonancia megerősítése m hanggal,
rezonancia gyakorlatok magánhangzókkal,
a kemény és a lágy hangindítás gyakorlatai,
a középhang beállítása és megerősítése,
hangringató gyakorlatok a fölösleges izomfeszültségek oldására,
szöveges hanggyakorlatok (gyermekversek, mondókák).

A hang magasságának változtatása (skálázás), a középhangsáv szélesítése.

Hangerőgyakorlatok a suttogástól az erőlködés mentes fokozásig.

Hangszíngyakorlatok, a kemény és a lágy hangvétel.

Hangadási módok megfigyelése: az elől szóló középhang megerősítése.

Változatok a hangadásban (hátról szóló, préselt, öblösített, levegős és fejhang.
szöveges hangerőgyakorlatok, a fokozás és csillapítás, szöveges hangmagasság
gyakorlatok, a középhangsáv szélesítése a magas és a mély hangok felé.).

Szöveges középhang gyakorlatok: erőteljes hangvétel, lágy hangvétel,

szöveges hangmagasság gyakorlatok,

szöveges dinamikai gyakorlatok,

összetett gyakorlatok a fokozás, váltás, a hangszín és a hanglejtés tudatos
alkalmazására.

7.3.3. Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok2

42 óra

Az artikuláció

szöveg nélküli gyakorlatok (ciklikus hangsorok) a beszédszervek mozgásának
ügyesítésére:

magánhangzó gyakorlatok,

mássalhangzó gyakorlatok,

artikulációs módok tanulmányozása,

szöveges magánhangzó gyakorlatok,

pergetett szövegmondás hibátlan artikulációval,

szöveges gyakorlatok mozgás, fizikai terhelés közben,

szöveges gyakorlatok megosztott figyelemmel,

a hibátlan artikulációjú pergetett szövegmondás begyakorlása,

a suttogó beszéd intenzitásának növelése szöveges gyakorlatokban,

a kiejtés változatai a főbb tájszólásokban.

7.3.4. Ritmus-, tempógyakorlatok

34 óra

A szótagok időtartamának meghatározása.

Ritmus, tempó:

ritmusgyakorlatok,

csoportos ritmusgyakorlatok (kórus).

7.3.5. A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai

28 óra

A hangsúlyozás alapismeretei.

Hangszínek, hangváltások kimunkálása.

A kifejező, helyes

hanglejtés,

hangsúly,

hangszín kialakításának gyakorlatai.

Hangsúly a szavakban, szókapcsolatokban, hangsúlyváltozatok.

A hanglejtés változatai azonos szövegen, szövegben belül.

7.3.6. Nonverbális kifejező eszközök

8 óra

Tekintetjátékok:

beszédgyakorlatok tekintettartással,

vonzás és taszítás a tekintetben,

utasítások tekintettel.

Grimaszjátékok:

egymás utánzása,

grimaszok leolvasása, értelmezése,

Járás, testtartás, gesztusok megfigyelése és utánzása,

Egymás artikulációjának leolvasása, szinkronizálása.

Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.

Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel.

7.4. A képzés javasolt helyszíne

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²).

Tükrös tanterem, megfelelő akusztikai adottságokkal.

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		tükrös terem
1.2.	szemléltetés	x	x		tükrös terem
1.3.	kooperatív tanulás	x	x		tükrös terem
1.4.	szimuláció	x	x		tükrös terem
1.5.	házi feladat	x	x		tükrös terem
1.6.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x		tükrös terem

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		tükrös terem
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		tükrös terem
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		tükrös terem
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		tükrös terem
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		tükrös terem
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		tükrös terem
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		tükrös terem

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata 136 óra*

8.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikai alapjainak bemutatása. Légzéstechnikai, hangképzési, fiziológiai alapismeretek elsajátítása. A beéneklés, skálázás technikájának elsajátítása. Alapfokú zeneelméleti ismeretek, kottaolvasás, zenei szakkifejezések (tempó, dinamika) feltárása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak, előadási technikáinak megfigyelése, elemzése, reprodukálása.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban az *Ének* tantárgy során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamonddás* tantárgyakkal.

8.3. Témakörök

8.3.1. Légzéstechnika 12 óra

Az éneklés anatómiája, Az éneklés során szerepet játszó szervek és izomcsoportok.

A helyes légzéstechnika elmélete, a szabályos levegővétel.

A növendékek hibáinak felismertetése, tudatosítása.

Légző gyakorlatok tanulása, tudatosítás után folyamatosan ismételt gyakorlása.

8.3.2. Hangadás, skála-gyakorlatok 16 óra

A hangképzés elmélete.

Hangképzés a gyakorlatban.

Skála-gyakorlatok.

Zöngégyakorlatok.

Vokálisra nyitás gyakorlatai.

Futó skálák gyakorlatai.

Hosszabb futó-skálák gyakorlatai.

Rezonáns érzet erősítése.

Tartott hangok, levegőbeosztás gyakorlása.

Staccato gyakorlatok.

Magasságok automatizálása felülről indított skálával.

8.3.3. Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása 28 óra/ 28 óra

Skálától a daléneklésig.

Népdalok, népdalfeldolgozások előadása.

Zongorakísérettel ellátott virágénekek, gyermekdalok előadása.

Néhány - képességnek megfelelő nehézségű - dal kiválasztása közös feldolgozása.

Ajánlott zenei anyag: Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. kötet.

Kerényi György: Énekiskola II. kötet dalaiból.

8.3.4. Sanzonok, táncdalok, duettek előadása

28 óra

Érzelmek kifejezése.

A színpadi kapcsolat.

Sanzonok műfaji, technikai jellegzetességei.

Táncdalok műfaji, technikai jellegzetességei.

Könnyebb operettek (ajánlott szerzők: Eisemann Mihály, Zerkovitz Béla, Ábrahám Pál, Kálmán Imre) műfaji, technikai jellegzetességei.

8.3.5. Dramatikus szerkezetű sanzonok, kuplék előadása

26 óra

A színpadi éneklés.

A hang- és énektechnikai ismeretek alkalmazása különböző hangulatú és műfajú dalok, kuplék, sanzonok, énekelt versek, dalmű részletek előadásában.

A dramatikus dalműfajok rövid áttekintése, híres előadói, zenehallgatás, esetleg videofelvétel megtekintése.

A kuplé.

Megzenésített vers: sanzon.

Ajánlott zenei anyagok: pl. „Szalonspicc-album” (kuplék), „Darvas-album, Ruttkai-album, Domján-album (sanzonok)”.

Az előadói készség alkalmazása énekes előadásmód során.

8.3.6. Musicalrészletek előadása

26 óra

A zenés színészmesterség alapismeretei és párhuzamos alkalmazása.

Hangtechnikailag igényes dalok pl. francia sanzonok, amerikai örökzöldek, könnyebb musical részletek előadása.

Dramaturgiai és hangtechnikai szempontból összetettebb musical részletek előadása.

8.4. A képzés javasolt helyszíne

Énekszoba zongorával.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		
1.2.	szemléltetés	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)

1.3.	projekt				
1.4.	kooperatív tanulás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
1.5.	szimuláció	x	x		
1.6.	szerepjáték	x	x	x	Színpadai hang- és fénytechnikai berendezések
1.7.	házi feladat	x	x	x	
1.8.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		

3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1	Műveletek gyakorlása	x	x	x	
5.2	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Színpadi mozgás gyakorlata

344 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

9.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi jelenlét, alkotáshoz szükséges test-tudat kialakítása. A fizikai kondíció, állóképesség fejlesztése. A test részeinek, izomzatának tudatosítása és kontrollált irányítása. A feszítés, lazítás technikáinak elsajátítása. A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

Színpadi kontakt-mozgás alaptechnikáinak elsajátítása.

Alkalmazott koreográfiák, megfigyelése, rögzítése, reprodukálása.

Balett-tánc, jazz-balett, néptánc mozgásformák és stílusok alapelemeinek bemutatása.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepének kiemelése a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

Célja továbbá, megismertetni, a test részeinek mozgáslehetőségeit, a különböző korok és stílusok mozgásjellemzőit, magatartásait, a néptánc jelentőségét kultúránkban, a mozgás jellemábrázoló karakterjegyeit. Ösztönözni az egyéni mozgásstílus kialakítására, az improvizációs készség kibontására.

Kialakítani a színészi tevékenységhez szükséges önfegyelmet, a rendszeres mozgás igényét.

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban a *Testnevelés, Tánc és dráma* tantárgyak során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamondás* tantárgyakkal.

9.3. Témakörök

9.3.1. Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok

68 óra

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat, test-használat, kondíció, kialakítása. Kontakt és koreografikus alapelemek.

Az izomzat differenciált használata. A színpadi figura mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) kialakítása.

A színpadi alkotás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

9.3.2. Testtudat kialakítását célzó technikák

68 óra

A testtudat fogalma.

A test és tudat egységét, a belső világot megismerő tréningek, technikák, rendszerek.

Az ideokinesis.

Az Alexander-technika.

A SkinnerReleasing – technika.

A Pilates-módszer.

A jóga.

9.3.3. Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)

68 óra

Balett-tréning program kialakítása és folyamatos működtetése.

Testrészek megismerése, izolációja, mozgáshasználata.

Testtartás.

Lábhelyzetek – karpozíciók.
Irányok – térbeosztás.
Ugrások.
Forgások.
Rúdgyakorlatok.
A gyakorlatok használata, tréning.
Jazz-tánc.
Izolációs alapgyakorlatok.
Tréning összeállítás.
Klasszikus amerikai jazz elemek.

9.3.4. Kontakt-technikák

68 óra

Mozgásirányok, ritmusok változtatása.
Dinamikus mozgássorok összehangolt végzése.
Akrobatikus színpadi mozgások kivitelezése.
Színpadi vívás és kézítása megjelenítése.
A különböző mozgástechnikai elemek gördülékeny, s az adott elvárásoknak megfelelő reprodukálása.

9.3.5. Pantomim

36 óra

Színpadi test- és arcjáték.
A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.
A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.
A test- és arcjáték szerepe a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.
A gesztusnyelv alapismeretei.
Karakterek és karakterváltások ábrázolása non verbális eszközökkel.
Színpadi etűdök és helyzetgyakorlatok megjelenítése a gesztusnyelv eszközrendszerének alkalmazásával.
Stilizált mozgásformák megjelenítése.
Különböző élőlények és élettelen tárgyak, valamint tereptárgyak pantomimikus megjelenítése.
Színpadi botlások, esések, zuhanások, kézításák stilizált megjelenítése.

9.3.6. Néptánc

36 óra

A néptánc szerepe, jelentősége a magyar kultúrában.
A néptánc területi felosztása, típusai.
A magyar néptánc, ugrós tánc típusainak alapmotívumai.
Néptánc mozgásformák, fajták és stílusok alapismereteinek elsajátítása és alkalmazása.
A különböző néptánc dialektusok jellemzői.

Nyugati vagy dunai táncdialektus; Csallóköz-Szigetköz; Rábaköz; Nyugat- és Közép-Dunántúl (Veszprém-Zala-Vas); Dél-Dunántúl (Somogy-Baranya); Kelet-Dunántúl (Sárvíz, Dunamente, Bácska-Szlavónia, Kalocsa vidéke, Kiskunság).

Középső vagy tiszai táncdialektus: Felső-Tisza vidéke; Északkeleti Felvidék; Keleti palócok és matyók; Nagykunság, Jászság; Dél-Alföld, az Alsó-Tisza vidéke.

Keleti vagy erdélyi táncdialektus: Kalotaszeg; Mezőség; Maros-Küküllő vidék; Marosköz; Székelyföld; Barcaság, hétfalusi csángók; Gyimesi csángók; Bukovinai székelység; Moldvai csángók

9.4. A képzés javasolt helyszíne

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

Balett-terem, színházterem

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.3.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.4.	kooperatív tanulás		x	x	
1.5.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoportbontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorlatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése	x	x	x	

	szóban				
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

10. Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája tantárgy

428 óra*

10.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy ismertesse a növendékek előtt a színház és filmművészet, valamint drámairodalom jelentős korszakait megjelenítő műalkotásokat, azok elemzéséhez, feldolgozásához szükséges szempont- és eszközrendszer alakítson ki. A kiemelkedő művészi alkotások vizsgálatán keresztül bemutassa a műelemzéshez szükséges alapfogalmakat és ezek alkalmazásainak technikáit. Jellemezzen szöveg-, helyzet- és szerepelemzési módszereket, amelyek felhasználása segítséget nyújthat a hiteles színészi alkotás létrehozásához.

10.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy támaszkodik a közoktatás közismeretei tárgyainak (*Magyar nyelv és irodalom, Történelem*) tananyagelemeire. Feladata, hogy felkészítse a növendékeket a szakmai elméleti szóbeli vizsgafeladat teljesítésére, valamint elemzési szempontrendszerekkel, tárgyi ismeretekkel segítse a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamondás* tantárgyak vizsgafeladatainak sikeres megvalósulását.

10.3. Témakörök

10.3.1. Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek

36 óra

A metaforikus nyelvi kifejezés, a kötött ritmusú szövegforma feldolgozásának módszertana.

Rímképletek, kötött és szabad versformák jellemzői, elemzési technikái.

A XX. századi és a kortárs líra főbb irányzatai, típusai. A kortárs vers nyelvi jellemzői, képalkotása, elemzési technikái.

A prózai művek elemzési technikái, stratégiája. A kompozíció, a valóság, az értékek, a nyelvi megformáltság síkjainak elemzése. A szövegritmus, a szövegszerkezet és a szövegkohézió kérdései.

A XX. századi és a kortárs próza stilisztikai, tematikai, műfaji jellemzői, elemzési technikái.

A dráma és a filmforgatókönyv szövegtípusai, szövegeik műfaji sokszínűsége. A szövegek szerkezeti jellemzői, elemei, feldolgozásuk módszerei, kategóriái.

Poétikai, irodalomelméleti alapismeretek.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai. Drámaelméleti alapfogalmak (expoziáció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Drámamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Az átfogó cselekmény elemzése, a szerep dramaturgiai helyzetének és funkciójának kijelölése.

A drámai dialógus szövegének sajátosságai, elemzésének technikái.

A dramaturgiai fogalmak használata, a dramaturgiai eszközök (késleltetés, előre jelzés, ellenpontozás stb.) felismerése és beépítése a szerepalkotás folyamatába.

A jelentős drámairodalmi művek, forgatókönyvek elemzése.

Színházi előadások, játékfilmek elemzése.

10.3.2. Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok

18 óra

Az előadás szövegének művelődéstörténeti, társadalom- és eszmetörténeti, irodalomtörténeti beágyazottsága.

Az egyetemes művelődéstörténet jelentős korszakai, szemléleti, eszmei, társadalomtörténeti jellemzői:

az őskori és a folyami kultúrák,

a görög és római kultúrák,

a középkor,

a reneszánsz és humanizmus,

a reformáció és ellenreformáció,

a felvilágosodás,

a klasszicizmus,

az európai és a magyar romantika korának kultúrája,
a magyar reformkor és a századforduló művelődési folyamatai,
az európai avantgárd irányzatait és hatása a magyar művészeti életre,
a két világháború közötti magyar művelődési élet jellegzetességei,
az 1945 utáni és a jelenkori kulturális folyamatok.

A korstílusok esztétikai jellemzői, hatásuk a színházművészetre.

A XX. századi színházművészet társadalom- és kultúrtörténeti beágyazottsága.

A színpadi korszakok, műfajok, típusok művészettörténeti beágyazottsága.

A főbb művészettörténeti korszakok jellemzői, emblematisz alkotói, művei

A művészettörténeti stíluskorszakok hatása a színházművészet eszköztrendszerére
(szcenika, díszlet, zene, jelmez stb.) a művészeti ág története során.

10.3.3. Jelmez-, viselet-, és divattörténet

18 óra

A viselet- és divattörténet jelentős korszakai.

A viselet és a jelmez összefüggései.

A színpadi jelmez esztétikai hatása, jelmeztörténeti stíluskorszakok, irányzatok.

A jelmez a színpadi ruha szerepe a színészi alakítás eszköztrendszerében.

A jelmez- és viselettörténet stíluskorszakai és azok hatása a színházművészet
játékstílusának, esztétikai értékalakzatának egészére a művészeti ág története során.

A különböző korok, országok divatja, a különböző társadalmi osztályok viseletei
(kiegészítőkkel együtt).

A kosztüm, a paróka, jelmez és arcfestés (smink) használatának alakulása.

10.3.4. A színházművészet elmélete, esztétikája

36 óra

A színjáték, a színpadi előadás fogalmának, elemeinek, alkotórészeinek elemzése, azok
történeti változásainak áttekintése.

A színházművészet komplex eszköztrendszere, esztétikai összetettsége,
alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.

A műalkotás tárgyiasulásának, elemzésének problémái.

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei, kategóriái.

Művészetelmélet, színművészeti ágazatok, típusok.

A színházművészet komplexitása. A színjátéktípusok szerkezete, elemei, elemzési
módszerei.

A színpadi látvány, a színpadi játéktér technikai vonatkozásai. A díszlet, a jelmez, a
bútor, a kellék, a hang- és fénytechnika szerepe az előadás egészében.

A színpadtechnikai eszköztrendszer elemei, működésének célja és technikája, esztétikai
hatása.

A színészi ábrázolás tárgyi környezete, a szcenikai eszközök alkalmazásának
módszertana.

A színházművészet esztétikai értékalakzata, az értékalakzat formálódása a XX. század
során. Kortárs színpadi hatáselemek.

Színpadi szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.

Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az alakítás megteremtésének időbelisége, a próbafolyamat szakaszai, céljai, részeredményei.

10.3.5. Egyetemes színháztörténet

68 óra

A színházművészeti előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői.

A színházművészet főbb játéktílusainak eszközrendszere és alkotási módszerei.

Az ókori görög, római színház és dráma.

A középkori liturgikus színjátszás.

A reneszánsz korának színjátszása.

A "farce", a commedia dell'arte jellemzői.

A barokk és a felvilágosodás színháza.

A klasszicizmus.

A romantika színháza.

Az európai színjátszás XX. századi történetének jelentős irányzatai és alkotói.

Jelentős kortárs irányzatok.

Színházi előadások elemzése.

10.3.6. Magyar színháztörténet

68 óra

A magyar színjátszás kezdetei.

A magyar színjátszás kialakulása, a vándorszínészet kora.

A Pesti Magyar Színház megnyitásától a Nemzeti Színház aranykoráig, Paulay Ede tevékenysége.

A századforduló színházi élete Magyarországon.

A két világháború közötti magyar színjátszás.

Az 1945 utáni magyar színházi élet sajátosságai, alkotói.

Határon túli magyar színjátszás.

A rendszerváltást követő színházi struktúra.

Kortárs magyar színház.

10.3.7. Egyetemes drámatörténet

52 óra

A drámatörténet főbb korszakai, jelentős alkotói, drámatípusai az ókortól a kortárs művekig.

A meghatározó jelentőségű drámai művek szerkezeti, stilisztikai, szcenikai elemzésének gyakorlata.

A drámai kompozíció, a szerkezet elemei, kategóriái, azok változása a műnem története során.

A drámai műnem főbb műfajainak, típusainak kialakulása, jellemzőik, szerkezeti hasonlóságok és eltérések.

Az ókori görög és római dráma sajátosságai.

A középkor liturgikus és világi drámairodalmának típusai.

A „farce”, a commedia dell’arte jellemzői.
A reneszánsz és a manierista dráma eredményei, jelentős alkotóinak életműve.
A spanyol barokk dráma alkotói, dramaturgiai jellemzői.
A francia klasszicizmus drámairodalmi törekvései, alkotói.
A romantikus dráma.
A polgári dráma jellemzői, meghatározó alkotásai.
Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század első felében.
Az amerikai dráma.
Az abszurd és a groteszk dráma.
Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század második felében.

10.3.8. Magyar drámatörténet

52 óra

A magyar drámairodalom kezdetei.
Magyar dráma a felvilágosodás korában.
A XIX. századi magyar romantikus dráma története, típusai, kiemelkedő alkotói, alkotásai.
Naturalista kísérletek.
A XX. századi magyar dráma tematikai és formai irányjai, alkotói, kiemelkedő alkotásai.
Polgári dráma, szalon-vígjáték a két világháború között.
Történelmi drámák a XX. századi magyar irodalomban, a parabola műfaja.
Politizáló színház és dráma.
Határon túli magyar drámairodalom jelentős alkotói, műhelyei.
Értelmiségi sorskérdések a magyar drámairodalomban.
Groteszk és abszurd kísérletek.
Kortárs magyar drámai törekvések, alkotók.

10.3.9. A színművészet etikai vonatkozásai

8 óra

A színpadi és a mindennapi személyiség jellemzői.
A művészi alkotás etikai alapjai, a folyamat etikai jellemzői.
A színházművészet etikai normáinak sajátosságai.
Művészi szabadság és kötöttség a színházművészetben.
A színházi és a mozgóképes produkciók alkotási folyamata, alkotói és a hozzájuk kötődő etikai vonatkozású viszonyok.
A színész munkakapcsolata a színházművészet, a mozgóképes művészet egyéb tényezővel, szereplőivel. A viszonyok etikai vonatkozásai.
A társulat és az alkotó közösség etikai normái.
A színészi alkotás etikai szabályozottsága. Az alázat, az empátia, a konfliktus, a kompromisszum fogalma, etikai vonatkozásai.

10.3.10. A színművészet pszichológiai vonatkozásai

8 óra

A színművészet lélektani folyamatai, jellemzői.
Konfliktus és stressz az alkotás különböző fázisaiban.

Relaxáció, koncentráció, szuggesztió, önszuggesztió az alkotófolyamatban.

A színészi ábrázolás paradoxona, a " nyilvános egyedüllét", a " mi lenne, ha" kategóriái
A beleélés szerepe a színészi ábrázolásban.

A lélektani megfigyelés, önmegfigyelés, az elemzés és önelemzés, a pszichikai kondicionálás stratégiája, technikái, gyakorlatai

A színházi munkaterület lélektani terheltsége, konfliktus, stressz. Feldolgozási stratégiák.

Az előadóművész alkotásának lélektani feltételrendszere, a feltételek kialakításának módszerei

A befogadó és az alkotó sajátos lélektani kapcsolata a pódium-művészet keretein belül.

A figyelem felkeltésének és a művészi hatás létrehozásának pszichikai feltételei

10.3.11. Filmelmélet, filmesztétika

32 óra

A mozgóképes és a filmalkotás szerkezete, elemei, szerkezetének változatai.

Jelentős filmesztétikai, -elméleti és történeti fogalmak, folyamatok.

A film dramaturgiája, a kép, az utalás, a képváltások, a montázs, narráció.

A szerzői és a szórakoztató film eltérő jellemzőinek megfogalmazása.

A mozgóképes műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, s azok jellemzői. Műfajtörténeti és elméleti alapismeretek.

Film- és televíziós szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek. Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az amerikai filmszínészi iskola.

Az európai filmszínészet új típusú műhelyei.

10.3.12. Egyetemes és magyar filmtörténet

32 óra

A filmművészet jelentős korszakai, ábrázolási módszerei.

A filmművészet komplexitása, szerkezeti elemei, eszközrendszere.

Az eszközrendszer alkalmazásának stílustörténeti változatai.

A filmművészeti korszakok jellemzői, szemléleti sajátosságai, sajátos eszközrendszere, színészi játékstílusainak jellemzői.

A némafilm.

A hangosfilm a II. világháborúig.

Filmművészeti korstílusok a II. világháborút követően (A neorealizmus, A francia újhullám, Az angol free cinema).

Az európai művészfilm (szerzői film) nagy egyéniségei (Fellini, Bergman, Bresson, Antonioni).

Kelet-európai filmművészet áramlatok (A cseh, a lengyel, az orosz film törekvései, alkotói, alkotásai).

A magyar film története, jelentős alkotói (Szabó István, Sándor Pál, Fábri Zoltán, Jancsó Miklós, Kósa Ferenc, Sára Sándor, Makk Károly, Bacsó Péter).

A jelentős filmalkotások elemzése.

10.4. A képzés javasolt helyszíne

Filmvetítésre alkalmas szaktanterem.

10.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

10.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.6.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.7.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.8.	kooperatív tanulás		x	x	
1.12.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

10.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoportbontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.2.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
9.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
9.3.	Önálló szakmai munkavégzés	x	x	x	Színpadi hang- és

	felügyelet mellett				fénytechnikai berendezések
9.4.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

10.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Szabad sáv

Filmszínészet-filmes gyakorlat

Szabad keret heti 2 óra

Modulok/Tematika

I. Filmrendezői és filmgyártási alapismeretek

1. ELŐADÁS: A FILMGYÁRTÁS FOLYAMATA

- Mitől film a film? - Egy filmes stáb felépítése - Feladatkörök - A filmgyártás folyamata - Diszpós könyv - Gyártási terv - A rendező feladata - Egy jó rendező jellemzői **2. ELŐADÁS: TUDATOS KÉPALKOTÁS** - Filmm nyelv - Mit jelent az audiovizualitás - A film építőelemei - A figyelem fókusza - Plánozás - Kompozíció - Mélységben komponálás - Objektívek - Irányok - Tempó és dinamika - Kameramozgások - Párbeszéd **3. ELŐADÁS ÉS GYAKORLAT: JÁTÉK A FILMES TÉRREL** - A filmes tér - Akciótengely - Blikkzúr - Staging - Formák és pozíciók **4. ELŐADÁS ÉS GYAKORLAT: SZÍNÉSZVEZETÉS** - Szereplőválogatás - Színészvezetés - Az instruálás szabályai - Hibák a színjátszásban - Módszerek - Próba a forgatáson és a forgatás előtt - Rendező etikett - Jelenlét a forgatáson - A filmforgatás egy színész szemével - Filmszínészek vs színházi színészek - Modellek - Szituációs játékok

II. Forgatókönyvíró és storyboard-rajzoló alapismeretek

1. ELŐADÁS: ÖTLET ÉS SZERKEZET

- A forgatókönyv szerepe a filmgyártásban - Forgatókönyvírói technikák - A jó filmötlet jellemzői - Szimbólumok választása - A dráma szerkezete **2. ELŐADÁS: KARAKTEREK ÉS MŰFAJOK** - Karakterológia - Karakter vezérelt történet - Filmzsánerek - Nem játékfilmes műfajok - Tervezett dokumentálás **3. ELŐADÁS: FORGATÓKÖNYVVEL A KEZÜNKBEN** - Pitchelés, avagy a forgatókönyv eladása - A forgatókönyv fejlesztésének fázisai - Forgatókönyv formátum - Forgatókönyv preparálás - Storyboard skiccelés **4. ELŐADÁS: STORYBOARD ÉS KÉPREGÉNY (VENDÉGELŐADÓKKAL)** - Storyboardok fajtái - Storyboard-rajzolás - Kiemelés - Az idő múlásának érzékeltetése képekben - A mozgás érzékeltetése képekben - Látványtervek készítése - Rokon műfaj: képregény

III. Operatőri és hangmérnöki alapismeretek

1. ELŐADÁS: A FÉNY RABUL EJTÉSÉNEK SZABÁLYAI

- Az operatőr feladata - Operatőrök a tengeren innen és túl - Kameramann - Világosítók - Fókusz puller - Fotósból lett operatőrök - Kamerakezelés elmélet - Világítás elmélet - Komplet DSLR rig összeszerelésének szemléltetése - Kameramozgató eszközök szemléltetése

2. GYAKORLAT: KAMERAKEZELÉS ÉS VILÁGÍTÁS

- Kameratípusok - Kamerakezelés - Kamera felépítés - Színhőmérséklet - Blende - Expozíció korrekció - Fehérszínegyensúly - ISO - Rekesz - Záridő

- Objektívek - Fénytípusok - A lámpák elhelyezése - Régi és új lámpafajták - Halogén izzós lámpák - Akkumulátoros lámpák - LED-es lámpák - Fényformáló eszközök - Színhőmérséklet változtatás - Fóliák

- Világítás stúdióban és szabadban **3. ELŐADÁS: EGY JÁTÉKFILMES OPERATŐR VENDÉGELŐADÁSA** - Operatőrök régen és ma - A magyar filmgyártás hőskora - A folyamatosan fejlődő film - Celluloid vs digitális technika - A DSLR térnyerése - Operatőrök különböző műfajokban - Specializálódott operatőrök - Természetfilmesek - Munka különleges helyszíneken - Munka "nagy emberekkel" - Az operatőr kapcsolata a stábbal - Az operatőr,

mint ember **4. ELŐADÁS ÉS GYAKORLAT: HANGRÖGZÍTÉS** - A hangstáb felépítése - Mikrofonfajták - Hangrögző eszközök - Többsávós hangrögző - Koncertfelvétel - Hangszínek - Túlvezérelt hang - Zajsűrés - Utószinkron - Hang utómunka - Filmzene szerkesztés

IV. Vágás és utómunka alapismeretek

1. ELŐADÁS: VÁGÁSELMÉLET

- A vágás története - A vágó, mint a film írója - Vágóprogramok - Film formátumok - Exportálás - Az utómunka megszervezése - Utófényezés - Hangvágás - Filmzene vágás **2. ELŐADÁS: VFX** - Filmtrükk választás - Lehetőségek - Felvételkor mire kell ügyelni - RGB - Greenbox és bluebox - Lyukasztás - Alpha csatorna - Rotoscope, maszkolás - Mattepaint - Motion tracking, matchmove - Színkorrekciók - Utómunka programok **3. GYAKORLAT: JÁTÉKFILM ÉS VIDEÓKLIP VÁGÁS** - Varázslat a vágópadon - A szkriptnapló használata - Dinamikus vágás - A tökéletes ütemezés - Szerkesztés és keretezés - Dialógus vágás - Akció vágás - Zenére történő vágás - Zenés montázs vágása - Zene választás - A videóklipképi világa **4. GYAKORLAT: RENDEZVÉNY VIDEÓ ÉS DOKUMENTUMFILM VÁGÁS** - Nem fikcionális anyag vágása - Egy realitás megteremtése - A legjobb pillanatok kiválasztása - Az ideális terjedelem meghatározása - Több alkotás egy nyersanyagból - Vágóképek - Multicam-es vágás - A dokumentumfilm íve - A kérdés, amire választ keresünk - Interjú vs riportfilm - Narráció, voice over - Játékfilmes betétek - Zenés etüdök

Modulok/vizsgakövetelményei

I. Filmrendezői és filmgyártási alap ismeretek

Elméleti előadások és Gyakorlatok

Reklámfilm-rendezés

Videóklip-rendezés

Koncert- és rendezvényfilmezés

Csoportos projekt

Színész vizsgaelőadás kisfilmjének előkészítése

Egyéni konzultáció

A hallgatók saját filmes projektjeiket fejlesztik, melyeket egymással és a konzulenssel is megvitatják, legyen szó rövidfilmről, videóklipről vagy forgatókönyvről

II. Forgatókönyvíró és storyboard-rajzoló alapismeretek

Elméleti előadások és Gyakorlatok

Drámaelmélet

Dialógusírás

Nem-lineáris történetvezetés

Csoportos projekt

Forgatókönyv és storyboard megalkotása

Egyéni konzultáció

A hallgatók saját filmes projektjeiket fejlesztik, melyeket egymással és a konzulenssel is megvitatják, legyen szó rövidfilmről, videóklipről vagy forgatókönyvről

II. Operatóri és hangmérnöki alapismeretek

Elméleti előadások és Gyakorlatok

Objektívek, mozgatóeszközök, kamerák
Kültéri és beltéri világítás
Utószinkron és zörejezés

Csoportos projekt

A vizsgafilm forgatása

Egyéni konzultáció

A hallgatók saját filmes projektjeiket fejlesztik, melyeket egymással és a konzulenssel is megvitatják, legyen szó rövidfilmről, videoklipről vagy forgatókönyvről

IV. Vágás és utómunka alapismeretek

Elméleti előadások és Gyakorlatok

Montázs-technikák

Fényelés és maszkolás

Filmzene, zöreje, beszéd és kép illesztése

Csoportos projekt

A vizsgafilm vágása és utómunkája

Egyéni konzultáció

A hallgatók saját filmes projektjeiket fejlesztik, melyeket egymással és a konzulenssel is megvitatják, legyen szó rövidfilmről, videoklipről vagy forgatókönyvről

Színészmesterség gyakorlat angolul

Szabad keret Heti 2 óra

Modulok/Tematika

Megegyezik Színpadi és filmszínészi alakítás megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyaival és témaköreivel, hetente ahhoz kapcsolódik, de bizonyos feladatok, improvizációk angol nyelven folynak.

Gyakorlatos színész (színházi és filmszínész) megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye

1. AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

- 1.1. A szakképesítés azonosító száma: 54 212 03
- 1.2. Szakképesítés megnevezése: Gyakorlatos színész (színházi és filmszínész)
- 1.3. Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2
- 1.4. Iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszám: 960-1440

2. EGYÉB ADATOK

- 2.1. A képzés megkezdésének feltételei:
 - 2.1.1. Iskolai előképzettség: érettségi végzettség vagy iskolai előképzettség hiányában
 - 2.1.2. Bemeneti kompetenciák: –
- 2.2. Szakmai előképzettség: –
- 2.3. Előírt gyakorlat: –
- 2.4. Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
- 2.5. Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek
- 2.6. Elméleti képzési idő aránya: 30 %
- 2.7. Gyakorlati képzési idő aránya: 70 % (50 %-ban színpadi szakmai gyakorlat)
- 2.8. Szintvizsga: –
- 2.9. Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:
5 évfolyamos képzés esetén a 9. évfolyamot követően 70 óra, a 10. évfolyamot követően 105 óra, a 11. évfolyamot követően 140 óra; 2 évfolyamos képzés esetén az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra

3. PÁLYATÜKÖR

3.1.A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör(ök), foglalkozás(ok)

	A	B	C
3.1.1.	FEOR száma	FEOR megnevezése	A szakképesítéssel betölthető munkakör(ök)
3.1.2.	3711	Segédszínész, statiszta	Segédszínész
3.1.3.			Színpadi statiszta

3.2. A szakképesítés munkaterületének rövid leírása:

A Gyakorlatos színész, választott szakmairányának megfelelően, előadói ismereteit, képességeit, eszköztárát felhasználva képes színpadi és filmes alkotó folyamatban hatékonyan közreműködni, valamint a rendezői utasításoknak megfelelő színészi, csoportos szereplői feladatot alkotói szándékkal és megfelelő technikai színvonalon ellátni.

A szakképesítéssel rendelkező képes:

Színházi és filmszínész szakmairány:

- ismerni és betartani a színpadi és filmes alkotás feltétel- és szabályrendszerét
- elemző készsége, elméleti ismeretei valamint szerepépítési technikáinak alkalmazásával, a rendezői utasítások betartásával, szerepet alkotni
- a színház- és filmművészethez kapcsolódó egyéni, epizód, illetve csoportos szereplői színészi feladatokat ellátni
- színpadi, filmes szerepét a próbafolyamat során kialakított esztétikai formában, meghatározott játéktílusban, megfelelő intenzitással és technikai színvonalon eljátszani, megjeleníteni színpadi előadás, filmfelvétel során

3.3. Kapcsolódó szakképesítések

	A	B	C
3.3.1.	A kapcsolódó szakképesítés, részszzakképesítés, szakképesítés-ráépülés		
3.3.2.	azonosító száma	megnevezése	a kapcsolódás módja
3.3.3.	31 212 01	Bábkészítő	részszzakképesítés

4. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

	A	B
4.2.	Az 54 212 03 Gyakorlatos színész Színházi és filmszínész szakmairány megnevezésű állam által elismert szakképesítés az állam által elismert szakképesítés szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
4.2.1.	azonosító száma	megnevezése
4.2.2.	10613-12	Munkavédelem színházi munkaterületeken
4.2.3.	10616-12	Színpadi és filmszínészi alakítás
4.2.5.	11498-12	Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)
4.2.6.	11499-12	Foglalkoztatás II.
4.2.7.	11500-12	Munkahelyi egészség és biztonság

5. VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

5.1. A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben az 5.2. pontban előírt valamennyi modulzáró vizsga eredményes letétele a választott szakmairány függvényében

A képzési programban előírt színpadi gyakorlat (2 év) teljesítéséről szóló igazolás

Színpadi-, film- vagy bábszínészi tevékenységgel kapcsolatos referencia, ajánlás (igazgató, rendező) bemutatása

Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak - a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint - egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével

A képzési programban előírt színpadi gyakorlat (2 év) teljesítéséről szóló igazolás

5.2. A modulzáró vizsga vizsgatevékenysége és az eredményesség feltétele:

	A	B	C
5.2.2.	Az 54 212 03 Gyakorlatos színész Színházi és filmszínész szakmairány megnevezésű állam által elismert szakképesítés az állam által elismert szakképesítés szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti		
5.2.2.1.	azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
5.2.2.2.	10613-12	Munkavédelem színházi	szóbeli

		munkaterületeken	
5.2.2.3.	10616-12	Színpadai és filmszínészi alakítás	gyakorlati, szóbeli
5.2.2.5.	11498-12	Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	írásbeli
5.2.2.6.	11499-12	Foglalkoztatás II.	írásbeli
5.2.2.7.	11500-12	Munkahelyi egészség és biztonság	írásbeli

Egy szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modulzáró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 51%-osra értékelhető.

5.3. A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafeladatai:

5.3.2. Az 54 212 03 azonosító számú, **Gyakorlatos színész** Színházi és filmszínész megnevezésű szakmairány komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafeladatai:

5.3.2.1. Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Színpadai alakítás

A vizsgafeladat ismertetése: Színpadai szerep repertoáron szereplő színpadai előadásban vagy – iskolarendszeren belül - nyilvános vizsgaelőadásban, professzionális keretek között történő megformálása

A vizsgafeladat időtartama: 90 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 70 %

5.3.2.2. Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: -

A vizsgafeladat ismertetése: -

A vizsgafeladat időtartama: -

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: -

5.3.2.3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Színház és drámatörténet, műelemzés

A vizsgafeladat ismertetése: A dráma- és színháztörténeti, művelődéstörténeti filmtörténeti és műelemző dramaturgiai ismeretek bemutatása a kötelező és ajánlott szakirodalom, valamint a központilag összeállított vizsgakérdések alapján

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30 %

5.4. A vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok:

A szakképesítéssel kapcsolatos előírások az állami szakképzési és felnőttképzési szerv <http://www.munka.hu/> című weblapján érhetők el a Szak- és felnőttképzés Vizsgák menüpontjában

5.5. A szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjai:

Szakmai komplex vizsga gyakorlati vizsgafeladatának elégtelen értékelése esetén javító vizsga egy év múltán tehető.

Iskolarendszeren kívüli vizsgáztatás esetén a gyakorlati vizsga időpontja a színházi előadást bemutató színház műsorrendje szerint alakul.

6. ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

	A
6.1.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék
6.2.	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.3.	Irodaszerek és dokumentációs és archiváló eszközök, nyomtató, fénymásoló, számítógép, internet hozzáférés
6.4.	Színpadi, filmes, kellékek
6.5.	Színházterem
6.6.	Színházi próbatermek (minimum 100 nm ²), tantermek
6.7.	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.8.	Balett-terem
6.9.	Énekszoba zongorával
6.10.	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
6.11.	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok
6.12.	Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

7. EGYEBEK

7.1. A modulzáró vizsga gyakorlati vizsgatevékenysége alóli felmentés feltétele: két éves – a hatályos rendeletben nemzeti vagy kiemelt színházi szervezetként besorolt intézményben teljesített – szakmai gyakorlat során eljátszott több szerep igazolása

**A Szív Kamara Alapfokú Művészeti Intézmény és Színművészeti
Szakközépiskola helyi tanterve
az 55 212 01 SZÍNÉSZ II.
SZAKKÉPESÍTÉS-RÁÉPÜLÉSHEZ**

Tartalomjegyzék

Színészi alakítás	7
1. Színjátszásgyakorlat	20
2. Színészi beszéd gyakorlata.....	26
3. Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	29
4. Daléneklés - zenés színészi gyakorlat.....	32
5. Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata.....	35
6. Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei	38
Színész II. megnevezésű szakképesítés-ráépülés szakmai és vizsgakövetelménye	44

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- az 55 212 01 Színész II. szakképesítés-ráépülés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet alapján készült.

II. A szakképesítés-ráépülés alapadatai

A szakképesítés-ráépülés azonosító száma: 55 212 01

A szakképesítés-ráépülés megnevezése: Színész II.

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés,
kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: -

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 1

Elméleti képzési idő aránya: 20%

Gyakorlati képzési idő aránya: 80% (50%-ban színpadi szakmai gyakorlat)

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: -

Bemeneti kompetenciák: A képzés megkezdhető a Gyakorlatos színész emeltszintű szakképesítés végzettséggel, az alábbi kompetenciák birtokában:

A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondíciót és képességeket működtet

Mozgáskoordinációja, tánctudása, nonverbális kommunikációja (gesztus-nyelv, pantomim) árnyalt színészi ábrázolásra alkalmas

Beszédtechnikája, énekes képessége színpadi előadásra alkalmas

Színpadi, bábszínpadi és filmszínészi tevékenységhez szükséges tájékozottsággal, technikai ismeretekkel rendelkezik

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak:

nincs

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
nincs*

V. A szakképesítés-ráépülés óraterve nappali rendszerű oktatásra

„A szakképző iskolai képzés összes szakmai óraszámát 1 évfolyamos képzés esetén: 1120 óra (32hétx35óra)

A szakképző iskolai képzés összes szakmai óraszámát szabadsáv nélkül 1 évfolyamos képzés esetén: 1008 óra (32hétX31,5óra)

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszám

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Elméleti heti óraszám	Gyakorlati heti óraszám
10617-12 Színészi alakítás	Színjátás gyakorlat		12
	Színészi beszéd gyakorlata		3
	Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		2
	Daléneklés - zenés színészi gyakorlat		4
	Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata		4,5
	Színjátás elméleti és esztétikai ismeretei	6	
Összes óra		6	25,5
Összes óra			31,5

A 2. számú táblázat „A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszám” megadja a fent meghatározott heti óraszámok alapján a teljes képzési időre vonatkozó óraszámokat az egyes tantárgyak témaköreire vonatkozóan is (szabadsáv nélküli szakmai óraszámok).

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Elméleti órák száma	Gyakorlati órák száma
10617-12 Színészi alakítás	Színjátszás gyakorlat		384
	<i>Próbafolyamat, próbafeladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben</i>		128
	<i>Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során</i>		96
	<i>Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során</i>		96
	<i>Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során</i>		48
	<i>Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat</i>		16
	Színészi beszéd gyakorlata		96
	<i>Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása</i>		32
	<i>Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása</i>		32
	<i>Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása</i>		32
	Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		64
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során</i>		32
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során</i>		24
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat.</i>		8
	Daléneklés - zenés színészi gyakorlat		128
	<i>Zenés etűdök alkotása</i>		16
	<i>Megzenésített versek, sanzonok, kuplék előadása</i>		16
	<i>Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása</i>		96
	Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata		144
	<i>Színpadi tánc-technikai tréning</i>		32

	<i>Színpadai koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadai tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával</i>		64
	<i>Fizikai és tánccsínház, akrobatika</i>		48
	Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei	192	
	<i>A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve</i>	32	
	<i>Színpadai szövegtípusok elmélete és feldolgozása</i>	32	
	<i>A színházművészet stílustörténeti korszakai</i>	32	
	<i>A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században</i>	32	
	<i>Kortárs színházi irányzatok</i>	32	
	<i>Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők</i>	16	
	<i>Színháztípusok, szervezeti formák</i>	16	
	Összesen:	192	816
Összes órák száma:		1008	
Elméleti/gyakorlati óraszámok %-os aránya:		19	81

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A 10617-12 azonosító számú

Színészi alakítás

megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10617-12 azonosító számú Színészi alakítás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10617-12 Színészi alakítás	Színjátszásgyakorlat						Színészi beszéd gyakorlata			
	Próbafolyamat, próbateljesítések, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben	Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során	Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során	Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során	Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat	Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása	Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása tömeges, kötött szerkezetű dramai jelenetek, monológok előadása			
FELADATOK										
A próbafolyamat során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak önálló alkalmazásával szerepet alkot	x	x	x							
Színpadi és forgatói feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénytel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktípusait, technikáit	x			x						
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti	x			x						
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját		x	x	x						
A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti	x	x	x	x						
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiummúsort keretein belül						x	x	x		

Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti			x					
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a karakterformálás során alkalmazza		x	x					
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el			x					
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza								
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)	x	x	x	x	x	x	x	x
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza	x	x	x			x		
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit	x			x				
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játéktílusát	x			x				
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében								
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját		x	x	x				
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg	x							
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi		x	x			x	x	x
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során		x	x			x	x	x
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékhelyzetek gondolati								

kereteit								
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot				x	x	x		
Szinkronizál					x			
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el					x			
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el				x				
SZAKMAI ISMERETEK								
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása								
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok								
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok								
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai								
Az esztétika alapfogalmai								
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak								
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x	x	x	x	x			
Szinkron és rádiós színészgyakorlat					x			
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái						x	x	x
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása			x					
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása						x	x	x
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája			x					
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv			x					
A pantomim kifejezés alaptechnikái								
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái								
A színpadi tánc műfajai, típusai			x					
A balett-tánc technikája								
A néptánc típusai, technikái								
A jazztánc technikái								

A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc								
Színpadtechnika, szcenika	x							
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete								
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás								
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás								
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák								
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége								
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása								
SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Előadói beszédképesség		x			x	x	x	x
Előadói énekképesség			x					
Szövegértés, szövegelemzés						x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek, készségek	x	x	x					
Előadói mozgásképesség			x					
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Külső megjelenés		x	x	x		x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés		x	x					
Elhivatottság, elkötelezettség	x							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Adekvát metakommunikáció	x							
Irányíthatóság	x	x	x	x	x			
Interperszonális rugalmasság	x			x	x			
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Kreativitás, ötletgazdagság		x	x			x	x	x
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x			x	x	x

**10617-12
Színészi alakítás**

	Színészi beszédtechnik a csoportos és egyéni gyakorlata			Daléneklés - zenés színészi gyakorlat			Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata		
	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat.	Zenés etűdök alkotása	Megzenésített versek, szononok, kuplék előadása	Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása	Színpadi tánc-technikai tréning	Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával	Fizikai és táncszínház, akrobatika
Színpadi és forgatási feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játékstílusait, technikáit									
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti									
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját									
A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti							x	x	x
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiumműsor keretein belül	x	x			x	x			
Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti							x	x	x
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a karakterformálás során alkalmazza								x	
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi				x	x	x			

feladatokat lát el									
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza	x	x	x						
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidezés, memória, rögtönzés, kreativitás)									x
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza									
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit						x		x	x
Az emlékp próbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játékstílusát						x			x
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében									
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját						x		x	x
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg								x	x
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi	x	x							
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során									
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékterületek gondolati kereteit									
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot									x
Szinkronizál									
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el									
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi									

feladatot lát el									
SZAKMAI ISMERETEK									
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása									
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok									
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok									
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai									
Az esztétika alapfogalmai									
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak									
A színészyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x								x
Szinkron és rádiós színészyakorlat									
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái	x	x							
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása				x	x	x			
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása	x	x	x						
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája				x	x	x			
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv									x
A pantomim kifejezés alaptechnikái								x	
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái									x
A színpadi tánc műfajai, típusai							x	x	
A balett-tánc technikája							x	x	
A néptánc típusai, technikái								x	
A jazztánc technikái							x	x	
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc								x	
Színpadtechnika, szcenika									
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete									
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás									
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás									

Kommunikációs és tárgyalási stratégiák			x						
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége									
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása									
SZAKMAI KÉSZSÉGEK									
Előadói beszédképesség	x	x							
Előadói énekképesség					x	x			
Szövegértés, szövegelemzés	x	x	x						
Komplex eszközhasználati képességek, készségek						x			
Előadói mozgásképesség								x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK									
Külső megjelenés	x	x			x	x		x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x		x	x	x		
Elhivatottság, elkötelezettség								x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK									
Adekvát metakommunikáció			x					x	x
Irányíthatóság							x	x	x
Interperszonális rugalmasság			x					x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK									
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x	x					
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x				x	x	x	x

10617-12 Színészi alakítás	Színháztudás elméleti és esztétikai ismeretei						
	A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve	Színepi szövegtípusok elmélete és feldolgozása	A színházművészet stílustörténeti korszakai	A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században.	Kortárs színházi irányzatok	Színházi működés, jogi és gazdasági jellemzők	Színháztípusok, szervezeti formák
FELADATOK							
A próbafolyamat során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak önálló alkalmazásával szerepet alkot							
Színepi és forgatási feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktípusait, technikáit							
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti							
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját							
A színepi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti							
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiumműsor keretein belül							
Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti							
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a							

karakterformálás során alkalmazza							
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el							
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza							
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)							
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza		x				x	
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit							
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játékstílusát							
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében	x		x	x	x	x	x
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját							
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg							
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi							
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során		x					
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játék helyzetek gondolati kereteit		x					
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot							
Szinkronizál							
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi							

feladatot lát el							
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el							
SZAKMAI ISMERETEK							
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása	x						
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok		x					
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok			x	x	x		
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai	x		x				
Az esztétika alapfogalmai	x	x					
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak	x			x			
A színészgyakorlat, színésmesterség módszerei, típusai	x			x			
Szinkron és rádiós színészgyakorlat							
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái							
A zenés színésmesterség eszköztárának alkalmazása							
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása							
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája							
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv							
A pantomim kifejezés alaptechnikái							
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái							
A színpadi tánc műfajai, típusai							
A balett-tánc technikája							
A néptánc típusai, technikái							
A jazztánc technikái							
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc							
Színpadtechnika, szcenika							
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete						x	x

A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás						x	x
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás						x	x
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák						x	x
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége						x	x
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása						x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK							
Előadói beszédképesség							
Előadói énekképesség							
Szövegértés, szövegelemzés	x	x	x	x	x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek, készségek							
Előadói mozgásképesség							
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK							
Külső megjelenés							
Fejlődőképesség, önfejlesztés		x					
Elhivatottság, elkötelezettség							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK							
Adekvát metakommunikáció	x	x	x	x	x	x	x
Irányíthatóság							
Interperszonális rugalmasság	x	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK							
Kreativitás, ötletgazdagság		x					
Figyelem-összpontosítás		x					
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x	x	x	x	x

1.1. A tantárgy tanításának célja

Alkalmassá tenni a növendékeket - tényleges próbafolyamatok, produkció jellegű komplex vizsgaelőadások, valamint filmforgatási gyakorlat során - színészi feladatok, magas szakmai szinten, művészi igénnyel történő megvalósítására. Kialakítani a rendezői, próbavezetői instrukció befogadásának, értelmezésének, rögzítésnek, végrehajtásának igényét, képességét és készségeit.

Elmélyíteni a színészmesterség gyakorlata tantárgy ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazását a színházi próbafolyamat, illetve a filmforgatás gyakorlati feltételrendszerének függvényében. A színészi alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex használatát, hatáselemmé alakítását a színpadi produkció, illetve a filmfelvétel esztétikai szerkezete szerint.

1.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színészmesterség gyakorlata* tantárgy ismereteit. A Színjátszásgyakorlat tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs összegző van a többi gyakorlati tárgy (*Színészi beszéd gyakorlata*, *Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata*, *Daléneklés - zenés színészi gyakorlat*, *Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata*) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktílusok kialakításakor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

1.3. Témakörök

1.3.1. Próbafolyamat, próbafeladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben 128 óra

Színészi alakítás létrehozása a színpadi próbafolyamat feltételrendszerén belül. Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira (olvasó, elemző, rendelkező, ének és tánc, emlék, összpróba, főpróba, nyilvános főpróba, felújító szöveg összemondó és lejáró próbák) jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása színházi próbafolyamat során.

Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.

Helyzetgyakorlatok és improvizáció. Színpadi kapcsolat. Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába.

A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák

alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

Színészi alakítás bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

A színészi ábrázolás egyeztetése az előadás egészének játéktílusával, ritmusával, műfaji, hangulati, esztétikai jellegével.

A színészi alkotás fizikai jellemzői. Az alkotás fizikai jellemzőinek kialakítása.

Bemelegítés, beéneklés, beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

A maszk, smink, haj, jelmez és viselet szerepe az ábrázolásban. A maszkolás, sminkelés technikái, alkalmazásuk.

A különböző jellegű és stílusú haj, jelmez szerepe az ábrázolásban. Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése az alakítás során.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

1.3.2. Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során **96 óra**

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, eszközei.

A részfolyamatok eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A szerepalkotás, - építés módszertana, szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

A színészi alkotás eszközrendszerének alkalmazása a szerepépítésben.

A színészi kifejező eszközök összehangolásának gyakorlata.

A játéktílus.

A színészi eszközrendszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

1.3.3. Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során **96 óra**

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, a prózai szerep alkotásától eltérő sajátosságai, eszközrendszere.

A részfolyamatok (tánc, ének, próza tanulása) eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A zenés színpadi szerepalkotás, -építés szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

Az alkotás összetett eszközrendszerének kialakítása, működtetése zenés színpadi alakítás során.

A színészi kifejező eszközök (mozgás, dal, próza) összehangolásának gyakorlata.

Zenés játéktípusok.

A zenés színészi eszközrendszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

1.3.4. Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során

48 óra

A filmszínészet forgatástechnológiai adottságainak ismerete.

Filmszerep elemzésének szempontrendszere, s annak alkalmazása.

Szerepépítés a filmfelvétel technikai sajátosságai, feltételrendszere szerint.

A kamera előtti előadói készség.

Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének gyakorlata.

A filmjelenetekben megkívánt élethelyzetek színészi feldolgozása.

A filmtechnológiához igazodó speciális idő- és energia beosztás.

Színészi alkotás gyakorlata a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

Filmetűdök, kisfilmek készítése.

Irodalmi szövegek filmes feldolgozása.

Filmetűdök, kisfilmek színészi feladatainak megoldása.

Összetett színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) a rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált filmszínészi gyakorlata.

A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

1.3.5. Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat

16 óra

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a szinkronizálás során.

A szinkron és rádiós gyakorlat szakmai, eszköz-, és etikai normarendszere

A hallható színészet eszköztára.

A produkció stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének megfelelő színészi kifejezés módszerei, eszköztára.

A szinkron technikai feltételrendszere, a technikai eszközök alkalmazásának módszertana.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése rádiószínházi alakítás során.

A színészi tevékenységgel rokon előadói feladatok ellátásának eszköz-, és feltételrendszere

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem,
Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),
Szinkron-, rádióstúdió

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat	x	x	x	
1.2.	megbeszélés	x	x	x	
1.3.	Vita	x			
1.4.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színházterem Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
15.	projekt			x	
16.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.7.	szimuláció	x	x	x	
1.8.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.9.	házi feladat	x	x	x	
1.10.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)	Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont)

		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	lebontása, pontositása)
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról				
3.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek,

					bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Színészi beszéd gyakorlata

96 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja a különböző szövegtípusok értelmezési, elemzési stratégiáinak fejlesztése, a szépirodalmi verses, prózai és párbeszédes formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező színészi előadásának megvalósítása.

2.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Vers és prózamonddás gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

2.3. Témakörök

2.3.1. Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása 32 óra

Összetett szövegtartalmak és a színészi kifejezés összefüggései.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom színészi kifejezésének technikai megvalósítása.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei. A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában, a kifejező beszéd technikája (hangszín, hangerő, hangmagasság, szünet alkalmazása).

A kifejezőerő eszközei: beszédtempó, dinamika, hangsúly, hanglejtés, szünet stb. tudatos alkalmazása.

Elbeszélő, összetett versszerkezetek a magyar barokk, a felvilágosodás, a romantika, a XX. századi és a kortárs irodalomban.

Elbeszélő, összetett versszerkezetek az egyetemes romantikus és a XX. századi irodalomban.

A szövegtagolás eszközeinek (tempó, ritmus, szünet) tudatos alkalmazása.

2.3.2. Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása

32 óra

A szöveg rögzítésének módszerei.

Színpadi, színészi stilizáció.

Váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Stilizált drámai párbeszéd színpadi előadása.

A stilizált irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő élőbeszéd alkotása.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, F. Schiller, J. W. Goethe, G. Büchner, V. Hugo, E. Rostand, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Szigligeti Ede, Csiky Gergely

2.3.3. Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása 32 óra

A kötött szerkezetű szövegek elemzésének szempontrendszere, technikái.

A színpadi kommunikáció kötött szerkezetű szövegek előadásakor.

A kötött szövegformák kifejező előadásának technikái és eszközrendszere.

Beszédstílus kötött drámai szövegforma előadásakor.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész, Arisztophanész, Corneille, Racine, Molière

2.4. A képzés javasolt helyszíne

Színházterem,

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),

Tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
14.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció				
1.9.	szerepjáték	x	x	x	
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x		x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1..	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai

					berendezések
--	--	--	--	--	--------------

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata

64 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A beszédszervek tudatos használatának kialakítása a színészi alakítás során. Megismertetni a növendékeket a színpadi előadói beszéd elméleti és fiziológiai alaptételeivel.

Képessé tenni a növendékeket az anyanyelv igényes színpadi használatára, valamint az elért beszédállapot megőrzésére és további fejlesztésére.

3.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátszásgyakorlat*, valamint a *Színészi beszéd gyakorlata* tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

3.3. Témakörök

3.3.1. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során 32 óra

A hallási figyelem és a beszéd elemzés alkalmazása szerepformálás során.

Koncentrációs készség, relaxáció alkalmazása a próbafolyamat során.

A színpadi hangképzés technikájának alkalmazása a próbafolyamat során.

A dialóg színpadi előadásának általános szabályai.

A szerep megformálása során alkalmazott beszéd- és előadói stílus jellemzői.

A szerep megformálása során alkalmazott színpadi beszéd technikája.

A szerep megformálása során alkalmazott beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés kialakítása.

Hangzók javítása.

Váltások az előadói beszédben.

Szövegtagolás ismereteinek alkalmazása a színpadi alakítás során.

A beszélt nyelv törvényeinek ismerete, alkalmazása a színpadi alakítás során.

3.3.2. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása

során

24 óra

Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok alkalmazása.
A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság alkalmazása.
Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok alkalmazása.
Ritmus-, tempógyakorlatok alkalmazása.
A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatok alkalmazása.
Nonverbális kifejező eszközök alkalmazása.

3.3.3. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat. 8 óra

Tekintetjátékok.
Grimaszjátékok.
A képzelet gyakorlatai.
Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.
Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel (halandzsa).
Hangjátékok.
Blattolás a légzés, a hangadás, a kiejtés, a ritmus, a hangsúly és a hanglejtés megismert és begyakorolt szabályainak megtartásával, a kifejezés valamennyi eszközének hatékony alkalmazásával.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek
Szaktanterem tükörrel

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	Magyarázat	x	x		tükrös terem
1.2.	Szemléltetés	x	x		tükrös terem
1.3.	kooperatív tanulás	x	x		tükrös terem
1.4.	Szimuláció	x	x		tükrös terem
1.5.	házi feladat	x	x		tükrös terem
1.6.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x		tükrös terem

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		tükrös terem
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		tükrös terem
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		tükrös terem
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		tükrös terem
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		tükrös terem
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		tükrös terem
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		tükrös terem

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Daléneklés - zenés színészi gyakorlat

128 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikájának gyakorlása. A légzéstechnika, a hangképzés, a zeneelméleti alapismeretek gyakorlati alkalmazása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak feltárása, előadásuk technikájának elsajátítása.

A zenés színpadi szerep alakításának technikai, módszertani alapjainak kialakítása.

A zenés színpadi mesterség eszközrendszerének fejlesztése. Az ének és mozgás színészi ötvözésének elősegítése.

4.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti az *Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátékszággyakorlat* tantárggyal, segíti a komplex zenés szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását.

4.3. Témakörök

4.3.1. Zenés etűdök alkotása

16 óra

Zenés etűdök, cselekvéssorok alkotása mondókák alapján.

Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása népdalok alapján.

Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása műdalok alapján.

4.3.2. Megzenésített versek, sanzonok, kuplék előadása

16 óra

Kuplék és sanzonok önálló kiválasztása és kidolgozása.

Zongorakíséret, korrepetíció.

A zenei alap felhasználása.

A daltanítás szakaszai:

Bemutatás, szövegértelmezés

Részletező tanulás

Bevésés

Összefoglalás

Művészi megformálás.

Zenés színészmesterség szólóban, duettben.

4.3.3. Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása

96 óra

Zenés jelenetek tempója, ritmikája, intonálása.

Frazirozás, hanglejtés zenés jelenet előadásakor.
 Zenés színjáték-típusok, előadói stílusok.
 Brecht-song betanulása, előadása.
 Operett-részletek (szóló, duett vagy tercett) kiválasztása, betanulása, előadása.
 Musicals számok kiválasztása elemzett darabokból, betanulása, előadása.
 Szóló számok illetve együttesek betanulása, előadása.
 Ének és tánc ötvözése, zenés színészmesterség.
 A mikrofon és a mikroport használata.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem,
 Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),
 Énekszoba zongorával. Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		
1.2.	szemléltetés	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.3.	kooperatív tanulás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.4.	szimuláció	x	x		
1.5.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.6.	házi feladat	x	x	x	
1.7.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel				
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról				
3.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép,

					videókamera stb.)
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	
5.2..	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata

144 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a kialakítsa a színjátszáshoz szükséges alapvető fizikai, mentális állóképességet, képessé tegye a növendékeket a színpadi és filmes mozgás és tánc feladataik mozgáselemeinek kifejező és biztonságos megjelenítésére. Célja továbbá az, hogy a növendéket a különböző tánctechnikák elsajátításával felkészítse a színház különböző műfajú előadásain való produktív részvételre.

Feltárja a különböző mozgásstílusok, valamint a mozgás és táncszínházi gyakorlat technikai összetevőinek formai és szerkezeti elemeit, a mozgásszínházi működés képi összetevőit, a színpadi látvány és megjelenítés törvényszerűségeit.

5.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színpadi mozgás gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátszásgyakorlat* tantárggyal, segíti a komplex prózai és zenés szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását.

5.3. Témakörök

5.3.1. Színpadi tánc-technikai tréning

32 óra

A színpadi szerep kifejezéshez szükséges test-használat. Az izomzat differenciált használata.

A szerep-alakítás mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) megalkotása.

A színpadi alakítás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

Ballett, társas-, néptánc ismeretek. A táncstílusok alapismeretei.

5.3.2. Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával

48 óra

A színpadi mozgástípusok és formák alkalmazása a színpadi kapcsolat, a karakterábrázolás kialakításában.

Tervezett színpadi akciók kontakt-gyakorlatok különböző játéksituációk függvényében.

Tervezett színpadi akciók pantomim-gyakorlatok különböző játéksituációk függvényében.

Mozgás és tánc koreográfiák rögzítése, betanulása és előadása egyéni és csoportos formában.

Történelmi és társastánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Ballett elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Jazz-ballett elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Néptánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

5.3.3. Fizikai és táncszínház, akrobatika

64 óra

Formai és szerkezeti elven működő mozgássor létrehozása, szerkesztése.

Adott technikai elemtár ismeretében magas színvonalú rögtönzés egyéni és többszereplős helyzetben egyaránt.

Rögzített improvizáción alapuló mozgásanyag megtervezésére és előadása.

Egy adott szituáció, vagy mozgássor különböző stílusokban való reprodukálása.

A ritmikai, térbeli, hangulati elemek rögtönzéses megváltoztatása, átalakítása.

Motívumépítés.

A mozgásfolyamat felépítése motívumtöredékek alapján.

Egyéni mozgástervezési anyag készítése az egyes motívumok illesztése révén.

Színházi helyzetek egyszerű motívumainak megfogalmazása szólisztikus mozgásszínházi gyakorlatban.

Akciótervezés.

Színházi akció-folyamat tervezése csoportos megközelítésben az egyes elemek pontosításával.

Akrobatikus elemek illesztése az akciótervezési feladatba.

Különböző tánc típusok motívumainak megjelenése a mozgásszínházban

Az autentikus folklór, a különböző etnikumok tánc- és mozgásbeli szokásai, a társasági táncok elemeinek, motívumainak felhasználása különböző formájú motívumfűző gyakorlatokban.

Azonosságok és motívumfűzési lehetőségek keresése a különböző táncformák elemei között.

A kívánt színpadi mozgások, akrobatikus elemek (járás, botlás, esés, zuhanás, vívás, verekedés) a rendezői elképzelésnek megfelelő megvalósítása.

Önálló tánc-, mozgás-, fizikai színházi előadás létrehozása.

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Balett-terem,

Színházterem

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.3.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.4.	kooperatív tanulás		x	x	
1.5.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.1.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása				
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei

192 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendékek előtt ismertesse az esztétika tudományág általános fogalmait, kategóriáit, azok tartalmának történeti változásait, a művészeti ágak rendszerét, különös tekintettel a színjáték elemeire, elemzésének szempontjaira. A színházművészet kiemelkedő alkotóinak írásait és produktumait elemezve meghatározza a színészi alkotás sajátos eszközrendszerét,

alkotási módszereit. Az ismert szerepelemzési és építési módszerek ismertetésével segítse a növendékek gyakorlati munkáját, az esztétikai alapfogalmak jellemzésével pedig alakítsa ízlésvilágukat.

6.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy ismereteit. A tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró szakmai szóbeli vizsgafeladat megvalósítása. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játékstílusok kialakításakor a tantárgy ismeretei felhasználásra kerülnek a *Színjátszásgyakorlat*, valamint a *Színészi beszéd gyakorlata* tantárgyak oktatásában.

6.3. Témakörök

6.3.1. A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve

32 óra

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei és kategóriái.

A befogadás, az élményszerűség és a visszacsatolás kérdései.

A műalkotás értékalkazata, a különböző művészeti ágak sajátosságai.

A színjáték szerkezete, elemei, elemzésének szempontjai.

Az esztétika vázlatos története.

A színművészet komplex eszközrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.

A színész eszközrendszere, az ábrázolás esztétikai vonatkozásai.

A műtárgy és a műalkotó azonossága. A színész teste, mint jel.

A színészi műalkotás megismételhetetlensége, múlandósága, intenzitása.

A színészparadoxon, az átélés, jelzés, megmutatás, tudatosság kérdéskörei.

Szerepkörök és szereptípusok a művészeti ágak elmúlt évszázados történetében.

A színművészet XX. századi áramlatai, műhelyei, iskolái, kiemelkedő alkotói.

Stílussteremtő alkotások, alakítások elemzése.

A szerepkörök, - típusok alkati jellemzői, sajátos eszköztára.

Előadáselemzés módszertana, gyakorlata.

6.3.2. Színpadi szövegtípusok elmélete és feldolgozása

32 óra

A színpadi szöveg típusai. A próza és vers színpadi megjelenése

Általános irodalom és műfajelmélet, poétikai alapismeretek. Irodalmi mű elemzésének módszertana, stratégiái. Irodalmi stílusok és stílusárnyalatok.

Drámaelméleti, dramaturgiai fogalmak, elemzési technikák és azok alkalmazása

A dialógus feldolgozásának, értelmezésének, elemzésének technikái.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Drámamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Dramaturgiai alaptípusok elemzése.

Drámai műfajok összehasonlító elemzése.

6.3.3. A színházművészet stílustörténeti korszakai

32 óra

A színházi előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői a klasszikustól a posztmodernig

A színházi játékstílusok története.

Az antik görög színház jellemzői.

A latin színház fénykora.

A középkori színjátszás stílusjegyei.

Színházművészet a reneszánsz korában.

Barokk színháztípusok.

Klasszicista udvari színház.

Romantikus színjátszás.

Naturalizmus és antinaturalizmus.

A XX. századi színházművészet jellemző típusai.

6.3.4. A színművészet játékstílusai, alkotási módszerei a XX. században

32 óra

A színházművészet főbb játékstílusainak eszközrendszere és alkotási módszerei. Játékstílusok és meghatározó műhelyek, előadások a XX. század egyetemes és magyar színművészetében.

A színészi ábrázolás meghatározó változatai, típusai, iskolái, műhelyei, képviselői. A játékstílusok esztétikai jellemzői, értékalakzata, eszközrendszere.

Játékmódok és stílusok színpadon és filmen a színművészet elmúlt évszázados története során.

A magyar színművészet jelentős irányzatai, képviselői a film- és színház-, a báb- és előadó művészetben.

Jelentős előadások, filmek elemzése.

6.3.5. Kortárs színházi irányzatok

32 óra

A kortárs hazai és külföldi színházi irányzatok esztétikai jellemzői, kompozíciós elvei, szerkezeti változatai, elemei, kategóriái.

Meghatározó, különböző stílusú magyar és idegen nyelvű előadások

elemzése.

6.3.6. Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők 16 óra

A színházi intézményrendszer, az egyes szervezeti egységek működése és működtetése.

A színház üzemszerű működése.

A színházi próbafolyamat szakaszai, jellemzői. A különböző próbatípusok (olvasó-, elemző-, rendelkező-, emlék-, bejáró-, össz-, fő-, nyilvános-, felújító próba stb.) sajátos alkotási céljai, formai jellemzői. A próbarend időbeli, térbeli sajátosságai.

A színházi munkarend résztvevői, munkatevékenységük jellemzői és helyszínei.

A színházi terek és a munkatársak tevékenysége és munkaköre.

A színházi munkarend szabályrendszere, a próbatábla, a próbaterv jellemzői.

A színházi működést meghatározó gazdasági, gazdálkodási, költségvetési mozzanatok.

Reklám, marketing tevékenység.

A színházi működés jogi szabályozói.

Színházi szervezeti szabályzat.

A színész alkalmazásának, foglalkoztatásának és munkavállalásának jogi feltételrendszere és típusai.

Vonatkozó hatályos jogszabályok.

6.3.7. Színháztípusok, szervezeti formák 16 óra

Színháztípusok és szervezeti formák jellemzői a XX. Században.

A hivatásos kőszínházi színházi modell jellemzői.

A műsorrend és a társulat kialakítása, típusai.

Alternatív és amatőr színjátszás.

Diákszínjátszás és drámapedagógia.

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem audiovizuális eszközökkel

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		Egyéni	csoporth	osztály	

1.1.	magyarázat			x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.2.	elbeszélés			x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.3.	kiselőadás	x		x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.4.	megbeszélés			x	
1.5.	vita			x	
1.6.	szemléltetés			x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
1.7.	projekt			x	
1.8.	házi feladat	x		x	

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x	x		
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép,

					videókamera stb.)
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Leírás készítése	x			
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Színész II. megnevezésű szakképesítés-ráépülés szakmai és vizsgakövetelménye

1. AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

- 1.1. A szakképesítés-ráépülés azonosító száma: 55 212 01
- 1.2. Szakképesítés-ráépülés megnevezése: Színész II.
- 1.3. Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 1
- 1.4. Iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszám: 480-720

2. EGYÉB ADATOK

- 2.1. A képzés megkezdésének feltételei:
 - 2.1.1. Iskolai előképzettség: –
 - 2.1.2. Bemeneti kompetenciák: lásd 7.2 pont
- 2.2. Szakmai előképzettség: 54 212 03 Gyakorlatos színész (a szakmairány megjelölésével)
- 2.3. Előírt gyakorlat: 2 év színpadi szakmai gyakorlat
- 2.4. Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
- 2.5. Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek
- 2.6. Elméleti képzési idő aránya: 20 %
- 2.7. Gyakorlati képzési idő aránya: 80 % (50 %-ban színpadi szakmai gyakorlat)
- 2.8. Szintvizsga: –
- 2.9. Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 400 óra[NS1]

3. PÁLYATÜKÖR

- 3.1. A szakképesítés-ráépüléssel legjellemzőbben betölthető munkakör(ök), foglalkozás(ok)

	A	B	C
3.1.1.	FEOR száma	FEOR megnevezése	A szakképesítés-ráépüléssel betölthető munkakör(ök)
3.1.2.	3711	Segédszínész, statiszta	Segédszínész
3.1.3.			Színpadi statiszta
3.1.4.			Mozgóképes statiszta
3.1.5.	2726	Színész, bábművész	Bábszínész
3.1.6.			Prózai színész
3.1.7.			Filmszínész
3.1.8.			Musicalszínész
3.1.9.			Kabarészinész
3.1.10.			Konferanszié
3.1.11.			Humorista
3.1.12.			Szinkronszínész
3.1.13.			Versmondó

3.2. A szakképesítés-ráépülés munkaterületének rövid leírása:

A Színész II. olyan színészi alakító készség, pszichikai, intellektuális és fizikai felkészültség, valamint előadói eszközrendszer birtokosa, aki alkalmas színpadon és mozgóképen dramaturgiailag jelentős szerepek önálló, művészi igényű megformálására.

A szakképesítés-ráépüléssel rendelkező képes:

- a kijelölt próbafolyamatban alkotó módon közreműködni, megfelelő beszéd- és mozgáskészséggel, szakmai felkészültséggel teljesíteni színészi feladatait
- színpadi és forgatási feltételrendszerben – dramaturgiai jelentőségű szerepben - gyakorolni a színészi alkotás szakmai alapismereteit, szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktílusait, technikáit
- szerepalkotása során tudatosan és kreatív módon alkalmazni pszichikai adottságait, beszéd-, mozgás- és alakító készségét, széles körű gyakorlati és elmélyült szakmai elméleti ismereteit
- különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat élményszerű formában megszólaltatni
- alkalmazkodni az előadás színpadtechnikai, esetleges bábszínpadi igényeihez
- a színház- és filmművészethez kapcsolódó egyéb területeken (szinkronszínészet, pódium-művészet, média-műfajok) színészi feladatokat ellátni

3.3. Kapcsolódó szakképesítések

	A	B	C
3.3.1.	A kapcsolódó szakképesítés, részsakképesítés, szakképesítés-ráépülés		
3.3.2.	azonosító száma	megnevezése	a kapcsolódás módja
3.3.3.	54 212 03	Gyakorlatos színész (a szakmairány megjelölésével)	szakképesítés

4. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

	A	B
4.1.	A szakképesítés-ráépülés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
4.2.	azonosító száma	megnevezése
4.3.	10617-12	Színészi alakítás

5. VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

5.1. A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben az 5.2. pontban előírt valamennyi modulzáró vizsga eredményes letétele.

A képzési programban előírt színpadi gyakorlat (egy év) teljesítéséről szóló igazolás

A színpadi-, film- vagy bábszínészi gyakorlat során – repertoáron szereplő produkcióban – eljátszott több - dramaturgiailag jelentős - szerep igazolása

Színpadi-, film- vagy bábszínészi tevékenységgel kapcsolatos referenciák, ajánlások (igazgató, rendező, színész) bemutatása

Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak - a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint - egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével

A képzési programban előírt színpadi gyakorlat (egy év) teljesítéséről szóló igazolás

A színpadi-, film- vagy bábszínészi gyakorlat során – produkcióban, vizsgálódásokban – eljátszott több - dramaturgiailag jelentős - szerep megformálásának igazolása

5.2. A modulzáró vizsga vizsgatevékenysége és az eredményesség feltétele:

	A	B	C
--	---	---	---

5.2.1.	A szakképesítés-ráépülés szakmai követelménymoduljainak		
5.2.2.	azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
5.2.3.	10617-12	Színészi alakítás	gyakorlati, szóbeli

A szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modulzáró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 51 %-osra értékelhető.

5.3. A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafadatai:

5.3.1. Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Színészi alakítás

A vizsgafeladat ismertetése: Összetett, dramaturgiailag jelentős szerep színpadi vagy bábszínpadi repertoáron szereplő színpadi előadásban vagy – iskolarendszeren belül - nyilvános vizsgálóadásban, professzionális keretek között történő megformálása

A vizsgafeladat időtartama: 90 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 70 %

5.3.2. Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: –

A vizsgafeladat ismertetése: –

A vizsgafeladat időtartama: –

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: –

5.3.3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Színházelméleti alapismeretek

A vizsgafeladat ismertetése: A szakmai követelményekben megfogalmazott színházelméleti, esztétikai, működéstani, szervezési, jogi alapismeretek bemutatása kötelező, illetve ajánlott szakirodalom valamint a központilag összeállított vizsgakérdések alapján

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30 %

5.4. A vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok:

A szakképesítés-ráépüléssel kapcsolatos előírások az állami szakképzési és felnőttképzési szerv <http://www.munka.hu/> című weblapján érhetők el a Szak- és felnőttképzés Vizsgák menüpontjában

5.5. A szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjai: -

Szakmai komplex vizsga gyakorlati vizsgafeladatának elégtelen értékelése esetén javító vizsga egy év múltán tehető.

Iskolarendszeren kívüli vizsgáztatás esetén a gyakorlati vizsga időpontja a színházi előadást bemutató színház műsorrendje szerint alakul.

6. ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

	A
6.1.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék
6.2.	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.3.	Irodaszerek és dokumentációs és archiváló eszközök, nyomtató, fénymásoló, számítógép, internet hozzáférés
6.4.	Színpadi, filmes kellékek
6.5.	Színházterem
6.6.	Színházi próbatermek (minimum 100 nm ²), tantermek
6.7.	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.8.	Ballett-terem
6.9.	Énekszoba zongorával
6.10.	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
6.11.	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok
6.12.	Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

7. EGYEBEK

7.1. Iskolarendszeren kívüli vizsgáztatás esetén a gyakorlati vizsga időpontja a színházi előadást bemutató színház műsorrendje szerint alakul

7.2. Bemeneti kompetenciák:

A képzés megkezdhető a Gyakorlatos színész emeltszintű szakképesítés végzettséggel, az alábbi kompetenciák birtokában:

A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondíciót és képességeket működtet

Mozgáskoordinációja, tánctudása, nonverbális kommunikációja (gesztusnyelv, pantomim) árnyalt színészi ábrázolásra alkalmas

Beszédtechnikája, énekes képessége színpadi előadásra alkalmas

Színpadi, bábszínpadi és filmszínészi tevékenységhez szükséges tájékozottsággal, technikai ismeretekkel rendelkezik